

การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยา

โดย
นางสาวปิยะวรรณ บริหารพานิช

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต

ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2562

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข สำหรับนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม

โดย
นางสาวปิยะวรรณ บริหารพานิช

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต
ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2562
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

THE DEVELOPMENT OF LEARNING PACKAGE: LIVABLE COMMUNITY HAPPY
SAMROIYOD FOR MATTHAYOM 4 STUDENTS SAMROIYOD WITTHAYAKHOM
SCHOOL

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Education (TEACHING SOCIAL STUDIES)
Department of Curriculum and Instruction
Graduate School, Silpakorn University
Academic Year 2019
Copyright of Graduate School, Silpakorn University

58262305 : การสอนสังคมศึกษา แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทบัณฑิต

คำสำคัญ : ชุดการเรียนรู้, ชุมชนน่าอยู่, สามร้อยยอดมีสุข

นางสาว ปิยะวรรณ บริหารพานิช: การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญพนา พ่วงแพ

การวิจัยครั้งนี้มี วัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาและพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข ให้ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) ศึกษาผลการเรียนรู้ของชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข และ 3) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 30 คน ระยะเวลาในการทดลอง 15 ชั่วโมง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข 2) แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ก่อนและหลังใช้ชุดการเรียนรู้ 3) แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข และ 4) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test แบบ dependent และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ประกอบด้วย 5 ชุดการเรียนรู้ ได้แก่ 1) เชื้ออินทรีย์สามร้อยยอด 2) เล้าขานตำนานสามร้อยยอด 3) เศรษฐกิจยั่งยืน สามร้อยยอดล้ำค่า 4) วิถีคน วิถีถิ่นสามร้อยยอด และ 5) สักการะพ่อปู่สามร้อยยอด โดยชุดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นมีค่าประสิทธิภาพ 89.53/81.11 ซึ่งถือว่ามีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

2. ผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข มีผลการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

3. นักเรียนมีความคิดเห็นต่อชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความคิดเห็นว่า ชุดการเรียนรู้สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองนอกห้องเรียนได้ เข้าใจง่าย สนุกสนาน ทำให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้เพิ่มขึ้น และอยากให้ครูจัดการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ในสาระวิชาอื่น ๆ ด้วย

58262305 : Major (TEACHING SOCIAL STUDIES)

Keyword : LEARNING PACKAGE, LIVABLE COMMUNITY, HAPPY SAMROIYOD

MISS PIYAWAN BORIHARNPANIT : THE DEVELOPMENT OF LEARNING PACKAGE:
LIVABLE COMMUNITY HAPPY SAMROIYOD FOR MATTHAYOM 4 STUDENTS SAMROIYOD
WITTHAYAKHOM SCHOOL THESIS ADVISOR : ASSISTANT PROFESSOR PHENPHANOR
PHUANGPHAE, Ph.D.

The purpose of this research were to:1) study basic information to develop a Learning Package:Livable community Happy Samroiodyod 2) develop Learning Package: Livable community Happy Samroiodyod to meet the efficiency criterion of 80/80. and 3) mind evaluation of the development of Learning Package: Livable community Happy Samroiodyod The samples consisted of 30 students of 10th grade students class 4/3 of Samroiodyodwittayakhom under Secondary Educational Service Area office: Area 10 studying during 2nd Semester in academic year 2019. The trial period was for 15 hours.

The Research instruments were: 1) Learning Package: Livable Community Happy Samroiodyod 2) Achievement Test: Pre-test and Post-test 3) Lesson plans on Livable community Happy Samroiodyod. 4) A questionnaire.

Statistics used in this research were Percentage, Mean, Standard deviation, t-test for dependent and Content Analysis.

The research results were as follows

1. The result of this research: LIVABLE COMMUNITY HAPPY SAMROIYOD FOR MATTHAYOM 4 STUDENTS The result of development of Learning Package: Livable community Happy Samroiodyod for matthayom 4 students consisted of 5 Learning Package as follows: 1)Check in Samroiodyod 2)Tell a storylegend Samroiodyod 3) Sustainable economy Samroiodyod lump sum 4) Life ways folk ways Samroiodyod 5) To worship Samroiodyod This learning Package attained the efficiency index at 89.53/81.11 which is higher than defined criteria 80/80.

2. Learning achievement of matthayom 4 students after studying with learning Package: Livable community Happy Samroiodyod is higher than before studying at the statistical significance level of .05.

3. Students have a good feedback and they had opinions about the learning kit that it was easy to understand, fun, and it made them feel motivated in learning. They wanted teacher to use this learning kit with the other subjects.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่องชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญพนา พ่วงแพ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ให้คำแนะนำคำปรึกษาตลอดจนดูแลอย่างใกล้ชิดจนวิทยานิพนธ์เสร็จสมบูรณ์ รองศาสตราจารย์อนงค์พร สมานชาติ และอาจารย์ ดร.กัลยา เทียนวงศ์ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้คอยช่วยเหลือและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้วิจัย ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณในความเมตตาของท่านเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวรรณ วณิชวัฒนวรชัย ที่กรุณาเป็นประธานกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วินัยธร วิชัยดิษฐ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ให้คำแนะนำในการแก้ไขข้อบกพร่องตลอดจนวิทยานิพนธ์เล่มนี้เสร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ที่ช่วยตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ อาจารย์ ดร.วิฑูรย์ คุ่มหอม อาจารย์โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี อาจารย์ ดร.ศศิพัชร จำปา อาจารย์ประจำสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร อาจารย์กรกรต เจริญผล ผู้ช่วยคณบดีคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี อาจารย์ ดร.อมรรัตน์ สร้อยสังวาลย์ อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ครูสุพจน์ สุขพัฒน์ ครูชำนาญการโรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ให้มีความถูกต้องสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณนายสุชาติ ปรีดีเปรม ผู้อำนวยการโรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม และคณะครูทุก ๆ ท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือสนับสนุนประสานงานและอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ที่คอยเป็นกำลังใจคอยช่วยเหลือสนับสนุนค่าใช้จ่ายทุก ๆ อย่าง สำหรับการเรียนปริญญาโทในครั้งนี้ จนทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้เสร็จสมบูรณ์

ขอขอบคุณพี่ ๆ เพื่อน ๆ สาขาวิชาการศึกษาทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือ ให้คำชี้แนะ และเป็นกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ตลอดมา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับทุนอุดหนุนการทำวิทยานิพนธ์ ประจำปีงบประมาณ 2562 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปิยะวรรณ บริหารพานิช

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญแผนภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
จุดประสงค์ของการวิจัย.....	8
คำถามของการวิจัย.....	8
สมมุติฐานของการวิจัย.....	8
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	10
ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย.....	11
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	12
1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551.....	12
2. หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม และหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.....	15
3. ข้อมูลพื้นฐานของตำบลสามร้อยยอด.....	24
4. ชุดการเรียนรู้.....	53

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการเรียนรู้.....	74
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	80
การดำเนินการวิจัย.....	80
ขอบเขตของการวิจัย.....	80
แบบแผนการวิจัย.....	82
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	82
การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ.....	83
การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล.....	100
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	101
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	104
ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีความสุข สำหรับนักเรียน ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80.....	104
ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีความสุข สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการเรียนรู้จากชุดการเรียนรู้.....	106
ตอนที่ 3 การศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอด มีความสุข.....	106
บทที่ 5 ผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	113
สรุปผลการวิจัย.....	114
อภิปรายผลการวิจัย.....	115
ข้อเสนอแนะ.....	119
รายการอ้างอิง.....	120
ภาคผนวก.....	126
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	127
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	129
ภาคผนวก ค ผลการวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	178

ภาคผนวก ง ตัวอย่างภาพกิจกรรมการเรียนการสอนและผลงานนักเรียน 196

ประวัติผู้เขียน..... 199

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1	โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ เรื่องชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม	23
ตารางที่ 2	แบบแผนการวิจัยแบบ One – Group Pretest – Posttest Design	82
ตารางที่ 3	ผลการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข	84
ตารางที่ 4	ค่าประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้แบบรายบุคคล	87
ตารางที่ 5	ค่าประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้แบบกลุ่มเล็ก	88
ตารางที่ 6	การวิเคราะห์ข้อสอบ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข	92
ตารางที่ 7	สรุปวิธีดำเนินการวิจัย	102
ตารางที่ 8	ค่าประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่าง	104
ตารางที่ 9	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของผลการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข ก่อนและหลังการใช้ชุดการเรียนรู้	106
ตารางที่ 10	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	107
ตารางที่ 11	ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข ..	108
ตารางที่ 12	ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข	179
ตารางที่ 13	ค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข	179
ตารางที่ 14	ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนมีต่อชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข	180
ตารางที่ 15	ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข แบบทดสอบปรนัยกับผลการเรียนรู้	181
ตารางที่ 16	ค่าประสิทธิภาพ E_1 / E_2 ของชุดการเรียนรู้เรื่องที่ 1 เชื้ออินถิ่นสามร้อยยอด แบบรายบุคคล	189

ตารางที่ 17 ค่าประสิทธิภาพ E_1 / E_2 ของชุดการเรียนรู้เรื่องที่ 2 เล่าขานตำนานสามร้อยยอด แบบรายบุคคล.....	189
ตารางที่ 18 ค่าประสิทธิภาพ E_1 / E_2 ของชุดการเรียนรู้เรื่องที่ 3 เศรษฐกิจยั่งยืน สามร้อยยอดลำซำแบบรายบุคคล	189
ตารางที่ 19 ค่าประสิทธิภาพ E_1 / E_2 ของชุดการเรียนรู้เรื่องที่ 4 วิถีคน วิถีถิ่นสามร้อยยอด แบบรายบุคคล.....	190
ตารางที่ 20 ค่าประสิทธิภาพ E_1 / E_2 ของชุดการเรียนรู้เรื่องที่ 5 สักการะพ่อบุสามร้อยยอด แบบรายบุคคล.....	190
ตารางที่ 21 สรุปผลการหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ใช้กับนักเรียนรายบุคคล (One to One Tryout).....	190
ตารางที่ 22 ค่าประสิทธิภาพ E_1 / E_2 ของชุดการเรียนรู้เรื่องที่ 1 เชื้ออินถิ่นสามร้อยยอดแบบกลุ่มเล็กจำนวน 9 คน.....	191
ตารางที่ 23 ค่าประสิทธิภาพ E_1 / E_2 ของชุดการเรียนรู้เรื่องที่ 2 เล่าขานตำนานสามร้อยยอดแบบกลุ่มเล็กจำนวน 9 คน.....	191
ตารางที่ 24 ค่าประสิทธิภาพ E_1 / E_2 ของชุดการเรียนรู้เรื่องที่ 3 เศรษฐกิจยั่งยืน สามร้อยยอดลำซำกลุ่มเล็กจำนวน 9 คน.....	192
ตารางที่ 25 ค่าประสิทธิภาพ E_1 / E_2 ของชุดการเรียนรู้เรื่องที่ 4 วิถีคน วิถีถิ่นสามร้อยยอด กลุ่มเล็กจำนวน 9 คน.....	192
ตารางที่ 26 ค่าประสิทธิภาพ E_1 / E_2 ของชุดการเรียนรู้เรื่องที่ 5 สักการะพ่อบุสามร้อยยอด แบบรายบุคคล กลุ่มเล็กจำนวน 9 คน.....	193
ตารางที่ 27 สรุปผลการหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ใช้กับนักเรียนกลุ่มเล็ก (Small group Tryout).....	193
ตารางที่ 28 สรุปผลการหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ที่ใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง.....	194
ตารางที่ 29 ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้.....	195

สารบัญแผนภาพ

	หน้า
แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
แผนภาพที่ 2 แสดงขั้นตอนการสร้างชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข	90
แผนภาพที่ 3 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข	95
แผนภาพที่ 4 ขั้นตอนการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข	97
แผนภาพที่ 5 ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็น	99

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันสังคมโลกได้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่โลกในยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นยุคแห่งเทคโนโลยีสารสนเทศที่ถือเป็นเทคโนโลยีที่ล้ำหน้าที่สุด อีกทั้งคนทั้งโลกยังให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นยุคที่ทำให้โลกมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมโดยเฉพาะในด้านสังคม เศรษฐกิจและการศึกษา ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีได้เข้ามาส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ในทุก ๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นด้านการงานธุรกิจ การวิจัยและพัฒนา ความบันเทิงต่าง ๆ ที่เราจะสังเกตเห็นได้จากสิ่งต่าง ๆ รอบตัวมักจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับระบบอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์ทั้งสิ้น หรือแม้กระทั่งการศึกษาที่ผู้เรียนผู้สอนเองได้นำเอาเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการสืบค้น การนำเสนอและสื่อสารกันเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความคิดเห็นต่อกัน สำหรับการจัดการศึกษาตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการนั้นมุ่งเน้นเพื่อพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย มีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ และทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ ทั้งนี้ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้การใช้เครื่องมือเทคโนโลยีและทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ รู้จักการทำงานสำหรับการเรียนรู้เป็นกลุ่มทีมและรายบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 2) อีกทั้งตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2545) ในหมวดที่ 4 มาตราที่ 22 และหมวดที่ 9 มาตราที่ 64 - 67 ได้ระบุถึง การจัดการศึกษาต้องเป็นไปโดยยึดหลักการที่ว่า “ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และสามารถพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพของตน ซึ่งในการจัดการศึกษานั้นจะต้องมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและรัฐจะต้องส่งเสริมและสนับสนุนในการผลิตและพัฒนาสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยให้โรงเรียนจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่เพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องและตลอดชีวิต” เช่น การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมที่ทำให้นักเรียนในทุกพื้นที่ของประเทศได้มีโอกาสในการเรียนรู้อย่างเท่าเทียมกันโดยที่นักเรียนก็สามารถเรียนรู้ได้ทั่วโลกโดยผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หรืออาจเรียกว่ามีห้องสมุดโลกอยู่ที่โรงเรียน หรืออยู่ที่บ้าน โดยไม่ต้องเสียเวลางบประมาณมากมายในการหาซื้อหนังสือ นอกจากนั้นแล้วผู้เรียนยังสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างอิสระและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ยังทำให้ประชาชนทุกคนได้เรียนรู้ได้ตลอดชีวิต

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีจุดมุ่งหมายเพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความรู้อันเป็นสากล และมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 23-24)

การพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จึงเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุล ทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลเมืองโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐานรวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2551ก: 3-4) ซึ่งส่วนใหญ่แล้วสังคมจะมีความมุ่งหวังเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาของเด็กไทยจะต้องได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพเพื่อเทียบเท่ากับนานาชาติซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ที่ได้กำหนดวิสัยทัศน์ว่า “มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ คู่คุณธรรมมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุขในสังคม”

การพัฒนาการศึกษาให้คนในชาติในท้องถิ่นมีความรู้ รักและหวงแหนใช้วัฒนธรรมของตนเองเป็นเครื่องในดำรงชีพยึดปรัชญาที่ว่า การศึกษา คือ กระบวนการสืบทอดและสร้างสรรค์วัฒนธรรมตนเอง (ชาติ - ท้องถิ่น) โดยจัดทำหลักสูตรให้การศึกษาอยู่บนรากเหง้าวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อให้เยาวชนเกิดภูมิคุ้มกันสามารถใช้ในชีวิตประจำวันรวมถึงการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้นักเรียนมีความรักความเป็นไทย หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความภาคภูมิใจเห็นคุณค่าร่วมอนุรักษ์สืบทอดภูมิปัญญาไทย ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรม ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ผู้ที่รักความเป็นไทยจะมีความภาคภูมิใจเห็นคุณค่าชื่นชมมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สืบทอดเผยแพรภูมิปัญญาไทย ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมไทย

มีความกตัญญูทวาทิ ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารอย่างถูกต้องเหมาะสม (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2551ก: 24)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ถือว่าเป็นสาระสำคัญที่ผู้เรียนทุกคนต้องศึกษาตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาจนถึงมัธยมศึกษา โดยมีจุดประสงค์ของกลุ่มสาระสังคมศึกษา คือ การมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองไทย และพลเมืองโลกที่มีความรอบรู้ ความรับผิดชอบ มีความเข้าใจการดำเนินชีวิตของมนุษย์ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคล และการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เข้าถึงการพัฒนาเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลาตามเหตุปัจจัย เกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น มีความอดทนอดกลั้น ยอมรับในความแตกต่างและมีคุณธรรมสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติและสังคมโลก โดยกำหนดสาระต่าง ๆ ไว้ คือ สาระศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม สาระเศรษฐศาสตร์ สาระประวัติศาสตร์ และ สาระภูมิศาสตร์ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2551ข: 132)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นศาสตร์บูรณาการที่ส่งเสริมและพัฒนาเยาวชนให้เป็นผู้มีการศึกษา พร้อมทั้งจะเป็นผู้นำเป็นผู้มีส่วนร่วมและเป็นพลเมืองที่ดีมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ประเทศชาติและโลก (ดวงกมล สิ้นเพ็ง, 2553: 30) ในการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ประกอบด้วยเป้าหมายที่สำคัญที่ต้องพัฒนาแก่ผู้เรียน คือ ความรู้ ทักษะ ทศนคติและค่านิยม และการปฏิบัติอย่างมีส่วนร่วมในสังคม ความรู้ในเนื้อหาไม่ใช่จุดประสงค์ปลายทาง แต่เป็นวิธีไปสู่จุดประสงค์ปลายทาง การเรียนการสอนสังคมศึกษาต้องมุ่งไปสู่การเรียนรู้และการนำไปปฏิบัติ (วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา, 2555: 11)

โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคมจึงได้จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมโดยยึดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และตระหนักถึงความสำคัญของท้องถิ่นและความต้องการของชุมชน จึงเปิดสอนรายวิชาเพิ่มเติมที่มีความสัมพันธ์กับบริบทในท้องถิ่นและความต้องการของนักเรียน โดยจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญในท้องถิ่นเกิดความรักและภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน รวมถึงสามารถดำรงชีวิตอยู่ในชุมชนของตนได้อย่างมีความสุขโดยสามารถใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ภูมิปัญญาท้องถิ่นผสมผสานกับวิทยาการด้านความรู้ที่ได้รับจากการเรียนรู้มาพัฒนาตนได้ตลอดชีวิตอย่างมีศักยภาพ รายวิชาเพิ่มเติมสังคมศึกษา ชุมชนน่าอยู่ รหัสวิชา ส31221 จัดว่าเป็นรายวิชาเพิ่มเติมที่มีความสำคัญต่อรากฐานของการศึกษาเพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสศึกษาเรียนรู้เรื่องราว ในชุมชนของตนเอง ด้านประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ประเพณีวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตระหนักถึงคุณค่ามีความภาคภูมิใจในชุมชนของตนเอง มีส่วนร่วม ในการอนุรักษ์ยึดมั่นและรักวิถีชีวิตความเป็นไทยและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

โดยเน้นให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของตนเองซึ่งนำตนเองได้ และสามารถแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ในสังคมได้ตลอดชีวิต (โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม, 2558: 62)

ในปีการศึกษา 2561 ผู้วิจัยได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รายวิชาชุมชนน่าอยู่ (เพิ่มเติม) และได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา ชุมชนน่าอยู่ (เพิ่มเติม) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากข้อมูลผลคะแนนของรายวิชา ชุมชนน่าอยู่ พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาชุมชนน่าอยู่ (เพิ่มเติม) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ ในปีการศึกษา 2559 ตั้งเป้าหมายในการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยผู้เรียนมีระดับผลการเรียนตั้งแต่ 3 ขึ้นไป ร้อยละ 75 นักเรียนทำได้ร้อยละ 58.76 และปีการศึกษา 2560 ตั้งเป้าหมายในการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยผู้เรียนมีระดับผลการเรียนตั้งแต่ 3 ขึ้นไป ร้อยละ 75 นักเรียนทำได้ร้อยละ 62.28 ยังไม่บรรลุเป้าหมายของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จากการประเมินพฤติกรรมในการเรียนรู้ของนักเรียนและการสัมภาษณ์ครูในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม พบว่านักเรียนไม่ตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของท้องถิ่นที่ตนเองอาศัยทำให้ไม่สนใจที่จะศึกษาเรื่องราวประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ประเพณีวัฒนธรรม และภูมิปัญญาของท้องถิ่นตนเอง นอกจากปัญหาพฤติกรรมในการเรียนรู้ของนักเรียนแล้วยังมีสาเหตุมาจากครูผู้สอน เช่น 1) ครูผู้สอนใช้วิธีการสอนโดยการบรรยายหน้าชั้นเรียน 2) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนน้อย จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยสามารถสรุปสาเหตุของปัญหาได้ดังนี้ เรื่องเวลาในการเตรียมการสอนของครูไม่เพียงพอ ครูผู้สอนใช้วิธีการสอนแบบการบรรยาย นักเรียนไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน อีกทั้งครูผู้สอนไม่ปรับเปลี่ยนและเปิดใจรับเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ควบคู่กับการเรียนการสอนนักเรียน จึงทำให้ขาดการพัฒนาสื่อการสอนรูปแบบต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน อีกทั้งยังมีข้อจำกัดเรื่องบริบทของโรงเรียนที่มีห้องเรียนเป็นจำนวนมากทำให้การจัดการเรียนการสอนของครูไม่ทั่วถึง นักเรียน ขาดการตื่นตัวในการเรียนรู้ เนื่องจากการขาดสื่อการเรียนรู้ที่เร้าความสนใจ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพครูผู้สอนต้องปรับเปลี่ยนวิธีการสอนด้วยเทคนิคการสอนใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้ในการเรียนการสอนให้นักเรียนเกิดความสนใจกระตือรือร้นในการเรียนรู้ด้วยตนเอง (เฉลิม มลิตา นิตเชตต์ ปรีชา, 2559: 215-216)

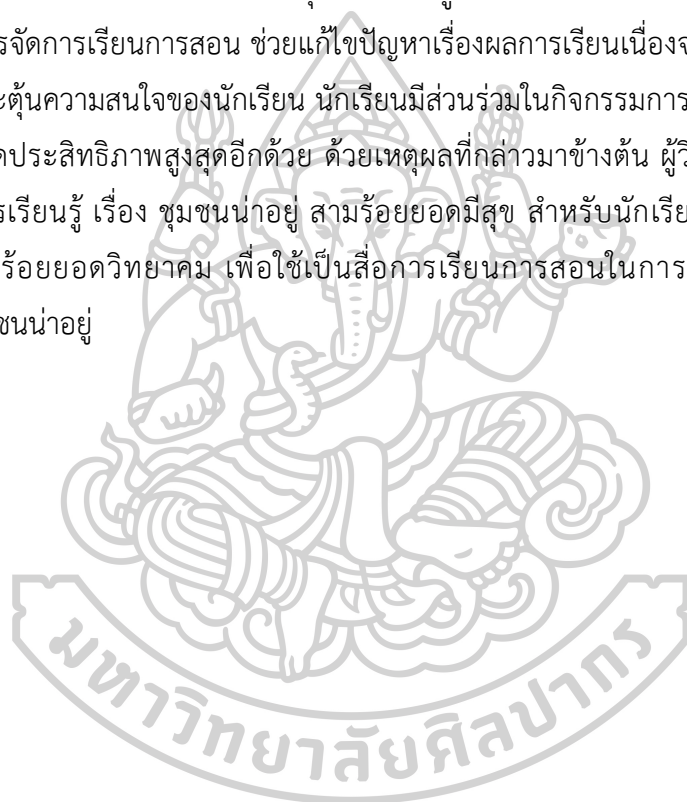
จากปัญหาดังกล่าว สื่อการเรียนการสอนที่ใช้ในปัจจุบันมีอยู่อย่างหลากหลายในรูปแบบต่าง ๆ เช่น รายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา บทเรียนออนไลน์ สื่อกราฟิก ตลอดจนจนสื่อการสอนแบบรายบุคคล เช่น ชุดการเรียนรู้ ชุดการสอน บทเรียนสำเร็จรูป เป็นต้น จะเห็นได้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หากมีสื่อในการจัดการเรียนการสอนที่ดีจะช่วยให้บทเรียนเกิดความน่าสนใจ

เพราะสื่อเป็นตัวกลางสำคัญที่ช่วยให้การสื่อสารระหว่างผู้สอนและนักเรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งสอดคล้องกับวาทนา ชาวหา (2548: 1) ที่กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอนที่ดี สามารถเร้าความสนใจของนักเรียนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนและทำสิ่งที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น ดังเห็นได้จากผลการวิจัยของเรวัตน์ คำชาย (2551: 2) ได้กล่าวถึง ครูจะต้องเป็นฝ่ายจัดกิจกรรมให้แก่เด็กโดยจะต้องจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมมีการกระตุ้นให้เด็กเกิดกำลังใจให้อิสราภาพในการเรียนครูต้องพัฒนาระบบการเรียนการสอนอยู่ตลอดเวลา มีการนำสื่อและเทคโนโลยีการศึกษามาใช้ในกระบวนการเรียนการสอน เป็นการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มากกว่ายึดเนื้อหาเป็นศูนย์กลาง

ผู้วิจัยเห็นว่า ปัญหาการเรียนมีผลการเรียนรู้ในสาระวิชาประวัติศาสตร์ที่อยู่ในระดับไม่ถึงเกณฑ์ดังที่กล่าวมาแล้วสามารถแก้ไขสนับสนุนให้ครูผู้สอนสร้างสื่อการเรียนการสอนที่มีความหลากหลายในการถ่ายทอดความรู้ และประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน รวมถึงการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน และสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองตามหลักการของการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เนื่องจากเห็นว่าชุดการเรียนรู้จะเป็นสื่อการสอนที่สามารถช่วยแก้ไขปัญหาผลการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี ซึ่งชุดการเรียนรู้เป็นนวัตกรรมด้านสื่อและเทคโนโลยีที่ได้รับความสนใจและจะเป็นสื่อตัวกลางที่ให้ผู้เรียนได้รับความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งผู้เรียนยังสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ดังเห็นได้จากงานวิจัยของปณณภา พลเยี่ยม (2554: 90) ที่ได้พัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง ผลการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง กรุงสุโขทัย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน 3) ศึกษาดัชนีประสิทธิผลของชุดการเรียนรู้ และ 4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มี ต่อการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ ผลการวิจัย พบว่า 1) ชุดการเรียนรู้ เรื่อง กรุงสุโขทัย กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ 83.87/82.67 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือ 80/80 เป็นไปตามที่ตั้งไว้ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง กรุงสุโขทัย กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียน มีค่าสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยหลังใช้ชุดการเรียนรู้ นักเรียนมีความคิดเห็นว่าการใช้ชุดการเรียนรู้ทำให้นักเรียนพึงพอใจในกิจกรรมการเรียนรู้ ช่วยให้นักเรียนสรุปและเข้าใจง่ายขึ้น นอกจากนี้ปัญหา รุ่งเรือง (2551: 61) ได้ศึกษาผลการเรียนรู้ เรื่อง ภูมิศาสตร์ประเทศไทยโดยใช้วิธีการสอนที่ใช้ชุดการเรียนรู้กับการสอนปกติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่าผลการเรียนรู้ เรื่อง ภูมิศาสตร์ประเทศไทยโดยใช้วิธีสอนที่ใช้

ชุดการเรียนรู้กับวิธีสอนแบบปกติสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพ 81.22/80.26 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ผลการศึกษาผลการเรียนรู้หลังเรียน เรื่อง ภูมิศาสตร์ประเทศไทย สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ที่เรียนโดยวิธีสอนที่ใช้ชุดการเรียนรู้กับวิธีสอนแบบปกติ พบว่า ผลการเรียนรู้จากวิธีสอนทั้งสองวิธี มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อวิธีสอนที่ใช้ชุดการเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก

จากการที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า ชุดการเรียนรู้เป็นสื่อการสอนที่มีความเหมาะสม สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ช่วยแก้ไขปัญหาเรื่องผลการเรียนเนื่องจากชุดการเรียนรู้เป็นสื่อการสอนที่กระตุ้นความสนใจของนักเรียน นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ตลอดจนเป็นสื่อการสอนที่เกิดประสิทธิภาพสูงสุดอีกด้วย ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม เพื่อใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในรายวิชาชุมชนน่าอยู่

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม ผู้วิจัยได้พัฒนาชุดการเรียนรู้โดยทำการศึกษา ค้นคว้าแนวคิดและงานวิจัยต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จุดประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อหาประสิทธิผลของชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม ในประเด็นดังต่อไปนี้
  - 2.1 ศึกษาผลการเรียนรู้ของชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม
  - 2.2 ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม

คำถามของการวิจัย

1. ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 หรือไม่
2. ผลการเรียนรู้หลังการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม สูงขึ้นกว่าก่อนเรียนหรือไม่
3. ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม อยู่ในระดับใด

สมมุติฐานของการวิจัย

1. ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. ผลการเรียนรู้หลังการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม สูงกว่าก่อนเรียน
3. ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม อยู่ในระดับมากที่สุด

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 10 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 6 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 218 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 10 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 30 คน ได้จากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Sample Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

3. ขอบเขตเชิงพื้นที่

อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

4. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

4.1 ตัวแปรต้น (Independent Variable) ได้แก่ ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม

4.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่

4.2.1 ผลการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข

4.2.2 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข

5. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้ เป็นเนื้อหาในรายวิชาชุมชนน่าอยู่ สารการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยจะมีเนื้อหาที่ใช้ในชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข จำนวน 5 เรื่อง ดังต่อไปนี้

เรื่องที่ 1 เชื้ออินถิ่นสามร้อยยอด (สาระภูมิศาสตร์)

เรื่องที่ 2 เล่าขานตำนานสามร้อยยอด (สาระประวัติศาสตร์)

เรื่องที่ 3 เศรษฐกิจยั่งยืน สามร้อยยอดล้ำค่า (สาระเศรษฐศาสตร์)

เรื่องที่ 4 วิถีคน วิถีถิ่นสามร้อยยอด (สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม)

เรื่องที่ 5 สักการะพ่อปู่สามร้อยยอด (สาระศาสนา ศีลธรรมและจริยธรรม)

6. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 โดยใช้เวลาในการทดลอง 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง รวมระยะเวลา 15 ชั่วโมง

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงกำหนดความหมายคำศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ชุดการเรียนรู้ หมายถึง สื่อการเรียนการสอนในรายวิชาชุมชนน่าอยู่ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยมีองค์ประกอบของชุดการเรียนรู้ ดังนี้ 1) คำนำ 2) วัตถุประสงค์ 3) คำชี้แจงในการใช้ชุดการเรียนรู้ 4) ใบความรู้สำหรับนักเรียน 5) ใบกิจกรรม 6) แบบทดสอบ 7) เฉลยแบบทดสอบ

2. ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ หมายถึง เกณฑ์การตรวจสอบชุดการเรียนรู้ ที่สร้างขึ้นให้มีค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2 ตามเกณฑ์ 80/80

80 ตัวแรก หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนทั้งหมดทำได้น้อยกว่าเกณฑ์จากการทำแบบทดสอบหลังเรียนในแต่ละชุดการเรียนรู้

80 ตัวหลัง หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนทั้งหมดทำได้น้อยกว่าเกณฑ์จากการทำแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้หลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข

3. ผลการเรียนรู้ หมายถึง คะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ของนักเรียน เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีลักษณะเป็นปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ เพื่อวัดความรู้จากการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งวัดได้จากการทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนจากการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข

4. ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงความรู้สึกรู้สึกนึกคิดของนักเรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เกี่ยวกับด้านเนื้อหา ด้านรูปเล่ม และการพิมพ์ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านประโยชน์ที่ได้จากการเรียนรู้ สามารถวัดได้โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่าที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5. ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข หมายถึง การนำผลการเรียนรู้ในเรื่องรายวิชาชุมชนน่าอยู่ มาจัดทำชุดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับชุมชน โดยจัดทำชุดการเรียนรู้ตั้งชื่อว่า ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข ประกอบด้วย

เรื่องที่ 1 เชื้ออินดินสามร้อยยอด (สาระภูมิศาสตร์)

เรื่องที่ 2 เล่าขานตำนานสามร้อยยอด (สาระประวัติศาสตร์)

เรื่องที่ 3 เศรษฐกิจยั่งยืน สามร้อยยอดล้ำค่า (สาระเศรษฐศาสตร์)

เรื่องที่ 4 วิถีคน วิถีถิ่นสามร้อยยอด (สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม)

เรื่องที่ 5 สักการะพ่อปู่สามร้อยยอด (สาระศาสนา ศีลธรรมและจริยธรรม)

6. **นักเรียน** หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาเขต 10

ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย

1. นักเรียนนำความรู้ที่ได้รับเพิ่มเติมเกี่ยวกับชุมชนสามร้อยยอดนำไปต่อยอดได้ เช่น นำไปประกอบอาชีพ การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาในชุมชนกับหน่วยงานอื่น ๆ
2. ครูได้แนวทางสร้างสรรค์ในการสร้างสื่อนวัตกรรมที่หลากหลายรูปแบบ
3. คนในชุมชนเห็นประโยชน์ และมีส่วนร่วมกันอนุรักษ์ชุมชนให้พัฒนาในทางที่ดีขึ้นต่อไป
4. ผลจากการวิจัยจะเป็นประโยชน์ในการต่อยอดของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และกลุ่มสาระอื่น ๆ เพื่อนำไปปรับใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนได้

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดหลักการ ทฤษฎีจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา โดยแบ่งเนื้อหา ดังนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
2. หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม และหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
3. ข้อมูลพื้นฐานของตำบลสามร้อยยอด
4. ชุดการเรียนรู้
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดหลักการของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นไปตามแนวนโยบายการจัดการศึกษาของประเทศดังนี้

1. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติและคุณธรรมบนพื้นฐาน ของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชนที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ
3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลาและการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
6. เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายสามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์

จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรสถานศึกษามุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานมีสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้

สมรรถนะสำคัญ 5 ประการ คือ

1. ความสามารถในการสื่อสารเป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบ ที่มีต่อตนเองและสังคม
2. ความสามารถในการคิดเป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม
3. ความสามารถในการแก้ปัญหาเป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้

มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาและมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตเป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหา และความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม และสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเป็นความสามารถในการเลือก และใช้เทคโนโลยีในด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

แนวทางการจัดหลักสูตร

เพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุตามจุดประสงค์และมาตรฐานการเรียนรู้ที่หลักสูตรได้กำหนดไว้ ให้สถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง มีแนวทางการปฏิบัติในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาจึงได้กำหนดโครงสร้างของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ ดังนี้

1. **ระดับช่วงชั้น** หลักสูตรกำหนดเป็น 3 ตามระดับพัฒนาการของผู้เรียน ดังนี้ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 โครงสร้างหลักสูตรกำหนดเป็น 3 ระดับ ดังนี้

- 1) ระดับประถมศึกษา (ป.1-6)
- 2) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-3)
- 3) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6)

2. **สาระการเรียนรู้** ประกอบด้วย องค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งกำหนดให้ผู้เรียนทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจำเป็นต้องเรียนรู้ โดยแบ่งเป็น 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 3-5)

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ หมายถึง การปฏิบัติตนเป็นคนดีในสังคม มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง ปฏิบัติตนอย่างตรงไปตรงมา ทั้งกาย วาจา ใจ
3. มีวินัย หมายถึง ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของโรงเรียน ครอบครัว ชุมชน และกิจกรรมในห้องเรียน เช่น สมุดงาน ชิ้นงาน สะอาดเรียบร้อยปฏิบัติตนอยู่ในข้อตกลงที่กำหนดให้ร่วมกันทุกครั้ง
4. ใฝ่เรียนรู้ หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และสามารถถ่ายทอด เผยแพร่องค์ความรู้ให้กับผู้อื่น
5. อยู่อย่างพอเพียง หมายถึง มีความเป็นอยู่อย่างพอเพียง รู้จักการดำรงชีวิตให้มีคุณค่า
6. มุ่งมั่นในการทำงาน หมายถึง มุ่งมั่นทำงานอย่างรอบคอบจนประสบผลสำเร็จ
7. รักความเป็นไทย หมายถึง มีความตระหนักเห็นคุณค่าของความเป็นไทย และมีเจตคติที่ดีรักษาเอกลักษณ์ไทย และขนบธรรมเนียมประเพณี
8. มีจิตสาธารณะ หมายถึง มีความสำนึกและมุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคมและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

2. หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม และหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ให้เป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศ โดยกำหนดจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายและกรอบทิศทางในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีขีดความสามารถในการแข่งขัน ในเวทีระดับโลก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544) พร้อมกันนี้ได้ปรับกระบวนการพัฒนาหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจทางการศึกษาให้ท้องถิ่นและสถานศึกษาได้มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพ และความต้องการของท้องถิ่น (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2542)

จากการวิจัยและติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรในช่วงระยะ 6 ปีที่ผ่านมา พบว่าหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มีจุดดีหลายประการ เช่น ช่วยส่งเสริมการกระจายอำนาจทางการศึกษา ทำให้ท้องถิ่นและสถานศึกษามีส่วนร่วมและมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร

ให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น และมีแนวคิดและหลักการในการส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม การศึกษาดังกล่าวยังได้สะท้อนให้เห็นถึงประเด็นที่เป็นปัญหาและความไม่ชัดเจนของหลักสูตรหลายประการทั้งในส่วนของเอกสารหลักสูตร กระบวนการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ และผลผลิตที่เกิดจากการใช้หลักสูตร ได้แก่ ปัญหาความสับสนของผู้ปฏิบัติในระดับสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาส่วนใหญ่กำหนดสาระและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังไว้มาก ทำให้เกิดปัญหาหลักสูตรแน่น การวัดและประเมินผล ไม่สะท้อนมาตรฐานส่งผลต่อปัญหาการจัดทำเอกสารหลักฐานทางการศึกษาและการเทียบโอนผลการเรียน รวมทั้งปัญหาคุณภาพของผู้เรียนในด้านความรู้ ทักษะ ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งยังไม่เป็นที่น่าพอใจ

นอกจากนั้นนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทยให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

จากข้อค้นพบ ในการศึกษาวิจัยและติดตามผลการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่ผ่านมา จึงเกิดการทบทวนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มีความเหมาะสม ชัดเจน ทั้งเป้าหมายของหลักสูตรในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และกระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา โดยได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่ชัดเจน เพื่อใช้เป็นทิศทางในการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนในแต่ละระดับ นอกจากนี้ได้กำหนดโครงสร้างเวลาเรียนขั้นต่ำของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ในแต่ละชั้นปีไว้ในหลักสูตรแกนกลาง และเปิดโอกาสให้สถานศึกษาเพิ่มเติมเวลาเรียนได้ตามความพร้อมและจุดเน้น อีกทั้งได้ปรับกระบวนการวัดและประเมินผลผู้เรียน เกณฑ์การจบการศึกษาแต่ละระดับ และเอกสารแสดงหลักฐานทางการศึกษาให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และมีความชัดเจนต่อการนำไปปฏิบัติ

ส่วนหลักสูตรระดับท้องถิ่น ระบบการศึกษามีการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและสถานศึกษาในการพัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีบทบาทสำคัญในการเชื่อมโยงหลักสูตรระดับท้องถิ่นกับหลักสูตรโรงเรียน ความต้องการของท้องถิ่น และความต้องการของโรงเรียนสู่การพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนและการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน อีกทั้งเป็นหน่วยงานที่มีภาระหน้าที่ในการขับเคลื่อน การจัดการศึกษาของโรงเรียนในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

ในการจัดการศึกษาภายในท้องถิ่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหน่วยงานระดับท้องถิ่น ได้จัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น ประกอบด้วย เป้าหมายและจุดเน้น สารการเรียนรู้ท้องถิ่น และการประเมินคุณภาพผู้เรียน เพื่อให้โรงเรียนใช้เป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนในเรื่องเกี่ยวกับท้องถิ่น เช่น ประวัติความเป็นมาของท้องถิ่น สภาพภูมิอากาศ ภูมิประเทศ เศรษฐกิจ สังคม วิถีชีวิต อาชีพ สถานที่สำคัญ บุคคลสำคัญ ศิลปะ ประเพณี วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น สภาพปัญหาและเหตุการณ์สำคัญในชุมชน และสังคมนั้น ๆ รวมทั้งข้อมูลแนวโน้มการพัฒนาท้องถิ่น เป็นต้น โดยโรงเรียน ผู้ปกครอง ประชาชนในท้องถิ่น นักธุรกิจ ในชุมชน ตัวแทนศิษย์เก่า ตัวแทนชุมชน และนักเรียน ได้มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น เพื่อให้แนวคิด มุมมองที่หลากหลาย ครอบคลุมเรื่องสำคัญที่ผู้เรียนในท้องถิ่นควรรู้ และมีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้เรื่องราวของชุมชนท้องถิ่น ซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมในชีวิตจริงของตนเอง ทำให้เกิดความรักความผูกพันกับท้องถิ่น มีความภาคภูมิใจในบ้านเกิดเมืองนอน เป็นสมาชิกที่ดีของชุมชน ตลอดจนสามารถแก้ปัญหา พัฒนาชีวิตตนเอง พัฒนาอาชีพ ครอบครั้ว และสังคมของตนเองได้

เอกสารหลักสูตรโรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม พุทธศักราช 2559 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 นี้ จัดทำขึ้นสำหรับสถานศึกษาได้นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพด้านความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงและแสวงหาความรู้ เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

การจัดทำหลักสูตรโรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม พุทธศักราช 2559 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่คาดหวังได้ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งระดับชาติ ชุมชน ครอบครั้ว และบุคคลต้องร่วมรับผิดชอบ โดยร่วมกันทำงานอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง ในการวางแผนดำเนินการ ส่งเสริมสนับสนุน ตรวจสอบ ตลอดจนปรับปรุงแก้ไข เพื่อพัฒนาเยาวชนของชาติไปสู่คุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้

วิสัยทัศน์โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม

เป็นเลิศทางวิชาการ สู่มาตรฐานสากล บนฐานความร่วมมือ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชนที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ
3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้เวลาและการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
6. เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายสามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์

จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคมและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ทำไมต้องเรียนสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ การดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อมการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดเข้าใจถึงการพัฒนาเปลี่ยนแปลง ตามยุคสมัย กาลเวลา ตามเหตุปัจจัยต่าง ๆ เกิดความเข้าใจในตนเอง และผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่าง และมีคุณธรรมสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติและสังคมโลก

เรียนรู้อะไรในสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมว่าด้วยการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความเชื่อมสัมพันธ์กัน และมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลาย เพื่อช่วยให้สามารถปรับตนเองกับบริบทสภาพแวดล้อมเป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสมโดยได้กำหนดสาระต่าง ๆ ไว้ ดังนี้

ศาสนา ศีลธรรมและจริยธรรม แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ การนำหลักธรรมคำสอนไปปฏิบัติในการพัฒนาตนเองและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เป็นผู้กระทำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม พัฒนาตนเองอยู่เสมอ รวมทั้งบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม

หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิต ระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ลักษณะและความสำคัญ การเป็นพลเมืองดี ความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ปลูกฝังค่านิยมด้านประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพการดำเนินชีวิตอย่างสันติสุขในสังคมไทยและสังคมโลก

เศรษฐศาสตร์ การผลิต การแจกจ่าย และการบริโภคสินค้าและบริการ การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพ การดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ และการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ประวัติศาสตร์ เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ วิธีการทางประวัติศาสตร์พัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตถึงปัจจุบันความสัมพันธ์และเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ผลกระทบที่เกิดจากเหตุการณ์สำคัญในอดีต บุคคลสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย แหล่งอารยธรรมที่สำคัญของโลก

ภูมิศาสตร์ ลักษณะของโลกทางกายภาพ ลักษณะทางกายภาพ แหล่งทรัพยากร และภูมิอากาศของประเทศไทยและภูมิภาคต่าง ๆ ของโลกการใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ความสัมพันธ์กันของสิ่งต่าง ๆ ในระบบธรรมชาติความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นการนำเสนอข้อมูลภูมิสารสนเทศการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดสาระมาตรฐานการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ไว้จำนวน 5 สาระ 11 มาตรฐาน ดังนี้

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส 1.1 รู้ และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส 1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดีและธำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธาและธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

มาตรฐาน ส 3.2 เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส 4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

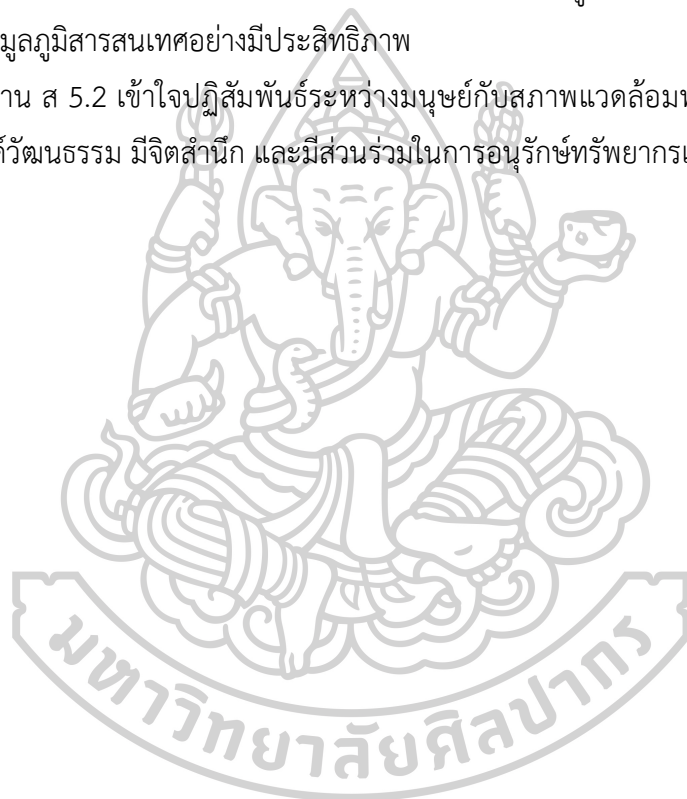
มาตรฐาน ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในด้านความสัมพันธ์ และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก มีความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส 5.1 เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพ และความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุปลงและใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ส 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิด การสร้างสรรค์วัฒนธรรม มีจิตสำนึก และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

คำอธิบายรายวิชาเพิ่มเติม

วิชาชุมชนน่าอยู่ (เพิ่มเติม) รหัสวิชา ส31221

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เวลา 20 ชั่วโมง

จำนวน 0.5 หน่วยกิต

ศึกษาเกี่ยวกับที่ตั้ง ลักษณะทางกายภาพ ทรัพยากรทางธรรมชาติและสภาพสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ปัญหาที่มีผลกระทบต่อทรัพยากร สิ่งแวดล้อมสังคม เศรษฐกิจ การศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมของท้องถิ่นที่มีความสัมพันธ์ของมนุษย์

ศึกษาประวัติความเป็นมาการตั้งถิ่นฐาน ตำนาน เรื่องเล่า ประวัตินิรุกติศาสตร์สำคัญพัฒนาการของมนุษย์จากอดีตถึงปัจจุบัน

ศึกษาสภาพเศรษฐกิจของชุมชน สินค้าประจำตำบล สินค้าส่งออก อาชีพของชุมชน รวมถึงการบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภคการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ และคุ้มค่ามีทักษะในการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ศึกษาวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชน มีจิตสำนึกที่ดีในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญา และสิ่งแวดล้อม มีความรักความสามัคคี เห็นคุณค่าภาคภูมิใจมีจิตสาธารณะที่มุ่งนำประโยชน์สร้างสิ่งดีงามให้แก่ชุมชน และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ศึกษาประวัติ สถานที่สำคัญทางศาสนา ความสำคัญของศาสนาที่คนในชุมชนนับถือ ธรรมเนียมและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี อารังรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

ผลการเรียนรู้

1. ระบุและอธิบายที่ตั้งอาณาเขตการปกครองต่าง ๆ ของอำเภอสามร้อยยอดได้
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ลักษณะทางกายภาพที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตและทรัพยากรธรรมชาติของอำเภอสามร้อยยอดได้
3. อธิบายลักษณะภูมิประเทศภูมิอากาศและทรัพยากรธรรมชาติของเขตอำเภอสามร้อยยอดได้
4. อธิบายประวัติความเป็นมาและความสำคัญของอำเภอสามร้อยยอดได้
5. วิเคราะห์เหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ของอำเภอสามร้อยยอดในอดีตถึงปัจจุบันได้
6. บอกอาชีพที่สำคัญในท้องถิ่นของอำเภอสามร้อยยอดได้
7. อธิบายความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพที่มีผลต่อการปลูกพืชทางเศรษฐกิจ
8. อธิบายความสัมพันธ์ของวัฒนธรรมกับวิถีชีวิตของกลุ่มคนในอำเภอสามร้อยยอดได้
9. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของลักษณะภูมิประเทศกับการตั้งถิ่นฐานของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในอำเภอสามร้อยยอด
10. อธิบายประวัติความเป็นมาความสำคัญของพิธีกรรมและโบราณสถานที่เกี่ยวข้องกับพ่อปู่สามร้อยยอดในท้องถิ่นอำเภอสามร้อยยอดได้
11. ยกตัวอย่างศาสนสถานและบุคคลสำคัญทางศาสนาของอำเภอสามร้อยยอดได้

รวม 11 ผลการเรียนรู้

ตารางที่ 1 โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ เรื่องชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม

ชื่อหน่วย การเรียนรู้	ผลการเรียนรู้	ชั่วโมง
เช้คอินถิ่น สามร้อยยอด	1. ระบุและอธิบายที่ตั้งอาณาเขตการปกครองต่าง ๆ ของอำเภอ สามร้อยยอดได้	3
	2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ลักษณะทางกายภาพที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต และทรัพยากรธรรมชาติของอำเภอสามร้อยยอดได้	
	3. อธิบายลักษณะภูมิประเทศ ภูมิอากาศและทรัพยากรธรรมชาติ ของเขตอำเภอสามร้อยยอดได้	
เล่าขานตำนาน สามร้อยยอด	1. อธิบายประวัติความเป็นมาและความสำคัญของอำเภอ สามร้อยยอดได้	3
	2. วิเคราะห์เหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ของอำเภอ สามร้อยยอดในอดีตถึงปัจจุบันได้	
เศรษฐกิจยั่งยืน สามร้อยยอด ล้ำค่า	1. บอกอาชีพที่สำคัญในท้องถิ่นของอำเภอสามร้อยยอดได้	3
	2. อธิบายความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพที่มีผลต่อการปลูกพืช ทางเศรษฐกิจ	
วิถีคน วิถีถิ่น สามร้อยยอด	1. อธิบายความสัมพันธ์ของวัฒนธรรมกับวิถีชีวิตของกลุ่มคนในอำเภอ สามร้อยยอดได้	3
	2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของลักษณะภูมิประเทศกับการตั้งถิ่นฐาน ของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในอำเภอสามร้อยยอด	
สักการะพ่อปู่ สามร้อยยอด	1. อธิบายประวัติความเป็นมาความสำคัญของพิธีกรรมและโบราณ สถานที่เกี่ยวข้องกับพ่อปู่สามร้อยยอดในท้องถิ่นอำเภอสามร้อยยอดได้	3
	2. ยกตัวอย่างศาสนสถานและบุคคลสำคัญทางศาสนาของอำเภอ สามร้อยยอดได้	

จากตารางที่ 1 สรุปได้ว่าโครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ เรื่องชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข
สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม ประกอบด้วย 5 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่
1) เช้คอินถิ่นสามร้อยยอด 2) เล่าขานตำนานสามร้อยยอด 3) เศรษฐกิจยั่งยืนสามร้อยยอดล้ำค่า
4) วิถีคน วิถีถิ่นสามร้อยยอด 5) สักการะพ่อปู่สามร้อยยอด หน่วยละ 3 ชั่วโมง รวมเป็น 15 ชั่วโมง

3. ข้อมูลพื้นฐานของตำบลสามร้อยยอด

ที่ตั้งและอาณาเขตติดต่อ

อำเภอสามร้อยยอดตั้งอยู่ที่ละติจูด $12^{\circ}16'14''N$ และที่ลองจิจูด $99^{\circ}52'19''E$ อำเภอสามร้อยยอดจะมีพื้นที่อยู่บริเวณทางตอนกลางของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีอาณาเขตติดต่อกับเขตการปกครองข้างเคียงดังต่อไปนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	อำเภอปราณบุรี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อำเภอไทยฝั่งตะวันตก
ทิศใต้	ติดต่อกับ	อำเภอกุยบุรี
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	สาธารณสุขแห่งสหภาพเมียนมา

รูปที่ 1 อาณาเขตติดต่อกับเขตการปกครอง

ที่มา : http://park.dnp.go.th/visitor/nationparkshow.php?PTA_CODE=1004

สภาพภูมิประเทศ

อำเภอสามร้อยยอดมีลักษณะลาดเอียงจากตะวันตกไปทางตะวันออก โดยด้านทิศตะวันตกเป็นพื้นที่สูงติดภูเขา เรียกว่า เขาสามร้อยยอด โครงสร้างเป็นภูเขาหินปูนเกิดในยุคเพอร์เมียน (Permian) ประมาณ 280 ล้านปี มีเนื้อที่ประมาณ 63.5 ตารางกิโลเมตร สภาพภูมิประเทศสลับซับซ้อนสูงเรียงตัวตามแนวทิศเหนือ - ใต้ คล้ายกำแพงขนานกับชายฝั่งของทะเล ตั้งแต่ด้านเหนือของเขตอุทยานแห่งชาติเขาสามร้อยยอดลงมาถึงด้านใต้พบเกาะหินปูนเรียงตัวกันอยู่ใกล้ฝั่งทะเลทางด้านทิศเหนือ คือ เกาะคอกะพังลงมาถึงเขาแร้ง ห่างออกไปประมาณ 30 กิโลเมตร มีหมู่เกาะ ได้แก่ เกาะโคร้า เกาะนมสาว เกาะระวิง เกาะระวาง และเกาะสตั๊ก

สภาพทางธรณีวิทยาของเขาสามร้อยยอดเป็นภูเขาหินปูนที่มีความสูงจึงทำให้เกิดหน้าผาสูง มีความลึกจากระดับความสูงที่สุดประมาณ 605 เมตร จากระดับทะเลปานกลาง ซึ่งทำให้เกิดภูเขา

เป็นจำนวนมาก โดยมียอดเขาที่สำคัญ ได้แก่ ยอดเขาซ็องฟาง เขากระโจม เขาใหญ่ เขาถ้ำประทุน เขาแดง เขาเทียน เขาหุบจันทร์ เขาชั้นบันได เนื่องจากเป็นภูเขาหินปูนจึงถูกกัดเซาะโดยน้ำฝนและทางน้ำทำให้เกิดการสึกกร่อนและเกิดการผุพังจนกลายเป็นถ้ำ ได้แก่ ถ้ำแก้ว ถ้ำไทร ถ้ำพระยานคร ตอนกลางของเขาสามารถลอดเป็นพื้นที่ที่มีแหล่งน้ำขนาดใหญ่ เรียกว่า“ทุ่งสามร้อยยอด” พื้นที่นี้เหมาะสำหรับการเกษตรโดยมีพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ คือ ขนุน สับปะรด และอ้อย (สำนักงานจังหวัดประจวบคีรีขันธ์, 2556)

สภาพภูมิอากาศ

โดยทั่วไปอุณหภูมิเหมาะสมไม่ร้อนหรือหนาวเกินไป ความชื้นโดยเฉลี่ยร้อยละ 77 ถือว่ามี ความชื้นอยู่ในระดับปานกลางเนื่องจากอยู่ใกล้ทะเล อุณหภูมิสูงสุดประมาณ 37 องศาเซลเซียส ต่ำสุดประมาณ 16 องศาเซลเซียส ฤดูกาลในอำเภอสามร้อยยอด มี 3 ฤดู คือ

ฤดูร้อน	เริ่มตั้งแต่	เดือนกุมภาพันธ์ - เดือนพฤษภาคม
ฤดูฝน	เริ่มตั้งแต่	เดือนมิถุนายน - เดือนตุลาคม
ฤดูหนาว	เริ่มตั้งแต่	เดือนพฤศจิกายน - เดือนมกราคม

อิทธิพลของลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือค่อนข้างแรง ความเร็วลมอยู่ระหว่าง 5 ถึง 30 กิโลเมตรต่อชั่วโมง มีลมแรงมากและมีพายุเป็นครั้งคราว ในระหว่างที่มีลมแรงก่อให้เกิดคลื่นลม ในทะเลประมาณ 3 - 7 วัน ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายน อยู่ในช่วงที่มีการปรับเปลี่ยนจาก ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือเป็นลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ เมื่อคลื่นลมสงบโดยสามารถสังเกต อิทธิพลของลมประจำถิ่น ได้แก่ ลมบกลมทะเลได้อย่างชัดเจน ในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงกันยายน เป็นลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ในระยะเริ่มต้นจึงไม่มีผลกระทบต่อการเดินทางมากนัก เนื่องจากลมพัด ออกจากชายฝั่งความเร็วลมเฉลี่ย 10 - 35 กิโลเมตรต่อชั่วโมง สำหรับในเดือนตุลาคมถึงเดือน ธันวาคมเป็นการเปลี่ยนจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้เป็นลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ทิศทางลมไม่ แน่นอนและคลื่นไม่รุนแรงมากนัก อำเภอสามร้อยยอดมีฝนตกชุก ในเดือนพฤษภาคมเดือนสิงหาคม และเดือนพฤศจิกายนมีปริมาณน้ำฝนมากที่สุดในช่วงเดือนตุลาคมและเดือนพฤศจิกายนและจะมีฝน ทั่วช่วงระหว่างเดือนมิถุนายนถึงเดือนกรกฎาคม (สำนักงานสถิติจังหวัดประจวบคีรีขันธ์, 2557)

ทรัพยากรธรรมชาติ

อำเภอสามร้อยยอดสภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขาหินปูน

ลักษณะภูเขาหินปูน

หินปูน (Limestone) เป็นหินตะกอนเคมีที่ประกอบด้วยผลึกแร่แคลไซต์ (Calcite) เป็นส่วนใหญ่ บางครั้งอาจมีซากดึกดำบรรพ์ (Fossils) ปนอยู่ด้วย ภูเขาหินปูนมักเป็นยอดเขาสูงมีหน้าผาสูงชัน มียอดเขาหลาย ๆ ยอดซ้อนกัน เกิดจากการสึกกร่อนได้ง่ายจากน้ำฝนและทางน้ำไหล หินปูนทำปฏิกิริยากับน้ำจึงมีสภาพเป็นกรดคาร์บอนิก ทำให้เกิดการกัดกร่อนเป็นโพรง เป็นถ้ำ มีหินงอก หินย้อยรูปลักษณะที่แปลกตา

รูปที่ 2 ลักษณะภูเขาหินปูน

ที่มา : <http://paapaii.com/travel-noen->

พันธุ์ไม้สำคัญในอำเภอสามร้อยยอด

1. พันธุ์ไม้ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ลุ่มน้ำขัง จำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1.1 พันธุ์ไม้ในป่าพรุ ปึ่งน้ำจืดบริเวณสามร้อยยอดส่วนใหญ่ต้นไม้ที่ขึ้นจะเป็นพืชล้มลุก จำพวก กก ชนิดต่าง ๆ แห้วทรง กระจ่างม ฐูปฤชาชี อ้อ แคมหลวง หล้าปล้อง หล้าไซ บัวสาย ผักตบไทย บอน ตาลปัตรฤชาชี จอก แหน และสาหร่ายข้าวเหนียว

1.2 ป่าชายเลน เป็นป่าที่พบบริเวณที่ลุ่มต้ำน้ำทะเลท่วมถึงเป็นประจำ พื้นดินเป็นดินเลน หรือดินทรายปนเลน พันธุ์ไม้ที่สำคัญ ได้แก่ โกงกางใบเล็ก โกงกางใบใหญ่ โปรง ตะบูน ตะบัน แสมทะเล ลูย ถั่วและเหงือกปลาหมอทะเลดอกสีม่วง นอกจากนี้ยังมีต้นไม้ที่ขึ้นได้ในเขตน้ำกร่อย เช่น จาก หงอนไก่ทะเล ลำพู ปอทะเล โพทะเล และหวายลิง เป็นต้น บริเวณที่โล่งมีพืชล้มลุก เช่น ผักชะครามและผักเป็ด

2. พันธุ์ไม้ในป่าบนบก ที่พบดังนี้

2.1 ป่าชายหาด เป็นป่าที่พบตามชายหาดทรายไม่มีการขึ้นลงของน้ำในทะเล พืชพรรณไม้ที่สำคัญที่พบ เช่น กระจิง เม่า หูกวาง เกด และมะนาวผี

2.2 ป่าเบญจพรรณ ส่วนใหญ่เป็นป่าเบญจพรรณที่ขึ้นบนเขาหินปูน ชนิดพันธุ์ไม้ที่ขึ้นหลายชนิดมักเป็นพันธุ์ไม้ที่ขึ้นเฉพาะแห่ง เช่น จันทน์ผา จันทน์ชะมด โมกเขา ทะลายเขา และแก้วผา ไม้ยืนต้นที่พบมักมีลำต้นแคระ เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นหินปูน มีเนื้อดินน้อย ส่วนบริเวณที่มีการสะสมอินทรีย์วัตถุมาก และเนื้อดินหนา เช่น บริเวณเชิงเขาและหุบเขาบางแห่ง พบว่า ต้นไม้มีลำสูง ต้นใหญ่ซึ่งจะอยู่เป็นหย่อมเล็กกระจุกกระจาย พันธุ์ไม้ที่พบทั่วไป เช่น กรวยป่า กุ่มบก มะเกลือ พลับดง คาง มะค่าโมง โมกมัน กระจุกไก่ขาว มหาพรหม ไม้พุ่มรอเลื้อย เช่น คนทา ชิงชี ชี้แรดดง หมัน และหนามหัน ไม้เถา เช่น ปอเจียน ชงโคย่าน และสะบ่าลิง พืชชั้นล่างเป็นไม้พุ่มขนาดเล็กและพืชล้มลุก เช่น อคคีทวาร ลูกใต้ใบ กระจีรว เปราะป่า สามสิบ เทียนผา พรวานกุ่มพืชพวกหญ้าและกก

รูปที่ 3 ป่าชายหาด อุทยานแห่งชาติเขาสามร้อยยอด

ที่มา : <http://carshowsociety.com>

สถานที่สำคัญในอำเภอสามร้อยยอด

อุทยานแห่งชาติเขาสามร้อยยอด

อุทยานแห่งชาติเขาสามร้อยยอด มีแหล่งท่องเที่ยวทั้งประเภทน้ำ หาดทราย เกาะแก่ง หุ่นสัตว์ป่า โดยเฉพาะเสียงผา นกน้ำ ค่างแว่น เป็นอุทยานที่เป็นภูเขาหินปูน สลับซับซ้อน สวยงามใกล้ ที่ทำการอุทยานมีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว บ้านพักรับรองและจุดตั้งแคมป์ พร้อมน้ำ-ไฟ บริการนักท่องเที่ยว การเดินทางโดยรถยนต์แยกถนนเพชรเกษมระหว่างหลักกิโลเมตรที่ 286 - 287 ไปทางทิศตะวันออก ประมาณ 14 กิโลเมตร

รูปที่ 4 อุทยานแห่งชาติเขาสามร้อยยอด
ที่มา : นางสาวปิยะวรรณ บริหารพานิช

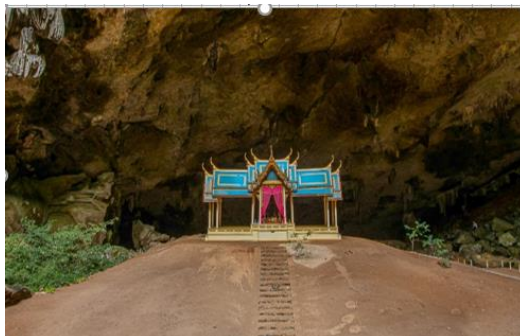
ทุ่งสามร้อยยอด อยู่ทางทิศตะวันตกของอุทยานแห่งชาติระหว่างทางรถไฟสายใต้กับภูเขาสามร้อยยอด เป็นที่ราบลุ่มมีน้ำจืดท่วมขังตลอดปี มีทิวทัศน์สวยงามอุดมสมบูรณ์ด้วยพรรณพืชและพันธุ์สัตว์พื้นที่บริเวณนี้จึงเป็นถิ่นที่อยู่อาศัย แหล่งอาหาร สร้างรัง วางไข่และขยายพันธุ์ของนกนานาชนิด ตลอดทั้งปีทั้งนกประจำถิ่นและนกอพยพ นอกจากนี้ยังเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำจืดและสัตว์อื่น ๆ อีกมากมาย

รูปที่ 5 ทุ่งสามร้อยยอด

ที่มา : นางสาวปิยะวรรณ บริหารพานิช

ถ้ำพระยานคร เป็นถ้ำที่อยู่ในภูเขาของอุทยานแห่งชาติเขาสามร้อยยอด เป็นที่ตั้งของหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติเขาสามร้อยยอด ถ้ำพระยานคร เป็นถ้ำขนาดใหญ่บนเพดานถ้ำมีปล่องไฟให้แสงสว่างลอดเข้ามาได้ จุดเด่นของถ้ำแห่งนี้ คือ "พระที่นั่งคูหาคฤหาสน์" เป็นพลับพลาแบบจตุรมุขสร้างในสมัยรัชกาลที่ 5 และเป็นผิงพระหัตถ์ของพระวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าจรจรัสวงศ์ ทรงสร้างขึ้นในกรุงเทพฯ แล้วส่งมาประกอบที่หลังโดยให้พระยาชลยุทธโยธินเป็นนายงานก่อสร้าง พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จมายกข้อฟ้าด้วยพระองค์เอง ที่กำแพงหินด้านขวามีพระปรมาภิไธยย่อในรัชกาลที่ 5 และรัชกาลที่ 7 เป็นตัวหนังสือใหญ่สีขาวสะดุดตา พระที่นั่งคูหาคฤหาสน์นับเป็นจุดเด่นของถ้ำพระยานคร และเป็นตราประจำจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ในปัจจุบัน

รูปที่ 6 ถ้ำพระยานคร

ที่มา : นางสาวปิยะวรรณ บริหารพานิช

เกาะนมสาว ตั้งอยู่ที่ชายทะเลสามร้อยยอด จุดเด่นคือเป็นที่ตั้งของศาลเจ้าแม่นมสาว ซึ่งชาวบ้านโดยเฉพาะที่มีอาชีพประมงจะเคารพนับถือเป็นพิเศษ ปัจจุบันมีที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวไปพักผ่อนเป็นครั้งคราว เมื่อมองไปในท้องทะเลจะประกอบด้วย หมู่เกาะ และเป็นเกาะที่ยังคงสภาพความเป็นธรรมชาติเนื่องจากอยู่ในความดูแลของอุทยานแห่งชาติเขาสามร้อยยอด

รูปที่ 7 เกาะนมสาว

ที่มา : นางสาวปิยะวรรณ บริหารพานิช

ถ้ำแก้ว ตั้งอยู่ในเขาอุทยานเขาสามร้อยยอด เป็นอุโมงค์ขนาดใหญ่ยาวลึกอากาศเย็นสบาย ถ่ายเทได้สะดวก หินงอก หินย้อยระยิบระยับวาววับเป็นประกายคล้ายเพชร เมื่อต้องแสงไฟหินบางก้อนโปร่งใสเมื่อกระทบแสงไฟจะเรืองสว่างทั้งก้อน นับว่าเป็นถ้ำที่สวยงามที่สุดของบรรดาถ้ำหินปูนในภูมิภาคนี้

รูปที่ 8 ถ้ำแก้ว

ที่มา : <http://www.hamanan.com>

บึงบัว ตั้งอยู่ในบริเวณพื้นที่ทุ่งสามร้อยยอดมีเนื้อที่ประมาณ 500 ไร่ มีพืชพันธุ์ไม้หลายชนิด เช่น กก แคม อ้อ ฐปฤชาซี เห้ว ทรงกระเทียม ฯลฯ และจะพบกับนกชนิดต่าง ๆ อีกหลายชนิดเมื่อไปถึงจะพบกับบึงบัวขนาดใหญ่มีบัวอยู่หลายชนิด เช่น บัวเผื่อน บัวผัน แต่ที่จะพบมากคือ บัวหลวง ชาวบ้านบริเวณนี้ก็ได้ช่วยกันอนุรักษ์พันธุ์บัวนี้ไว้ ตามพระราชกระแสรับสั่ง เมื่อครั้งที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรและสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ได้ทรงเสด็จมาเยี่ยมราษฎรในท้องที่หมู่บ้านบ้านนาปุม แล้วทรงมีพระราชกระแสรับสั่งให้ชาวบ้านปลูกบัวไว้ใกล้หมู่บ้านและให้อนุรักษ์ไว้มิให้สูญพันธุ์ (สำนักงานอุทยานแห่งชาติเขาสามร้อยยอด, 2546)

รูปที่ 9 บึงบัว

ที่มา : นางสาวปิยะวรรณ บริหารพานิช

ประวัติความเป็นมา

ประวัติของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์เป็นเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ที่มีการบันทึกไว้ในจดหมายเหตุของวันวลิต บรรยายถึงประวัติศาสตร์ของชาติไทยในสมัยกรุงศรีอยุธยา ในสมัยพระเจ้าปราสาททองเมืองกุย เคยเป็นเมืองที่เกี่ยวข้องกับจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จากการเปลี่ยนแปลงการเมืองการปกครองของเมือง ประจวบคีรีขันธ์เป็นจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ การเปลี่ยนแปลงทำให้เกิดอำเภอทั้ง 8 อำเภอ และอำเภอสุดท้าย คือ อำเภอสามร้อยยอด ซึ่งมีหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญมากมาย

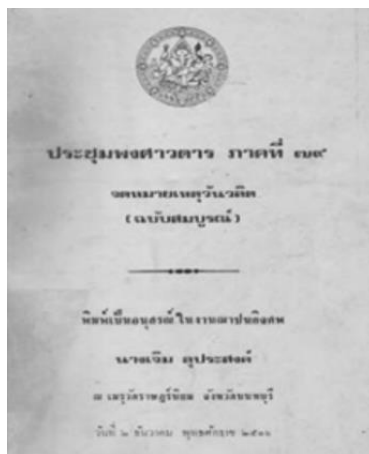
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นจังหวัดในภาคกลางตามการแบ่งการปกครองของประเทศไทย โดยใช้เกณฑ์ทางภูมิศาสตร์เป็นจังหวัดในภาคตะวันตก การแบ่งทางภูมิอากาศจัดเป็นจังหวัดภาคใต้ ตอนบนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ทางตอนใต้ติดกับจังหวัดชุมพร ซึ่งเป็นจังหวัดแรกที่ผ่านเข้าสู่จังหวัดภาคใต้ และเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่แคบที่สุดในประเทศไทย และแคบที่สุดในคาบสมุทรมอินโดจีน

รูปที่ 10 ขอบเขตการปกครองของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ที่มา : <http://www.prachuapkhirikhan.go.th/data/general.htm>

จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ในอดีตบริเวณเมืองประจวบคีรีขันธ์ ปรากฏที่ตั้งของเมืองต่าง ๆ ซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีของนักเดินเรือต่างชาติ หลักฐานจากจดหมายเหตุของวันวลิต (Van Valiet) ชาวฮอลันดา ซึ่งเดินทางมาค้าขายในรัชสมัยพระเจ้าปราสาททอง ระหว่าง พ.ศ. 2176 - 2185 ได้บันทึกถึงเรื่องราวของท้าวอู่ทองที่เกี่ยวข้องกับเมืองกุยว่า โอรสของพระเจ้ากรุงจีน พระนามว่า “เจ้าอูย” ถูกพระบิดาเนรเทศ ลงเรือสำเภาพร้อมกับบริวารแล่นเรือมาถึงบริเวณแหลมมลายู ต่อมาเจ้าอูยสร้างเมืองขึ้นหลายแห่ง เช่น เมืองลังกาสุกะ เมืองนคร (Ligor) และเมืองกุย (Guij) โดยเจ้าอูยประทับอยู่ที่เมืองกุยไม่นานก็เปลี่ยนพระนามเป็น ท้าวอู่ทอง ซึ่งเกี่ยวข้องกับเมืองประจวบคีรีขันธ์

รูปที่ 11 จดหมายเหตุของวันวลิต ฉบับกรมศิลปากร

ที่มา : ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ 79. **จดหมายเหตุวันวลิต (ฉบับสมบูรณ์)**. กรุงเทพฯ: มิตรนราการพิมพ์

แผนที่เดินเรือของกองเรือจีนในบังคับบัญชาของเซ็งโห้วหน้าชั้นที่ ซึ่งพระเจ้ายู่ไล่แห่งราชวงศ์หมิงโปรดให้ออกไปสำรวจดินแดนทางตะวันตก เพื่อหาซื้อสิ่งของที่แปลกและหายากประเภทเพชร พลอย ไม้หอม และเครื่องเทศ ในระหว่าง พ.ศ. 1974 - 1975 ได้กล่าวถึงสถานที่แห่งหนึ่ง ซึ่งศาสตราจารย์พอล วิตลีย์ นักประวัติศาสตร์ แปลจากสำเนียงจีนเป็นภาษาอังกฤษว่า พิ - ชี - ชาน (Pi - Chia - Shan) แปลว่า เขาสามร้อยยอด (Triple Peak Mountain) สันนิษฐานว่าเป็นตำบลหนึ่งในบริเวณเมืองประจวบคีรีขันธ์ อยู่บริเวณเขาสามร้อยยอด ซึ่งหากจะพิจารณาลักษณะเด่นของเขาสามร้อยยอดเป็นเครื่องหมายหรือจุดสังเกตของนักเดินเรือเป็นอย่างดี รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ 2) โปรดเกล้าฯ ให้ตั้งเมืองบางนางรมขึ้นที่บริเวณปากคลองบางนางรม แต่เนื่องจากสภาพพื้นที่ไม่เหมาะสมที่จะทำการเกษตร เจ้าเมืองจึงย้ายที่ว่าการเมืองไปตั้งอยู่ที่เมืองกุย ซึ่งเป็นเมืองเก่าแก่มิมีชุมชนอาศัยอยู่หนาแน่น อีกทั้งพื้นที่ ก็มีความอุดมสมบูรณ์ เมื่อย้ายมาแล้วยังคง ใช้ชื่อว่า “เมืองบางนางรม” อยู่ตามเดิม พ.ศ. 2398 รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 โปรดเกล้าฯ ให้รวมเมือง บางนางรม เมืองกุยบุรี เมืองคลองวาฬเข้าด้วยกัน พระราชทานนามว่า “เมืองประจวบคีรีขันธ์” คู่กับ “เมืองประจันตคีรีเขต” ซึ่งพระราชทานให้เป็นนามของเกาะกง (ปัจจุบันอยู่ในเขตประเทศกัมพูชา) พร้อมทั้งพระราชทานนามให้แก่เจ้าเมืองใหม่ว่า “พระพิไชยชลสินธุ์”

ใน พ.ศ. 2476 รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 6) ได้มีการจัดระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาคขึ้นใหม่ เมืองประจวบคีรีขันธ์ได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นจังหวัด ประกอบด้วยอำเภอต่าง ๆ 7 อำเภอ คือ อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ อำเภอปราณบุรี อำเภอบางสะพาน อำเภอหัวหิน อำเภอทับสะแก อำเภอกุยบุรี และอำเภอบางสะพานน้อย ซึ่งใน สมัยนั้นอำเภอ

สามร้อยยอดยังไม่ถูกแยกออกจากอำเภอปราณบุรีและอำเภอกุยบุรี จากอดีตจนถึงปัจจุบันจะเห็นได้ว่า อำเภอสามร้อยยอด เดิมเคยเป็นส่วนหนึ่งของอำเภอปราณบุรีและอำเภอกุยบุรี ในครั้งแรกทางราชการได้แบ่งพื้นที่ตำบลสามร้อยยอด ตำบลศิลาลอย และตำบลไร่เก่า จากอำเภอปราณบุรีออกมาตั้งเป็นกิ่งอำเภอสามร้อยยอด ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2538 มีผลบังคับ ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน ปีเดียวกัน ต่อมาในวันที่ 7 กันยายน พ.ศ. 2538 กระทรวงมหาดไทย ได้ประกาศจัดตั้งตำบลศาลาลัยขึ้นโดยแบ่งพื้นที่ 6 หมู่บ้าน จากตำบลไร่เก่า และได้มีพระราชกฤษฎีกาโอนตำบลไร่ใหม่ จากอำเภอกุยบุรี มาอยู่ในเขตการปกครองของทางกิ่งอำเภอสามร้อยยอดตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2539 ในที่สุดก็ได้มีพระราชกฤษฎีกา ยกฐานะขึ้นเป็นอำเภอสามร้อยยอดในวันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2550 ซึ่งมีผลบังคับ ตั้งแต่วันที่ 8 กันยายน ปีเดียวกัน

คำขวัญของอำเภอสามร้อยยอด

สักการะพ่อปู่ งามคูหาฤๅษณ์ อุทยานแห่งชาติลำค่า แหล่งพฤษชาชุ่มน้ำ หาดเขาถ้ำสวยสด สับประรดหวานฉ่ำ ถิ่นอำเภอไผ่จำเริญ

ต้นไม้ประจำอำเภอสามร้อยยอด

ต้นสามร้อยยอด เรียกตามชื่อพืชที่พบกันมากในอำเภอสามร้อยยอด ลักษณะชนิดไม้เป็นพวกเฟิร์นเป็นพืชไร้ดอกขนาดเล็ก ไม่มีเนื้อไม้ ลำต้นทอดเลื้อย สีเขียวอ่อนอมเหลือง

รูปที่ 12 ต้นสามร้อยยอด

ที่มา : นางสาวปิยะวรรณ บริหารพานิช

ความเป็นมาชื่อสามร้อยยอด

สำหรับที่มาของคำว่า “สามร้อยยอด” นั้นมีสมมติฐานอย่างน้อย 3 ข้อ คือ

สมมติฐานข้อ 1 กล่าวว่า เรียกสับต่อกันมาตามจำนวนยอดเขาใหญ่ น้อยใหญ่สูง ๆ ต่ำ ๆ ลดหลั่นสลับกันของภูเขาหินปูน ซึ่งนับได้ 300 ยอด

สมมติฐานข้อ 2 กล่าวว่า เรียกตามชื่อพืชซึ่งเคยพบมากในบริเวณนี้คือ “ต้นสามร้อยยอด” ซึ่งถือว่าเป็นพืชที่มียอดถึง 300 ยอด ศาสตราจารย์เต็ม สมิตินันท์ อธิบายว่าเป็นพืชวงศ์ LYCOPODIACEAE สกุล Lycopodium หรือมีชื่อสามัญที่เรียกกันว่า Club-moss ซึ่งความจริง

ลักษณะชนิดไม้เป็นพวกเฟิร์นมีชื่อพื้นเมืองหลากหลายแตกต่างกันไปตามท้องถิ่น สำหรับบริเวณคาบสมุทรม เรียกว่า รวยไก่อสามร้อยยอด หล้าร้างนก แต่ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เรียกว่า สามร้อยต่อหรือหล้าร้างไก่อ ส่วนทางจังหวัดนครศรีธรรมราช เรียกว่าสามร้อยยอดเช่นกันจึงเป็นไปได้ว่า “ทุ่งสามร้อยยอด” เรียกขานกันตามมา “ภูเขาสามร้อยยอด”

สมมติฐานข้อ 3 ตำนานพื้นบ้านเล่าว่าในสมัยโบราณ พื้นที่โดยรอบภูเขาสามร้อยยอดเป็นทะเล ส่วนพื้นที่ซึ่งเป็น ภูเขาในปัจจุบันนั้นเคยเป็นเกาะมีขบวนเรือสำเภาจีนแล่นผ่านมาประสบลมพายุรุนแรงจนเรือโกล้อับปาง จึงแวะหลบภัยเข้ามาตามร่องน้ำทางทิศตะวันตกของเกาะ แต่เนื่องจากไม่ชำนาญในภูมิประเทศ เรือเกยหินใต้น้ำล่มลงผู้คนจมน้ำตายเป็นจำนวนมากที่เหลืรอดตายขึ้นไปอาศัยอยู่บนเกาะประมาณ 300 คน จึงเรียกว่า “เกาะสามร้อยรอด” ต่อมาน้ำลดระดับลงกลายเป็นภูเขาชาวบ้านเรียกเพี้ยนเป็น “เขาสามร้อยยอด” จนทุกวันนี้มีการค้นพบเสากระโดงเรือในบริเวณเทือกเขานี้ด้วย ส่วนพื้นที่ลุ่มโดยรอบกลายเป็นทุ่งน้ำจืดขนาดใหญ่เรียกว่า “ทุ่งสามร้อยยอด” ซึ่งเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่สำคัญยิ่งในปัจจุบัน (Chalermlaep, 1990) ได้ทำการศึกษาวิวัฒนาการของชายฝั่งทะเลและยืนยันร่องรอยการเปลี่ยนชายฝั่งทะเล 4 แนว รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงระดับน้ำทะเลอย่างน้อย 3 ช่วงเวลา

จากทั้ง 3 สมมติฐานเห็นได้ชัดว่าการกำเนิดของภูเขาสามร้อยยอดและทุ่งสามร้อยยอดมีวิวัฒนาการมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน มีประวัติความเป็นมาที่โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ แตกต่างจากภูมิลักษณะที่อื่น เป็นแหล่งรวมองค์ความรู้ที่ไม่อาจแสวงหาจากที่อื่นใดมาทดแทนได้ น่าสนใจ นำมาศึกษาเป็นอย่างยิ่งทั้งทางธรณีวิทยา ธรณีวิทยาชายฝั่งทะเล สมุทรศาสตร์ ปฐพีวิทยาธรณชาติวิทยา นิเวศวิทยา พฤกษศาสตร์ และชีววิทยา

สภาพสังคม

ลักษณะทางด้านสังคม สภาพสังคมของชาวอำเภอสามร้อยยอด โดยทั่วไปมีลักษณะเป็นสังคมชนบท รักสงบ รักพวกพ้อง และชอบความเป็นอิสระเสรี มีวิถีการดำเนินชีวิตแบบเรียบง่าย อ่อนน้อมถ่อมตนมีความประณีประนอมสูง ค่อนข้างจะเก็บตัว มีความผูกพันเฉพาะในท้องถิ่น

ประชากรในพื้นที่สามร้อยยอดใน พ.ศ. 2562 จำนวน 16,311 คน ชาย 23,739 คน และหญิง 24,247 คน รวม 47,986 คน และลักษณะทางด้านสังคม ดังนี้

1. **กลุ่มชาติพันธุ์** ในอดีตอำเภอสามร้อยยอดมีพื้นที่ป่าเขาและแหล่งน้ำที่อุดมสมบูรณ์ มีจำนวนประชากรไม่มากนัก สภาพโดยทั่วไปเหมาะแก่การประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม ด้วยเหตุนี้จึงมีผู้คนอพยพเข้ามาอยู่อาศัยในพื้นที่ของอำเภอสามร้อยยอดมากขึ้นโดยลำดับ ซึ่งอาจจำแนกตามกลุ่มชาติพันธุ์ได้ 3 กลุ่ม ดังนี้

1.1 **กลุ่มคนไทย** ประกอบด้วย ผู้อยู่อาศัยประจำถิ่นมาแต่โบราณกาล และกลุ่มผู้ย้ายถิ่น โดยเข้ามาอยู่อาศัยกระจายในทุกพื้นที่ของกลุ่มคนไทยทั้งสองกลุ่มมีจำนวนมากที่สุด ประมาณร้อยละ

99 ของจำนวนประชากรทั้งหมดของจังหวัด มีข้อสังเกตว่าคนไทยส่วนหนึ่ง มีเชื้อสายจีน ซึ่งได้อพยพเข้ามาอยู่อาศัยจนมีความผสมกลมกลืนและไม่อาจจำแนกชาติพันธุ์ ได้อย่างชัดเจน

1.2 กลุ่มชนเผ่าไทยทรงดำ ไทยทรงดำหรือที่นิยมเรียกขานกันในนามว่า ไทยดำ ผู้ไทยดำ ลาวช่วงดำ หรือลาวโซ่ง อย่างไรก็ตาม ชนกลุ่มนี้นิยมเรียกตนเองว่า “โซ่ง” หรือ “ไทยดำ” จัดเป็นชนกลุ่มน้อยที่อพยพเข้ามาตั้งแต่สมัยกรุงธนบุรี ตั้งถิ่นฐานอาศัยอยู่ทั่วไปในบริเวณภาคกลางของประเทศไทย เช่น จังหวัดสุพรรณบุรี ราชบุรี เพชรบุรี กาญจนบุรี นครปฐม และประจวบคีรีขันธ์ กลุ่มชนไทยทรงดำทั่วไปนิยมเรียกว่า “ลาวโซ่ง”

1.3 กลุ่มชนเผ่ากะเหรี่ยง เป็นชนเผ่าซึ่งอพยพย้ายถิ่นมาจากเขตชายแดนประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาเป็นเวลากว่า 30 ปีมาแล้ว ส่วนใหญ่เข้ามาอยู่อาศัยในเขตพื้นที่หมู่ที่ 8 บ้านป่าหมาก ตำบลศาลาล้อย อำเภอสามร้อยยอด

ประเพณีไทยทรงดำ

ไทยทรงดำ หรือเรียกอีกอย่างว่า ลาวโซ่ง มีประเพณีที่สำคัญของกลุ่มคนหมู่บ้านตาลเจ็ดยอด ซึ่งเป็นประเพณีที่บรรพบุรุษสืบทอดจากในอดีตจนถึงปัจจุบัน จากความเชื่อของผู้คนทำให้ขนบธรรมเนียมประเพณีสืบทอดมาจนถึงรุ่นลูกหลานได้อย่างภาคภูมิใจ เมื่อปี พ.ศ. 2539 อดีตปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอสามร้อยยอด คือท่านปลัดสมนึก เพชรโสม ได้เป็นผู้ริเริ่มจุดประกายการจัดงานสืบสานวัฒนธรรมประเพณีไทยไทยทรงดำขึ้นเป็นครั้งแรกในกิ่งอำเภอสามร้อยยอด เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม พ.ศ. 2539 เนื่องจากในเขตท้องที่ อำเภอสามร้อยยอด มีชาวไทยทรงดำหรือลาวโซ่ง ซึ่งสืบทอดเชื้อสายมาจากชาวไทยทรงดำ ในจังหวัดราชบุรี นครปฐม สุพรรณบุรี พิจิตร เพชรบุรี ตั้งบ้านเรือนกระจัดกระจายทั่วไปและอยู่กันหนาแน่นอยู่ที่บ้านตาลเจ็ดยอด ชาวไทยทรงดำนั้นมีเอกลักษณ์ขนบธรรมเนียมประเพณีตลอดถึงพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น พิธีศพ พิธีแต่งงาน พิธีเสนเรือน พิธีลงขวง เป็นของตนเอง ประเพณีดังกล่าวล้วน แสดงออก ถึงความรักความสามัคคีในหมู่คณะการรักถิ่นฐาน ความอ่อนหวาน นิ่มนวล ตลอดจนการนับถือ เทิดทูนมีบุญคุณและบรรพบุรุษ ซึ่งควรค่าแก่การหวงแหน

รูปที่ 13 งานประเพณีไทยทรงดำ บ้านตาลเจ็ดยอด ช่วงเดือนเมษายน

ที่มา : <http://province.m-culture.go.th>

หมู่บ้านไทยทรงดำ

ไทยทรงดำบ้านตาลเจ็ดยอด อพยพมาจากจังหวัดเพชรบุรี สาเหตุเนื่องมาจากที่ทำกินในจังหวัดเพชรบุรีเหลือน้อยลง จึงมาตั้งรกรากที่บ้านตาลเจ็ดยอดมาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 100 ปีมาแล้ว จากการสอบถามคนในท้องถิ่น พบว่าต้นตระกูลไทยทรงดำ ที่หมู่บ้านตาลเจ็ดยอดนั้นคือ ย่าทวดแม่ชี ตะคลอง กองอาษา ซึ่งเดิมย่าทวดอาศัยอยู่ที่ประเทศลาว ต่อมาได้แต่งงานกับคนไทยในสมัยสงครามอินโดจีน จึงย้ายมาที่เพชรบุรีก่อนแล้วจึงไปที่บ้านตาลเจ็ดยอด ภายหลังกย่าทวดได้บวชชี ลูกชายของย่าทวดชื่อ ปรีชา กองอาษา ภายหลังกได้เป็นเจ้าของคณะอำเภอ ทำคุณประโยชน์ เช่น สร้างโรงเรียนบ้านตาลเจ็ดยอด ของบประมาณสร้างถนนเข้าตัวหมู่บ้านตาลเจ็ดยอด นับเป็นผู้นำความเจริญเข้าสู่บ้านตาลเจ็ดยอด นอกจากตระกูล กองอาษาแล้วยังมีตระกูลอื่น ๆ ที่เป็นเชื้อสายลาวมาอยู่ที่บ้านตาลเจ็ดยอด คือ คำหอม คำห่อ

รูปที่ 14 ชุมชนบ้านตาลเจ็ดยอด

ที่มา : <https://sites.google.com/site/meuxngpracwbkhirikhanth/>

นอกจากนี้ปัจจุบันยังมีบุคคลสำคัญที่ยังคงรักษาวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่ นายบุญเชิด คณะวราทร อายุ 60 ปี เป็นหมอเสนประจำหมู่บ้านและได้ถ่ายทอดวิชาเสนเรือนให้แก่คนรุ่นถัดไป หมู่บ้านตาลเจ็ดยอด (หมู่ 1 ตำบลไร่เก่า อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์) มีประชากร ประมาณ 1,000 คน เป็นชาวไทยทรงดำประมาณ 500 คน สำหรับชาวไทยทรงดำด้วยกันแล้วส่วนใหญ่ใช้ภาษาท้องถิ่น (ภาษาลาวโซ่ง) สื่อสารกันซึ่งเกิดจากการเรียนรู้โดยธรรมชาติ และการจัดงานประเพณีไทยทรงดำของเทศบาลตำบลไร่เก่า ได้กำหนดวันที่ 23 เมษายน ของทุกปี

ประเพณี

พิธีเสนเฮือน หรือเสนเรือน

พิธีเสนเฮือน ก่อให้เกิดการรวมกลุ่มคน ในสังคมบ้านตาลเจ็ดยอด ญาติพี่น้องที่อยู่ห่างกันได้พบกันเป็นประจำ มีการเอื้อเฟื้อแบ่งปันอาหารในลักษณะผลัดกันเลี้ยงซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดความเป็นปึกแผ่นของคนในสังคมและเกิดความสามัคคีระหว่างญาติพี่น้องสายเดียวกันและคนในชุมชน

รูปที่ 15 พิธีเสนเฮือน หรือเสนเรือน

ที่มา : <https://www.sac.or.th/databases/rituals/detail.php?id=8>

พิธีกรรม

การเสนผีเฮือนจะเตรียมการระยอย่างข้ามปี เพราะจะต้องเตรียมลูกหมูตัวผู้เลี้ยงดูอย่างดี ให้หมูโตเต็มที่พอที่จะเลี้ยงผีและเลี้ยงแขกได้ เจ้าภาพจะปรึกษาหมอเสนเพื่อกำหนดวันทำพิธี ซึ่งถือว่าเป็นมงคล วิธีการหาวันมงคล คือ เริ่มต้นนับจากวันที่ดีที่สุดของตระกูลนับไป 10 วัน หรือ 10 มื้อ ถ้าวัดวันนั้นเป็นวันดีแต่ต้องไม่ไปตรงกับวันเผาผีของบรรพบุรุษเพราะถือเป็นวัน อัปมงคลการประกอบพิธีกรรม จะเริ่มตั้งแต่ประมาณตี 3 (เวลา 03.00 น) ทำพิธีฆ่าหมูตัวที่เลี้ยงไว้ทำความสะอาดเรียบร้อย นำขึ้นไปวางไว้ในห้องผี หลังจากบอกกล่าวผีเฮือนว่าได้นำหมูมาให้กิน ขำแหละเนื้อออกเป็นชิ้นเพื่อจัดลงบนพานผีเฮือนซึ่งเป็นภาชนะจักสานขนาดใหญ่ มีลักษณะคล้ายกระจาดสำหรับใส่เครื่องเซ่น ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหมูดิบติดกระดูก 7 ชิ้น ซีโครงหมู 7 ชิ้น ไล่หมูสุกขดรอบพานผีเฮือน เอาใบตองปิดไว้ชั้นหนึ่ง ชั้นบนวางจืบหมู (ยำหมูกับปลีกล้วย) กองไว้ตรงกลาง เนื้อหมูต้มสุก 7 ชิ้น ปลาอย่างใส่เครื่องแกง ห่อข้าวเหนียว 7 ห่อ เหล้า 1 ขวด มันเทศและเผือกอย่างละ 7 หัว กล้วย อ้อย ผลไม้อื่น ๆ ที่มีอย่างละ 7 ผล ตะเกียบ 7 คู่ วางไว้รอบ ๆ พานผีเฮือน นอกจากนั้นยังมีพานหมากพลู น้ำต้มหมู 1 ถ้วย น้ำธรรมา 1 ถ้วย พร้อมไม้เจีย (ไม้ทำความสะอาดพื้น) เนื้อหมูที่เหลือนำไปปรุงเป็นอาหารเลี้ยงผู้มาร่วมงาน ผู้มาร่วมงานจะนำเหล่าโรงมาช่วย 1 ขวด ให้เจ้าภาพ นำมาเลี้ยงแขกในงาน ถ้าเหลือก็จะนำไปขายแลกเปลี่ยนเป็นเงินได้

ประเพณีเสนเฮือน

ประเพณีเสนเฮือนของลาวโซ่ง จัดขึ้นเพื่อเซ่นไหว้ผีบรรพบุรุษซึ่งเชื่อว่า บรรพบุรุษของตน ที่ตายจะได้ไม่อดอยากเป็นอยู่สุขสบาย มีผลให้ลูกหลานมีชีวิตอยู่อย่างสุขสบายด้วย ลาวโซ่งทุกคน จึงต้องทำพิธีเสนผีเฮือนเป็นประจำปีละครั้ง หรือ 2 - 3 ครั้ง เพราะเชื่อว่าถ้าผีบรรพบุรุษอดอยากจะ ก่อกวนสมาชิกในครัวเรือน รวมทั้งสัตว์เลี้ยงจะเดือดร้อนไม่มีความสุข เจ็บไข้ได้ป่วย เกิดอัปมงคล แก่ครอบครัว ที่สำคัญจะถูกสังคมตราหน้าว่าเป็นคนอกตัญญูไม่รู้จักรับบรรพบุรุษที่เคยเลี้ยงดูมา ลาวโซ่ง จะไม่ทำพิธีเสนผีเฮือนในเดือน 9 เดือน 10 เพราะเชื่อว่าเดือนเก้าเดือนสิบผีเฮือนต้องไปเฝ้าถน การเสนผีจะไม่ปรากฏผลใด ๆ จึงนิยมเสนเฮือนเดือน 4, 6 และ 12 เพราะเป็นเดือนที่ว่างและมีข้าว ปลูกอาหารสมบูรณ์

ประเพณีการเล่นคอน ฟ้อนแคน

การเล่นคอนฟ้อนแคนที่บ้านตาลเจ็ดยอด ตำบลไร่เก่า อำเภอสามร้อยยอด เป็นประเพณี ของชาวไทยทรงดำ หรือลาวโซ่ง ตามประวัติความเป็นมา ได้อพยพมาจากเมืองแกลง หรือเมืองเดียน เปียนฟู ประเทศเวียดนาม เข้ามาอยู่ในประเทศไทย ครั้งแรก พ.ศ. 2322 สมัยกรุงธนบุรี การเล่นคอน ฟ้อนแคนมีที่มาจากในสมัยก่อน การทำนาจะทำกันปีละ 3 ครั้ง ทำให้มีเวลาว่างในช่วง เดือน 4 และ 5 จึงมีการออกเยี่ยมเยียนกัน (อินก้อน) ตามหมู่บ้าน ไทยทรงดำในที่ต่าง ๆ แต่ได้เลิกไประยะเวลา หนึ่ง ต่อมาได้มีการริเริ่มให้มีการจัดงานขึ้นมาใหม่ โดยจะจัดในลักษณะงานชุมนุมรื่นเริง ผลัดเปลี่ยน กัน เป็นเจ้าภาพระหว่างชุมชนในท้องที่ต่าง ๆ ทั้งภายในจังหวัดและจังหวัดใกล้เคียง ผู้เป็นเจ้าภาพ จะจัดเตรียมอาหาร เครื่องดื่มและวงดนตรี (วงแคน) ไว้สำหรับการร้องรำ การจัดงานสำหรับเวลา กลางวันจะมีการแข่งขันกีฬา เช่น ฟุตบอล และมีการเล่นโยนลูกช่วง เพื่อให้หนุ่มสาวชาวไทยทรงดำ ได้มีโอกาสพบปะพูดคุยกัน

การเล่นคอน หรืออินก้อน เป็นการละเล่นของหนุ่มสาวลาวโซ่ง ที่โยนลูกช่วงให้แก่กัน พร้อมการร้องรำ ทำเพลงเป่าแคนไป เป็นการเล่นหรือที่เรียก “การเล่นคอนฟ้อนแคน” เทศกาลเล่น คอน ราวเดือน 4 เดือน 5 ชายหนุ่ม 5 - 10 คนชักชวนกันไปเล่นคอนตามหมู่บ้าน การเล่นจะต้อง ประกอบด้วยหมอแคน (คนเป่าแคน) หมอขับ (คนร้องเพลงแบบลำนำ) และหมอลำ (ผู้ที่ร้องเพลง ที่เรียกว่าแอ่ว) อย่างน้อย 1 - 2 คน เดินทางไปลานกว้าง เจริญตาตกลางเล่นคอน ฝ่ายชายปรบมือเป่า แคน ฝ่ายหญิงไปแต่งตัวแล้วออกมารำ (ฟ้อน) เป็นแถว ๆ มี การร้องเพลง (แอ่ว) ประมาณ 3 ชั่วโมง หยุดกินอาหารกลางวัน พอบ่ายมาโยนลูกช่วงและแข่งกันไป การเล่นคอนฟ้อนแคน เล่นกันจนเที่ยงคืน แล้วก็จะเป็นการเลิกคู่คุย

รูปที่ 16 ประเพณีการละเล่นคอน ฟ้อนแคน
ที่มา : <https://prachuabculture.wordpress.com>

ภูมิปัญญาท้องถิ่นสามร้อยยอด

ไม้กวาดไยมะพร้าว

“มะพร้าว” เป็นพืชเศรษฐกิจที่นิยมปลูกกันมากในพื้นที่ชายฝั่งทะเล และเป็นพืชยืนต้นที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ทุกส่วน ตั้งแต่ราก ลำต้น จนถึงใบมะพร้าว โดยเฉพาะเนื้อมะพร้าวจากผลแก่จัดให้น้ำกะทิที่มีลักษณะเป็นมันข้น กลิ่นหอม รสชาติหวาน นอกจากนี้ส่วนต่าง ๆ ยังมีสรรพคุณทางยาและใช้รักษาโรคได้อีกด้วย

ชาวบ้านในเขตท้องที่ตำบลสามร้อยยอด อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีการทำไร่มะพร้าวเป็นจำนวนมาก จึงมีความคุ้นเคยกับการนำส่วนประกอบของยอดมะพร้าว และผลมะพร้าว มาปรุงเป็นอาหารทั้งคาวและหวานหลากหลายชนิด

ในอดีตที่ผ่านมาเกษตรกรมีการเก็บเกี่ยวผลมะพร้าว เพื่อจำหน่ายเป็นรายได้หลักเพียงอย่างเดียวเท่านั้น ในบางปีเมื่อสภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวย และประสบปัญหาโรคระบาดจึงทำให้ขาดรายได้ เนื่องจากผลผลิตเฉลี่ยมีน้อยประกอบกับภาวะทางเศรษฐกิจถดถอย ทำให้ราคามะพร้าวตกต่ำจำหน่ายไม่ได้ราคา จึงทำให้เกษตรกรมองหาหนทางเพิ่มรายได้จากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรที่มีอยู่ในท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น

จากการที่กลุ่มสตรีแม่บ้านหัวตาลแถว หมู่ที่ 5 ตำบลสามร้อยยอด ได้มีโอกาสศึกษาดูงานที่จังหวัดชลบุรี เมื่อปี พ.ศ. 2542 และได้เกิดแนวความคิดในการนำไยมะพร้าวมาทำไม้กวาดเพื่อสร้างรายได้เสริม ให้กับสมาชิกที่สนใจ เนื่องจากในพื้นที่ตำบลสามร้อยยอด มีเศษเปลือกมะพร้าวที่เหลือทิ้งเป็นจำนวนมากและไม่มีการนำมาใช้ประโยชน์ด้านอื่น นอกเหนือจากนำไปเผาไฟไล่แมลงรบกวน และมีส่วนน้อยที่นำไปทำปุ๋ยหมักปกคลุมรักษาความชื้นโคนต้นไม้เท่านั้น จึงได้รับสมัครสมาชิกกลุ่มผู้สนใจไปดูงานและฝึกอบรมขั้นตอนการทำไม้กวาดไยมะพร้าว ที่จังหวัดสุพรรณบุรี

รูปที่ 17 ไม้กวาดไยมะพร้าว

ที่มา : <http://www.otoptoday.com/wisdom>

อาชีพเกษตรกรรมชุมชนอำเภอสามร้อยยอด

เนื่องจากลักษณะของพื้นที่อำเภอสามร้อยยอด ทางด้านทิศตะวันตกเป็นแนวเทือกเขา ตะนาวศรีมีพื้นที่ลาดเอียงจากตะวันตกไปตะวันออก ส่วนใหญ่จะมีลักษณะเป็นดินเหนียวจึงทำให้เหมาะแก่การประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยเฉพาะพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ สับปะรด มะม่วง ขนุน และว่านหางจระเข้ อาชีพที่สร้างรายได้รองลงมา คือ การทำนา และการประมง

พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ

การปลูกมะม่วง

ชุมชนสามร้อยยอดนิยมปลูกมะม่วงเพื่อรับประทานผลและส่งออก เพราะผลมะม่วงสามารถรับประทานได้ทั้งดิบและสุก มะม่วงสามารถปลูกและผลิตดอกออกผลได้ดีในพื้นที่ทุกจังหวัดและทุกภาคของประเทศ แต่จะให้ผลแตกต่างกันไปตามสภาพของท้องที่ มะม่วงหลายพันธุ์ยังเป็นผลไม้ที่ตลาดต่างประเทศ ต้องการอย่างไรก็ตาม การปลูกมะม่วงเพื่อการค้านั้น จะต้องศึกษาถึงสภาพความเหมาะสมหลายประการด้วยกัน ผู้ปลูกจะต้องเลือกพื้นที่ที่เหมาะสมเพื่อให้ประหยัดต้นทุนในการผลิต ตลอดจนสามารถผลิตผลมะม่วงที่มีคุณภาพออกสู่ตลาดได้

พันธุ์มะม่วง แบ่งได้ตามลักษณะการใช้ประโยชน์ คือ

1. มะม่วงสำหรับรับประทานผลดิบ เช่น พิมเสนมัน แรด เขียวสวย มันหนองแขง ฟาลัน เป็นต้น
  2. มะม่วงสำหรับรับประทานผลสุก เช่น อกร่อง น้ำดอกไม้ หนังกกลางวัน ทองดำ เป็นต้น
  3. มะม่วงที่ปลูกเพื่อการอุตสาหกรรมแปรรูปผลไม้
    - 3.1 มะม่วงสำหรับดอง เช่น มะม่วงแก้ว เป็นต้น
    - 3.2 มะม่วงสำหรับบรรจุกระป๋อง ทำน้ำคั้น มะม่วงแช่อิ่ม เช่น มะม่วงสามปี เป็นต้น
- สำหรับมะม่วงพันธุ์ที่ตลาดต่างประเทศต้องการ ได้แก่ มะม่วงสุกพันธุ์หนังกกลางวัน น้ำดอกไม้ ทองดำ และมะม่วง แก้ว ซึ่งที่ประเทศไทยส่งไปจำหน่ายมากได้แก่ ฮ่องกง สิงคโปร์และมาเลเซีย

รูปที่ 18 สวนมะม่วง

ที่มา : นางสาวปิยะวรรณ บริหารพานิช

ผลิตภัณฑ์การแปรรูปจากมะม่วงของอำเภอสามร้อยยอด

1. มะม่วงกวน
2. มะม่วงสุมตัด
3. มะม่วงแช่อิ่ม
4. มะม่วงอบแห้ง
5. มะม่วงน้ำปลาหวาน
6. ข้าวเหนียวมะม่วง

รูปที่ 19 ตัวอย่างผลิตภัณฑ์จากมะม่วงสวนแปะน้อย

ที่มา : คุณจันทกานต์ เหล่าเจริญ

รูปที่ 20 เจ้าของผลิตภัณฑ์จากมะม่วงสวนแป๊ะนัย

ที่มา : นางสาวปิยะวรรณ บริหารพานิช

การปลูกขนุน

รูปที่ 21 ขนุน

ที่มา : นางสาวปิยะวรรณ บริหารพานิช

ขนุนเป็นไม้ผลยืนต้นขนาดใหญ่ ปลูกง่ายสามารถเติบโตได้ดีและเร็วผลมีขนาดใหญ่ รูปกลมหรือกลมยาว เปลือกมีหนามแหลมล้อมรอบผล เนื้อขนุนเป็นที่นิยม รับประทานกันทั่วไป เนื้อ มีลักษณะเป็นยวง มีเมล็ดอยู่ข้างใน มีทั้งเนื้อชนิดหนา เนื้อบาง เนื้อแห้งกรอบและเนื้อละเอียดของเนื้อแตกต่างกันไปแล้วแต่สายพันธุ์ แม้ว่าขนุนจะไม่ใช้ไม้ผลที่มีกำเนิดในประเทศไทย แต่ก็นำมาปลูกกันนานจนกลายเป็นพันธุ์ไม้ผลพื้นเมืองของไทย สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการปลูกขนุนนั้นต้องคำนึงถึงความสมดุลหลายอย่าง โดยเฉพาะเรื่องของดิน

ชนิดของดินที่ขนุนเติบโตได้ดี ขนุนเป็นไม้ผลที่ขึ้นได้ในดินเกือบทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็นดินร่วน ดินร่วนปนทราย ดินทราย ดินเหนียว ดินลูกรัง ปกติขนุนชอบดินร่วน หรือดินร่วนปนทราย ที่ต้องระบายน้ำดี ส่วนดินเหนียวหรือดินทรายต้องมีการปรับปรุงด้วยการใส่ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอกมาก ๆ จะช่วยให้ขนุนเจริญเติบโตได้ดีขึ้น

ความสมบูรณ์ของดินปลูกขนุน ขนุนชอบดินที่มีความอุดมสมบูรณ์สูง มีอินทรีย์วัตถุมาก ซึ่งทำให้ดินมีสีดํา ขนุนจะเจริญเติบโตได้เร็วให้ผลดกผลใหญ่ เนื้อยวงมีสีเข้มและมีรสหวานกว่าขนุนที่ปลูกในดินที่มีสภาพความสมบูรณ์ต่ำ อาจสังเกตว่าพืชที่ขึ้นปกคลุมอยู่นั้น ถ้ามีการเจริญเติบโตดีใบมีสีเขียวเข้ม แสดงว่าดินมีความอุดมสมบูรณ์สูงความเป็นกรดต่างของดินปลูกขนุน ขนุนขึ้นได้ในดินที่มีค่าความเป็นกรดต่าง 6 - 7.5 ถ้าดินมีค่าความเป็นกรดต่างต่ำกว่า 6.0 ดินจะเป็นกรด ซึ่งจะเกิดการตรึงจุลธาตุและฟอสเฟตต้องปรับแก้โดยการเติมปูนขาวเพื่อการเกษตร โดยนิยมใช้ปูนโดโลไมต์

ปูนมาร์ล การปรับแก้ความเป็นกรดของดินต้องใช้หลักการใส่ครั้งละน้อย ๆ แต่บ่อยครั้ง เพื่อให้เกิดการปรับตัวขึ้นทีละน้อย ๆ ช่วงความเป็นกรดต่าง ระดับ 6.0 - 7.5 ช่วงนี้ทำให้ขนุนสามารถใช้ปุ๋ยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขนุนจะตอบสนองต่อปุ๋ยได้เป็นอย่างดี ทำเลปลูกต้องเป็นที่ที่น้ำไม่ท่วมและดินต้องมีการระบายน้ำได้ดีต้นขนุนไม่ชอบน้ำท่วมขัง ดังนั้นพื้นที่ลุ่มที่ใช้ปลูกขนุนจึงต้องทำโคกหรือทำสันร่องแบบร่องจีนจึงปลูกขนุนได้ที่นิยมปลูกกันทั่วไปมีอยู่ด้วยกัน 2 ประเภท คือ ขนุนหนัง และขนุนละมุด ส่วนใหญ่การขยายพันธุ์ของขนุนเพื่อนำไปปลูกนั้นมีหลายวิธี ตั้งแต่ การใช้เมล็ดปลูก เป็นวิธีดั้งเดิมที่ปลูกกันมานาน สามารถขยายพันธุ์ได้ครั้งละมาก ๆ ต้นที่ได้จากการเพาะเมล็ดจะสูงใหญ่ มีอายุยืนมีรากแก้วที่ยังลึกไม่โคนล้มง่าย แต่ต้นที่ได้จากการเพาะเมล็ดอาจหายไปจากพันธุ์เดิม ข้อเสียอีกประการหนึ่งคือการเพาะเมล็ดจะให้ผลช้ากว่าต้นที่ปลูกด้วยกิ่งตอนหรือกิ่งทาบ

ผลิตภัณฑ์จากขนุนอำเภอสามร้อยยอด

1. ขนุนอบกรอบ หลากรสชาติ
2. ขนุนกระป๋อง
3. ขนุนอบแห้ง
4. ขนุนเชื่อม
5. ผลขนุนส่งออกประเทศจีน

รูปที่ 22 ตัวอย่างผลิตภัณฑ์ขนุนทอดกรอบ

ที่มา : คุณจันทกานต์ เหล่าเจริญ

รูปที่ 23 คุณทรงยศ ตุ่มกระตึก เจ้าของสวนขนุนสามร้อยยอด

ที่มา : <https://www.kasetup.com/2017/03/30.html>

การปลูกสับปะรด

สับปะรด เป็นพืชล้มลุกที่มีความทนทานต่อสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ได้ดีต้นกำเนิดของสับปะรดมาจากทวีปอเมริกาใต้แหล่งปลูกที่สำคัญ ๆ ของประเทศไทยมักจะอยู่ใกล้ ๆ ทะเล เช่น ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี ชลบุรี ระยอง และจังหวัดต่าง ๆ ในภาคใต้ เช่น ภูเก็ต พังงา ชุมพร ซึ่งนิยมปลูกในสวนยาง สำหรับในอำเภอสามร้อยยอด นิยมปลูกหลายสายพันธุ์ ได้แก่ พันธุ์ปัตตาเวีย พันธุ์อินทรชิต พันธุ์ขาว พันธุ์ภูเก็ต พันธุ์นางแล

รูปที่ 24 สับปะรดพันธุ์ปัตตาเวีย

ที่มา : นางสาวปิยะวรรณ บริหารพานิช

1) พันธุ์ปัตตาเวีย พันธุ์นี้มีชื่ออื่น ๆ เช่น ปรานบุรี สามร้อยยอด มักรู้จักกัน แพร่หลายในนามของ สับปะรดศรีราชา แหล่งปลูกที่สำคัญคือ ประจวบคีรีขันธ์ ชลบุรี เพชรบุรี ลำปาง ผลมีรสหวานฉ่ำ มีน้ำมาก รสชาติดี ใบมีสีเขียวเข้ม ตรงกลางใบเป็นร่องเป็นสีแดงอมน้ำตาล ผิวด้านบนใบจะเป็นมันเงา ส่วนผิวใต้ใบมีสีเทาเงิน ขอบใบเรียบแต่บริเวณปลายใบจะมีหนามเล็กน้อย มีกีบดอกเป็นสีม่วงอมน้ำเงิน ผลมีน้ำหนักประมาณ 2 - 6 กก. มีขนาดและรูปร่างแตกต่างกันไป เปลือกผลจะมีสีเขียวคล้ำเมื่อยังอ่อนอยู่ แต่เมื่อแก่จัดก็จะเปลี่ยนไปเป็นสีเหลืองอมส้ม ก้านผลจะสั้น ใ้ภายในผลจะใหญ่ เนื้อมีสีเหลืองอ่อน ถ้าในฤดูร้อนก็จะมีสีเนื้อเข้มขึ้น

รูปที่ 25 สับปะรดพันธุ์อินทรชิต

ที่มา : นางสาวปิยะวรรณ บริหารพานิช

2) พันธุ์อินทรชิต แหล่งปลูกที่สำคัญ ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา พันธุ์นี้ถือว่าเป็นพันธุ์พื้นเมืองที่เก่าแก่ที่สุดในประเทศไทย ลักษณะของใบจะมีสีเขียวอ่อน ไม่เป็นมัน ใต้ใบมีสีเขียวออกขาว และมีวาวเป็นสีน้ำเงิน ขอบใบ ตามแนวยาวทั้งสองข้างจะมีแถบสีแดงอมน้ำตาล ขอบใบมีหนามแหลมโค้งงอเป็นสีน้ำตาลอมแดงมีกีบดอกสีม่วงเข้ม ที่ก้านผลจะมี ตะเกียงติดอยู่ ผลมีขนาดเล็กกว่าพันธุ์ปัตตาเวีย มีรสหวานอ่อน ๆ เปลือกผลจะเหนียวแน่นเหมาะแก่การขนส่ง

รูปที่ 26 สับปะรดพันธุ์ขาว

ที่มา : นางสาวปิยะวรรณ บริหารพานิช

3) พันธุ์ขาว เป็นพันธุ์พื้นเมืองและน่าจะกลายพันธุ์มาจากพันธุ์อินทรีชนิด พันธุ์นี้เกษตรกรนิยมปลูกร่วมกับพันธุ์อินทรีชนิด แหล่งปลูกที่สำคัญคือ จังหวัดฉะเชิงเทรา ลักษณะของใบจะแคบและสั้นกว่าพันธุ์อินทรีชนิด ใบเป็นทรงพุ่มเตี้ยมีสีเขียวอมเหลือง บริเวณขอบใบจะมีหนามโค้งงอไปสู่ปลายใบ ปลายกลีบดอกมีสีม่วงอมชมพู โคนกลีบมีสีม่วงอ่อน ผลมีหลายจุกมีขนาดน้ำหนักเฉลี่ยของผลประมาณ 0.85 กก. ผลเป็นรูปทรงกระบอก มีตาผลเล็ก เนื้อผลมีสีเหลืองทอง คุณภาพเนื้อไม้ค่อนข้างรสชาติหวานอ่อน

รูปที่ 27 สับปะรดพันธุ์ภูเก็ต

ที่มา : นางสาวปิยะวรรณ บริหารพานิช

4) พันธุ์ภูเก็ตหรือสวี มีชื่ออื่น ๆ ที่เรียกกันอีก เช่น พันธุ์ชุมพร พันธุ์สวี พันธุ์ตราดสีทองมักปลูกกันมากในสวนยางทางภาคใต้ โดยจะปลูกกันระหว่างแถวของยางพาราก่อนที่จะกรีดยางได้ แหล่งปลูกที่สำคัญคือ จังหวัดภูเก็ต ชุมพร นครศรีธรรมราช และตราด ลักษณะของใบจะมีสีเขียวอ่อน กลางใบมีแถบสีแดงปลายขอบใบจะมีหนามสีแดงแคบและยาวกว่า พันธุ์อินทรีชนิดและพันธุ์ขาว กลีบดอกจะมีสีม่วงอ่อน ผลมีขนาดเล็ก ตาลึก เปลือกหนา เนื้อมีสีเหลืองเข้ม รสชาติหวานกรอบ มีกลิ่นหอม

รูปที่ 28 สับปะรดพันธุ์นางแลหรือน้ำผึ้ง
ที่มา : นางสาวปิยะวรรณ บริหารพานิช

5) พันธุ์นางแลหรือน้ำผึ้ง ในจังหวัดเชียงรายมักนิยมปลูกพันธุ์นี้กันมาก มีลักษณะคล้ายคลึงกับพันธุ์ปัตตาเวีย แต่ผลจะมีรูปทรงกลมกว่าพันธุ์ปัตตาเวีย ตาจะนูน เปลือกบาง และรสหวานเข้มข้นกว่าพันธุ์ปัตตาเวีย ผลมีเนื้อสีเหลืองเข้มเปลือกผลบางมาก

ฤดูปลูกสับปะรด

ฤดูปลูก สับปะรดสามารถปลูกได้เกือบตลอดทั้งปีในประเทศไทย แต่ไม่ควรปลูกในช่วงที่ฝนตกหนักติดต่อกันหลายวัน เพราะจะทำให้เกิดโรคเน่าขึ้นมาได้ ในเดือนธันวาคม ควรมีการเตรียมดินให้เสร็จและทำการปลูก ในเดือนมกราคม - เมษายน เนื่องจากมีแสงแดดจ้าและไม่มีฝนตกชุก ซึ่งเป็นช่วงที่ดินยังมีความชุ่มชื้นเพียงพอแก่การเจริญเติบโตในระยะแรกอยู่ ถ้าปลูกในฤดูแล้งควรฝังหน่อให้ตั้งตรง แต่ถ้าปลูกในฤดูฝนควรฝังหน่อให้ทำมุม 45 องศา เพื่อป้องกันน้ำเข้าไปขังอยู่ในยอด

ผลิตภัณฑ์จากสับปะรดอำเภอสามร้อยยอด

1. สับปะรดกวน
2. สับปะรดกระป๋อง
3. สับปะรดอบแห้ง
4. ซีสเชคไส้สับปะรด
5. สับปะรดแช่แข็ง
6. น้ำสับปะรดเข้มข้น

รูปที่ 29 ตัวอย่างผลิตภัณฑ์จากสับปะรด
ที่มา : คุณปิยาภรณ์ วงกรณ์

รูปที่ 30 โรงงานแปรรูป อำเภอสามร้อยยอด

ที่มา : นางสาวปิยะวรรณ บริหารพานิช

ว่านหางจระเข้

รูปที่ 31 ว่านหางจระเข้

ที่มา : นางสาวปิยะวรรณ บริหารพานิช

ว่านหางจระเข้ เป็นต้นพืชที่มีเนื้ออิมอวบ จัดอยู่ในตระกูลลิเลียม (Lilium) แหล่งกำเนิดดั้งเดิม อยู่ในชายฝั่งทะเลเมดิเตอร์เรเนียน และบริเวณตอนใต้ของทวีปแอฟริกา พันธุ์ของว่านหางจระเข้ มีมากกว่า 300 ชนิด ซึ่งมีทั้งพันธุ์ที่มีขนาดใหญ่จนไปถึงพันธุ์ที่มีขนาดเล็กกว่า 10 เซนติเมตร ลักษณะพิเศษของว่านหางจระเข้ ก็คือ มีใบแหลมคล้ายกับเข็ม เนื้อหนา และเนื้อในมีน้ำเมือกเหนียว ว่านหางจระเข้ผลิดอกในช่วงฤดูหนาว ดอกจะมีสีต่าง ๆ กัน เช่น เหลือง ขาว และแดง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสายพันธุ์ คำว่า “อะโล” (Aloe) เป็นภาษากรีกโบราณ หมายถึง ว่านหางจระเข้ ซึ่งแผลงมาจากคำว่า “Allal” มีความหมายว่า ฝาดหรือขม ในภาษายิว ฉะนั้นเมื่อผู้คนได้ยินชื่อนี้ ก็จะทำให้นึกถึงว่านหางจระเข้ ว่านหางจระเข้เดิมเป็นพืชที่ขึ้นในเขตร้อนต่อมาได้มีการนำไปแพร่พันธุ์ในยุโรปและเอเชีย ต้นกำเนิดว่านหางจระเข้เป็นพืชพื้นเมืองของทวีปแอฟริกา แพร่พันธุ์เข้ามาในประเทศไทยเมื่อไรไม่ปรากฏ จนบางคนคิดว่าเป็นพืชพื้นเมืองของไทย ลักษณะว่านหางจระเข้ เป็นพืชขนาดเล็กใบหนาอ้วน น้ำ ภายในใบมีลักษณะเป็นวุ้นขาว ๆ ใส ๆ สีเขียวอ่อน ออกจะหม่น ๆ ใบยาวแหลม ลักษณะขอบใบ มีหนามคล้ายใบเลื่อยขึ้นจากต้นซึ่งอยู่ติดกับดินช่อดอกจะออกตรงกลางต้น ก้านช่อดอกยาวมากดอกสี แดง เป็นหลอดบานจากล่างไปบน ถ้าปลูกไว้ในที่ที่มีอากาศร้อน และอยู่ริมทะเลจะทำให้ปริมาณวุ้นมาก ส่วนที่ใช้เป็นสมุนไพร น้ำยางจากใบซึ่งมีสารสำคัญในใบเป็นยาคำ เรียกว่า สารแอนดรัากินัน และ บาร์บาเรียน

ผลิตภัณฑ์ว่านหางจระเข้อำเภอสามร้อยยอด

1. เครื่องดื่มว่านหางจระเข้ผสมน้ำองุ่นขาวและผสมน้ำลิ้นจี่
2. น้ำว่านหางจระเข้
3. ว่านหางจระเข้กระป๋อง
4. ว่านหางจระเข้อบแห้ง

รูปที่ 32 กลุ่มแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร อำเภอสามร้อยยอด

ที่มา : <http://prachuap.cdd.go.th/services/3>

นาข้าว

เมื่อผ่านเข้าไปในชุมชนบ้านห้วยขมิ้น ตำบลไร่เก่า อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จะเห็นนาข้าวสลักกับทิวเขาเป็นช่วง ๆ สภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม มีน้ำจืดท่วมขังตลอดปี ชาวบ้านประกอบอาชีพทั้งการทำนา ทำไร่ ค่าขาย เลี้ยงสัตว์ รับจ้าง แต่อาชีพหลักที่สำคัญ คือ การปลูกข้าว โดยพื้นที่นาข้าวจะกระจายอยู่ตอนบนมีทางรถไฟเป็นเขตกัน พื้นที่ตอนล่างซึ่งอยู่ติดกับเขตอุทยานเขาสามร้อยยอด ชาวบ้านจะหาปลาและชูดปลอเลี้ยงกุ้ง ในอดีตชาวนาจะอาศัยน้ำที่ไหลผ่านของแต่ละปี ในการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ ให้กับนาข้าว ต่อมาเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงเข้ามาในพื้นที่ เกิดระบบสาธารณูปโภคมากมาย มีการวางระบบการคมนาคมและชลประทาน ทำให้ส่งผลต่อการไหลของน้ำเกิดการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ตามมา เช่น ในฤดูน้ำหลาก เกิดปัญหาน้ำท่วมขัง ในพื้นที่ทำนาเป็นระยะเวลานานกว่าปกติ จนไม่สามารถทำนาได้ในบางพื้นที่ต้องใช้เครื่องมือเครื่องทุ่นแรง การใช้รถไถเดินตาม เข้ามาช่วยมากขึ้นและใช้เครื่องสูบน้ำเพื่อแก้ปัญหาน้ำท่วม ทำให้ต้นทุนในการทำนาสูงขึ้น ระบบการเกษตรจึงต้องปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัย การทำนาข้าวแบบเดิม การไถเตรียมดินที่มาจาก การใช้แรงงานสัตว์พวกวัวและควาย กลายเป็นเครื่องจักรกล มีการใช้สารเคมีและยาฆ่าแมลงในการเพิ่มผลผลิตเพื่อสร้างมูลค่ามากกว่าการทำเกษตรเพื่อยังชีพอย่างในอดีต บางช่วงเกิดความขัดแย้งจากการจัดการระบบน้ำไม่เพียงพอกับการประกอบอาชีพทั้งการเลี้ยงปลาเลี้ยงกุ้ง และการทำนาในพื้นที่หากปล่อยให้สถานการณ์ปัญหาเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องอาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ในชุมชนได้

การเตรียมข้าว

เมื่อนำเมล็ดข้าวไปเพาะในหังอก โดยแช่น้ำนานประมาณ 1 - 2 ชั่วโมง แล้วนำเมล็ดขึ้นจากน้ำ และเก็บไว้ในที่มีความชื้นสูงเมล็ดจะงอกภายใน 48 ชั่วโมง จึงนำเมล็ดที่เริ่มงอกเหล่านี้ไปปลูกในดินที่เปียก ส่วนที่เป็นรากจะเจริญเติบโตลึกลงไปในดิน ส่วนที่เป็นยอดก็จะสูงขึ้นเหนือผิวดิน แล้วเปลี่ยนเป็นใบ ต้นข้าวเล็ก ๆ นี้ เรียกว่า “ต้นกล้า” หลังจากต้นกล้ามียอายุประมาณ 40 วัน จะมีหน่อใหม่เกิดขึ้น โดยเจริญเติบโตออกจากตาบริเวณโคนต้น ต้นกล้าแต่ละต้นสามารถแตกหน่อใหม่ประมาณ 5 - 15 หน่อ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพันธุ์ข้าว ระยะเวลาในการปลูกและความอุดมสมบูรณ์ของดิน หน่อต้นกล้าให้รวงข้าวหนึ่งรวง รวงข้าวมีเมล็ดข้าว ประมาณ 100 - 200 เมล็ด โดยปกติต้นข้าวที่โตเต็มที่แล้วจะมีความสูงจากพื้นดินถึงปลายรวงที่ประมาณ 100 - 200 เซนติเมตร ซึ่งแตกต่างกันไปตามพันธุ์ข้าว ตลอดจนถึงความอุดมสมบูรณ์ของดินและความลึกของน้ำ

รูปที่ 33 การดำนา

ที่มา : นางสาวปิยะวรรณ บริหารพานิช

ประมงชายฝั่ง

จากสภาพภูมิศาสตร์ของอำเภอสามร้อยยอด ทำให้ทางด้านทิศตะวันออกของอำเภอสามร้อยยอด มีลักษณะเป็นทุ่งสามร้อยยอดและชายฝั่งเหมาะแก่การประกอบอาชีพการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และอาชีพประมง ประกอบกับในชุมชนชนประชากรมีฐานะที่ยากจน จึงส่งผลทำให้มีการประกอบอาชีพรับจ้างทำงานในโรงงาน และมีการรวมกลุ่มอาชีพในการแปรรูปผลิตภัณฑ์การเกษตรต่าง ๆ การประกอบอาชีพประมงในบริเวณทุ่งสามร้อยยอดโดยเป็นอาชีพหลักหรืออาชีพรองขึ้นอยู่กับลักษณะ พื้นที่ เช่น บริเวณตอนบนของทุ่งสามร้อยยอด ส่วนบริเวณตอนกลางเป็นลักษณะที่เป็นทุ่งน้ำจืด มีการทำเกษตรกรรม และพื้นที่บริเวณตอนล่างเป็นบริเวณน้ำเค็มจึงเหมาะสมกับการประกอบอาชีพประมงทะเลและเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ อาชีพชาวประมงเป็นอาชีพที่เกี่ยวข้องกับสัตว์น้ำ ทั้งน้ำจืด น้ำกร่อย และน้ำเค็ม อาชีพชาวประมงเป็นอาชีพดั้งเดิมที่คนในยุคสมัยก่อนหากินตามแหล่งน้ำธรรมชาติในการจับสัตว์น้ำ เช่น กุ้ง หอย ปู ปลา มาบริโภค และขายซึ่งปัจจุบันอาชีพชาวประมงได้พัฒนาเป็นอาชีพที่มีความมั่นคงมากขึ้น ด้วยการทำเกษตรประมงในเชิงธุรกิจมากขึ้น เพาะพันธุ์สัตว์น้ำเพื่อขายเป็นอาหารและเครื่องประดับ เช่น การทำนากุ้งหรือฟาร์มกุ้ง การทำฟาร์มปลาหรือการ

เลี้ยงปลาในบ่อดิน การเลี้ยงปลาในกระชัง การทำฟาร์มหอยมุก การเพาะพันธุ์สาหร่าย นับวันอาชีพประมงจะมีการพัฒนาการผลิตให้มีคุณภาพและมีปริมาณมากขึ้น เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของมนุษย์ อาชีพนี้จึงต้องอาศัยความรู้ความสามารถเฉพาะทางมากขึ้น

รูปที่ 34 เรือประมงชายฝั่งสามร้อยยอด

ที่มา : นางสาวปิยะวรรณ บริหารพานิช

ศาสนสถานที่สำคัญ

ผู้คนในอำเภอสามร้อยยอดมีความเชื่อในความศักดิ์สิทธิ์ขององค์พ่อปู่สามร้อยยอด ทุกคนจะเดินทางเพื่อไปสักการะบูชาพ่อปู่สามร้อยยอด ที่วัดสามร้อยยอด นอกจากนี้ยังมีศาสนสถานที่สำคัญและเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของชาวพุทธ ได้แก่ วัดตาลเจ็ดยอด วัดไร่ไหมสามัคคี ฯลฯ และสถานที่สำคัญของคนไทยเชื้อสายจีน คือ โรงเจลุยอิมยี่

วัดสามร้อยยอด

เดิมวัดสามร้อยยอดเป็นวัดเก่าแก่อยู่คู่กับชุมชนสามร้อยยอดมานาน มีชาวบ้านที่ศรัทธาบริจาคที่ดิน สร้างวัดขึ้นใหม่ พ.ศ. 2480 มีพระอาจารย์นิม ธรรมสโร เป็นหัวหน้าในการก่อสร้างและดูแลรักษาวัด พ.ศ. 2484 ได้จัดตั้งเป็นวัดตามกฎหมาย ชื่อว่า “วัดตรีสตกฐ” แต่ชาวบ้านก็ยังนิยมเรียกวัดสามร้อยยอด เช่นเดิม ความโดดเด่น คือ ศาลาทรงเก๋งจีนที่ประดิษฐานพ่อปู่สามร้อยยอด และศาลาหินอ่อนทรงจัตุรมุขที่ประดิษฐานรูปปั้นอดีตเจ้าอาวาส เช่น หลวงพ่อนิม หลวงพ่อหลิว และพระพุทธรูปภายใน

รูปที่ 35 วัดสามร้อยยอด

ที่มา : นางสาวปิยะวรรณ บริหารพานิช

พ่อปู่สามร้อยยอด

รูปที่ 36 พ่อปู่สามร้อยยอด

ที่มา : นางสาวปิยะวรรณ บริหารพานิช

เมื่อพ.ศ. 2506 ปีเถาะ ตรงกับวันพฤหัสบดี ขึ้น 10 ค่ำ เดือน 5 เวลา 19.00 น. พ่อปู่สามร้อยยอดได้เข้าจับทรง ในร่างของนางทองคำ กองเพชร อายุ 37 ปี ประชาชนทั้งใกล้และไกลทราบต่างมีความศรัทธา เพราะมีความเคารพเชื่อถืออยู่แล้วทุกคน พวกกันเดินทางไปพบนางทองคำ เพื่อเชิญวิญญาณพ่อปู่สามร้อยยอดขอความสว่างในการดำเนินสัมมาชีพเพื่อชีวิตตลอดปี 2506 พ.ศ. 2507 ได้ประมาณ 3 เดือน มีกระแสข่าวการจับกุมจากเจ้าหน้าที่ตำรวจในข้อหาว่านางทองคำ มีการกระทำส่อไปในทางหลอกลวงประชาชน โดยวิธีเป็นผีเจ้าเข้าทรงทำให้ประชาชนหลงเชื่ออย่างมกมาย วันที่ 4 เดือนมีนาคม พ.ศ. 2507 ปีมะโรง วันเสาร์ขึ้น 1 ค่ำ เดือน 5 เวลา 09.19 น. ผู้มีความเคารพเชื่อถืออยู่แล้วต่างพากันวิตกกังวลว่าจะไม่มีโอกาสได้เชิญพ่อปู่สามร้อยยอดอีก จึงพร้อมใจกันเดินทางไปพบนางทองคำที่บ้านเพื่อให้นางทองคำ ได้เชิญวิญญาณของพ่อปู่เป็นครั้งสุดท้าย พร้อมกันนั้นได้นำช่างภาพติดตามมาเพื่อทำการบันทึกภาพเอาไว้ด้วย เมื่อช่างภาพได้ทำการถ่ายภาพจากได้อนุญาตแล้วช่างภาพถ่ายภาพแล้วนำฟิล์มไปล้างแล้วอัดออกมามอบให้ผู้ส่งถ่ายภาพทุกคนเห็นภาพที่ปรากฏถึงกับตะลึง เพราะภาพที่ปรากฏเป็นผู้ชายชาวจีนแก่ ๆ ลักษณะมีหนวดเคราสีขาววางนั้งมือขวาที่บวางอยู่ที่เข่าขวา มือซ้ายจับอยู่ที่แข้งซ้ายในลักษณะวางปรากฏนี้เห็นได้เพียง 3 นิ้ว เมื่อภาพที่ทุกคนได้เห็นแทนที่จะเชิญวิญญาณพ่อปู่สามร้อยยอดมาประทับในร่างของนางทองคำ ต้องหยุดลงกลับกลายเป็นจะต้องเชิญเข้าทรงกันตลอดทั้งกลางวันและกลางคืน ปัจจุบันชาวบ้านจัดงานประจำปีในเดือนมีนาคมหรือเมษายนเป็นประจำทุกปี ผู้ที่ศรัทธาพ่อปู่สามร้อยยอดต้องการสิ่งใดก็จะมาขอพรและเพื่อให้สิ่งที่ตนเองหวังประสบความสำเร็จ และเมื่อได้สมหวังตามที่ขอพรไว้ ก็จะกลับมาทำการแก้บนด้วยประทัด พ่อปู่สามร้อยยอดเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เคารพนับถือของชาวอำเภอสามร้อยยอด จึงได้ทำการเชิญพ่อปู่จัดหล่อรูปจำลองพ่อปู่สามร้อยยอดขึ้นประดิษฐานขึ้น ณ สถานที่สำคัญ เช่น วัดสามร้อยยอด โรงเจ ลู่ฮิมยี่ ที่ว่าการอำเภอสามร้อยยอด และวัดไร่ไหมสามัคคี เป็นต้น

วัดตาลเจ็ดยอด

รูปที่ 37 วัดตาลเจ็ดยอด

ที่มา : นางสาวปิยะวรรณ บริหารพานิช

ประวัติความเป็นมา

วัดตาลเจ็ดยอดเดิมเป็นวัดในชุมชนบ้านตาลเจ็ดยอดซึ่งตั้งตามลักษณะเด่นของต้นตาลที่เคยมีอยู่ในหมู่บ้านและ มียอดถึง 7 ยอด ในต้นเดียวกัน ต่อมาเมื่อมีการสร้างทางรถไฟสายใต้ได้มีการตัดต้นตาลดังกล่าวที่ขวางเส้นทางรถไฟทิ้ง คงเหลือไว้แต่ชื่อวัดและได้พัฒนามาถึงยุคพระมหาจางงค์ จรณธมโม เจ้าอาวาสวัดตาล เจ็ดยอดรูปปัจจุบัน ได้เชิญชวน ผู้มีจิตศรัทธาสร้างรูปหล่อสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) เพื่อให้ญาติโยมได้มีรูปเคารพของหลวงปู่โตไว้เคารพสักการะซึ่งถือว่าเป็นองค์ใหญ่ที่สุดในขณะนี้

ความโดดเด่น

นอกจากองค์หลวงปู่โตที่โดดเด่นในบริเวณวัดแล้ว ยังมีรูปเคารพเทพต่าง ๆ เช่น เจ้าแม่กวนอิม พระพิฆเนศ หลวงพ่อเงิน หลวงปู่ทวด บ่อน้ำมนต์ศักดิ์สิทธิ์

สิ่งศักดิ์สิทธิ์

นอกจากองค์หลวงปู่โต ที่อยู่กลางแจ้งแล้ว อาคารใต้ถุนหลวงปู่โตยังมีรูปปั้น พระเกจิอาจารย์ชื่อดังของ เมืองไทย 9 องค์ ได้แก่ หลวงปู่มั่น ภูริทัตโต หลวงปู่ศุข วัดมะขามเฒ่า หลวงพ่อเงิน วัดบางคลาน เป็นต้น ยังมี เทพองค์อื่นๆ เช่น พระพรหม พระพิฆเนศ พระอินทร์ เจ้าแม่กวนอิม ไว้ให้เคารพบูชาอีกด้วย

เจลุ่ยอิมยี่

รูปที่ 38 โรงเจลุ่ยอิมยี่

ที่มา : นางสาวปิยะวรรณ บริหารพานิช

ประวัติความเป็นมาสร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2461 สร้างขึ้นตามนิมิตฝันของเจ้าแก้วเก็ง ซึ่งเป็นคนจีนจากผืนแผ่นดินใหญ่ได้อพยพเข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภาร โดยสมัยรัตนโกสินทร์ตรงกับรัชกาลที่ 5 และได้ตั้งอยู่ที่จังหวัดสมุทรปราการ พ.ศ. 2461 เจ้าแก้วเก็งได้ไปไหว้พระที่ศาลเจ้าโรงเจกเฮียงเซียงตั้ง ตลาดน้อย กรุงเทพมหานคร เมื่อไหว้พระเสร็จก็กลับบ้านตอนดึกในคืนนั้นเจ้าแก้วเก็งได้นิมิตฝันเห็นเซียนมาชวนไปเที่ยว ยังสถานที่ที่เป็นทุ่งกว้างไกลสุดตา เขียวชอุ่มไปด้วยพันธุ์ไม้นานาชนิด มีเชิงเขาสลักรูปซุ้มเป็นชั้น ๆ ซึ่งเซียนได้บอกเจ้าแก้วเก็งให้เดินทางโดยรถไฟลองใต้โดยไม่มีจุดหมายปลายทาง จนขบวนรถไฟเข้าสู่สามร้อยยอดได้เห็นด้วยความตื่นเต้นจึงได้สอบถามชาวบ้าน พบว่าทิวเขาแห่งนี้เรียกว่า “เขาสามร้อยยอด” ซึ่งเป็นทิวเขาที่มีบึงขนาดใหญ่ล้อมรอบระยะทางจากสถานีรถไฟ ถึงเชิงเขาประมาณ 6 กิโลเมตร ได้ดำเนินการก่อสร้างเป็นโรงเจถาวรชื่อว่า “โรงเจลุ่มอิมยี่” โรงเจลุ่มอิมยี่เป็นสิ่งก่อสร้างสถาปัตยกรรมเป็นโบราณสถานที่เก่าแก่อายุไม่ต่ำกว่า 300 ปี ภายในเทวสถานประดิษฐานรูปหล่อพ่อปู่สามร้อยยอด ประชาชนชาวสามร้อยยอดให้ความเลื่อมใสว่าเป็นเทพเจ้าแห่งคุณธรรมแห่งความดีและเทพเจ้าแห่งความซื่อสัตย์ ผู้ใดเคารพนับถือพ่อปู่สามร้อยยอดจะทำให้เกิดความสงบสุข ประพฤติปฏิบัติแต่ในสิ่งที่ดีงาม คำขวยเจริญรุ่งเรืองคิดสิ่งใด ได้สมปรารถนา จึงมีเทศกาลไหว้พ่อปู่สามร้อยยอดขึ้นทุกปี ประมาณกลางเดือนมีนาคม ในแต่ละปี จะมีผู้คนเดินทางมากับรถบัสนำเที่ยวแต่ละวันเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ภายในเทวสถานยังเป็นที่ประดิษฐานของพระพุทธรูปในศาสนาพุทธทั้งนิกายมหายานและหินยาน เมื่อถึงเทศกาลถือศีลกินเจ ประชาชนนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศจะเดินทางมาถือศีลกินเจเป็นจำนวนมาก

สรุปได้ว่าข้อมูลพื้นฐานของอำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่ผู้วิจัยนำมาใช้เป็นเนื้อหาประกอบการเรียนรู้ ประกอบไปด้วยเรื่องราวของ ที่ตั้งและอาณาเขตติดต่อ สภาพภูมิประเทศ สภาพภูมิอากาศ ทรัพยากรธรรมชาติ พันธุ์ไม้สำคัญ สถานที่สำคัญ ประวัติความเป็นมา สภาพสังคม ประเพณี ภูมิปัญญา อาชีพเกษตรกรรม และศาสนสถานที่สำคัญในอำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นต้น

4. ชุดการเรียนรู้

ความหมายของชุดการเรียนรู้

ชุดการเรียนรู้หรือชุดการสอนมาจากคำในภาษาอังกฤษที่มีการเรียกใช้หลายคำเช่น learning package, instructional package หรือ educational package และภาษาไทยใช้ ชุดการเรียนรู้ บทเรียนสำเร็จรูป บทเรียนโปรแกรม ชุดการเรียนรู้เป็นนวัตกรรมทางการศึกษา ประกอบด้วยวิธีการและการทำสื่อการสอนให้สอดคล้องกับวิชา หน่วย หัวเรื่อง แล้ววัตถุประสงค์เพื่อช่วยเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพซึ่งนักการศึกษา ได้ให้ความหมายของชุดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

สันติ อธิพลนาวกุล (2550: 10) ได้กล่าวว่า ชุดการเรียน หมายถึง สื่อการเรียนการสอน ที่ครูสร้างขึ้นซึ่งอาจจะเป็นเอกสาร วัสดุหรืออุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนต่าง ๆ โดยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหาวิชา เพื่อช่วยให้ครูสามารถสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จนสามารถบรรลุจุดประสงค์ที่วางไว้ได้

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2551: 14-5) ได้ให้ความหมายของชุดการเรียน ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Instructional packages เป็นสื่อประสมประเภทหนึ่งซึ่งมีจุดมุ่งหมายเฉพาะเรื่องที่จะสอนแม้ ชุดการเรียนจะเป็นเรื่องที่ค่อนข้างใหม่สำหรับบางคนแต่นักการศึกษาไทย ได้มีแนวคิดการทำชุดการเรียนมาเป็นเวลานานแล้ว แม้จะยังไม่มีคำว่า “ชุดการเรียน” ขึ้นมาก็ตาม ชุดการเรียนเป็นสื่อประสมที่ได้จัดระบบการผลิตและการนำสื่อการสอนที่สอดคล้องกับวิชา หน่วย หัวเรื่อง และวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนักเรียนมีประสิทธิภาพ

สุคนธ์ สิ้นธพานนท์ (2551: 14) ได้ให้ความหมายของชุดการเรียนเป็นนวัตกรรมที่ครูใช้ประกอบการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้เรียนศึกษาและใช้สื่อต่าง ๆ ในชุดการเรียน ที่ผู้สอนสร้างขึ้น ชุดการเรียนเป็นรูปแบบของการสื่อสารระหว่างผู้สอนและผู้เรียนซึ่งประกอบด้วยคำแนะนำให้ผู้เรียนทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างมีขั้นตอนที่เป็นระบบชัดเจน จนกระทั่งนักเรียนสามารถบรรลุตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยผู้เรียนเป็นผู้ศึกษาชุดการเรียนด้วยตนเอง ผู้สอนเป็นเพียง ที่ปรึกษาและให้คำแนะนำ ซึ่งในชุดเรียนนั้นประกอบไปด้วย สื่อ อุปกรณ์ กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผล และประเมินผล ปัจจุบันได้มีผู้พัฒนาชุดเรียนที่มีกิจกรรมเน้นฝึกทักษะการคิดเพื่อเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาการคิดซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต

วาสนา ทวีกุลทรัพย์ (2555: 13-16) ได้ให้ความหมายของชุดการเรียนไว้ว่าชุดการเรียนเป็นสื่อประสมที่มีการจัดระบบเนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนให้มีความสอดคล้องกัน โดยเสนอเนื้อหาสาระเฉพาะเรื่อง และมีความสมบูรณ์เบ็ดเสร็จในตัวเอง

Houston (1972: 10-12) กล่าวว่า ชุดกิจกรรม หมายถึง ประสบการณ์ที่จัดไว้อำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

Kapfer and Mirian (1972: 24) กล่าวว่า ชุดกิจกรรม หมายถึง รูปแบบการสื่อสารระหว่างครูกับนักเรียนซึ่งมีการให้คำแนะนำนักเรียนในการทำกิจกรรมจนกระทั่งเกิดพฤติกรรมที่เป็นผลของการเรียนรู้ และการรวบรวมเนื้อหาที่นำมาสร้างชุดกิจกรรม จะได้มาจากคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่หลักสูตรต้องการให้นักเรียนได้เรียนรู้ และเนื้อหาของชุดกิจกรรมต้องสอดคล้องตรงกับเป้าหมายการเรียนที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้

Good (1973: 306) กล่าวว่า ชุดกิจกรรม หมายถึง โปรแกรมทางการสอนทุกอย่างที่จัดได้เฉพาะซึ่งมีวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอน คู่มือครู เนื้อหา แบบทดสอบ ข้อมูลที่มีความ

เที่ยงตรงเชื่อถือได้รวมทั้งมีการกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ไว้อย่างครอบคลุมชัดเจนชุดกิจกรรมครูจะเป็นผู้จัดให้กับผู้เรียนแต่ละคนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองโดยครูเป็นเพียงผู้คอยเสนอแนะให้กับผู้เรียน

Moore (1974: 24) กล่าวว่า ชุดการเรียน หมายถึงการศึกษาเป็นรายบุคคลที่จัดไว้อย่างเป็นระบบเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ได้ อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพโดยใช้สื่อและกิจกรรมที่หลากหลายตามความเหมาะสม

Duane (1975: 169) กล่าวว่า ชุดกิจกรรม หมายถึง ชุดของวัสดุอุปกรณ์การเรียนรู้ที่ถูกรวบรวมไว้อย่างเป็นระบบเพื่อให้ผู้เรียน ได้ศึกษาเรียนรู้แล้วเกิดผลสัมฤทธิ์ผลการเรียนรู้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

จากการศึกษาความหมายข้างต้น จึงสรุปได้ว่า ชุดการเรียนรู้ หมายถึง สื่อการเรียนรู้สำเร็จรูปที่ได้รวบรวมไว้อย่างสมบูรณ์ตามแบบแผนที่วางไว้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเองเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มย่อยตามความสนใจ ความสามารถ เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยผู้เรียนทำกิจกรรมในบทเรียนด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้คอยให้คำแนะนำช่วยเหลือ ในชุดการเรียนรู้ประกอบด้วย คำนำ วัตถุประสงค์ คำชี้แจงในการใช้ชุดการเรียนรู้ ใบความรู้สำหรับนักเรียน ใบกิจกรรม แบบทดสอบ และเฉลยแบบทดสอบ

หลักการ ทฤษฎี และปรัชญาการพัฒนาชุดการเรียนรู้

ชุดการเรียนรู้ เป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่เน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการปฏิบัติจริง ฝึกปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์เกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยชุดการเรียนรู้มีแนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาชุดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2526: 199) ได้กล่าวถึงหลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับชุดการเรียนรู้ ดังนี้

1. หลักการเกี่ยวกับสื่อประสมชุดการเรียนรู้เป็นสื่อประสมซึ่งหมายถึง การใช้สื่อหลาย ๆ อย่างที่เสริมซึ่งกันและกันอย่างมีระบบมาใช้เป็นแนวทางการเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียน ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสื่อได้อย่างเหมาะสม

2. ทฤษฎีเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างบุคคล ชุดการเรียนรู้ที่เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนจัดทำขึ้นเพื่อสนองความสามารถความสนใจและความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญทฤษฎีที่ว่าด้วยความแตกต่างระหว่างบุคคลจึงนำมาใช้เป็นทฤษฎีพื้นฐานในการจัดทำและการใช้ชุดการเรียนรู้

3. ทฤษฎีการเรียนรู้ ชุดการเรียนรู้เป็นสื่อการเรียนที่เชื่อถือได้นำออกใช้และเผยแพร่ กิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ได้อาศัยวิธีและระบบเป็นหลักทั้งสิ้น ทั้งนี้เพื่อให้ กิจกรรมการเรียนการสอนนั้นดำเนินไปได้อย่างสัมพันธ์การทุกขั้นตอน

บุญเกื้อ ควรวาเวช (2542 : 92-94) ได้กล่าวถึงแนวคิดและหลักการในการนำชุดการเรียนรู้ มาใช้ในระบบการศึกษาพอสรุปได้ 5 ประการคือ

1. การนำทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคลมาใช้ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระ ในการเรียนตามระดับสติปัญญา ความสามารถ และความสนใจ โดยมีครูคอยแนะนำช่วยเหลือตาม ความเหมาะสม

2. การเปลี่ยนแนวการเรียนการสอนจากที่ยึดครูเป็นหลัก เป็นการนำสื่อการเรียนมาใช้โดย จัดให้ตรงกับเนื้อหาและประสบการณ์ตามหน่วยการสอนของวิชาต่าง ๆ การเรียนในลักษณะนี้ ผู้เรียนจะเรียนจากครูประมาณ 1 ใน 4 ส่วน ส่วนที่เหลือผู้เรียนจะเรียนจากสื่อด้วยตนเอง

3. มีการจัดระบบการใช้สื่อการสอนหลาย ๆ อย่างมาผสมผสานกันให้เหมาะสมและ ใช้เป็นแหล่งความรู้สำหรับผู้เรียนแนวโน้มใหม่จึงเป็นการผลิตสื่อการสอนแบบประสมให้เป็นชุดการ เรียนรู้อันจะมีผลต่อการใช้ของครู คือ เปลี่ยนจากการใช้สื่อเพื่อช่วยสอนเป็นการนำสื่อมาเพื่อให้ ผู้เรียนเรียนด้วยตนเอง

4. เป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียนและผู้เรียนกับ สภาพแวดล้อมแนวโน้มปัจจุบัน และอนาคตของกระบวนการเรียนรู้จึงต้องนำเอากระบวนการกลุ่ม สัมพันธ์มาใช้ในการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประกอบกิจกรรมร่วมกัน ทฤษฎีกระบวนการกลุ่มจึงเป็น แนวคิดทางพฤติกรรมศาสตร์ซึ่งนำมาสู่การจัดระบบการผลิตสื่อออกมาในรูปของชุดการเรียนรู้

5. ระบบการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีโอกาสร่วมในกิจกรรมการเรียนด้วย ตนเอง และทราบผลการตัดสินใจ หรือการทำงานของตนว่าถูก หรือผิดอย่างไร มีการเสริมเศรษฐกิจ พอเพียงบวกที่ทำให้ผู้เรียนภาคภูมิใจอันจะทำให้กระทำพฤติกรรมนั้นซ้ำอีกในอนาคต และให้ค่อย เรียนรู้ทีละขั้นตอนตามความสามารถและความสนใจการจัดสภาพการณ์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้จะช่วย ให้บรรลุจุดหมายปลายทางโดยการจัดการเรียนการสอนแบบโปรแกรมและใช้ชุดการเรียนรู้เป็น เครื่องมือ

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2551: 17) เสนอหลักการในการนำชุดการเรียนรู้มาใช้ระบบการศึกษาไว้ 5 ประการ คือ

1. การประยุกต์ทฤษฎี ความแตกต่างระหว่างบุคคลการเรียนการสอนควรจะต้อง คำนึง ถึงความต้องการ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ วิธีสอนที่เหมาะสมที่สุด คือ การจัดการเรียนการสอนรายบุคคล หรือการศึกษาตามเอกภาพและสามารถศึกษาด้วยตนเอง ซึ่งจะ

เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการเรียน ตามลำดับ สติปัญญาความสามารถและความสนใจโดยมีครูคอยแนะนำช่วยเหลือตามความเหมาะสม

2. ความพยายามที่จะเปลี่ยนแนวการเรียนการสอนไปจากเดิม การจัดการเรียนการสอนแต่เดิมนั้นเรายึดครูเป็นหลักเปลี่ยนมาเป็นการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเองโดยการใช้แหล่งความรู้จากสื่อ หรือวิธีการต่าง ๆ การทำสื่อการเรียนการสอนมาใช้จะต้องจัดให้ตรงกับเนื้อหาและประสบการณ์ตามหน่วยการเรียนการสอนของวิชาต่าง ๆ โดยนิยมจัดในรูปของชุดการเรียนรู้การเรียน ในลักษณะนี้ผู้เรียนจะเรียนจากครูเพียงประมาณ 1 ใน 4 ส่วน ส่วนที่เหลือผู้เรียนจะเรียนจากสื่อด้วยตนเอง

3. การใช้สื่อการเรียนการสอนได้เปลี่ยนแปลงและขยายตัวออกไป การใช้สื่อการเรียน การสอนปัจจุบันได้คลุมไปถึงการใช้วัสดุสิ้นเปลือง เครื่องมือต่าง ๆ รวมทั้งกระบวนการและกิจกรรมต่าง ๆ แต่เดิมนั้นการผลิตและการใช้มักจะทำออกมาในรูปต่างคนต่างผลิต และใช้เป็นแหล่งความรู้สำหรับผู้เรียนแทนการใช้ครูเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียนตลอดเวลา แนวโน้มการใช้ของครู คือ เปลี่ยนจากการใช้สื่อเพื่อช่วยครูสอน คือ ครูเป็นผู้หยิบใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ด้วยตนเอง โดยอยู่ในรูปแบบของชุดการเรียนรู้

4. ปฏิกริยาสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน แต่ก่อนความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ในห้องเรียนลักษณะเป็นทางเดียว คือ ผู้สอนเป็นผู้นำและผู้เรียนเป็นผู้ตาม ผู้สอนมิได้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนผู้เรียนจะมีโอกาสได้พูดก็ต่อเมื่อผู้สอนให้พูด การตัดสินใจของผู้เรียน ผู้สอนผู้เรียนเป็นฝ่ายเอาใจผู้สอนมากกว่าผู้สอนเอาใจผู้เรียน ผู้สอน วิจารณ์หรือผู้ช่วยผู้เรียนในชั้นเรียน โดยเฉพาะในกรณีที่ผู้เรียนตอบไม่ถูกแต่ถ้าผู้เรียนทำอะไร ดีควรแก่การชมเชยผู้สอนก็จะนิ่งเฉยเสีย เพราะถ้าชมติดต่อกับผู้เรียนเหลือ ดังนั้นผู้เรียนไทยส่วนใหญ่จึงพบประสบการณ์ที่ไม่น่าพึงพอใจเมื่อเติบโตขึ้นในชั้นเรียน ที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนนั้นแทบจะไม่มีเอาเลยเพราะผู้สอนส่วนใหญ่ไม่ชอบ ให้พูดในคุยกันพูดเรื่องจริงไม่มีโอกาสฝึกฝนทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะเชื่อฟัง และเคารพความคิดเห็นของผู้อื่นเมื่อเติบโตใหญ่จึงทำงานร่วมกันไม่ได้ นอกจากนี้ปฏิกริยาสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน กับสภาพแวดล้อมที่อยู่ กับชอล์ก กระดานดำ และแบบเรียน ในห้องเรียนแคบแคบอยู่ในสนามหญ้า ผู้สอนไม่เคยพาผู้เรียนออกสู่สภาพภายนอกโรงเรียนการเรียนการสอน จึงจัดอยู่เพียงในห้องเรียน เป็นส่วนใหญ่ แนวโน้มในปัจจุบันและอนาคตของกระบวนการเรียนรู้ จึงต้องนำเอากระบวนการ กลุ่มสัมพันธ์มาใช้ในการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประกอบกิจกรรมร่วมกัน ทฤษฎีกระบวนการ กลุ่ม จึงเป็นแนวคิดทางพฤติกรรมศาสตร์ซึ่งนำมาสู่การจัดระบบ การผลิตสื่อออกมาในรูปแบบของชุดการเรียนรู้

5. การจัดสภาพสิ่งแวดล้อมมาใช้โดยจัดสภาพการณ์ออกมาเป็นการสอนแบบโปรแกรม หมายถึง ระบบการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีโอกาสร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองมีทางทราบว่า การตัดสินใจหรือการทำงานของตนถูกหรือผิดอย่างไร มีการเสริมแรงหรือกำลังใจเพียงที่ให้ผู้เรียนภาคภูมิใจได้ทำถูกหรือคิดถูกอาจทำให้กระทำพฤติกรรมนั้น ซ้ำอีกในอนาคต และให้ค่อยเรียนรู้ไปทีละขั้นตอนตามความสามารถและความสนใจของผู้เรียนเองโดยไม่บังคับ การจัดสภาพการณ์ที่เหลือนำมาช่วยต่อการเรียนรู้ตามนัยดังกล่าวข้างต้นจะมีเครื่องมือช่วยให้บรรลุจุดมุ่งหมายปลายทางโดยการจัดการสอนแบบโปรแกรมและชุดการเรียนรู้เป็นเครื่องมือสำคัญ

Cardareil (1973: 150) ได้กล่าวถึงปรัชญาในการสร้างชุดการเรียนการสอนด้วยตนเองว่า

1. ผู้เรียนจะได้รับการเรียนตามเอกภาพ โดยขึ้นอยู่กับความต้องการ ความสนใจ และความสามารถของตนเอง
2. ในบทบาทของครู คือ เป็นผู้วินิจฉัย วางเงื่อนไข ได้รับความสนใจและให้ความสะดวกสบายแก่ผู้เรียน
3. บทบาทของนักเรียนจะเป็นผู้มีความคิดอิสระที่จะเลือกตัดสินใจยอมรับและตอบสนองสำหรับการศึกษาของตนเอง
4. บรรยากาศของห้องเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ต้องเปิดเผย ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์การค้นคว้าสำรวจ การปฏิสัมพันธ์เพื่อให้เกิดความเจริญงอกงามขึ้นหลาย ๆ ด้าน

จากหลักการ ทฤษฎี และปรัชญาการพัฒนาชุดการเรียนรู้ที่กล่าวมาข้างต้นนี้ สรุปได้ว่า หลักการ ทฤษฎี และปรัชญาของชุดการเรียนรู้ที่เน้นการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยจะเปลี่ยนการเรียนจากครูเป็นศูนย์กลางเป็นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ในการเรียนระหว่างนักเรียนกับนักเรียนอีกทั้งยังส่งผลต่อการเรียนรู้ผู้เรียนในทางที่สูงขึ้น

ประเภทชุดการเรียนรู้

นักการศึกษาได้จัดแบ่งประเภทชุดการเรียนรู้ทั้งเหมือนกันและแตกต่างกันออกเป็นประเภทต่าง ๆ โดยเป็นสื่อชนิดหนึ่งที่มีลักษณะเป็นสื่อประสมคือใช้สื่อตั้งแต่ 2 ชนิดขึ้นไป ได้แบ่งประเภทชุดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2550: 22-23) ได้แบ่งชุดการเรียนรู้ที่นิยมใช้กันอยู่มี 3 ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่

1. ชุดการสอนประกอบการบรรยายของครู เป็นชุดการสอนสำหรับผู้เรียนกลุ่มใหญ่ หรือเป็นการสอนที่มุ่งเน้นการปูพื้นฐานให้ทุกคนรับและเข้าใจในเวลาเดียวกัน มุ่งในการขยายเนื้อหาสาระให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ชุดการสอนแบบนี้ลดเวลาในการอธิบายของผู้สอนให้ผู้สอนพูดน้อยลง เพิ่มเวลา

ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติเพิ่มมากขึ้น โดยใช้สื่อที่มีอยู่ในชุดการสอนในการนำเสนอเนื้อหาต่าง ๆ สิ่งสำคัญคือสื่อที่นำมาใช้จะต้องให้ผู้เรียนได้เห็นชัดเจนทุกคน และมีโอกาสได้ใช้ครบทุกคนหรือทุกกลุ่ม

2. ชุดการสอนแบบกลุ่มกิจกรรมหรือชุดการสอนสำหรับการเรียนเป็นกลุ่มย่อย เป็นชุดการสอนสำหรับผู้เรียนเรียนร่วมกันเป็นกลุ่มย่อยประมาณกลุ่มละ 4-8 คน โดยใช้สื่อการสอนต่าง ๆ ที่บรรจุไว้ในชุดการสอนแต่ละชุดที่มุ่งที่จะฝึกทักษะในเนื้อหาวิชาที่เรียน โดยให้ผู้เรียนมีโอกาสดำเนินงานร่วมกัน ชุดการสอนชนิดนี้มักใช้ในการสอนแบบกิจกรรมกลุ่ม เช่น การสอนแบบศูนย์การเรียนการสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์

3. ชุดการสอนรายบุคคลหรือชุดการสอนตามเอกัตภาพ เป็นชุดการสอนสำหรับผู้เรียน ด้วยตนเองเป็นรายบุคคล คือ ผู้เรียนจะต้องศึกษาหาความรู้ตามความต้องการและความสนใจของตนเอง อาจเรียนที่โรงเรียนหรือที่บ้านก็ได้ จุดประสงค์หลักคือ มุ่งให้ทำความเข้าใจกับเนื้อหาวิชาเพิ่มเติม ผู้เรียนสามารถประเมินผลการเรียนด้วยตนเองได้ ชุดการสอนนี้ส่วนใหญ่จัดในลักษณะหน่วยการสอนย่อย หรือ โมดูล ตัวอย่าง เช่น ชุดวิชาต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

สุคนธ์ สิ้นธพานนท์ (2551: 16-17) กล่าวว่าชุดการสอนที่เหมาะสมกับครูผู้สอนในการจัดการศึกษาในระบบนั้นสามารถจัดทำได้ 4 รูปแบบ คือ

1. ชุดการเรียนการสอนสำหรับครูผู้สอน เป็นชุดการเรียนการสอนที่ครูใช้ประกอบการสอน ประกอบด้วยคู่มือครู สื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย มีการจัดกิจกรรม และสื่อการสอน ประกอบการบรรยายของครูผู้สอน ชุดการเรียนการสอนนี้มีเนื้อหาสาระเพียงหน่วยเดียว และใช้กับผู้เรียนทั้งชั้น แบ่งเป็นหัวข้อที่จะบรรยายมีการกำหนดกิจกรรมตามลำดับ

2. ชุดการเรียนการสอนสำหรับกิจกรรมกลุ่ม เป็นชุดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้ศึกษา หาความรู้ร่วมกัน โดยปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในชุดการเรียนการสอน หรืออาจจะเรียนรู้ชุดการเรียนการสอนในศูนย์การเรียน กล่าวคือ ในแต่ละศูนย์การเรียนจะมี ชุดการเรียนการสอนในแต่ละหัวข้อย่อยของหน่วยการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนศึกษา ผู้เรียนแต่ละกลุ่มจะหมุนเวียนศึกษาความรู้ และทำกิจกรรมของชุดการสอนจนครบทุกศูนย์การเรียนรู้

3. ชุดการเรียนการสอนรายบุคคล เป็นชุดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนศึกษาความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนจะเรียนรู้ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในชุดการเรียนการสอน ซึ่งสามารถศึกษาได้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน และเมื่อศึกษาจนครบตามขั้นตอนแล้วผู้เรียนสามารถประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองได้ด้วยตนเอง

4. ชุดการเรียนการสอนแบบผสม เป็นชุดการเรียนการสอนที่มีการจัดกิจกรรมหลากหลายบางขั้นตอนผู้สอนอาจให้ผู้เรียนศึกษาความรู้ด้วยตนเองเป็นรายบุคคล และบางขั้นตอนอาจให้ผู้เรียนศึกษาความรู้จากชุดการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม เป็นต้น

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคณะ (2551: 118-119) ได้แบ่งประเภทของชุดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. ชุดการเรียนรู้ประกอบการบรรยาย เป็นชุดการเรียนรู้ที่ขยายเนื้อหาสาระการสอน แบบบรรยายให้มีความชัดเจนขึ้น ช่วยให้ผู้สอนพูดน้อยลงโดยใช้สื่อการสอนมาทำหน้าที่แทน ชุดการเรียนรู้แบบบรรยายยังมีบทบาทที่สำคัญในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียน

2. ชุดการเรียนรู้แบบกิจกรรมกลุ่มเป็นชุดการเรียนรู้แบบกิจกรรมที่ยืดให้ผู้เรียนได้ประกอบกิจกรรมกลุ่มตามหน่วยและหัวข้อเรื่องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ประกอบกิจกรรมร่วมกับการสอน แบบศูนย์การเรียน การสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ เป็นต้น ซึ่งชุดการเรียนรู้จะประกอบไปด้วยชุดย่อยตามจำนวนศูนย์ที่แบ่งไว้ในแต่ละหน่วยในแต่ละศูนย์จะมีสื่อหรือบทเรียนครบชุดตามจำนวนผู้เรียนในศูนย์กิจกรรมนั้น ๆ สื่อที่ใช้เป็นลักษณะสื่อประสม อาจเป็นรายบุคคลหรือสำหรับกลุ่มที่ผู้เรียน ทั้งศูนย์จะใช้ร่วมกัน

3. ชุดการเรียนรู้ตามเอกัตภาพ หรือชุดการเรียนรู้รายบุคคล เป็นชุดการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองตามความแตกต่างระหว่างบุคคล อาจเป็นการเรียนในโรงเรียนหรือบ้านก็ได้ เพื่อให้ผู้เรียนก้าวไปข้างหน้าตามความสามารถและความพร้อมของตนเอง ชุดการเรียนรู้รายบุคคลอาจออกมาในรูปของหน่วยการเรียนย่อย หรือ “โมดูล” (Module)

4. ชุดการเรียนรู้ทางไกล เป็นชุดการเรียนรู้ที่ผู้สอนกับผู้เรียนที่อยู่ต่างถิ่นต่างเวลามุ่งสอนให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเองโดยไม่ต้องมาเข้าชั้นเรียน ประกอบด้วย สื่อประเภทสิ่งตีพิมพ์ รายการ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ ภาพยนตร์ และการสอนเสริมตามศูนย์บริการการศึกษา

จากการจำแนกประเภทของชุดการเรียนรู้ของนักการศึกษาดังกล่าว สรุปได้ว่า ชุดการเรียนรู้แบ่งออกเป็นประเภทต่าง ๆ ดังนี้ 1) ชุดการเรียนรู้ประกอบคำบรรยาย 2) ชุดการเรียนรู้ แบบกิจกรรมกลุ่ม 3) ชุดการเรียนรู้รายบุคคล 4) ชุดการเรียนรู้แบบผสม ซึ่งการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเนื้อหาเกี่ยวกับการพัฒนาชุดการเรียนรู้ มาสร้างเป็นชุดการเรียนรู้ โดยมีลักษณะเป็นชุดการจัดการเรียนรู้แบบผสม

องค์ประกอบของชุดการเรียนรู้

ชุดการเรียนรู้มีหลายประเภท องค์ประกอบของชุดการเรียนรู้แต่ละประเภท จึงมีความแตกต่างกัน แต่องค์ประกอบพื้นฐานของชุดการเรียนรู้จะมีลักษณะคล้ายคลึงกัน ดังที่นักการศึกษาได้กล่าวไว้ ดังนี้

บุญเกื้อ ควรหาเวช (2542: 95-96) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญของชุดการเรียนรู้ ดังนี้

1. คู่มือครู เป็นคู่มือและแผนการสอนสำหรับผู้สอนหรือผู้เรียนตามแต่ละชนิดของชุดการเรียนรู้ ภายในคู่มือจะชี้แจงวิธีการใช้ชุดการเรียนรู้เอาไว้อย่างละเอียด อาจจะทำเป็นเล่มหรือแผ่นพับ

2. บัตรคำสั่งหรือคำแนะนำ จะเป็นส่วนที่บอกให้ผู้เรียน หรือประกอบกิจกรรม แต่ละอย่างตามขั้นตอนที่กำหนดไว้มีอยู่ในชุดการเรียนรู้บัตรคำสั่ง ซึ่งประกอบด้วย

2.1 คำอธิบายในเรื่องที่จะศึกษา

2.2 คำสั่งให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรม

2.3 การสรุปบทเรียน

3. เนื้อหาสาระและสื่อจะบรรจุไว้ในรูปของสื่อการสอนต่าง ๆ อาจประกอบด้วย บทเรียนโปรแกรม สไลด์ เทปบันทึกเสียง फिल्मสตริป แผ่นภาพโปร่งใส วัสดุกราฟิก หุ่นจำลองของ ตัวอย่าง รูปภาพ เป็นต้น ผู้เรียนจะศึกษาจากสื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ ที่บรรจุอยู่ในชุดการเรียนรู้ ตามบัตรกำหนดไว้ให้

4. แบบประเมินผล ผู้เรียนจะทำการประเมินผลความรู้ด้วยตนเองก่อน และหลัง เรียน แบบประเมินที่อยู่ในชุดการเรียนรู้ อาจจะเป็นแบบฝึกหัดให้เติมคำในช่องว่างเลือกคำตอบที่ถูก จับคู่ผลจากการทดลองหรือให้ทำกิจกรรม เป็นต้น

5. แบบทดสอบเป็นแบบทดสอบเกี่ยวกับเนื้อหาบทเรียนนั้น เพื่อประเมินผลจาก องค์ประกอบของชุดการเรียนรู้ ที่นักการศึกษาได้กล่าวมา สรุปได้ว่า องค์ประกอบ ของชุดการเรียนรู้ แต่ละชุด ประกอบด้วย 1) แผนการสอน 2) คู่มือครู 3) แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน 4) ใบกิจกรรม (คำสั่ง เนื้อหา และแบบฝึกหัด) ซึ่งชุดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีองค์ประกอบ 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 คู่มือครู ประกอบด้วย แผนการเรียนรู้ ใบความรู้สำหรับครู แบบสังเกตพฤติกรรม การเรียนการสอน และส่วนที่ 2 คู่มือนักเรียน ประกอบด้วย ใบความรู้ ใบงาน สำหรับนักเรียน แบบทดสอบ สื่อประกอบชุดการเรียนรู้

กิดานนท์ มลิตทอง (2543: 39) ได้กล่าวถึงชุดการเรียนรู้ สื่อประสมประกอบด้วยสื่อต่าง ๆ ขึ้นกับจุดมุ่งหมายของบทเรียนและวัตถุประสงค์ โดยทั่วไปจะอยู่ในกล่องหรือแฟ้มซึ่งประกอบด้วย

1. คู่มือ สำหรับผู้สอนในการใช้ชุดการเรียนรู้และสำหรับผู้เรียนใช้ชุดการเรียนรู้

2. คำสั่ง เพื่อกำหนดในการสอนหรือการเรียน

3. เนื้อหาบทเรียนจัดอยู่ในรูปของสไลด์ फिल्मสตริป เทปบันทึกเสียง วัสดุกราฟิก สื่อ วัสดุทัศนหนังสือเรียน เป็นต้น

4. กิจกรรมการเรียนเป็นการให้ผู้เรียนทำรายงานกิจกรรมที่กำหนดให้หรือค้นคว้า ต่อจากที่เรียนไปแล้ว เพื่อความรู้ที่กว้างขวางขึ้น

สุคนธ์ สินธพานนท์ (2551: 18-19) จำแนกองค์ประกอบที่สำคัญของชุดการเรียนรู้การสอนไว้ดังนี้

1. คำชี้แจงในการใช้ชุดการเรียนรู้การสอน เป็นคำชี้แจงให้ผู้เรียนทราบจุดประสงค์ของการเรียน ศึกษาชุดการเรียนรู้การสอน และส่วนประกอบของชุดการเรียนรู้การสอน ประกอบด้วย บัตรคำสั่ง บัตรปฏิบัติการ บัตรเนื้อหา บัตรฝึกหัด และบัตรเฉลย บัตรแบบทดสอบ และบัตรเฉลยแบบทดสอบ

2. บัตรคำสั่ง เป็นการชี้แจงรายละเอียดของการศึกษาชุดการเรียนรู้การสอนนั้นว่า ต้องปฏิบัติตามขั้นตอนอย่างไร

3. บัตรกิจกรรมหรือบัตรปฏิบัติการ บางชุดการเรียนรู้การสอนอาจออกแบบให้มีบัตรกิจกรรม หรือบัตรปฏิบัติการ ซึ่งเป็นบัตรที่บอกให้ผู้เรียนทำกิจกรรมต่าง ๆ

4. บัตรเนื้อหา เป็นบัตรที่บอกเนื้อหาที่ให้ผู้เรียนศึกษาสิ่งที่ควรมีในบัตรเนื้อหา คือ หัวเรื่อง สูตร นิยาม และคำอธิบาย

5. บัตรแบบฝึกหัด หรือบัตรงาน เป็นแบบฝึกหัดที่ให้ผู้เรียนทำหลังจากได้ทำกิจกรรมและศึกษาเนื้อหาจนเข้าใจ

6. บัตรเฉลยแบบฝึกหัด เมื่อผู้เรียนทำบัตรแบบฝึกหัดเสร็จแล้ว สามารถตรวจสอบความถูกต้องจากบัตรเฉลยแบบฝึกหัด

7. บัตรทดสอบ เมื่อผู้เรียนได้ทำบัตรแบบฝึกหัดเสร็จแล้ว สามารถตรวจสอบความถูกต้องจากบัตรเฉลยแบบทดสอบ

8. บัตรเฉลยบัตรทดสอบ เป็นบัตรที่มีคำตอบของบัตรทดสอบที่ผู้เรียน ได้ทำไปแล้ว เป็นการตรวจสอบหรือ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในการศึกษาชุดการเรียนรู้การสอนนั้น

รุจีวรรณ อัจฉกุล (2552: 28) กล่าวถึงองค์ประกอบของชุดการเรียนรู้ที่ควรประกอบด้วย

1. คู่มือครู ได้แก่ เอกสารที่ช่วยให้ครูใช้ชุดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ คู่มือครูมีส่วนประกอบที่สำคัญดังนี้ คือ

1.1 คำนำ เป็นการแสดงให้เห็นคุณค่าของชุดการเรียนรู้เป็นส่วนที่จะบอกให้ผู้รู้ชุดการเรียนรู้ทราบว่าในชุดการเรียนรู้นี้มีวัตถุประสงค์อะไรบ้าง เพื่อกระตุ้นให้มีการตรวจสอบความเรียบร้อยก่อนนำไปใช้สอน

1.2 องค์ประกอบของชุดการเรียนรู้เป็นส่วนที่จะบอกให้ผู้รู้ชุดการเรียนรู้ทราบว่าในชุดการเรียนรู้นี้มีวัตถุประสงค์อะไรบ้าง

1.3 คำชี้แจงสำหรับครู เป็นการกำหนดสิ่งที่ครูควรปฏิบัติเพื่อจะได้ดำเนินการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 คำชี้แจงสำหรับครู เป็นการกำหนดสิ่งที่ครูควรจะทำปฏิบัติเพื่อจะได้ดำเนินการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

1.5 เนื้อหา

1.6 รายการสื่อการเรียนการสอนในชุดการสอน

1.7 แผนการสอนซึ่งมีความละเอียดทุกตอน ครูท่านอื่นสามารถที่จะนำไปใช้สอนได้มีส่วนประกอบ ดังนี้ เรื่อง สารสำคัญ จุดประสงค์การสอน กิจกรรมการเรียนการสอน (ขั้นนำไปสู่บทเรียน ขั้นพัฒนา และขั้นสรุป) สื่อการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล คู่มือนักเรียน ได้แก่ คำชี้แจง คำสั่ง สำหรับนักเรียนในการเรียนด้วยการใช้ชุดการสอน

2. คู่มือนักเรียน ได้แก่ คำชี้แจง คำสั่ง สำหรับนักเรียนในการเรียนด้วยชุดการสอน

3. สื่อการสอนต่าง ๆ ได้แก่ เอกสารประกอบการเรียนและวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น รูปภาพ สไลด์ วัสดุ และเอกสารต่าง ๆ

4. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ทิตินา แคมมณี (2557: 10-12) ได้จำแนกชุดการสอนหรือองค์ประกอบที่สำคัญ ๆ ในชุดการเรียนรู้ออกเป็นส่วนต่าง ๆ ดังนี้

1. ชื่อกิจกรรม ประกอบด้วย หมายเลขกิจกรรม ชื่อของกิจกรรมและเนื้อหาของกิจกรรมเท่านั้น

2. คำชี้แจง เป็นส่วนที่อธิบายความมุ่งหมายที่สำคัญของกิจกรรมและลักษณะของการจัดกิจกรรมเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายนั้น

3. จุดมุ่งหมาย เป็นส่วนที่ระบุจุดมุ่งหมายที่สำคัญของกิจกรรมนั้น

4. ความคิดรวบยอด เป็นส่วนที่ระบุเนื้อหาหรือมโนทัศน์ของกิจกรรมนั้นส่วนนี้ควรได้รับการย้ำและการเน้นเป็นพิเศษ

5. สื่อ เป็นส่วนที่ระบุถึงวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการดำเนินกิจกรรม เพื่อช่วยให้ครูทราบว่าจะต้องเตรียมอะไรบ้าง

6. เวลาที่ใช้ เป็นส่วนที่ระบุเวลาโดยประมาณว่ากิจกรรมนั้นควรใช้เวลาเพียงใด

7. ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม เป็นส่วนที่ระบุในการจัดกิจกรรมเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ วิธีการจัดกิจกรรมนี้ได้จัดไว้เป็นขั้นตอน ซึ่งนอกจากจะสอดคล้องกับหลักวิชาแล้วยังเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ครูในการดำเนินการซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

7.1 ขั้นนำ เป็นการเตรียมความพร้อมของผู้เรียน

7.2 ขั้นกิจกรรม เป็นส่วนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ทำให้เกิดประสบการณ์นำไปสู่การเรียนรู้ตามเป้าหมาย

7.3 ขั้นอภิปราย เป็นส่วนที่ผู้เรียนจะได้มีโอกาสนำเสนอประสบการณ์ที่ได้รับ

จากชั้นกิจกรรมมาวิเคราะห์ เพื่อให้เกิดความเข้าใจและอภิปรายเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่กว้างขวางออกไปอีก

7.4 ชั้นสรุป เป็นส่วนที่ครูและผู้เรียนประมวลข้อความรู้ที่ได้จากการเรียนในกิจกรรม ฝึกปฏิบัติเพิ่มเติม

7.5 ชั้นฝึกปฏิบัติ เป็นส่วนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ความรู้ที่ได้จากการเรียนในกิจกรรม ฝึกปฏิบัติเพิ่มเติม

7.6 ชั้นประเมินผล เป็นส่วนที่วัดความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนหลังจากการฝึกปฏิบัติกิจกรรมครบถ้วนทุกขั้นตอนแล้ว โดยให้ทำแบบฝึกกิจกรรมทบทวนท้ายชุดกิจกรรม

จากการศึกษาองค์ประกอบของชุดการเรียนรู้ดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำมาพัฒนาเป็นชุดการเรียนรู้ โดยมีองค์ประกอบของชุดการเรียนรู้ ดังนี้ 1) คำนำ 2) วัตถุประสงค์ 3) คำชี้แจงในการใช้ชุดการเรียนรู้ 4) ใบความรู้สำหรับนักเรียน 5) ใบกิจกรรม 6) แบบทดสอบ 7) เฉลยแบบทดสอบ

ขั้นตอนการใช้ชุดการเรียนรู้

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2550: 96-99) กล่าวว่า การใช้ชุดกิจกรรมมีขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นทดสอบก่อนเรียน ให้ผู้เรียนได้ทดสอบก่อนเรียน เพื่อพิจารณาพื้นฐานความรู้อเดิมของผู้เรียน อาจใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที และควรเฉลยผลการทดสอบให้ผู้เรียนแต่ละคนทราบพื้นฐานความรู้ของตน

2. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้

3. ขั้นประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้สอนจะต้องชี้แจงหรืออธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจอย่างละเอียดทุกขั้นตอนก่อนลงมือทำกิจกรรม

4. ชั้นสรุปบทเรียน ผู้สอนนำสรุปบทเรียนซึ่งอาจทำให้โดยการถามหรือให้ผู้เรียนสรุปความเข้าใจ หรือสาระที่ได้จากการเรียนรู้ เพื่อให้แน่ใจว่าผู้เรียนมีความคิดรวบยอดตามหลักการศึกษาที่กำหนด

5. ประเมินผลการเรียน โดยการกำหนดข้อทดสอบหลังเรียน เพื่อประเมินดูว่าผู้เรียนบรรลุตามจุดประสงค์หรือไม่ เพื่อจะปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนในกรณีที่ยังไม่ผ่านจุดประสงค์ที่กำหนดข้อใดข้อหนึ่ง

สุคนธ์ สินธพานนท์ (2551: 20-21) กล่าวว่า การนำชุดการเรียนรู้ไปใช้นั้นสามารถนำไปใช้ในการเรียนเป็นรายบุคคล การเรียนเป็นคู่ การเรียนเป็นกลุ่ม โดยมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 เร้าความสนใจของผู้เรียน โดยใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น ทบทวนความรู้ในเนื้อหาเดิม เกม ปริศนาคำถาม เป็นต้น

ขั้นที่ 2 แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้

ขั้นที่ 3 ให้ผู้เรียนศึกษาชุดการเรียนรู้ ดังนี้ 1) ศึกษาคำชี้แจงของการใช้ชุดการเรียน การสอนและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด 2) ศึกษาบัตรคำสั่ง 3) ศึกษาและปฏิบัติกิจกรรมตามที่กำหนดไว้ในบัตรปฏิบัติการ (ถ้ามี) และตรวจคำตอบจากบัตรเฉลย 4) ศึกษาบัตรเนื้อหา 5) ทำบัตรฝึกหัดและตรวจ คำตอบจากบัตรเฉลย (อาจให้ทำบัตรฝึกหัดที่เน้นฝึกทักษะการคิดเพิ่มเติมได้) 6) ทำบัตรทดสอบ 7) ประเมินตนเองโดยตรวจคำตอบจากบัตรเฉลย และให้คะแนนด้วยความซื่อสัตย์

ขั้นที่ 4 สรุปทบทวนความรู้ ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสรุปความรู้ในประเด็นสำคัญ ที่ได้จากการศึกษาชุดการเรียนการสอน

จากขั้นตอนการใช้ชุดการเรียนรู้ ซึ่งนักการศึกษาได้กล่าวไว้ข้างต้น สรุปได้ว่าการใช้ ชุดการเรียนรู้ ต้องมีการใช้ตามลำดับขั้นตอนก่อนหลังเพื่อที่จะทำให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ของการใช้ชุดการเรียนรู้

ขั้นตอนการสร้างและพัฒนาชุดการเรียนรู้

ชุดการเรียนรู้ จัดว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญชนิดหนึ่งในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและเด็กสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง อีกทั้งยังช่วยให้ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างเป็นระบบ การสร้างและพัฒนาชุดการเรียนรู้ได้มีนักศึกษากำหนดขั้นตอนในการสร้างและพัฒนาชุดการเรียนรู้ไว้ดังต่อไปนี้

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2550: 53-55) ได้กล่าวไว้ว่า ชุดกิจกรรมมีขั้นตอนรายละเอียดการสร้างและพัฒนาชุดการเรียนรู้ ดังนี้

1. กำหนดเรื่องเพื่อทำชุดกิจกรรม อาจกำหนดตามเรื่องในหลักสูตร หรือกำหนดเรื่องใหม่ขึ้นมาก็ได้ การจัดแบ่งเรื่องย่อยจะขึ้นกับลักษณะของเนื้อหาและลักษณะการใช้ชุดกิจกรรมนั้น ๆ การแบ่งเนื้อเรื่อง เพื่อทำชุดกิจกรรมในแต่ละระดับย่อมไม่เหมือนกัน
2. กำหนดหมวดหมู่เนื้อหาและประสบการณ์ อาจกำหนดเป็นหมวดวิชาหรือบูรณาการแบบสหวิทยาการได้ตามความเหมาะสม
3. จัดเป็นหน่วยการจัดการเรียนรู้ จะแบ่งเป็นกี่หน่วย หน่วยหนึ่ง ๆ จะใช้เวลานานเท่าใดนั้น ควรพิจารณาให้เหมาะสมกับวัยและระดับชั้นผู้เรียน
4. กำหนดหัวเรื่องจัดแบ่งหน่วยการจัดการเรียนรู้เป็นหัวข้อย่อย ๆ เพื่อสะดวกแก่การจัดการเรียนรู้แต่ละหน่วยควรประกอบด้วย หัวข้อย่อย หรือประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ประมาณ 4-6 หัวข้อ
5. กำหนดความคิดรวบยอดหรือหลักการ ต้องกำหนดให้ชัดเจนว่าจะให้ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอด หรือสามารถสรุปหลักการ แนวคิดอะไร ถ้าผู้สอนยังไม่ชัดเจนว่าจะให้ผู้เรียนเกิด

การเรียนรู้อะไรบ้าง การกำหนดกรอบความคิด หรือหลักการก็จะไม่ชัดเจน ซึ่งจะรวมไปถึงการจัดกิจกรรม เนื้อหาสาระ สื่อและส่วนประกอบก็จะไม่ชัดเจนตามไปด้วย

6. กำหนดจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ หมายถึง จุดประสงค์ทั่วไป และจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมรวมทั้งการกำหนดเกณฑ์การตัดสินผลสัมฤทธิ์การจัดการเรียนรู้ไว้ให้ชัดเจน

7. กำหนดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ต้องกำหนดให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมซึ่งจะเป็นแนวทางในการเลือกและผลิตสื่อการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียน หมายถึง กิจกรรม ทุกอย่างที่คุณเรียนปฏิบัติ เช่น การอ่าน การทำกิจกรรมตามบัตรคำสั่ง การตอบคำถาม การเขียนภาพ การทดลอง การเล่นเกม การแสดงความคิดเห็น การทดสอบ เป็นต้น

8. กำหนดแบบประเมินผลต้องออกแบบประเมินผลให้ตรงกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบอิงเกณฑ์ (การวัดผลที่ยึดเกณฑ์หรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์โดยไม่มี การนำไปเปรียบเทียบกับคนอื่น) เพื่อให้ผู้สอนทราบว่าหลังจากผ่านกิจกรรมมาเรียบร้อยแล้ว ผู้เรียนได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้มากน้อยเพียงใด

9. เลือกและผลิตสื่อการจัดการเรียนรู้ วัสดุอุปกรณ์และวิธีการที่ผู้สอนใช้ ถือเป็นสื่อ การจัดการเรียนรู้ทั้งสิ้น เมื่อผลิตสื่อการจัดการเรียนรู้แต่ละหัวเรื่องเรียบร้อยแล้ว ควรจัดสื่อ การจัดการเรียนรู้นั้นแยกออกเป็นหมวดหมู่ ในกล่อง/แฟ้ม ที่เตรียมไว้ ก่อนนำไปหาประสิทธิภาพ เพื่อหาความตรง ความเที่ยงก่อนนำไปใช้ เราเรียกสื่อการจัดการเรียนรู้นี้ว่า ชุดกิจกรรม โดยปกติ รูปแบบของ ชุดกิจกรรมที่ดีควรมีขนาดมาตรฐานเพื่อความสะดวกในการใช้และความเป็นระเบียบเรียบร้อย ในการเก็บรักษาโดยพิจารณาในด้านต่าง ๆ เช่น การใช้ประโยชน์ ความประหยัด ความคงทนถาวร ความน่าสนใจ ความทันสมัย ทันเหตุการณ์ ความสวยงาม เป็นต้น

10. สร้างข้อทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนพร้อมทั้งเฉลย การสร้างข้อสอบเพื่อ ทดสอบก่อนและหลังเรียน ควรสร้างให้ครอบคลุมเนื้อหา และกิจกรรมที่กำหนดให้เกิดการเรียนรู้โดย พิจารณาจากจุดประสงค์การเรียนรู้เป็นสำคัญ ข้อสอบไม่ควรมากเกินไป แต่ควรเน้นกรอบความรู้ สำคัญในประเด็นหลักมากกว่ารายละเอียดปลีกย่อย หรือถามเพื่อความจำเพียงอย่างเดียว และเมื่อ สร้างเสร็จแล้วควรทำเฉลยให้พร้อมก่อนส่งไปหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม

11. หาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม เมื่อสร้างชุดกิจกรรมเสร็จเรียบร้อยแล้วต้องนำ ชุด กิจกรรมนั้น ๆ ไปทดสอบโดยใช้วิธีการต่าง ๆ ก่อนนำไปใช้จริง เช่น ทดลองใช้ ปรับปรุงแก้ไขให้ ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง ความครอบคลุมและความตรงของเนื้อหา เป็นต้น

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2551: 25) ได้กล่าวไว้ว่า ชุดกิจกรรมการเรียนการสอนมีขั้นตอน รายละเอียดการสร้างและพัฒนาชุดการเรียนรู้อย่างนี้

1. กำหนดหมวดหมู่เนื้อหาและประสบการณ์ อาจกำหนดเป็นหมวดวิชาหรือ บูรณาการเป็นแบบสหวิทยาการตามที่เหมาะสม

2. กำหนดหน่วยการสอน แบ่งเนื้อหาวิชาออกเป็นหน่วยการสอน โดยประมาณ เนื้อหาที่จะให้ครูสามารถถ่ายทอดความรู้แก่นักเรียนได้ในหนึ่งสัปดาห์หรือหนึ่งครั้ง

3. กำหนดหัวเรื่อง ผู้จะมาสอนต้องถามตนเองว่าในการสอนแต่ละหน่วยควรให้ ประสบการณ์ออกมาเป็น 4-6 หัวเรื่อง

4. กำหนดความคิดรวบยอดและหลักการ จะต้องให้สอดคล้องกับหน่วยและหัวเรื่อง โดยสรุปรวมแนวคิด สาระ และหลักเกณฑ์สำคัญไว้ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดเนื้อหาที่สอนให้ สอดคล้องกัน

5. กำหนดวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับหัวเรื่องเป็นจุดประสงค์ทั่วไปก่อนแล้ว เปลี่ยนเป็นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่มีเงื่อนไขและเกณฑ์พฤติกรรมไว้ทุกครั้ง

6. กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมซึ่งจะเป็น แนวทางในการเลือก และการผลิตสื่อการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง กิจกรรมทุกอย่าง ที่ผู้เรียนปฏิบัติ เช่น การอ่านบัตรคำสิ่ง ตอบคำถาม เขียนภาพ และทำการทดลองวิทยาศาสตร์ ฯลฯ

7. กำหนดแบบประเมินผล ต้องออกแบบการประเมินผลให้ตรงกับวัตถุประสงค์เชิง พฤติกรรม โดยใช้การสอนแบบอิงเกณฑ์ เพื่อให้ผู้สอนทราบว่าหลังจากผ่านกิจกรรมการสอนมา เรียบร้อยแล้วผู้เรียนได้เปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่

8. เลือกและผลิตสื่อการเรียนรู้ วัสดุอุปกรณ์ และวิธีการที่ครูใช้สื่อเป็นสื่อการสอน ทั้งสิ้นเมื่อผลิตสื่อการสอนของแต่ละหัวเรื่องแล้วก็จัดสื่อการสอนเหล่านั้นไว้เป็นหมวดหมู่

9. หาประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ เพื่อเป็นการประกันว่าชุดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพในการสอนผู้สร้างจำเป็นต้องกำหนดเกณฑ์ขึ้นล่วงหน้า โดยคำนึงถึงหลักการว่าการ เรียนรู้เป็นการช่วยให้การเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนบรรลุผล

10. การใช้ชุดการเรียนรู้ ชุดการเรียนรู้ที่ได้รับการปรับปรุง และมีประสิทธิภาพตาม เกณฑ์ที่ตั้งไว้แล้วสามารถนำไปใช้กับผู้เรียนได้ตามประเภทของชุดการเรียนรู้ และระดับการศึกษา

สுகนธ์ สินธพานนท์ (2551: 19-20) กล่าวถึงขั้นตอนการสร้างชุดการสอนว่า การที่ผู้สอน สร้างชุดการเรียนการสอนเพื่อนำไปใช้ในการเรียนการสอนนั้น ครูควรดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. เลือกหัวข้อ (Topic) กำหนดขอบเขต และประเด็นสำคัญของเนื้อหา ผู้สร้างชุด การเรียนการสอน ควรเลือกหัวข้อละประเด็นสำคัญของเนื้อหา สร้างชุดการเรียนการสอน ควรเลือก หัวข้อและประเด็นสำคัญ ได้จากการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ของหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระดับชั้นที่จะสอนว่าหัวข้อใดเหมาะสมที่ควรนำไปสร้างชุดการเรียนการสอน ที่ให้ผู้เรียนสามารถศึกษาความรู้ได้ด้วยตนเอง

2. กำหนดเนื้อหาที่จะจัดทำชุดการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงความรู้พื้นฐานของ ผู้เรียน

3. เขียนจุดประสงค์ในการเรียนการสอน การเขียนจุดประสงค์ควรเขียนเป็นลักษณะจุดประสงค์เฉพาะหรือจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อให้ผู้สอนและผู้เรียนทราบจุดประสงค์ว่าเมื่อศึกษาชุดการเรียนการสอนจบแล้ว ผู้เรียนจะต้องมีความสามารถอย่างไร

4. สร้างแบบทดสอบ การสร้างแบบทดสอบมี 3 แบบคือ

4.1 แบบทดสอบวัดพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียน เพื่อดูว่าผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานก่อนที่จะมาเรียนเพียงพอหรือไม่ เมื่อทดสอบแล้วถ้าผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานไม่เพียงพอ ผู้สอนควรแนะนำให้ ผู้เรียนแสวงหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ โดยวิธีใด เป็นต้น หรือผู้สอนอธิบายความรู้เพิ่มเติมแก่ผู้เรียน ในเรื่องนั้น ๆ

4.2 แบบทดสอบเพื่อวัดความรู้ของผู้เรียนหลังจากผู้เรียนเรียนจบในแต่ละเนื้อหาย่อย

4.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการเรียน ใช้ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน หลังจากการศึกษาชุดการเรียนการสอนจบแล้ว

5. จัดทำชุดการเรียนการสอน ประกอบด้วย

5.1 บัตรคำสั่ง

5.2 บัตรปฏิบัติการ และบัตรเฉลย (ถ้ามี)

5.3 บัตรเนื้อหา

5.4 บัตรฝึกหัด และบัตรเฉลยแบบฝึกหัด

5.5 บัตรทดสอบ และบัตรเฉลยแบบทดสอบ

6. วางแผนกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอนเตรียมออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยมีหลักการสำคัญ คือ

6.1 ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการทำกิจกรรมด้วยตนเอง ผู้สอนเป็นผู้เพียงคอยชี้แนะและควบคุมการเรียนการสอน

6.2 เลือกกิจกรรมหลากหลายที่เหมาะสมกับชุดการเรียนการสอน

6.3 ฝึกให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการคิดอย่างหลากหลาย เช่น คิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหา คิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดสร้างสรรค์ เป็นต้น

6.4 มีกิจกรรมที่ฝึกฝนให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น

7. การรวบรวมและจัดทำสื่อการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอนมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน สื่อการเรียนการสอนบางชนิดอาจมีผู้จัดทำไว้แล้ว ผู้สอนอาจนำมาปรับปรุงดัดแปลงใหม่ให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระและจุดประสงค์ที่ต้องการสอน ในกรณีที่ไม่มีสื่อที่ตรงตามจุดประสงค์ที่จะสอน ครูผู้สอนต้องสร้างสื่อการเรียนการสอนใหม่ซึ่งต้องใช้เวลา

Kemp and Deane (1985: 10) ได้เสนอขั้นตอนวิธีการสร้างชุดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้การนำเทคโนโลยีทางการสอนมาใช้ในการจัดระบบการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดผลสำเร็จในการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือเพื่อแก้ปัญหาในการเรียนการสอน ย่อมต้องมีการวางแผน อย่างเป็นระบบเพื่อการออกแบบการสอนขึ้นมา โดยกระบวนการออกแบบการสอนจะประกอบไปด้วยหลักฐาน พื้นฐาน 4 ประการ คือ

1. ผู้เรียน โดยพิจารณาจากลักษณะของผู้เรียนเพื่อการออกแบบโปรแกรมการสอนอย่างเหมาะสม
2. วัตถุประสงค์ โดยตั้งวัตถุประสงค์ว่าต้องการจะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สิ่งใดบ้างในการสอนนั้น
3. วิธีการและกิจกรรม โดยกำหนดวิธีการกิจกรรมในการเรียนรู้ว่าควรมีอะไรบ้าง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เร็วที่สุด
4. การประเมินผล โดยกำหนดวิธีการประเมินผล เพื่อตัดสินการเรียนรู้ที่ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายหรือไม่

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนการสร้างและพัฒนาชุดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เป็นขั้นตอนการพัฒนาชุดการเรียนรู้ ดังนี้

1. ขึ้นวางแผนเพื่อศึกษารายละเอียดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้าง ได้แก่ ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการเรียนรู้ ศึกษาหลักสูตรโรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม รายวิชาชุมชนน่าอยู่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรื่องที่ 1 เชื้ออินถิ่นสามร้อยยอด (สาระภูมิศาสตร์) เรื่องที่ 2 เล่าขานตำนานสามร้อยยอด (สาระประวัติศาสตร์) เรื่องที่ 3 เศรษฐกิจยั่งยืน สามร้อยยอดล้ำค่า (สาระเศรษฐศาสตร์) เรื่องที่ 4 วิถีคน วิถีถิ่นสามร้อยยอด (สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม) เรื่องที่ 5 สักการะพ่อปู่สามร้อยยอด (สาระศาสนา ศิลธรรมและจริยธรรม) วิเคราะห์เนื้อหาเพื่อกำหนดหมวดหมู่เนื้อหาเป็นชุดการเรียนรู้

2. ขึ้นดำเนินการ เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพ การหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ มีขั้นตอนในการปฏิบัติและเกณฑ์ในการประเมินประสิทธิภาพนั้นผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์มาตรฐาน ประสิทธิภาพ 80/80 และมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

- 2.1 จัดหมวดหมู่เนื้อหาที่ใช้ในแต่ละชุดการเรียนรู้
- 2.2 กำหนดจุดมุ่งหมายของชุดการเรียนรู้ วิเคราะห์จากผลการเรียนรู้
- 2.3 กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของชุดการเรียนรู้
- 2.4 ผลิตสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกิจกรรม
- 2.5 กำหนดเกณฑ์การประเมินกิจกรรม และไปกิจกรรม

3. ขั้นการนำไปทดลองใช้จริง นำชุดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นทดลองใช้เพื่อหาประสิทธิภาพ ตามขั้นตอน

4. ขั้นการประเมินและปรับปรุงแก้ไขชุดการเรียนรู้ จากการทดลองใช้ชุดการเรียนรู้ นำผลการทดลองใช้และการเก็บคะแนน วิเคราะห์ผลการสอบเพื่อหาประสิทธิภาพ ประเมินว่านักเรียนเกิดความรู้ ทักษะความสามารถบรรลุตามเป้าหมายหรือไม่

จากวิธีการพัฒนาชุดการเรียนรู้ของนักการศึกษา ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าการสร้างชุดการเรียนรู้มีขั้นตอน กระบวนการ ที่จัดไว้อย่างมีระบบผู้สร้างชุดการเรียนรู้ต้องการศึกษา วางแผน การดำเนินการอย่างละเอียด รวมทั้งการหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้บูรณาการวิธีการสร้างชุดการเรียนรู้ของนักศึกษานำมาใช้สร้างชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามารถร้อยยอดมัสจุ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม

การหาประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้

การหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้เป็นขั้นตอนที่จะทำให้ทราบว่าชุดการเรียนรู้ที่ผลิตขึ้นมา นั้นมีประสิทธิภาพหรือความเชื่อมั่นมากน้อยเพียงใด เมื่อสร้างชุดการเรียนรู้สำเร็จสิ่งสำคัญที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งในขั้นตอนต่อไป คือ การนำชุดการเรียนรู้ไปทดสอบหาค่าประสิทธิภาพ เพื่อเป็นการยืนยันว่าชุดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนและนำชุดการเรียนรู้ที่สร้างไปหาประสิทธิภาพและปรับปรุงแก้ไข

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช (2540: 494-500) กล่าวว่า การหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม เป็นการนำชุดกิจกรรมที่ผลิตขึ้นเป็นต้นแบบ (Prototype) ไปทดลองใช้ (Try out) ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในแต่ละระบบ เพื่อปรับปรุงให้เกิดผลตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วจึงนำไปทดลอง สอนจริง แล้วนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง ก่อนที่จะผลิตออกมาเป็นจำนวนมากการนำชุดกิจกรรมที่ได้ทดลองใช้และปรับปรุงแล้วไปสอนจริงในชั้นเรียน ซึ่งประสิทธิภาพเกณฑ์ที่กำหนดควรมีลักษณะ ดังนี้

1. กำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพ การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพโดยใช้มาตรฐานในการตั้งเกณฑ์ประสิทธิภาพในที่นี้ หมายถึง การกำหนดค่าของ E_1/E_2 ว่าควรมีค่าเท่าใดสำหรับเกณฑ์การหาประสิทธิภาพที่ตั้งขึ้น มีดังนี้

E_1 หมายถึง คะแนนที่ได้จากผลการทำกิจกรรมหรือแบบฝึกหัดต่าง ๆ ในช่วงของการใช้ชุดกิจกรรม

E_2 หมายถึง คะแนนที่ผู้เรียนทำได้จากการทดสอบหลังเรียน เป็นการตรวจสอบว่า ชุดกิจกรรมที่ได้พัฒนาขึ้นมา มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

โดยปกติแล้วการกำหนดเกณฑ์ E_1/E_2 ขึ้นอยู่กับเนื้อหาหากเนื้อหาเป็นความรู้ ความจำ มักกำหนดเกณฑ์ไว้ที่ 80/80, 85/85 และ 90/90 ส่วนเนื้อหาที่เน้นทักษะมักกำหนดต่ำกว่า เช่น 75/75 อย่างไรก็ตามไม่ควรกำหนดต่ำกว่านี้ เพราะกำหนดไว้เท่าใดมักจะได้ผลเท่านั้น

2. วิธีการประเมินประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมทำได้ 2 วิธีดังนี้

2.1 ประเมินโดยอาศัยเกณฑ์ การประเมินประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมเป็นการตรวจสอบหรือประเมินประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมที่นิยมประเมินจะเป็นชุดกิจกรรมสำหรับกลุ่มกิจกรรมหรือชุดกิจกรรมที่ใช้ในศูนย์การเรียนรู้ โดยใช้เกณฑ์มาตรฐาน (90/90 standard) เป็นเกณฑ์ 63 มาตรฐาน 80/80 สำหรับเนื้อหาที่เป็นทักษะ ความหมายของตัวเลขและเกณฑ์มาตรฐานดังกล่าวมีความหมายดังนี้ คือ 90 ตัวแรก หมายถึง ค่าร้อยละของประสิทธิภาพในด้านกระบวนการ ของชุดกิจกรรม ซึ่งประกอบด้วยผลของการปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ เช่น งานและแบบฝึกของผู้เรียน โดยนำคะแนนที่ได้จากการวัดผลการกิจทั้งหลาย ทั้งรายบุคคลและกลุ่มย่อยทุกชิ้นมารวมกัน และคำนวณหาค่าร้อยละเฉลี่ย ส่วน 90 ตัวหลัง หมายถึง คะแนนจากการทดสอบหลังเรียน (Post-test) ของผู้เรียนทุกคนนำมาคำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ก็จะได้ค่าตัวเลขทั้งสอง เพื่อนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานต่อไป

2.2 ประเมินโดยไม่ได้ตั้งเกณฑ์ไว้ล่วงหน้า เป็นการประเมินด้วยการเปรียบเทียบ ผลการสอบของผู้เรียนภายหลังจากที่เรียนจากชุดกิจกรรม (Post-test) นั้นแล้วว่าสูงกว่าก่อนเรียน (Pre-test) อย่างมีนัยสำคัญหรือไม่ หากผลการเปรียบเทียบพบว่าผู้เรียนได้คะแนนสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญก็แสดงว่าชุดกิจกรรมนั้นมีประสิทธิภาพ

ชัยงค์ พรหมวงศ์ (2556: 7-9) ได้กล่าวถึงการกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองนิยมตั้งไว้ 90/90 สำหรับเนื้อหาที่เป็นความรู้ความจำ และไม่ต่ำกว่า 80/80 สำหรับเนื้อหาที่เป็นทักษะหรือเจตคติ เพราะการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไม่สามารถเปลี่ยนหรือวัดทันทีที่เรียนเสร็จ 90 หรือ 80 ตัวแรก หมายถึง จำนวนร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของข้อสอบจากแบบฝึกหัดระหว่างเรียนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งหมด 90 หรือ 80 ตัวหลัง หมายถึง จำนวนร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของข้อสอบจาก แบบทดสอบหลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งหมด การทดสอบหาประสิทธิภาพอาศัยการทดลองโดยดำเนินการซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. แบบ (1:1) นำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองไปทดลองกับผู้เรียน 1-2 คน ซึ่งมีระดับความรู้ ต่างกัน นำมาคำนวณหาค่าประสิทธิภาพ แล้วปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

2. แบบกลุ่ม (1:10) นำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับผู้เรียน 6-10 คน ที่มีความรู้คละกัน นำผลมาคำนวณหาค่าประสิทธิภาพเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

3. แบบภาคสนาม (1: 100) นำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลอง ใช้กับผู้เรียน 30-100 คน นำมาคำนวณหาค่าประสิทธิภาพเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น หากการทดลอง ภาคสนามให้ค่า E_1 และ E_2 ไม่ถึงเกณฑ์ที่ตั้งไว้ จะต้องปรับปรุงชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองและทำการหาประสิทธิภาพซ้ำอีกในกรณีที่มีประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นไม่ถึงเกณฑ์ที่ตั้งไว้เนื่องจากตัวแปร ที่ควบคุมไม่ได้ เช่น สภาพห้องเรียน ความพร้อมของผู้เรียน บทบาทและความชำนาญในการใช้ ชุดการเรียนรู้ของผู้สอน อาจอนุโลมให้มีระดับความผิดพลาดต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ประมาณ 2.5-5 เปอร์เซ็นต์ เกณฑ์ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นนั้น กำหนดไว้ 3 ระดับ คือ

1. สูงกว่าเกณฑ์เมื่อประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้มีค่าเกิน 2.5 เปอร์เซ็นต์
2. เท่ากับเกณฑ์เมื่อประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้เท่ากับหรือสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ แต่ไม่เกิน 2.5 เปอร์เซ็นต์
3. ต่ำกว่าเกณฑ์เมื่อประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ต่ำกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้แต่ไม่ต่ำกว่า 2.5 เปอร์เซ็นต์ถือว่ายังมีประสิทธิภาพที่ยอมรับได้

การหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดได้อย่างถูกต้องจะก่อให้เกิดประโยชน์และมีคุณค่าต่อการนำชุดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นไปในการพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่องชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ 80/80 ในการหาประสิทธิภาพ สรุปได้ว่า การหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ต้องมีขั้นตอนในการปฏิบัติ มีเกณฑ์ในการประเมินการหาประสิทธิภาพที่มีความเหมาะสมและความสอดคล้อง และกระบวนการใช้สื่อการเรียนการสอน ดังนั้นผู้วิจัยจึงกำหนดเกณฑ์มาตรฐานประสิทธิภาพ 80/80

ประโยชน์ชุดการเรียนรู้

ชุดการเรียนรู้ เป็นสิ่งที่สามารถช่วยในการพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดความก้าวหน้าขึ้น อีกทั้งยังทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียน และทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะต่าง ๆ ที่หลากหลายในการเรียนรู้ ซึ่งมีนักวิชาการได้กล่าวถึง ประโยชน์ของชุดการเรียนรู้ไว้หลากหลาย ดังนี้

สมพิศ กอบจิตติ (2548: 65-66) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของสื่อการเรียนรู้ว่าสื่อการเรียนรู้นับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งในการเรียนรู้ สื่อมีบทบาทต่อกระบวนการเรียนรู้ทั้งในส่วนของผู้เรียนและผู้สอน ดังนี้

1. สื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะช่วยให้บทเรียนที่มีความซับซ้อนง่ายต่อการทำความเข้าใจง่ายขึ้นและรวดเร็ว
2. สื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เรื่องไกลตัว

3. สื่อช่วยกระตุ้นและสร้างความเข้าใจ ทำให้กระบวนการเรียนรู้ น่าสนใจยิ่งขึ้นไม่น่าเบื่อหน่าย

4. สื่อสามารถตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ ได้ดีจากสิ่งที่เหมาะสมกับความเข้าใจ สติปัญญาและวิธีการของผู้เรียน

5. สื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ก่อให้เกิดมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

6. สื่อช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง สร้างนิสัยรักการอ่านใฝ่รู้ ใฝ่ศึกษาเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

นุชนาถ สอนสง (2549: 63) กล่าวถึงคุณค่าของชุดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. ช่วยให้กระบวนการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ เพราะชุดการเรียนรู้ผลิตขึ้นมาจากกลุ่มบุคคล ที่มีความชำนาญหลายด้าน เป็นต้นว่า ครูผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้น ๆ นักสถิติคนศึกษาได้ร่วมกันผลิตและมีการทดลองจนแน่ใจว่ามีผลดีจึงได้นำออกมาใช้ทั่วไป

2. ช่วยลดภาระของผู้สอน เมื่อมีชุดการสอนสำเร็จรูปแล้วผู้สอนจะดำเนินการสอนตามคำแนะนำที่บอกไว้ในชุดการเรียนรู้ ตามลำดับขั้นแต่ละขั้นจะมีอุปกรณ์แนะนำที่บอกไว้ให้พร้อมผู้สอนไม่จำเป็นต้องทำใหม่หรือทำเพิ่มสามารถใช้ได้ทันที

3. ให้ความรู้ในแนวเดียวกับการสอนเดิม เมื่อมีครูผู้สอนในวิชาเดียวกันก็อาจเกิดความแตกต่างกันในด้านประสิทธิภาพของการสอน การมีชุดการเรียนรู้ตัดปัญหานี้ได้ทั้งหมด แม้ผู้เรียน จะมีจำนวนเท่าใดก็ช่วยแก้ปัญหาได้อย่างดี

4. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความสามารถตามความต้องการของตน อัตราการเรียนของแต่ละบุคคล ชุดการเรียนรู้จะช่วยให้ทุกคนประสบความสำเร็จในการเรียนทั้งสิ้น

5. สร้างเสริมการเรียนแบบต่อเนื่อง ชุดการเรียนรู้จะแยกออกเป็นรายวิชาแต่ละวิชา จะมีหน่วยการสอนเรียงตามลำดับ เมื่อจบแต่ละหน่วยแล้วมีโอกาสติดตามหน่วยต่อไปได้ตามความต้องการของตนจะเรียนเท่าใดก็ได้ตามความสามารถของผู้เรียนนั้น ๆ

6. มีส่วนประกอบต่าง ๆ ที่จะช่วยให้การเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สุคนธ์ สินธพานนท์ (2551: 21-22) กล่าวถึงประโยชน์ของชุดการเรียนการสอน ไว้ดังนี้

1. ผู้เรียนได้ใช้ความสามารถในการศึกษาความรู้ในชุดการเรียนการสอนด้วยตนเอง เป็นการฝึกทักษะ ในการแสวงหาความรู้ ทักษะการอ่าน และสรุปความรู้อย่างเป็นระบบ

2. การทำแบบฝึกหัด แบบฝึกทักษะการเรียนรู้ และแบบฝึกทักษะการคิดท้ายชุดการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนรู้จักคิดเป็น แก้ปัญหาเป็น สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดโดย สมศ.

3. ผู้เรียนมีวินัยในตนเองจากการที่ผู้เรียนทำตามคำสั่งในขั้นตอนต่าง ๆ ที่กำหนดในชุดการเรียนการสอน การตรวจสอบแบบฝึกหัด แบบฝึกทักษะการเรียนรู้ หรือใบงานด้วยตนเองนั้น

ทำให้ผู้เรียนรู้จักฝึกตนเองให้ทำตามกติกา

4. ผู้เรียนรู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่น รับฟังความคิดเห็นของกันและกัน เป็นการฝึกความเป็นประชาธิปไตย ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตย

5. การใช้ชุดการเรียนการสอนนั้นสามารถศึกษานอกเวลาเรียนได้ ขึ้นอยู่กับการออกแบบของผู้สอนที่เอื้อต่อการศึกษาด้วยตนเอง

วิลลาร์ด สุนทรโรจน์ (2549: 32) กล่าวถึงข้อจำกัดของชุดการเรียนการสอน

1. ผู้สอนต้องนำวิธีการสอนหรือเทคนิคการสอนมาใช้ก่อนเริ่มบทเรียนหรือระหว่างการศึกษบทเรียน มิฉะนั้นแล้วผู้เรียนจะไม่บรรลุเป้าหมายที่กำหนด

2. เรื่องที่ผู้เรียนศึกษาความรู้ด้วยตนเอง ควรเป็นเรื่องที่มีเนื้อหาสาระที่ง่ายสำหรับผู้เรียนเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

3. การให้ผู้เรียนศึกษาชุดการเรียนการสอนนั้นต้องมีบัตรงาน/ใบงาน/แบบฝึกหัด/แบบฝึกทักษะการเรียนรู้ ที่ฝึกผู้เรียนให้รู้จักคิดวิเคราะห์ และควรมีเฉลยให้ผู้เรียนตรวจสอบความรู้ของตนเอง ซึ่งถ้าเป็นกรณีคำถามปลายเปิด หรือฝึกทักษะการคิด จะไม่มีเฉลยที่ชัดเจนลงไป จึงต้องมีแบบเฉลยที่หลากหลาย

สรุปว่า ประโยชน์ของชุดการเรียนรู้ คือ ชุดการเรียนรู้เป็นนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการสอนได้เป็นอย่างดี สามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ ส่งเสริมผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองตามความสามารถและความสนใจ เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ตลอดจนการแก้ปัญหาความแตกต่างระหว่างบุคคล แก้ปัญหาการขาดแคลนครู จึงส่งผลให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น ส่วนข้อจำกัดของชุดการเรียนการสอน คือ ในการเรียนการสอนด้วยชุดการเรียนรู้ผู้สอนต้องมีการวางแผนเตรียมความพร้อมทั้งเนื้อหาสาระและชุดแบบฝึกหัดให้มีความเหมาะสมต่อผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการเรียนรู้

งานวิจัยภายในประเทศ

ทพัยรัตน์ อันติ (2543: 143) ได้พัฒนาชุดการเรียนรู้เพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียน ครู และบุคคลที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่นต้องการให้มีการพัฒนาชุดการเรียนรู้เพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนประถมศึกษา 2) ชุดการเรียนรู้เพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนประถมศึกษา มีเนื้อหา 5 เรื่อง คือ เรื่องประวัติความเป็นมาของอำเภอสวนผึ้ง เรื่องประเพณีที่สำคัญ เรื่องบุคคลสำคัญ เรื่องทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และเรื่องแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ชุดการเรียนรู้แต่ละเรื่องมีองค์ประกอบ คือ คำนำ วัตถุประสงค์ คู่มือครู คู่มือนักเรียน และหนังสืออ่านเพิ่มเติม ซึ่งชุดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ

ตามเกณฑ์ 80/80 3) ครูและผู้รู้ในท้องถิ่นร่วมกันในการจัดการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนได้เรียนรู้ เรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น จากการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองโดยการศึกษาในห้องเรียน และจากสภาพจริงของชุมชน 4) นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยก่อนและหลังการใช้ ชุดการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังการใช้ชุดการเรียนรู้มีคะแนน สูงกว่าก่อนการใช้นักเรียนมีความคิดเห็นที่ดีต่อชุดการเรียนรู้ เพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น และ นักเรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองสามารถค้นคว้าหาคำตอบและนำมาพัฒนาเป็น ผลงานได้และควรมีการปรับปรุงเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีจำนวนมากกว่าเวลาที่กำหนดไว้ให้มีความสมดุล สอดคล้องกัน

อัมพร เต็มดี (2545: 148) ได้พัฒนาชุดการเรียนรู้เรื่อง การอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวในชุมชน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ผลการวิจัย พบว่า 1) นักเรียน ครู และ บุคคลที่เกี่ยวข้องในชุมชนต้องการให้มีการพัฒนาชุดการเรียนรู้เรื่องการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว ในชุมชนสำหรับนักเรียนประถมศึกษา อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี โดยให้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง จากแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนและผู้รู้ในท้องถิ่น 2) ชุดการเรียนรู้เรื่องการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว ในชุมชนสำหรับนักเรียนประถมศึกษา อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ประกอบด้วย คำนำ วัตถุประสงค์ คู่มือครู คู่มือนักเรียน และสื่อประกอบการใช้ชุดการเรียนรู้ ซึ่งชุดการเรียนรู้มี ประสิทธิภาพ 80.10/80.25 3) ครูผู้รู้ในท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ดูแลแหล่งท่องเที่ยวร่วมกันในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวในชุมชนด้วย การศึกษาจากแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนและการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว 4) นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวในชุมชนก่อนและหลังการใช้ชุด การเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05 โดยหลังการใช้ชุดการเรียนรู้มีคะแนน สูงกว่าก่อนการใช้ชุดการเรียนรู้ นักเรียนมีความคิดเห็นที่ดีต่อชุดการเรียนรู้เรื่องการอนุรักษ์แหล่ง ท่องเที่ยวในชุมชนรู้สึกรักและภูมิใจในท้องถิ่นของตนมากขึ้น และนักเรียนมีความสามารถในการทำ ชิ้นงาน ได้แก่ ปรีศนาอักษรไขว้ หนังสือเล่มเล็ก ภาพวาดประกอบคำบรรยาย โครงการ ป้ายนิเทศ และแผ่นพับ อยู่ในระดับดี

ปัญญา รุ่งเรือง (2551: 103) ได้ศึกษาผลการเรียนรู้ เรื่อง ภูมิศาสตร์ประเทศไทยโดยใช้ วิธีการสอนที่ใช้ชุดการเรียนรู้กับการสอนปกติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า ผลการเรียนรู้ เรื่อง ภูมิศาสตร์ประเทศไทย โดยใช้วิธีสอนที่ใช้ชุดการเรียนรู้กับวิธีสอนแบบปกติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 81.22/80.26 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ผลการศึกษาผลการเรียนรู้หลังเรียน เรื่อง ภูมิศาสตร์ประเทศไทยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดผลการ เปรียบเทียบผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ที่เรียนโดยวิธีสอนที่ใช้ชุดการเรียนรู้กับวิธีสอนแบบปกติ พบว่า

ผลการเรียนรู้จากวิธีสอนทั้งสองวิธีมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อวิธีสอนที่ใช้ชุดการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก

วัฒนา เจริญผล (2551: 136) ได้พัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตย วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รหัส ส33101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนด่านแม่คำมันพิทยาศาสตร์ จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ 87.11/87.93 แสดงว่า ชุดการเรียนรู้ เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตยที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 2) ผลสัมฤทธิ์หลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 34.85 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 87.13 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างเกณฑ์กับคะแนนทดสอบหลังเรียนของนักเรียนพบว่าคะแนนทดสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็มที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้ เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตย วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัส ส33101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในระดับดีมาก

พนารัตน์ ศรีปัญญากร (2553: 109) ได้พัฒนาชุดการเรียนรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการพัฒนาชุดการเรียนรู้ ดังนี้ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาชุดการเรียนรู้ 2) พัฒนาและหาประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 3) ทดลองใช้ชุดการเรียนรู้ 4) ประเมินและปรับปรุงแก้ไขชุดการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้องเห็นว่า ชุดการเรียนรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ควรใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย มีตัวอย่างกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียง ชุดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ 81.33/86.11 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ก่อนและหลังใช้ชุดการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังใช้ชุดการเรียนรู้ ผู้เรียนมีผลการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการใช้ชุดการเรียนรู้ ผู้เรียนมีความคิดเห็นต่อชุดการเรียนรู้ อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างมาก

ปยุตธนา พลเยี่ยม (2554: 90) ได้พัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง ผลการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง กรุงสุโขทัย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน 3) ศึกษาดัชนีประสิทธิผลของชุดการเรียนรู้ และ 4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ ผลการวิจัย พบว่า 1) ชุดการเรียนรู้ เรื่อง กรุงสุโขทัย กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ 83.87/82.67 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือ 80/80 เป็นไปตามที่ตั้งไว้ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง กรุงสุโขทัย กลุ่มสาระ

การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียน มีค่าสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ทวิช ลักษณะสง่า (2556: 176) ได้ศึกษาผลการพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมการศึกษาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า นักเรียนมีผลการเรียนรู้อัตราการศึกษาก่อนและหลังใช้ชุดการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนมีความสามารถในการศึกษาท้องถิ่นและนักเรียนมีความภูมิใจในท้องถิ่น โดยนักเรียนเห็นว่าท้องถิ่นมีแหล่งเรียนรู้ให้ศึกษาและมีคนในท้องถิ่นให้ความรู้

มยุรี เจริญศิริ (2557: 80) ได้พัฒนาชุดการเรียนรู้และการเคลื่อนที่เพื่อพัฒนาความสามารถในการทำโครงการวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ชุดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบดังนี้ คู่มือนักเรียน คู่มือครู ปก คำนำ สารบัญ คำชี้แจง วัตถุประสงค์/มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด/ใบความรู้ ใบกิจกรรม แบบฝึกหัด แบบทดสอบ เกณฑ์การวัดและประเมินผล และชุดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียน เรียนรู้ด้วยตนเองเป็นสำคัญ โดยให้นักเรียนได้เรียนรู้จากชุดการเรียนรู้โดยมีครูเป็นผู้คอยให้คำแนะนำและช่วยเหลือ เป็นการฝึกให้ นักเรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

งานวิจัยต่างประเทศ

Langstaff (1972: 1556-A) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาและประเมินชุดการสอนเพื่อเรียนด้วยตนเอง สำหรับการฝึกหัดครูของนักศึกษาและครูประจำมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนียได้พบว่า การเรียนจากชุดการสอนทำให้ผลการเรียนดีขึ้นช่วยส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และทำให้กระบวนการเรียนเป็นระบบกว่าเดิม

Meek (1972: 4295 – 4296) ได้ทำการวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบวิธีการสอนแบบใช้ชุดการเรียนกับวิธีสอนแบบธรรมดา ผลการวิจัยพบว่า วิธีสอนโดยใช้ชุดการเรียนมีประสิทธิภาพมากกว่าการสอนด้วยวิธีสอนธรรมดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผู้วิจัยสำรวจความคิดเห็นของผู้ที่อยู่ในกลุ่มทดลองทุกคน โดยทำการสำรวจทั้งก่อนและหลังการทดลอง ผลการวิเคราะห์ชี้ให้เห็นว่าทุกคนมีพัฒนาการทางเจตคติที่ดีต่อการสอน โดยใช้ชุดการเรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ จึงสรุปได้ว่าการสอนโดยใช้ชุดการเรียนจะดีกว่าการสอนแบบธรรมดา

McDonald (1973: 1590-1591A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาและประเมินผลชุดการสอนแบบใช้สื่อประสมเพื่อเรียนด้วยตนเอง สำหรับใช้สอนซ่อมเสริมภาษาอังกฤษในวิทยาลัยชุมชนแถบชานเมือง ในภาคใต้ของประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า กลุ่มที่เรียนจากชุดการสอนประสบความสำเร็จในการเรียนดีขึ้น และมีทัศนคติที่ดีต่อชุดการสอนด้วย

Brawley (1975: 4280 - A) ได้ทำการศึกษาประสิทธิภาพการใช้ชุดการเรียนแบบสื่อประสม สอนเรื่องการบอกเวลากับเด็กที่เรียนช้า กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มเด็กที่เรียนช้า โดยการทดสอบ เรื่อง Time Appreciation test, Stanford Achievement Test for Primary Level มาใช้ Pre - test และ Post - test ผลปรากฏว่า กลุ่มทดลองที่ใช้ชุดการเรียนบอกเวลาต่อเนื่องของ บราวว์เวย์ (Brawley's Experimental Sequence On Time Telling) ซึ่งประกอบด้วย ชุด อุปกรณ์และสื่อการสอน 12 ชุด ใช้เวลาสอน 15 วัน มีผลการเรียนดีกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้ใช้ ชุดการเรียน

Edwards (1975: 43) ได้กล่าวถึงการวิจัยของมหาวิทยาลัยอิลลินอยส์ที่ทำการเปรียบเทียบ ผลการเรียนในเรื่อง “ประสบการณ์ในการสอนแบบจุลภาค” โดยใช้ชุดการเรียนด้วยตนเองและได้รับ คำแนะนำจากครู กับการใช้ชุดการเรียนด้วยตนเองโดยไม่ต้องมีผู้แนะนำ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษา ของมหาวิทยาลัยจำนวน 50 คน แบ่งกลุ่มละ 25 คน ผลการทดลองปรากฏว่าทั้ง 2 กลุ่ม มีผล การเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จากการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าการเรียนด้วยตนเอง ไม่จำเป็นต้องอาศัยผู้แนะนำ ถ้าชุดการเรียนนั้นได้สร้างขึ้นอย่างถูกต้องตามกระบวนการแล้ว ผู้เรียนจะสามารถเรียนด้วยตนเองได้ผลดีเช่นกัน

Stone (1975: 690-A) ได้ศึกษาผลการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ตามเอกภาพ โดยใช้ชุดการสอน กับนักเรียนระดับ 7 และ 8 จำนวน 34 คน พบว่า นักเรียนระดับ 7 ที่เรียนด้วยชุดการสอนมีความรู้ ทางคณิตศาสตร์ดีกว่านักเรียนระดับเดียวกันที่เรียนแบบเดิม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนระดับ 7 และ 8 ซึ่งเรียนจากชุดการสอนไม่แตกต่างจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา คณิตศาสตร์ในห้องเรียนแบบธรรมดา

Anderson (1982: 42) ได้สร้างชุดการเรียนรู้อยู่ด้วยตนเองเพื่อหาประสิทธิภาพที่ตั้งไว้และ เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ในระดับประถมศึกษา โดยใช้ชุดการเรียนด้วย ตนเองกับการสอนแบบบรรยาย ผลการวิจัยพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญจากกลุ่มที่สอน โดยใช้ชุดการเรียนรู้ การวางแผนการสอนและวิธีสอน แต่ไม่มีความแตกต่างกันด้านทัศนคติที่มีต่อวิชา สังคมศึกษา และผู้เรียนโดยมากชอบชุดการเรียนรู้อยู่ด้วยตนเอง

Vivas (1985: 603) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการออกแบบพัฒนาและประเมินค่าของการรับรู้ ทางความคิดของนักเรียนเกรด 1 ในประเทศเวเนซุเอล่า โดยใช้ชุดการสอนจากการศึกษาเกี่ยวกับ ความเข้าใจในการพัฒนาทักษะทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านความคิด ด้านความพร้อมในการเรียนด้านความคิด สร้างสรรค์ ด้านชาวปัญญา และการปรับตัวทางสังคม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 1 จากโรงเรียน เรนีสส์กัวเนียร์ เขตรัฐมิลินด้า ประเทศเวเนซุเอล่า จำนวน 214 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 3 ห้องเรียน จำนวน 114 คน ได้รับการสอนโดยกลุ่มควบคุม 3 ห้องเรียน จำนวน 100 คน ได้รับการสอนปกติ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้รับการสอน โดยใช้ชุดการสอนที่ศึกษาเกี่ยวกับความเข้าใจในการพัฒนา

ทักษะ 5 ด้าน คือ ด้านความคิด ด้านความพร้อมในการเรียน ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านเชาว์ปัญญา และการปรับตัวทางสังคมมีความสามารถเพิ่มขึ้นสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ

Wilson (1989: 416) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์ผลการใช้ชุดการสอนของครูเพื่อแก้ปัญหาในการเรียนของเด็กเรียนช้าด้านคณิตศาสตร์เกี่ยวกับ การบวก การลบ ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนยอมรับว่าการใช้ชุดการสอนมีผลดีมากกว่าการสอนตามปกติ อันเป็นวิธีการหนึ่งซึ่งช่วยให้ครูสามารถแก้ปัญหาที่อยู่ในหลักสูตรคณิตศาสตร์สำหรับเด็กเรียนช้า

จากผลการศึกษาเอกสารงานวิจัย ทำให้ผู้วิจัยเห็นว่าชุดการเรียนรู้เป็นนวัตกรรมของสื่อในการจัดการเรียนรู้ที่สามารถสร้างขึ้นเพื่อนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน ประกอบด้วยสื่อประสมหลาย ๆ อย่างที่มีความสอดคล้องกับเนื้อหา วัตถุประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยครูจะเป็นผู้คอยให้คำแนะนำและคอยช่วยเหลือ จนผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ ขั้นตอนที่สำคัญของการพัฒนาชุดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนใหญ่ ๆ คือ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) การสร้างชุดการเรียนรู้และหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ 3) การทดลองใช้ชุดการเรียนรู้ 4) การประเมินและปรับปรุงแก้ไขชุดการเรียนรู้ เมื่อสร้างชุดการเรียนรู้เรียบร้อยแล้วต้องนำไปหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

จากการศึกษางานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่าชุดการเรียนรู้เป็นสื่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพที่ส่งผลให้การเรียนรู้ของผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น และเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ครั้งนี้เป็นลักษณะของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) ใช้แบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลังเรียน (The One Group Pretest Posttest Design) โดยใช้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 10 ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนดำเนินการวิจัยไว้ 4 ขั้นตอนดังนี้

การดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research): เป็นการเตรียมโครงการวิจัย โดยการศึกษาเอกสาร ตำรา วรรณกรรม งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development): การพัฒนาและหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยทดลองใช้เครื่องมือที่พัฒนาขึ้นในตอนที่ 1 นำไปหาประสิทธิภาพแบบรายบุคคล (One to one Tryout) แบบกลุ่มเล็ก (Small Group Tryout) และปรับปรุงแก้ไข

ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research) การทดลองใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development) เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการวิจัยในครั้งนี้เป็นการประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขชุดการเรียนรู้ เรื่องชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข เป็นขั้นตอนเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้อง ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตามที่คณะกรรมการวิทยานิพนธ์เสนอแนะ จัดพิมพ์และรายงานผลการวิจัยฉบับร่าง เพื่อขออนุมัติโครงการวิจัย ปรับปรุงแก้ไขตามที่คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เสนอแนะ จัดพิมพ์และรายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์ต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อขอสำเร็จการศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 10 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 6 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 273 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 10 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 30 คน ได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

ตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่ ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม
2. ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่
  - 2.1 ผลการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข
  - 2.2 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้เรื่องชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข

เนื้อหาที่ใช้ในการทำวิจัย

เนื้อหาที่นำมาพัฒนาเป็นชุดการเรียนรู้ในรายวิชาชุมชนน่าอยู่ ส31221 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรื่องชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข จำนวน 5 เรื่อง ดังต่อไปนี้

เรื่องที่ 1 เชื้ออินดินสามร้อยยอด (สาระภูมิศาสตร์)

เรื่องที่ 2 เล่าขานตำนานสามร้อยยอด (สาระประวัติศาสตร์)

เรื่องที่ 3 เศรษฐกิจยั่งยืน สามร้อยยอดล้ำค่า (สาระเศรษฐศาสตร์)

เรื่องที่ 4 วิถีคน วิถีถิ่นสามร้อยยอด (สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม)

เรื่องที่ 5 สักการะพ่อปู่สามร้อยยอด (สาระศาสนา ศิลปะและจริยธรรม)

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 โดยใช้เวลาในการทดลอง 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง รวมระยะเวลา 15 ชั่วโมง

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยใช้แบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน One – Group Pretest – Posttest Design (Tuckman, 1999: 159-160) รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แบบแผนการวิจัยแบบ One – Group Pretest – Posttest Design

ทดสอบก่อนใช้ชุดการเรียนรู้	ทดลอง	ทดสอบหลังใช้ชุดการเรียนรู้
T ₁	X	T ₂

T₁ แทนการทดสอบก่อนการใช้ชุดการเรียนรู้

X แทนการเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้

T₂ แทนการทดสอบหลังเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งมีจำนวน 5 เรื่อง ได้แก่

เรื่องที่ 1 เชื้ออินทรีย์สามร้อยยอด (สาระภูมิศาสตร์)

เรื่องที่ 2 เล่าขานตำนานสามร้อยยอด (สาระประวัติศาสตร์)

เรื่องที่ 3 เศรษฐกิจยั่งยืน สามร้อยยอดล้ำค่า (สาระเศรษฐศาสตร์)

เรื่องที่ 4 วิถีคน วิถีถิ่นสามร้อยยอด (สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม)

เรื่องที่ 5 สักการะพ่อปู่สามร้อยยอด (สาระศาสนา ศีลธรรมและจริยธรรม)

2. แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข (Posttest) ซึ่งเป็นข้อสอบฉบับเดียวกัน แต่สลับข้อ แบบปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

3. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข จำนวน 5 แผน

4. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข แบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเป็นคำถามแบบปลายปิด แบบให้เลือกตอบมีคำตอบที่กำหนดให้หลายคำตอบ แต่เลือกเพียง 1 คำตอบ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข เกี่ยวกับข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพิ่มเติมจำนวน 1 ข้อ เป็นคำถามแบบปลายเปิด

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม มีการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. การสร้างชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข

วัตถุประสงค์ เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข โดยวางแผนและกำหนดขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุดการเรียนรู้โดยวางแผนและกำหนดขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1.1 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553

1.2 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ฉบับปรับปรุง 2560

1.3 มาตรฐานการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

2. ศึกษาวิเคราะห์โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของโรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม เพื่อทราบขอบข่ายเนื้อหาสาระ โดยศึกษาจากคำอธิบายรายวิชา ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของสาระการเรียนรู้ รหัสวิชา ส31221 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข

ชุด ที่	เรื่อง	ผลการเรียนรู้	เนื้อหา	ชั่วโมง
1	เข็ควินถิ่น สามร้อยยอด	1. ระบุและอธิบายที่ตั้งอาณาเขต การปกครองต่าง ๆ ของอำเภอ สามร้อยยอดได้ 2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ลักษณะ ทางกายภาพที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต และทรัพยากรธรรมชาติของอำเภอ สามร้อยยอดได้ 3. อธิบายลักษณะภูมิประเทศ ภูมิอากาศและทรัพยากร ธรรมชาติ ของเขตอำเภอสามร้อยยอดได้	1) ที่ตั้งและอาณาเขต 2)สภาพภูมิประเทศ 3) สภาพภูมิอากาศ 4) ทรัพยากรธรรมชาติ 5) สถานที่ทรัพยากร ทางธรรมชาติ	3
2	เล่าขาน ตำนาน สามร้อยยอด	1. อธิบายประวัติความเป็นมาและ ความสำคัญของอำเภอสามร้อยยอดได้ 2. วิเคราะห์เหตุการณ์สำคัญทาง ประวัติศาสตร์ของอำเภอ สามร้อยยอด ในอดีตถึงปัจจุบันได้	1) ประวัติความเป็นมา 2) เหตุการณ์สำคัญทาง ประวัติศาสตร์ 3) คำขวัญ ต้นไม้ ประจำจังหวัด	3
3	เศรษฐกิจ ยั่งยืน สามร้อยยอด ล้ำค่า	1. บอกอาชีพที่สำคัญในท้องถิ่นของ อำเภอสามร้อยยอดได้ 2. อธิบายความสัมพันธ์ของลักษณะ ทางกายภาพที่มีผลต่อการปลูกพืชทาง เศรษฐกิจ	1) อาชีพเกษตรกรรม ชุมชนสามร้อยยอด 2) ความสัมพันธ์ ลักษณะทางกายภาพ	3
4	วิถีคน วิถีถิ่น สามร้อยยอด	1. อธิบายความสัมพันธ์ของวัฒนธรรม กับวิถีชีวิตของกลุ่มคนในอำเภอสาม ร้อยยอดได้ 2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของลักษณะ ภูมิประเทศกับการตั้งถิ่นฐานของกลุ่ม ชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในอำเภอสามร้อยยอด	1) ประเพณี 2) ภูมิปัญญา 3) วัฒนธรรม 4) การตั้งถิ่นฐาน	3

ตารางที่ 3 ผลการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข (ต่อ)

ชุด ที่	เรื่อง	ผลการเรียนรู้	เนื้อหา	ชั่วโมง
5	สักการะ พ่อปู่ สามร้อยยอด	1. อธิบาย ประวัติความเป็นมา ความสำคัญของพิธีกรรมและโบราณ สถานที่เกี่ยวข้องกับพ่อปู่สามร้อยยอด ในท้องถิ่นอำเภอสามร้อยยอดได้ 2. ยกตัวอย่างศาสนสถานและบุคคล สำคัญทางศาสนาของอำเภอสามร้อย ยอดได้	1) ศาสนสถานที่สำคัญ 2) พิธีกรรมและ โบราณสถาน 3) บุคคลสำคัญทาง ศาสนา	3
รวม				15

3. ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างชุดการเรียนรู้ เพื่อศึกษารูปแบบการนำมาพัฒนาเป็นชุดการเรียนรู้ และการประเมินการใช้ชุดการเรียนรู้ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดเนื้อหาและการสร้างชุดการเรียนรู้

4. เลือกเนื้อหาที่จะนำมาสอน กำหนดหัวข้อเรื่อง ได้แก่เรื่องที่ 1 เชื้ออินถิ่นสามร้อยยอด (สาระภูมิศาสตร์) เรื่องที่ 2 เล่าขานตำนานสามร้อยยอด (สาระประวัติศาสตร์) เรื่องที่ 3 เศรษฐกิจยั่งยืน สามร้อยยอดล้ำค่า (สาระเศรษฐศาสตร์) เรื่องที่ 4 วิถีคน วิถีถิ่นสามร้อยยอด (สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม) เรื่องที่ 5 สักการะพ่อปู่สามร้อยยอด (สาระศาสนา ศีลธรรมและจริยธรรม)

5. วางโครงเรื่อง จำนวน 5 เรื่อง เรียบเรียงข้อมูลก่อนหลัง ให้ตรงตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

6. นำร่างขอข่ายเนื้อหาชุดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะเพื่อสร้างชุดการเรียนรู้ตามข้อเสนอแนะต่อไป

7. สร้างชุดการเรียนรู้โดยมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

7.1 คำนำ

7.2 วัตถุประสงค์

7.3 คำชี้แจงในการใช้ชุดการเรียนรู้

7.4 ใบความรู้สำหรับนักเรียน

7.5 ใบกิจกรรม

7.6 แบบทดสอบ

7.7 เฉลยแบบทดสอบ

8. นำชุดการเรียนรู้เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข ที่สร้างขึ้นเรียบร้อยแล้วนำไปให้อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ จากนั้นดำเนินการแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องและนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและประเมินชุดการเรียนรู้ ผลการประเมินและตรวจสอบชุดการเรียนรู้ มีรายละเอียดดังนี้

8.1 ผลการประเมินและตรวจสอบชุดการเรียนรู้ของอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยได้นำชุดการเรียนรู้ไปให้อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงชุดการเรียนรู้ให้ถูกต้องและสมบูรณ์โดยผลการตรวจสอบคือ (1) ปรับปรุงความถูกต้องของเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ (2) แก้ไขทางด้านภาษาที่ใช้ (3) แก้ไขรูปแบบตัวอักษรและขนาดอักษรในชุดการเรียนรู้ให้เป็นรูปแบบเดียวกัน (4) เพิ่มคิวอาร์โค้ด (QR Code) ใส่เพื่อความน่าสนใจในการเรียนรู้เพิ่มเติมของเนื้อหา

8.2 ผลของการปรับปรุงแก้ไขชุดการเรียนรู้ของอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์จากผลการตรวจสอบและข้อเสนอแนะของอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยได้มาดำเนินการปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องและเหมาะสมตามคำแนะนำ ได้แก่ (1) เพิ่มเนื้อหาในชุดการเรียนรู้ ให้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ (2) ปรับปรุงแก้ไขการเขียนเนื้อหา การแบ่งวรรคตอน การสะกดคำให้ถูกต้อง (3) ปรับปรุงรูปแบบตัวอักษรในการจัดพิมพ์ (4) เพิ่มคิวอาร์โค้ด (QR Code) บรรยายความรู้เพิ่มเติมในเนื้อหา รูปภาพ และวิดีโอ

8.3 ผลการประเมินและตรวจสอบชุดการเรียนรู้ของผู้เชี่ยวชาญจากผลการปรับปรุงแก้ไขชุดการเรียนรู้ตามคำแนะนำของอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์เรียบร้อยแล้ว มาให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา ด้านชุมชนศึกษา ด้านสื่อการสอนและเทคโนโลยี ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านเนื้อหาท้องถิ่นได้ทำการตรวจสอบและประเมินชุดการเรียนรู้อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x} = 4.67$ S.D. = 0.21) โดยผลการตรวจสอบ คือ แก้ไขด้านภาษาในเนื้อหาให้มีความเหมาะสมเข้าใจง่าย

8.4 ผลของการปรับปรุงและแก้ไขชุดการเรียนรู้ของผู้เชี่ยวชาญจากผลของการตรวจสอบและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องและเหมาะสมตามคำแนะนำ ได้แก่ ปรับปรุงแก้ไขภาษาที่ใช้ในเนื้อหาให้เหมาะสมและให้ผู้เรียนอ่านแล้วมีความเข้าใจในภาษาง่ายขึ้น

9. นำชุดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

9.1 หาประสิทธิภาพแบบรายบุคคล (One to one tryout) ทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/4 โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งนักเรียนเป็น 3

กลุ่มตามระดับความรู้ เก่ง ปานกลาง อ่อน โดยดูจากผลการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม แล้วเลือกนักเรียนกลุ่มละ 1 คน รวม 3 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของด้านเนื้อหา ด้านรูปแบบ และการพิมพ์ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ นำผลที่ได้ไปหา ประสิทธิภาพแบบรายบุคคล ตามเกณฑ์ 80/80

80 ตัวแรก หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนทั้งหมดทำได้ถูกต้องจากการ ทำแบบทดสอบหลังเรียนในแต่ละเรื่องด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข

80 ตัวหลัง หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนทั้งหมดทำได้ถูกต้องจากการ ทำแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้หลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข

จากการหาค่าประสิทธิภาพแบบรายบุคคลของชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอด มีสุข พอจะสรุปเป็นตารางที่ 4 ได้ดังนี้

ตารางที่ 4 ค่าประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้แบบรายบุคคล

กลุ่มทดลอง	ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้		เกณฑ์การประเมิน	ผลการประเมิน
	ประสิทธิภาพของ กระบวนการ (E ₁)	ประสิทธิภาพ ของผลลัพธ์ (E ₂)		
แบบทดสอบหลัง เรียนในแต่ละเรื่อง ด้วยชุดการเรียนรู้	76.67		80	ผ่านเกณฑ์
แบบทดสอบหลัง เรียนด้วยชุดการ เรียนรู้		83.33	80	ผ่านเกณฑ์

จากตารางที่ 4 พบว่าชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข แบบรายบุคคล (One to One Tryout) ได้ผลการทดลองหาค่าประสิทธิภาพคะแนนเฉลี่ยนักเรียนที่ทำแบบทดสอบ หลังเรียนในแต่ละเรื่องด้วยชุดการเรียนรู้ มีค่าเท่ากับ 76.67 และคะแนนเฉลี่ยนักเรียนที่ทำ แบบทดสอบหลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ มีค่าเท่ากับ 83.33 เมื่อเทียบกับเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ซึ่ง สูงกว่าเกณฑ์

จากการทดสอบหาค่าประสิทธิภาพแบบรายบุคคลนั้น พบข้อควรปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับการ มีเนื้อหาค่อนข้างมาก จึงทำให้ผู้วิจัยจึงได้ปรับปรุงแก้ไขโดยคัดเลือกเนื้อหาที่มีใจความสำคัญน่าสนใจ และแก้ไขแบบทดสอบระหว่างเรียนให้เหมาะสมก่อนนำไปใช้ในขั้นตอนต่อไป

9.2 หาประสิทธิภาพแบบกลุ่มเล็ก (small group tryout) ทดสอบกับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4/5 โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม

ตามระดับความรู้ เก่ง ปานกลาง อ่อน โดยดูจากผลการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม แล้วเลือกนักเรียนกลุ่มละ 3 คน รวม 9 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของด้านเนื้อหา ด้านรูปแบบ และการพิมพ์ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ นำผลที่ได้ไปหา ประสิทธิภาพแบบกลุ่มเล็ก ตามเกณฑ์ 80/80

80 ตัวแรก หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนทั้งหมดทำได้ถูกต้องจากการ ทำแบบทดสอบหลังเรียนในแต่ละเรื่องด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข

80 ตัวหลัง หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนทั้งหมดทำได้ถูกต้องจากการ ทำแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้หลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข

จากการหาค่าประสิทธิภาพแบบกลุ่มเล็กของชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอด มีสุข พอจะสรุปเป็นตารางที่ 5 ได้ดังนี้

ตารางที่ 5 ค่าประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้แบบกลุ่มเล็ก

กลุ่มทดลอง	ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้		เกณฑ์การประเมิน	ผลการประเมิน
	ประสิทธิภาพของ กระบวนการ (E_1)	ประสิทธิภาพ ของผลลัพธ์ (E_2)		
แบบทดสอบหลังเรียนในแต่ละเรื่องด้วยชุดการเรียนรู้	79.88		80	ผ่านเกณฑ์
แบบทดสอบหลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้		80.00	80	ผ่านเกณฑ์

จากตารางที่ 5 พบว่าชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข แบบกลุ่มเล็ก (small group tryout) ได้ผลการทดลองหาค่าประสิทธิภาพคะแนนเฉลี่ยนักเรียนที่ทำแบบทดสอบหลังเรียนในแต่ละเรื่องด้วยชุดการเรียนรู้ มีค่าเท่ากับ 79.88 และคะแนนเฉลี่ยนักเรียนที่ทำแบบทดสอบหลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ มีค่าเท่ากับ 80.00 เมื่อเทียบกับเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์

จากการทดสอบหาค่าประสิทธิภาพแบบกลุ่มเล็กนั้น พบข้อควรปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับเวลาในการทำกิจกรรมโดยเฉพาะในช่วงที่ให้นักเรียนสแกนคิวอาร์โค้ดดูและฟังเนื้อหาเพิ่มเติม ทำให้นักเรียนใช้เวลาขั้นตอนนี้นานเกินไป ในช่วงสรุปตอนท้ายจึงต้องกระชับและเร่งรัดเวลาเกินไป ผู้วิจัยจึงได้ปรับปรุงกระบวนการขั้นตอนและการใช้เวลาต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นจึงทำให้เรื่องปัญหาเวลาจึงหมดไป ส่วนในการปรับปรุงและแก้ไขในด้านอื่น ๆ คือ ปรับปรุงรูปแบบให้มีความ

น่าสนใจ มีความสมบูรณ์และสวยงาม เพื่อความถูกต้องและชัดเจนก่อนนำไปใช้จริง ซึ่งการปรับปรุงแก้ไขชุดการเรียนรู้จากการทดลองทั้ง 2 ขั้นตอนมีรายละเอียดดังนี้

- 1) ปรับปรุงกระบวนการขั้นตอนและการใช้เวลาต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอน
- 2) ปรับปรุงรูปเล่มให้มีความน่าสนใจ มีความสมบูรณ์และสวยงาม

จากการทดสอบหาค่าประสิทธิภาพทั้ง 2 แบบ ประกอบด้วย แบบบรรยายบุคคล และแบบรายกลุ่มเล็ก พบว่าชุดการเรียนรู้มีค่าประสิทธิภาพที่ผ่านเกณฑ์ผู้วิจัยจึงนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

9.3 หาประสิทธิภาพกลุ่มตัวอย่าง ทดสอบใช้จริงกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม จำนวน 30 คน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของด้านเนื้อหา ด้านรูปเล่มและการพิมพ์ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ ตามเกณฑ์ 80/80

80 ตัวแรก หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนทั้งหมดทำได้อาจต้องจากการทำแบบทดสอบหลังเรียนในแต่ละเรื่องด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่องชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข

80 ตัวหลัง หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนทั้งหมดทำได้อาจต้องจากการทำแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้หลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข

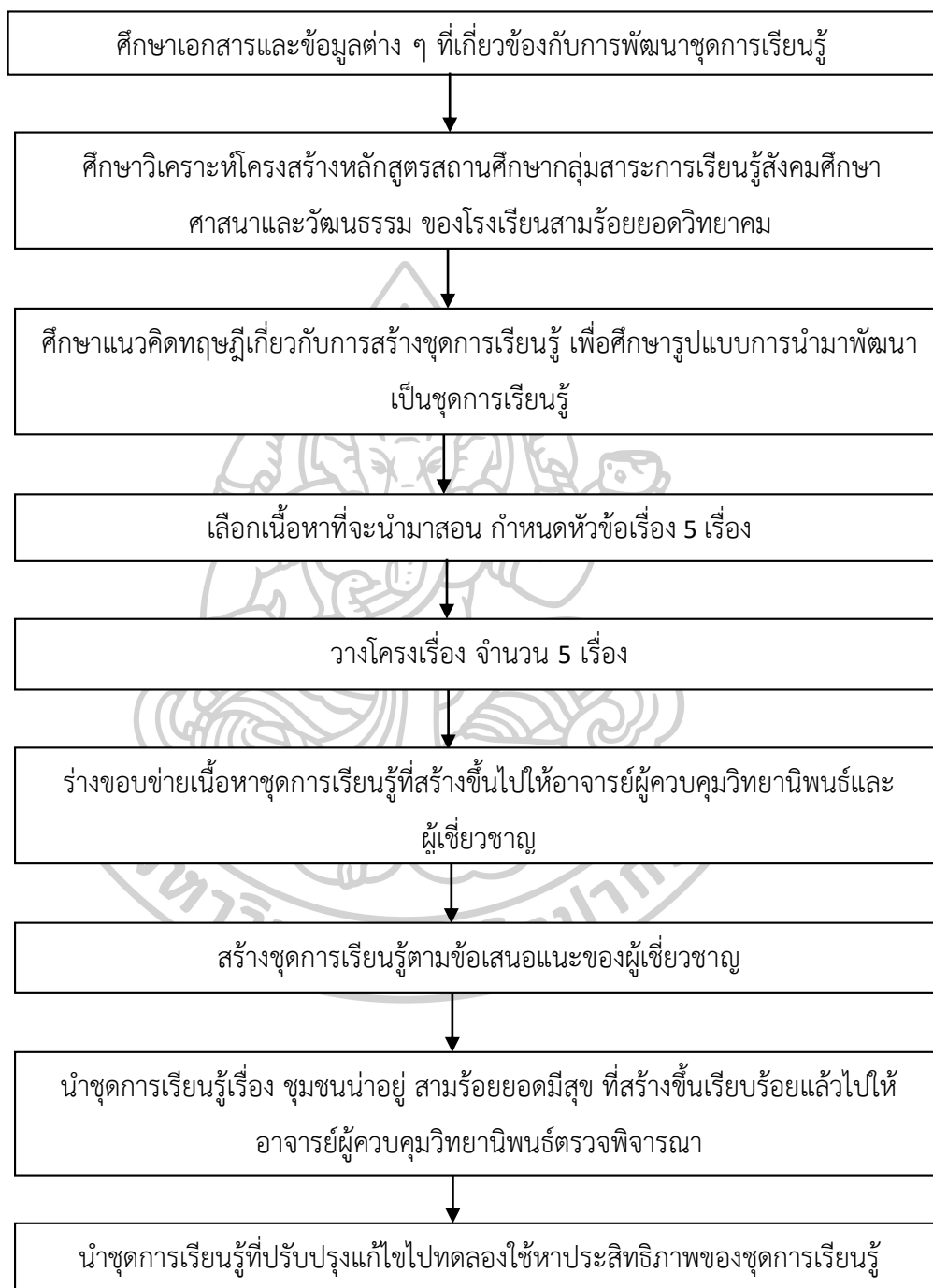
โดยใช้สูตร E_1/E_2

$$E_1 = \frac{\sum x}{N} \times 100$$

$$E_2 = \frac{\sum y}{N} \times 100$$

เมื่อ	E_1	หมายถึง	ประสิทธิภาพของกระบวนการระหว่างการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้
	E_2	หมายถึง	ประสิทธิภาพของผลผลิตหลังหลังการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้
	$\sum x$	หมายถึง	คะแนนรวมของแบบทดสอบระหว่างการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้
	$\sum y$	หมายถึง	คะแนนรวมของแบบทดสอบหลังการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้
	N	หมายถึง	จำนวนนักเรียนทั้งหมด
	A	หมายถึง	คะแนนเต็มของแบบทดสอบระหว่างการเรียนรู้
	B	หมายถึง	คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังการเรียนรู้

จากรายละเอียดขั้นตอนการสร้างชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข
พอจะสรุปเป็นแผนภาพที่ 2 ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 2 แสดงขั้นตอนการสร้างชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข

2. สร้างแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้

วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนเรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ดังนี้ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าอำนาจจำแนก (r) ค่าความยากง่าย (p) และค่าความเชื่อมั่น KR-20

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เกี่ยวกับผลการเรียนรู้ เนื้อหา การวัดและการประเมินผล นอกจากนี้ศึกษาแนวทางการสร้างแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ จากหนังสือเทคนิคการสร้างแบบทดสอบ จากหนังสือการวิจัยเบื้องต้นของบุญชม ศรีสะอาด (2538: 155-179) และจากหนังสือวิจัยทางการศึกษาของบุญเรียง ขจรศิลป์ (2543: 110-121) และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

2. ศึกษาจุดประสงค์ของหลักสูตรรายวิชาชุมชนน่าอยู่ และวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง กำหนดจำนวนข้อสอบในแต่ละผลการเรียนรู้

3. สร้างแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข เป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ถ้าตอบถูกให้ข้อละ 1 คะแนน และถ้าตอบผิดหรือไม่ตอบ ให้ข้อละ 0 คะแนน จำนวน 60 ข้อ เพื่อทดสอบนักเรียนตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังเพื่อที่จะได้นำแบบทดสอบดังกล่าวไปคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกที่ใกล้เคียงกันให้ได้จำนวนข้อสอบที่ต้องการต่อไป รายละเอียดการวิเคราะห์ข้อสอบ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 การวิเคราะห์ข้อสอบ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข

ผลการเรียนรู้	ความรู้ ความจำ	ความเข้าใจ	การนำไปใช้	การวิเคราะห์	การสังเคราะห์	การประเมินค่า	รวม
เรื่องที่ 1 เชื้ออินถิ่นสามร้อยยอด							
1) ระบุและอธิบายที่ตั้งอาณาเขตการปกครองต่าง ๆ ของอำเภอสามร้อยยอดได้	2						2
2) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ลักษณะทางกายภาพที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตและทรัพยากรธรรมชาติของอำเภอสามร้อยยอดได้			1				1
3. อธิบายลักษณะภูมิประเทศ ภูมิอากาศ และทรัพยากร ธรรมชาติของเขตอำเภอสามร้อยยอดได้		1					1
เรื่องที่ 2 เรื่องเล่าขานตำนานสามร้อยยอด							
1) อธิบายประวัติความเป็นมาและความสำคัญของอำเภอสามร้อยยอดได้	4						4
2) วิเคราะห์เหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ของอำเภอสามร้อยยอดในอดีตถึงปัจจุบันได้				1			1
เรื่องที่ 3 เศรษฐกิจยั่งยืน สามร้อยยอดล้ำค่า							
1) บอกอาชีพที่สำคัญในท้องถิ่นของอำเภอสามร้อยยอดได้	2			1			3
2) อธิบายความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพที่มีผลต่อการปลูกพืชทางเศรษฐกิจ				2			2

ตารางที่ 6 การวิเคราะห์ข้อสอบ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข (ต่อ)

ผลการเรียนรู้	ความรู้ ความจำ	ความเข้าใจ	การนำไปใช้	การวิเคราะห์	การสังเคราะห์	การประเมินค่า	รวม
เรื่องที่ 4 วิถีคน วิถีถิ่นสามร้อยยอด							
1) อธิบายความสัมพันธ์ของวัฒนธรรมกับวิถีชีวิตของกลุ่มคนในอำเภอสามร้อยยอดได้	1	3	1	1			6
2) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของลักษณะภูมิประเทศกับการตั้งถิ่นฐานของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในอำเภอสามร้อยยอด	1				1		2
เรื่องที่ 5 สักการะพ่อบุสามร้อยยอด							
1) อธิบายประวัติความเป็นมาความสำคัญของพิธีกรรมและโบราณสถานที่เกี่ยวข้องกับพ่อบุสามร้อยยอดในท้องถิ่นอำเภอสามร้อยยอดได้	4						4
2) ยกตัวอย่างศาสนสถานและบุคคลสำคัญทางศาสนาของอำเภอสามร้อยยอดได้	2	1				1	4
รวม	16	5	2	5	1	1	30

4. นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อคำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

5. นำแบบทดสอบมาให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อ ตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้อง (index of Item Objective Congruence : IOC) โดยพิจารณาความสอดคล้องรายข้อของแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ แล้วนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่ได้มาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2551: 177)

- ให้คะแนนเท่ากับ +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
 ให้คะแนนเท่ากับ 0 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
 ให้คะแนนเท่ากับ -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

$$\text{สูตร } IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม กับจุดประสงค์หรือลักษณะพฤติกรรมที่คาดหวัง

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ถ้าค่า IOC มีค่า ≥ 0.50 ขึ้นไป แสดงว่าข้อคำถามนั้นใช้ได้ มีความเหมาะสม หรือมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์หรือลักษณะพฤติกรรม แต่ถ้าค่าต่ำกว่า ≤ 0.50 แสดงว่าข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์หรือลักษณะพฤติกรรม ควรตัดทิ้งหรือนำมาปรับปรุงแก้ไขใหม่ซึ่งได้ค่าคะแนน IOC ของแบบทดสอบระหว่าง 0.80 – 1.00 ผู้เชี่ยวชาญมีข้อเสนอแนะและผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

6. นำแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/4 โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 39 คน เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ ต่อจากนั้นได้ทำการวิเคราะห์ข้อสอบ

7. นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาข้อสอบที่มีระดับความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.20 - 0.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป โดยผลการวิเคราะห์ข้อสอบที่ผู้วิจัยเลือกมานั้นมีค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.34 - 0.62 และค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่โดยเลือกข้อสอบจำนวน 30 ข้อ จากข้อสอบ ทั้งหมด 60 ข้อ ที่ได้ค่าความยากง่าย (p) 0.34 - 0.62 ซึ่งเลือกในจำนวน 30 ข้อ

8. นำข้อสอบที่วิเคราะห์ได้มาหาค่าตอบเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบโดยการใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน ได้ค่าเท่ากับ 0.89

9. ได้แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนเรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข จำนวน 30 ข้อ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

จากรายละเอียดขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข พอดีสรุปเป็นแผนภาพที่ 3 ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 3 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข

3. การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข

การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข โดยใช้ชุดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดทำตามขั้นตอนดังนี้ คือ

3.1 ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษา ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เนื้อหา การวัดและประเมินผล

3.2 กำหนดผลการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข เพื่อนำมาสร้างเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ โดยแบ่งเนื้อหา เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข เป็นสาระการเรียนรู้แบบ บูรณาการออกเป็น 5 สาระการเรียนรู้ ได้แก่ สาระศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม สาระเศรษฐศาสตร์ สาระประวัติศาสตร์ สาระภูมิศาสตร์

3.3 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน โดยแต่ละแผนประกอบด้วย ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง สาระสำคัญ สาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ / แหล่งเรียนรู้ และการวัด และการประเมินผล

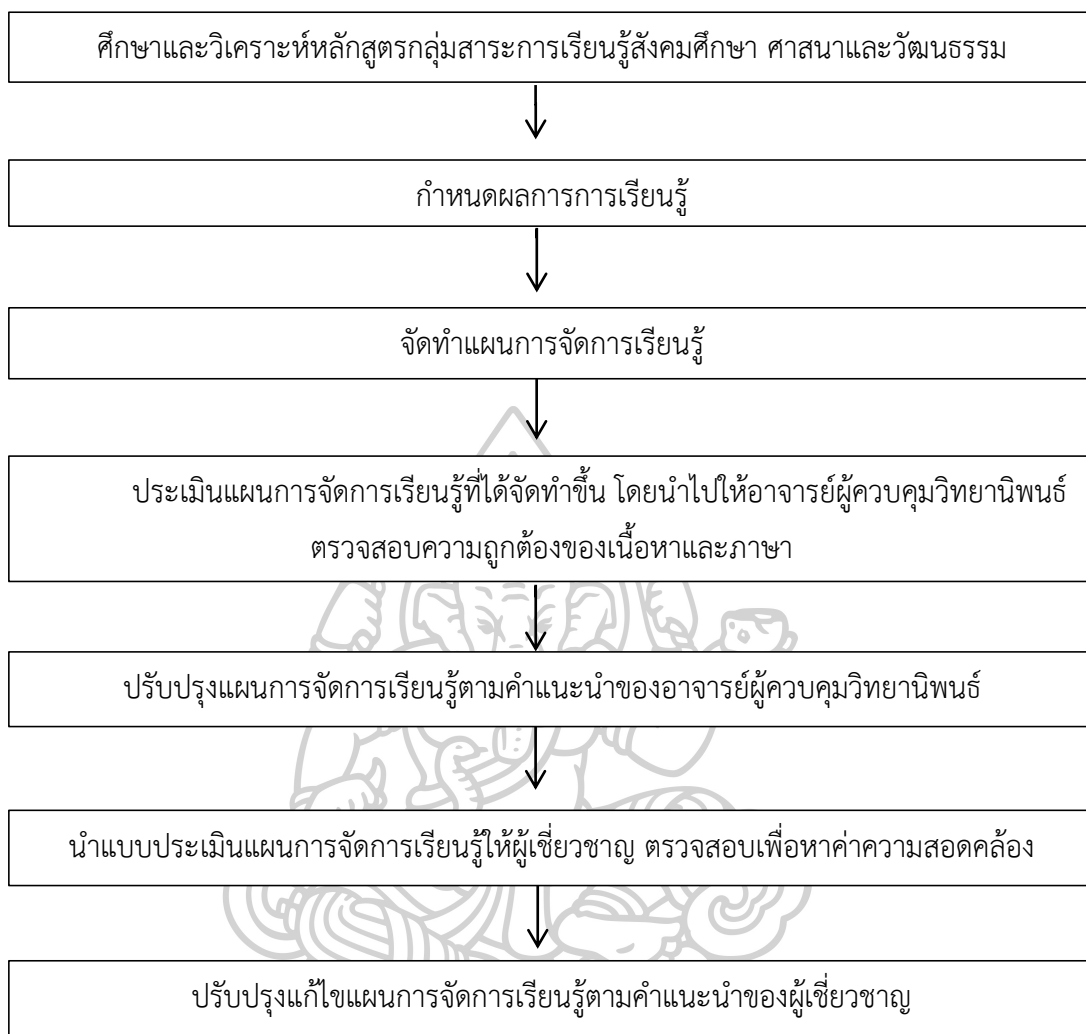
3.4 ประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้จัดทำขึ้น โดยนำไปให้อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและภาษา

3.5 ปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ตามคำแนะนำของอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

3.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความ สอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) มีค่าเท่ากับ 1.00 ถือว่ามีความ สอดคล้องกันในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

3.7 ปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ เรื่อง รูปแบบ การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ การเขียนสาระสำคัญให้มีความสอดคล้องกับเนื้อหาที่สอน การเขียน ตารางการวัดและประเมินผล

จากขั้นตอนดำเนินการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข สรุปเป็นแผนภาพที่ 4 ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 4 ขั้นตอนการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข

4. การสร้างแบบสอบถามความคิดเห็น

แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข มีลักษณะเป็นแบบประเมินค่า (Rating) ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนในการพัฒนาดังต่อไปนี้

1. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. กำหนดโครงสร้างของแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้ ด้านเนื้อหา ด้านรูปเล่มและการพิมพ์ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมการเรียนรู้

3. สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนจำนวน 1 ฉบับ โดยให้เลือก 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

การกำหนดค่าระดับของข้อคำถามในแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน มีดังนี้

มากที่สุด	ให้ค่าระดับเท่ากับ	5
มาก	ให้ค่าระดับเท่ากับ	4
ปานกลาง	ให้ค่าระดับเท่ากับ	3
น้อย	ให้ค่าระดับเท่ากับ	2
น้อยที่สุด	ให้ค่าระดับเท่ากับ	1

ในการแปลความหมายของแบบสอบถามความคิดเห็น ใช้คะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลมาเทียบกับเกณฑ์ของเบสท์ (Best 1986 : 182) จากนั้นนำมาหาค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยให้ค่าเฉลี่ย ดังนี้

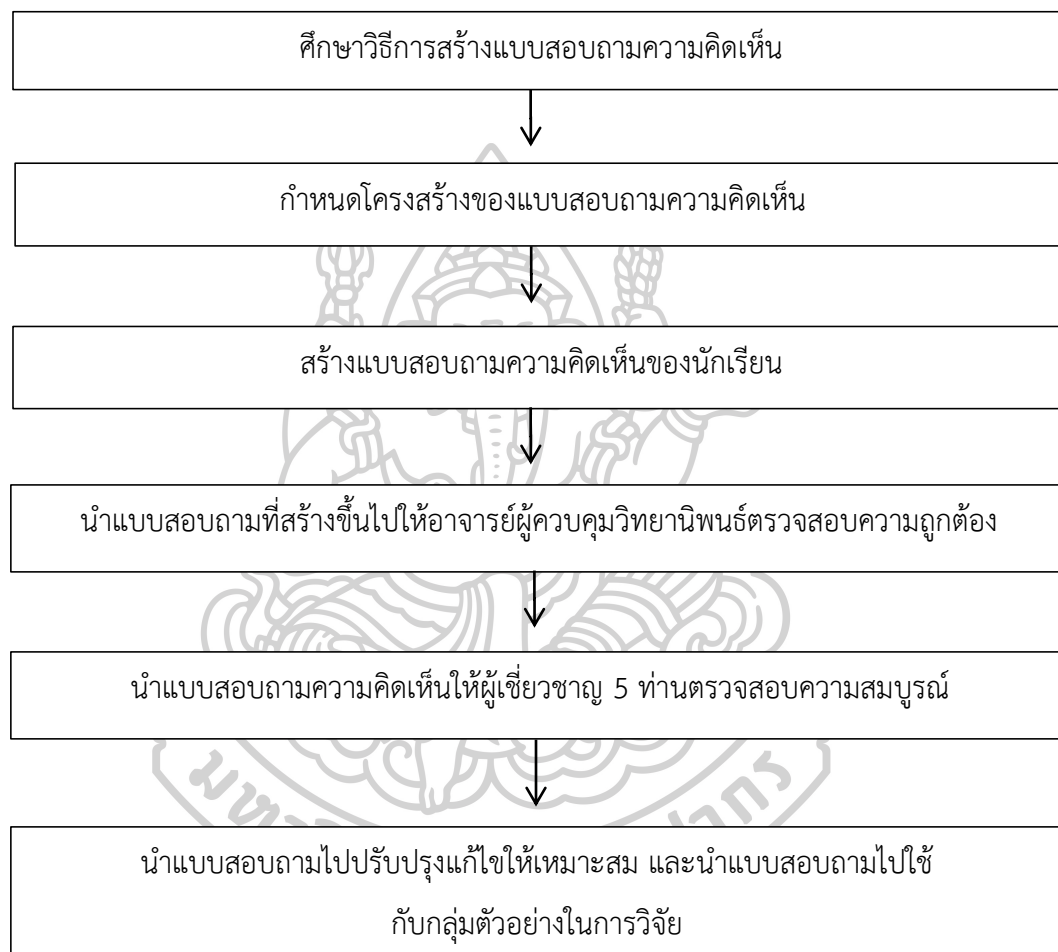
ค่าเฉลี่ย	4.51 – 5.00	หมายถึง	ระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 – 4.50	หมายถึง	ระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 – 3.50	หมายถึง	ระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51 – 2.50	หมายถึง	ระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.01 – 1.50	หมายถึง	ระดับน้อยที่สุด

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

5. นำแบบสอบถามความคิดเห็นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความสมบูรณ์ของโครงสร้างคำถามและสำนวนภาษา จากนั้นวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80 – 1.00

6. นำแบบสอบถามความคิดเห็นไปปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม และนำแบบสอบถามความคิดเห็นไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม ปีการศึกษา 2561 จำนวน 30 คน

จากขั้นตอนดำเนินการสร้างแบบสอบถามวัดความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้สรุปเป็นแผนภาพที่ 5 ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 5 ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็น

การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำชุดการเรียนรู้ที่สร้างและพัฒนาขึ้นไปใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการใช้ชุดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมา

2. ผู้วิจัยนำชุดการเรียนรู้ที่สร้างและพัฒนาขึ้นไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 30 คน โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการสอนด้วยตนเอง

3. ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 จำนวน 30 คน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข จำนวน 30 ข้อ ใช้เวลา 1 ชั่วโมง

4. ดำเนินการทดลองใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างโดยมีขั้นตอนตามลำดับดังต่อไปนี้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ผู้วิจัยแนะนำการใช้ชุดการเรียนรู้ โดยบอกวัตถุประสงค์ของการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้และบทบาทของนักเรียนในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้และดำเนินการตามกระบวนการที่ได้วางไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้

ขั้นการเรียนรู้ ดำเนินการตามกระบวนการที่ได้วางไว้ในชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข ทั้งหมด 5 ชุดการเรียนรู้ โดยชุดการเรียนรู้ละ 3 ชั่วโมง ดังนี้ 1) เชื้ออินถิ่นสามร้อยยอด 2) เล่าขานตำนานสามร้อยยอด 3) เศรษฐกิจยั่งยืน สามร้อยยอดล้ำค่า 4) วิถีคน วิถีถิ่นสามร้อยยอด 5) สักการะพ่อปู่สามร้อยยอด

ขั้นสรุป ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับความรู้ที่ได้เรียนมาและครูมอบหมายงานให้นักเรียนทำภายหลังการเรียนจบในแต่ละเรื่อง จากนั้นนักเรียนนำสิ่งที่ได้ปฏิบัติจากใบงานนำมารายงานให้เพื่อนฟังหน้าชั้นเรียน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหลังจากที่ได้เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ในแต่ละเรื่อง

5. หลังจากที่ได้ดำเนินการใช้ชุดการเรียนรู้สิ้นสุดลงแล้ว ผู้วิจัยทำการทดสอบหลังเรียน (Posttest) โดยใช้แบบทดสอบชุดเดียวกันที่ใช้ในการทดสอบก่อนเรียนแต่เปลี่ยนแปลงโดยการสลับข้อ จำนวน 30 ข้อ เวลา 1 ชั่วโมง

6. ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

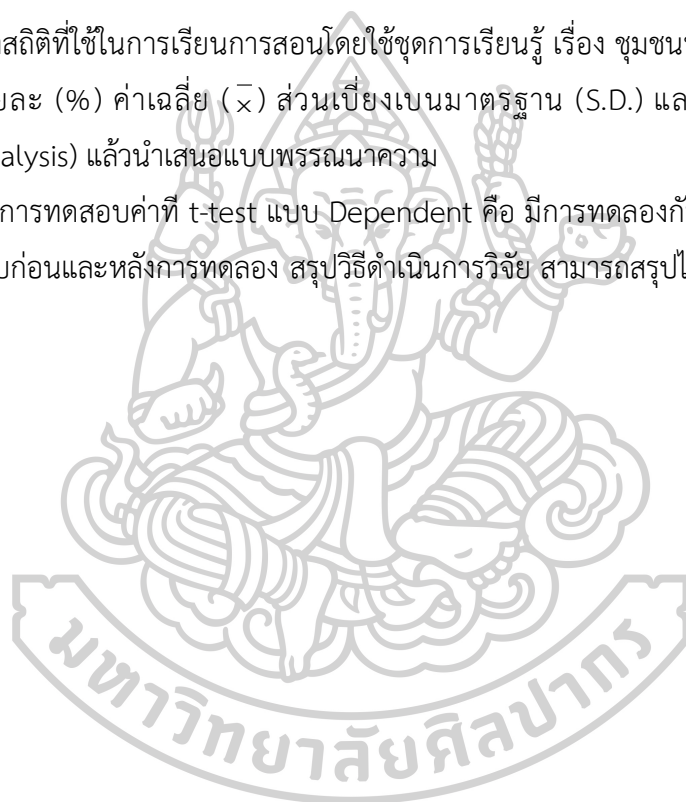
ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. หาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ของแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ แบบประเมินชุดการเรียนรู้ แบบประเมินข้อสอบวัดผล การเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ แบบประเมินแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน

2. หาค่าประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ โดยใช้สูตรประสิทธิภาพ E_1/E_2 ซึ่งได้กำหนดไว้ที่ 80/80

3. ค่าสถิติที่ใช้ในการเรียนการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข ได้แก่ ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอแบบพรรณนาความ

4. ใช้การทดสอบค่าที่ t-test แบบ Dependent คือ มีการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียวที่มีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง สรุปวิธีดำเนินการวิจัย สามารถสรุปได้ดังตารางที่ 7

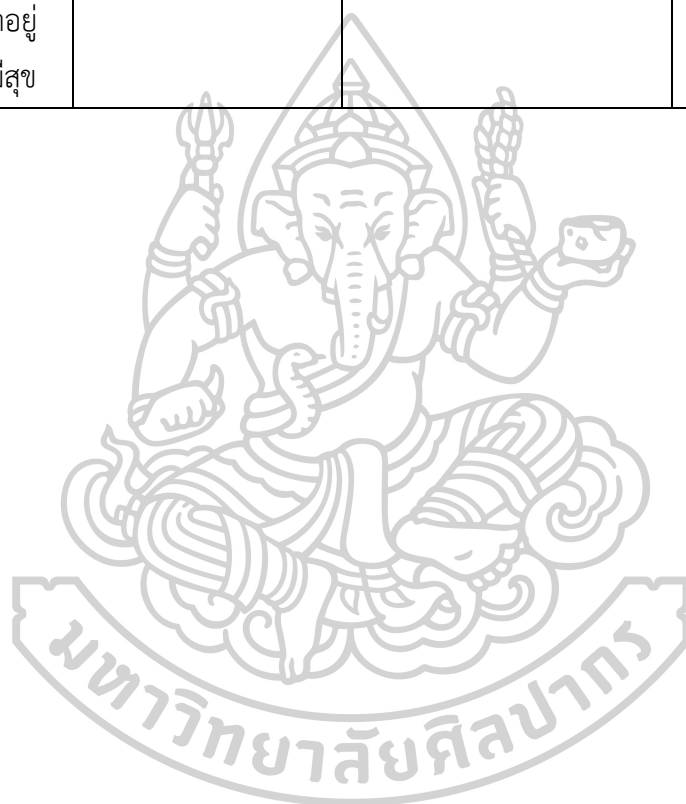

ตารางที่ 7 สรุปวิธีดำเนินการวิจัย

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ/ การวิเคราะห์ข้อมูล
1. พัฒนาชุด การเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข สำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ 80/80	- พัฒนาชุดการเรียนรู้ - การประเมินชุดการ เรียนรู้	- ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน	- ชุดการเรียนรู้ - แบบประเมินชุด การเรียนรู้
	- หาประสิทธิภาพชุด การเรียนรู้ ชั้นทดลอง แบบรายบุคคล (One to one Tryout)	- นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง และมีผลการเรียนเก่ง ปาน กลางและอ่อน อย่างละ 1 คน รวม 3 คน	- ชุดการเรียนรู้ วิเคราะห์ ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และหาค่า E_1/E_2 โดยใช้ เกณฑ์ 80/80
	- หาประสิทธิภาพชุด การเรียนรู้ ชั้นทดลอง แบบกลุ่มเล็ก (Small Group Tryout)	- นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง และมีผลการเรียนเก่ง ปาน กลางและอ่อนอย่างละ 3 คน รวม 9 คน	- ชุดการเรียนรู้ วิเคราะห์ ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และหาค่า E_1/E_2 โดยใช้ เกณฑ์ 80/80
2. เพื่อศึกษาผล การเรียนรู้ก่อน และหลังจากการใช้ ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข สำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4	- ทดสอบความรู้	- นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปี ที่ 4/3 จำนวน 30 คน	- แบบทดสอบความรู้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่า ร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.) ค่า t - test

ตารางที่ 7 สรุปวิธีดำเนินการวิจัย (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ/ การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้เรื่อง ชุมชนน่าอยู่สามร้อยยอดมึสุข	- สอ บ ถาม ความ คิดเห็น	- นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 จำนวน 30 คน	- แบบสอบถามความคิดเห็นวิเคราะห์ข้อมูล โดยการใช้ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
เป็น 3 ตอนดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาผลการเรียนรู้เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข สำหรับนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการเรียนรู้จากชุดการเรียนรู้

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่
สามร้อยยอดมีสุข

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

ผู้วิจัยนำชุดการเรียนรู้ที่ผ่านการหาประสิทธิภาพแบบรายบุคคล และแบบกลุ่มเล็ก
แล้วนำไปใช้กับนักเรียนจำนวน 30 คน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการใช้สื่อจริง ได้ผลการหาประสิทธิภาพ
ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ค่าประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มทดลอง	ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้		เกณฑ์การประเมิน	ผลการประเมิน
	ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E ₁)	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E ₂)		
แบบทดสอบหลังเรียนในแต่ละเรื่องด้วยชุดการเรียนรู้	89.53		80	ผ่านเกณฑ์
แบบทดสอบหลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้		81.11	80	ผ่านเกณฑ์

จากตารางที่ 8 พบว่าชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข ได้ผลการทดลองหาประสิทธิภาพคะแนนเฉลี่ยนักเรียนที่ทำแบบทดสอบหลังเรียนในแต่ละเรื่องด้วยชุดการเรียนรู้มีค่าเท่ากับ 89.53 และคะแนนเฉลี่ยนักเรียนที่ทำแบบทดสอบหลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้มีค่าเท่ากับ

81.11 เมื่อเทียบกับเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ แสดงว่าชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอด มีสุข มีประสิทธิภาพสามารถนำไปใช้ในการสอนได้ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัยข้อที่หนึ่ง ที่ได้กำหนดไว้ และจากการสังเกตพฤติกรรมในการจัดการเรียนการสอนของผู้เรียนพบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมที่ปรากฏอยู่ในชุดการเรียนรู้ในระดับดี นอกจากนี้ยังมีความตั้งใจต่อการฟังคำอธิบายคำชี้แจง คำแนะนำที่ถูกต้องจากครูผู้สอนอย่างกระตือรือร้นเป็นอย่างมาก

ผลการทดลองใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ทั้ง 5 ชุดการเรียนรู้ พบว่า จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้ในแต่ละชุด โดยมีรายละเอียดของการสะท้อนผลการใช้ชุดการเรียนรู้ในแต่ละชุดการเรียนรู้ ดังต่อไปนี้

ชุดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง เชื้ออินถิ่นสามร้อยยอด พบว่า นักเรียนมีความสนุกกับการทำกิจกรรมเรียนรู้พิกัดที่ตั้งของบ้านตนเองและสถานที่สำคัญในอำเภอสามร้อยยอดเป็นอย่างดี อีกทั้งนักเรียนยังสามารถบ่งบอกลักษณะทางกายภาพ ลักษณะภูมิประเทศของพื้นที่ได้ แต่ยังคงมีนักเรียนบางส่วนที่ยังไม่สามารถอ่านพิกัดสถานที่ในแต่ละแห่งที่สำคัญในอำเภอสามร้อยยอดได้ จึงไม่สามารถไปบอกลักษณะทางกายภาพ ลักษณะภูมิประเทศของพื้นที่ได้ ถึงครูจึงต้องคอยให้ความช่วยเหลือและคำแนะนำ ในที่สุดนักเรียนก็สามารถอ่านพิกัดในแต่ละสถานที่และบอกลักษณะทางกายภาพ ลักษณะภูมิประเทศของพื้นที่ได้แต่เรื่องเวลาอาจจะล่าช้ากว่าเพื่อนในห้อง

ชุดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง เล่าขานตำนานสามร้อยยอด พบว่า นักเรียนเกิดความสนุกสนานและให้ความสนใจในการศึกษาเรื่องเล่าเกี่ยวกับตำนานสามร้อยยอดด้วยการดูวิดีโอ จากการ์ตูนการ์ตูนอาร์โคด ต่อจากนั้นนักเรียนเกิดความสงสัยจึงเกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน จึงเกิดเป็นประเด็นในการอภิปรายกันในชั้นเรียนนักเรียนต่างร่วมแสดงความคิดเห็นกันอย่างมีเหตุผลในความคิดแต่ละคน โดยครูเป็นผู้คอยดูแลให้คำแนะนำทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจจนสามารถอธิบายประวัติความเป็นมา ความสำคัญ และวิเคราะห์เหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ของสามร้อยยอดได้อย่างดี

ชุดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง เศรษฐกิจยั่งยืน สามร้อยยอดล้ำค่า พบว่า นักเรียนให้ความร่วมมือในกิจกรรมอย่างกระตือรือร้นในการเรียน มีความสนใจและเข้าใจในอาชีพของแต่ละท้องถิ่น อีกทั้งนักเรียนเกิดความภูมิใจในอาชีพท้องถิ่นของตนเองมากยิ่งขึ้น สามารถเห็นได้เด่นชัดตอนที่นักเรียนออกนำเสนออาชีพในท้องถิ่นของตนเอง อีกทั้งยังสามารถตอบข้อซักถามของเพื่อนและครูได้

ชุดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง วิถีคน วิถีถิ่นสามร้อยยอด พบว่า นักเรียนในชั้นเรียนบางส่วนรู้จักแต่วัฒนธรรมในท้องถิ่นแต่ไม่รู้ถึงประวัติความเป็นมาของการตั้งถิ่นฐานหรือที่อยู่อาศัยดั้งเดิมของครอบครัวตนเอง จึงทำให้ไม่มีข้อมูลในการตอบคำถามของครูจึงต้องให้นักเรียนศึกษาจากเนื้อหาในชุดการเรียนรู้และครูคอยให้คำแนะนำช่วยเหลือ ต่อจากนั้นนักเรียนจึงเริ่มเกิดความสงสัยและนำกลับไปซักถามผู้ปกครอง จึงทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในชาติพันธุ์และวัฒนธรรมของถิ่นกำเนิดของตนเอง และสามารถทำใบงานได้อย่างถูกต้องครบถ้วน

ชุดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง สักการะพ่อปู่สามร้อยยอด พบว่า นักเรียนให้ความสนใจและความเลื่อมใสศรัทธาในการเรียนเรื่องนี้เป็นอย่างมาก อาจจะเป็นเพราะความเชื่อในความศักดิ์สิทธิ์และอิทธิฤทธิ์ของพ่อปู่สามร้อยยอดที่มีอยู่จริง อีกทั้งยังเป็นที่ยึดถือของคนสามร้อยยอดและคนทั่วไป ที่จะแวะเวียนกราบไหว้และมาขอพร จึงทำให้นักเรียนมีผลการเรียนรู้ในกลุ่มระดับสูงกว่าชุดการเรียนรู้อื่น ๆ อีกทั้งนักเรียนยังสามารถเล่าประสบการณ์ที่เคยฟังประวัติความเป็นมาและความสำคัญของพ่อปู่สามร้อยยอดให้กับเพื่อนและครูฟังได้ดีและเข้าใจ

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการเรียนจากชุดการเรียนรู้

ผลการเปรียบเทียบคะแนนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 9
ตารางที่ 9 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของผลการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข ก่อนและหลังการใช้ชุดการเรียนรู้

ผลการเรียนรู้	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	$\bar{x}$	S.D.	t-test	Sig.
ก่อนเรียน	30	30	14.83	4.04	13.76	.000
หลังเรียน	30	30	24.33	2.33		

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 9 พบว่าผลการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้มีคะแนนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 ที่กำหนดไว้โดยผลการเรียนรู้หลังเรียน ($\bar{x} = 24.33$, S.D. = 2.33) สูงกว่าผลการเรียนรู้อ่อนเรียน ($\bar{x} = 14.83$, S.D. = 4.04)

ตอนที่ 3 การศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข

ผู้วิจัยได้ให้นักเรียน จำนวน 30 คน ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อชุดการเรียนรู้และสามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสอบถาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกตามเพศ และอายุ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติร้อยละ (%) รายละเอียดดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
หญิง	21	70
ชาย	9	30
รวม	30	100.00
2. อายุ		
15 ปี	11	36.67
16 ปี	17	56.67
17 ปี	2	6.67
รวม	30	100.00

จากตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจำนวนและร้อยละจากแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 30 คน พบว่านักเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 70 และเพศชายจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 30 ด้านอายุพบว่านักเรียนส่วนใหญ่อายุ 16 ปี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 56.67 รองลงมาอายุ 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.67 และอายุ 17 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.67

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่สามร้อยยอดมีสุข สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. ซึ่งมีรายละเอียดดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข

ความคิดเห็น	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
1. ด้านเนื้อหา				
1.1 ชุดการเรียนรู้ ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข มีการออกแบบเนื้อหาอย่างเหมาะสม กระชับ เข้าใจง่าย	4.40	0.50	มาก	4
1.2 ชุดการเรียนรู้ ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข มีความถูกต้องและชัดเจนของเนื้อหา	4.50	0.51	มาก	3
1.3 ชุดการเรียนรู้ ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข มีการเรียงลำดับขั้นในการนำเสนอเนื้อหาได้อย่างเหมาะสม	4.90	0.31	มากที่สุด	1
1.4 ชุดการเรียนรู้ ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข มีเนื้อหาที่ดึงดูดความน่าสนใจที่จะศึกษาเรียนรู้	4.83	0.38	มากที่สุด	2
1.5 ชุดการเรียนรู้ ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข มีเนื้อหาที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ในช่วงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	4.23	0.43	มาก	5
รวม	4.57	0.43	มากที่สุด	4
2. ด้านรูปแบบและการพิมพ์				
2.1 ชุดการเรียนรู้ ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข มีรูปแบบที่สวยงามและน่าสนใจในการเรียนรู้	4.93	0.25	มากที่สุด	1
2.2 ชุดการเรียนรู้ ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข มีการอธิบายชี้แจงวิธีการศึกษาอย่างครบถ้วน	4.60	0.50	มากที่สุด	3
2.3 ชุดการเรียนรู้ ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข ตัวหนังสือและภาพประกอบที่ชัดเจน	4.33	0.48	มาก	4
2.4 ชุดการเรียนรู้ ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข มีการจัดวางองค์ประกอบของเนื้อหาในชุดการเรียนรู้มีความเหมาะสม	4.67	0.48	มากที่สุด	2
2.5 ชุดการเรียนรู้ ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข เรียงลำดับขั้นตอนของเนื้อหาในแต่ละเล่มที่ใช้ในการศึกษาได้อย่างเหมาะสม	4.67	0.48	มากที่สุด	2
รวม	4.64	0.44	มากที่สุด	2

ตารางที่ 11 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข (ต่อ)

ความคิดเห็น	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
3. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้				
3.1 การจัดการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข ช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนได้เท่าทันเพื่อน	4.73	0.45	มากที่สุด	1
3.2 การจัดการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข ทำให้นักเรียนสามารถศึกษาเรียนรู้เพิ่มเติมนอกเวลาเรียนได้	4.67	0.48	มากที่สุด	2
3.3 การจัดการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข ช่วยให้นักเรียนสามารถนำเสนอข้อมูลของท้องถิ่นอำเภอสามร้อยยอดได้อย่างเป็นระบบ	4.57	0.50	มากที่สุด	3
3.4 การจัดการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข ช่วยให้นักเรียนสามารถแยกแยะและเชื่อมโยงความสัมพันธ์จากอดีตสู่ปัจจุบันได้อย่างมีเหตุผล	4.37	0.49	มาก	4
3.5 การจัดการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข ช่วยให้นักเรียนสามารถหาวิธีตอบคำถามในใบงานได้อย่างมีเหตุผล	4.67	0.48	มากที่สุด	2
รวม	4.60	0.48	มากที่สุด	3
4. ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้				
4.1 การจัดการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ ในท้องถิ่นต่าง ๆ มากขึ้น	4.70	0.47	มากที่สุด	2
4.2 การจัดการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข ทำให้เกิดกระบวนการทำงานที่เป็นระบบและขั้นตอน	4.37	0.49	มาก	3

ตารางที่ 11 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข(ต่อ)

ความคิดเห็น	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
4.3 การจัดการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ ชุมชน น่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข ช่วยให้นักเรียนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้	4.70	0.47	มากที่สุด	2
4.4 การจัดการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดทักษะการคิด	4.70	0.47	มากที่สุด	2
4.5 การจัดการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข ทำให้นักเรียนเห็นความสำคัญและคุณค่าของท้องถิ่นที่ตนอาศัย	5.00	0.00	มากที่สุด	1
รวม	4.69	0.38	มากที่สุด	1
รวมทั้ง 4 ด้าน	4.63	0.12	มากที่สุด	-

จากตารางที่ 11 พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุขได้ภาพรวมความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.63$, S.D. = 0.12) ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3 โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้แก่ อันดับ 1 ด้านประโยชน์ที่ได้จากการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.69$, S.D. = 0.38) ลำดับที่ 2 ด้านรูปเล่มและการพิมพ์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.64$, S.D. = 0.44) ลำดับที่ 3 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.60$, S.D. = 0.48) และลำดับที่ 4 คือ ด้านเนื้อหาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.57$, S.D. = 0.43) ตามลำดับซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ด้านประโยชน์ที่ได้จากการเรียนรู้ ซึ่งนักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.69$, S.D. = 0.38) โดยเรียงลำดับรายข้อจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การจัดการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข ทำให้นักเรียนเห็นความสำคัญและคุณค่าของท้องถิ่นที่ตนอาศัย ระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 5.00$, S.D. = 0.00) การจัดการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมนักเรียนได้ค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นต่าง ๆ มากขึ้น ระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.70$, S.D. = 0.47) การจัดการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ ชุมชน น่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข ช่วยให้นักเรียนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ ระดับ

มากที่สุด ($\bar{x} = 4.70$, S.D. = 0.47) การจัดการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอด มีสุข ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดทักษะการคิด ระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.70$, S.D. = 0.47) และการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ ชุมชน น่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข ทำให้เกิดกระบวนการทำงานที่เป็นระบบและขั้นตอน ระดับมาก ($\bar{x} = 4.37$, S.D. = 0.49)

ด้านรูปเล่มและการพิมพ์ ซึ่งนักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.64$, S.D. = 0.44) โดยเรียงลำดับรายชื่อจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ชุดการเรียนรู้ ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข มีรูปแบบที่สวยงามและน่าสนใจในการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.93$, S.D. = 0.25) ชุดการเรียนรู้ ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอด มีสุข มีการจัดวางองค์ประกอบของเนื้อหาในชุดการเรียนรู้มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.67$, S.D. = 0.48) ชุดการเรียนรู้ ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข เรียงลำดับขั้นตอนของเนื้อหาในแต่ละเล่มที่ใช้ในการศึกษาได้อย่างเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.67$, S.D. = 0.48) ชุดการเรียนรู้ ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข มีการอธิบายชี้แจงวิธีการศึกษาอย่างครบถ้วนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.60$, S.D. = 0.50) และชุดการเรียนรู้ ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข ตัวหนังสือและภาพประกอบที่ชัดเจน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.33$, S.D. = 0.48)

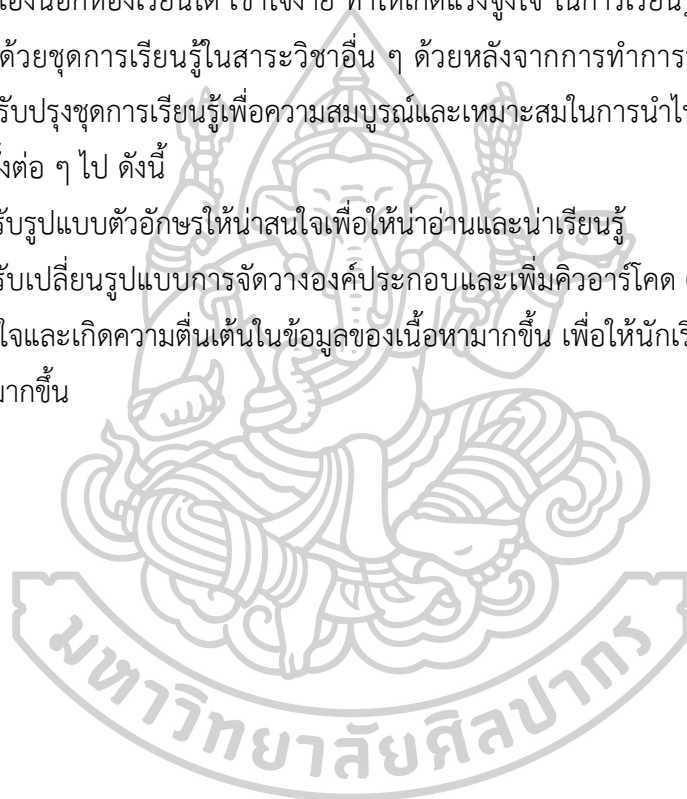
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งนักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.60$, S.D. = 0.48) โดยเรียงลำดับรายการจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การจัดการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข ช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนได้เท่าทันเพื่อน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.73$, S.D. = 0.45) การจัดการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข ทำให้นักเรียนสามารถศึกษาเรียนรู้เพิ่มเติมนอกเวลาเรียนได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.67$, S.D. = 0.48) การจัดการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข ช่วยให้นักเรียนสามารถหาวิธีตอบคำถามในใบงานได้อย่างมีเหตุผล อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.67$, S.D. = 0.48) การจัดการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ ชุมชน น่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข ช่วยให้นักเรียนสามารถนำเสนอข้อมูลของท้องถิ่นอำเภอสามร้อยยอดได้อย่างเป็นระบบ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.57$, S.D. = 0.50) การจัดการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ ชุมชน น่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข ช่วยให้นักเรียนสามารถแยกแยะและเชื่อมโยงความสัมพันธ์จากอดีตสู่ปัจจุบันได้อย่างมีเหตุผล อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.37$, S.D. = 0.39)

ด้านเนื้อหา ซึ่งนักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.57$, S.D. = 0.43) โดยเรียงลำดับรายชื่อจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ชุดการเรียนรู้ ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข มีการเรียงลำดับขั้นในการนำเสนอเนื้อหาได้อย่างเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.90$, S.D. = 0.31) ชุดการเรียนรู้ ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข มีเนื้อหาที่ดึงดูดความน่าสนใจที่จะศึกษา

เรียนรู้ ($\bar{x} = 4.83$, S.D. = 0.38) ชุดการเรียนรู้ ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข มีความถูกต้องและชัดเจนของเนื้อหา อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.90$, S.D. = 0.31) ชุดการเรียนรู้ ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข มีการออกแบบเนื้อหาอย่างเหมาะสม กระชับ เข้าใจง่าย อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.50$, S.D. = 0.50) ชุดการเรียนรู้ ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข มีเนื้อหาที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ในช่วงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.23$, S.D. = 0.43)

นอกจากนี้นักเรียนได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข โดยสรุปได้ดังนี้ นักเรียนส่วนใหญ่มีความตื่นตัวและสนใจในชุดการเรียนรู้ สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองนอกห้องเรียนได้ เข้าใจง่าย ทำให้เกิดแรงจูงใจ ในการเรียนรู้เพิ่มขึ้น และอยากให้ครูจัดการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ในสาระวิชาอื่น ๆ ด้วยหลังจากการทำการทดลองใช้ชุดการเรียนรู้ ผู้วิจัยพบข้อปรับปรุงชุดการเรียนรู้เพื่อความสมบูรณ์และเหมาะสมในการนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในครั้งต่อ ๆ ไป ดังนี้

1. ปรับรูปแบบตัวอักษรให้น่าสนใจเพื่อให้น่าอ่านและน่าเรียนรู้
2. ปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดวางองค์ประกอบและเพิ่มคิวอาร์โค้ด (QR CODE) ของชุดการเรียนรู้ให้น่าสนใจและเกิดความตื่นตัวในข้อมูลของเนื้อหามากขึ้น เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจในชุดการเรียนรู้ให้มากขึ้น

บทที่ 5

ผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) การวิจัย (Research) เป็นการจัดเตรียมโครงการวิจัย โดยการศึกษาเอกสารตำรา วรรณกรรม งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการเรียนรู้ 2) การพัฒนา (Development) การพัฒนาและหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยทดลองใช้เครื่องมือที่พัฒนาขึ้นในตอนต้นที่ 1 นำไปหาประสิทธิภาพแบบรายบุคคล (One to One Tryout) แบบกลุ่มเล็ก (Small Group Tryout) และปรับปรุงแก้ไข 3) การวิจัย (Research) การทดลองใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาใช้กับกลุ่มตัวอย่าง 4) การพัฒนา (Development) เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขชุดการเรียนรู้ เรื่องชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาและพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 (2) ศึกษาผลการเรียนรู้ของชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม (3) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้เรื่องชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 10 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 30 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) แบบแผนการวิจัยใช้การทดลองแบบกลุ่มเดียวสอบก่อนและหลัง (One Group Pretest Posttest Design) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 1) ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข ทั้งหมด 5 เรื่อง ได้แก่ เรื่องที่ 1 เชื้ออินถิ่นสามร้อยยอด (สาระภูมิศาสตร์) เรื่องที่ 2 เล่าขานตำนานสามร้อยยอด (สาระประวัติศาสตร์) เรื่องที่ 3 เศรษฐกิจยั่งยืน สามร้อยยอดล้ำค่า (สาระเศรษฐศาสตร์) เรื่องที่ 4 วิถีคน วิถีถิ่นสามร้อยยอด (สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม) เรื่องที่ 5 สักการะพ่อบุสามร้อยยอด (สาระศาสนา ศีลธรรมและจริยธรรม) 2) แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ก่อนเรียน (Pre - test) และหลังเรียน (Post - test) ซึ่งเป็นข้อสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ 3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข วิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการโดยใช้ค่าสถิติร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบ (t-test) แบบ Dependent และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอแบบพรรณนาความ

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอขั้นตอนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) การวิจัย (Research) เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาชุดการเรียนรู้ 2) การพัฒนา (Development) เป็นการสร้างและการหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ 3) การวิจัย (Research) เป็นการทดลองใช้ชุดการเรียนรู้ และ 4) การพัฒนา (Development) เป็นการประเมินและปรับปรุงแก้ไขชุดการเรียนรู้ ผลการวิจัยสรุปผลได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาและพัฒนาชุดการเรียนรู้เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข พบว่าชุดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 5 เรื่อง ได้แก่ เรื่องที่ 1 เชื้ออินทรีย์สามร้อยยอด (สาระภูมิศาสตร์) เรื่องที่ 2 เล่าขานตำนานสามร้อยยอด (สาระประวัติศาสตร์) เรื่องที่ 3 เศรษฐกิจยั่งยืน สามร้อยยอด ลำำ (สาระเศรษฐศาสตร์) เรื่องที่ 4 วิถีคน วิถีถิ่นสามร้อยยอด (สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม) เรื่องที่ 5 สักการะพ่อบุสามร้อยยอด (สาระศาสนา ศิลธรรมและจริยธรรม) ทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ได้ค่าประสิทธิภาพ 89.53 / 81.11 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัยข้อที่หนึ่งที่ได้กำหนดไว้เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าชุดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

2. ผลการศึกษาผลการเรียนรู้เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการเรียนจากชุดการเรียนรู้ พบว่าผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน มีค่าเฉลี่ยคะแนนทดสอบหลังเรียน ($\bar{x} = 24.33$, S.D. = 2.33) สูงกว่าค่าเฉลี่ยคะแนนทดสอบก่อนเรียน ($\bar{x} = 14.83$, S.D. = 4.04) ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ในข้อที่สอง

3. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข พบว่าแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 30 คน นักเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 70 และเพศชายจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 30 ด้านอายุพบว่านักเรียนส่วนใหญ่อายุ 16 ปี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 56.67 รองลงมาอายุ 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.67 และอายุ 17 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.67 นักเรียนมีความคิดเห็นต่อชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.63$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านประโยชน์ที่ได้จากการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.69$) ด้านรูปเล่มและการพิมพ์ ($\bar{x} = 4.64$) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.60$) และด้านเนื้อหา ($\bar{x} = 4.57$) ตามลำดับ ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ในข้อที่สาม

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม สามารถอภิปรายผลของการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาและพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 89.53 / 81.11 ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัยข้อที่หนึ่ง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในการสร้างชุดการเรียนรู้ได้จัดทำอย่างมีระบบขั้นตอนประกอบด้วย คำนำ วัตถุประสงค์ คำชี้แจงในการใช้ชุดการเรียนรู้ ใบความรู้สำหรับนักเรียน ใบกิจกรรม แบบทดสอบ เฉลยแบบทดสอบ สอดคล้องกับ รุจีวรรณ อัจฉม (2552: 28) ที่กล่าวว่าชุดการเรียนรู้ที่ดีประกอบไปด้วย ปก คำนำ สารบัญ คำชี้แจง วัตถุประสงค์ แผนการจัดการเรียนรู้ ใบความรู้ ใบกิจกรรม แบบทดสอบ เฉลยแบบทดสอบ เพื่อให้เกิดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีคุณภาพและมีความเหมาะสมกับนักเรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Good (1973: 306) ที่กล่าวว่า วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอน คู่มือครู เนื้อหา แบบทดสอบ ข้อมูลที่มีความเที่ยงตรงเชื่อถือได้รวมทั้งมีการกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ไว้อย่างครอบคลุมชัดเจนชุดกิจกรรมครูจะเป็นผู้จัดให้กับผู้เรียนแต่ละคนได้ศึกษาด้วยตนเองโดยครูเป็นเพียงผู้คอยเสนอแนะให้กับผู้เรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ มยุรี เจริญศิริ (2557: 80) ที่ศึกษาการพัฒนาชุดการเรียนรู้และการเคลื่อนที่เพื่อพัฒนา ความสามารถในการทำโครงงานวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ชุดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบดังนี้ คู่มือนักเรียน คู่มือครู ปก คำนำ สารบัญ คำชี้แจง วัตถุประสงค์/มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดใบความรู้ ใบกิจกรรม แบบฝึกหัดแบบทดสอบ เกณฑ์การวัดและประเมินผล และชุดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียน เรียนรู้ด้วยตนเองเป็นสำคัญ โดยให้นักเรียนได้เรียนรู้จากชุดการเรียนรู้โดยมีครูเป็นผู้คอยให้คำแนะนำและช่วยเหลือ เป็นการฝึกให้ นักเรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัญญา รุ่งเรือง (2551:103) ที่ศึกษาการพัฒนาชุดการเรียนรู้ ภูมิศาสตร์ประเทศไทยโดยใช้วิธีการสอนที่ใช้ชุดการเรียนรู้กับวิธีสอนแบบปกติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลการหาประสิทธิภาพแบบรายบุคคล (Individual Tryout) ได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 81.22/80.26 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 60/60 ที่กำหนดไว้ ผลการหาประสิทธิภาพกลุ่มเล็กหรือกลุ่มย่อย (Small Group Tryout) ได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 77.22/75.55 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 70/70 ที่กำหนดไว้ และผลการหาประสิทธิภาพภาคสนาม (Field Tryout) ได้ค่าประสิทธิภาพ เท่ากับ 81.22/80.26 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ เนื่องจากนักเรียนมีความสนใจและได้ปฏิบัติด้วยตนเอง ผ่านการตรวจอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญแล้วนำกลับไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะอย่างมีขั้นตอนจึง

ทำให้ชุดการเรียนรู้ที่น่าสนใจและกระตุ้นให้นักเรียนต้องการเรียนรู้และส่งเสริมให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สมพิศ กอบจิตติ (2548: 65-66) ที่กล่าวว่า ข้อดีของชุดการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะช่วยให้บทเรียนที่มีความซับซ้อนง่ายต่อการทำความเข้าใจยิ่งขึ้นและรวดเร็ว สามารถเรียนรู้เรื่องใกล้ตัว ช่วยกระตุ้นและสร้างความเข้าใจ ทำให้กระบวนการเรียนรู้น่าสนใจยิ่งขึ้นไม่น่าเบื่อหน่าย สามารถตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ ได้ดีจากสิ่งที่เหมาะสมกับความเข้าใจ สติปัญญาและวิธีการของผู้เรียน อีกทั้งยังช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ก่อให้เกิดมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สร้างนิสัยรักการอ่านใฝ่รู้ ใฝ่ศึกษาเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

2. ผลการเรียนรู้เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการเรียนรู้ พบว่าผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน มีค่าเฉลี่ยคะแนนทดสอบหลังเรียน ($\bar{x} = 24.33$, S.D. = 2.33) สูงกว่าค่าเฉลี่ยคะแนนทดสอบก่อนเรียน ($\bar{x} = 14.83$, S.D. = 4.04) ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัยข้อที่สอง ทั้งนี้เนื่องจากแบบทดสอบได้ผ่านกระบวนการตรวจสอบคุณภาพ หากค่าความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับผลการเรียนรู้สอดคล้องกับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2540: 494-500) ที่กล่าวว่าการหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมเป็นการนำชุดกิจกรรมที่ผลิตขึ้นเป็นต้นแบบ (Prototype) ไปทดลองใช้ (Try out) ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในแต่ละระบบ เพื่อปรับปรุงให้เกิดผลตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วจึงนำไปทดลอง สอนจริง แล้วนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง ก่อนที่จะผลิตออกมาเป็นจำนวนมากการนำชุดกิจกรรมที่ได้ทดลองใช้และปรับปรุงแล้วไปสอนจริงในชั้นเรียน ซึ่งประสิทธิภาพเกณฑ์ที่กำหนด ควรใช้เกณฑ์ประสิทธิภาพมาตรฐานในการกำหนดค่าของ E_1/E_2 และว่าควรมีค่าเท่าใดสำหรับเกณฑ์การหาประสิทธิภาพที่ตั้งขึ้น มีดังนี้ E_1 หมายถึง คะแนนที่ได้จากผลการทำกิจกรรมหรือแบบฝึกหัดต่าง ๆ ในช่วงของการใช้ชุดกิจกรรม E_2 หมายถึง คะแนนที่ผู้เรียนทำได้จากการทดสอบหลังเรียน เป็นการตรวจสอบว่าชุดกิจกรรมที่ได้พัฒนาขึ้นมานี้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบหาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น จากนั้นจึงนำไปใช้กับกลุ่มทดลอง ทำให้นักเรียนมีผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องงานวิจัยของ พนารัตน์ ศรีปัญญากร (2553: 109) ที่ได้พัฒนาชุดการเรียนรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีขั้นตอนในการพัฒนาชุดการเรียนรู้ ดังนี้ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาชุดการเรียนรู้ 2) พัฒนาและหาประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 3) ทดลองใช้ชุดการเรียนรู้ 4) ประเมินและปรับปรุงแก้ไขชุดการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้องเห็นว่า ชุดการเรียนรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ควรใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายมีตัวอย่างกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียงชุดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ 81.33/86.11 ผลการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นหลังเรียน

สูงกว่าก่อนเรียนซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้เรียนมีความคิดเห็นต่อชุดการเรียนรู้ อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างมาก และสอดคล้องงานวิจัยของ วัฒนา เจริญผล (2551: 136) ที่ได้พัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตย วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รหัส ส33101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนดำนแม่คำมันพิทยาศาสตร์ จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ 87.11/87.93 แสดงว่าชุดการเรียนรู้ เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตยที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 2) ผลสัมฤทธิ์หลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 34.85 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 87.13 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างเกณฑ์กับคะแนนทดสอบหลังเรียนของนักเรียนพบว่าคะแนนทดสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็มที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้ เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตย วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัส ส33101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในระดับดีมาก และยังสอดคล้องงานวิจัยของ อัมพร เต็มดี (2545: 148) ที่ได้พัฒนาชุดการเรียนรู้เรื่อง การอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวในชุมชน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ผลการวิจัย พบว่า 1) นักเรียน ครู และบุคคลที่เกี่ยวข้องในชุมชนต้องการให้มีการพัฒนาชุดการเรียนรู้เรื่องการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวในชุมชนสำหรับนักเรียนประถมศึกษา อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี โดยให้แสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนและผู้รู้ในท้องถิ่น 2) ชุดการเรียนรู้เรื่องการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวในชุมชนสำหรับนักเรียนประถมศึกษา อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ประกอบด้วย คำนำ วัตถุประสงค์ คู่มือครู คู่มือนักเรียน และสื่อประกอบการใช้ชุดการเรียนรู้ ซึ่งชุดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ 80.10/80.25 3) ครู ผู้รู้ในท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ดูแลแหล่งท่องเที่ยวร่วมกันในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวในชุมชนด้วยการศึกษาจากแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนและจากการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว 4) นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวในชุมชนก่อนและหลังการใช้ชุดการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 โดยหลังการใช้ชุดการเรียนรู้มีคะแนนสูงกว่าก่อนการใช้ชุดการเรียนรู้ นักเรียนมีความคิดเห็นที่ดีต่อชุดการเรียนรู้เรื่องการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวในชุมชนรู้สึกรักและภูมิใจในท้องถิ่นของตนมากขึ้น และนักเรียนมีความสามารถในการทำชิ้นงาน ได้แก่ ปรีศนาอักษรไขว้ หนังสือเล่มเล็ก ภาพวาดประกอบคำบรรยาย โครงงาน ป้ายนิเทศ และแผ่นพับ อยู่ในระดับดี

3. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่สามร้อยยอดมีสุข พบว่าแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยภาพรวมนักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.63$, S.D. = 0.12) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

บุญณภา พลเยี่ยม (2554: 90) ที่ได้พัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง ผลการใช้ชุดการเรียนรู้เรื่อง กรุงสุโขทัย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน 3) ศึกษาดัชนีประสิทธิผลของชุดการเรียนรู้ และ 4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ ผลการวิจัย พบว่า 1) ชุดการเรียนรู้ เรื่อง กรุงสุโขทัย กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ 83.87/82.67 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือ 80/80 เป็นไปตามที่ตั้งไว้ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง กรุงสุโขทัย กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียน มีค่าสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ หทัยรัตน์ อันดี (2544: 143) ที่ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาชุดการเรียนรู้เพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา พบว่า นักเรียนชอบเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้มีความสุขจากการทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายได้ค้นคว้าหาความรู้จากสถานที่จริงและบุคคลภายนอกมีอิสระเสรีในการคิด ยังสอดคล้องงานวิจัยของ Meeks (1972: 4295-4296) ที่ได้ทำการวิจัย เรื่อง การเปรียบเทียบวิธีการสอนแบบใช้ชุดการเรียนกับวิธีสอนแบบธรรมดา ผลการวิจัยพบว่า วิธีสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากกว่าการสอนด้วยวิธีสอนธรรมดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผู้วิจัยสำรวจความคิดเห็นของผู้ที่อยู่ในกลุ่มทดลองทุกคน โดยทำการสำรวจทั้งก่อนและหลังการทดลอง ผลการวิเคราะห์ชี้ให้เห็นว่าทุกคนมีพัฒนาการทางเจตคติที่ดีต่อการสอน โดยใช้ชุดการเรียนรู้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ จึงสรุปได้ว่าการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้จะดีกว่าการสอนแบบธรรมดา ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Wilson (1989: 416) ที่ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์ผลการใช้ชุดการสอนของครูเพื่อแก้ปัญหาในการเรียนของเด็กเรียนช้าด้านคณิตศาสตร์เกี่ยวกับการบวก การลบ ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนยอมรับว่าการใช้ชุดการสอนมีผลดีมากกว่าการสอนตามปกติ อันเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้ครูสามารถแก้ปัญหาที่อยู่ในหลักสูตรคณิตศาสตร์สำหรับเด็กเรียนช้า และนอกนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Langstaff (1972: 1556-A) ที่ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาและประเมินชุดการสอนเพื่อเรียนด้วยตนเอง สำหรับการฝึกหัดครูของนักศึกษาและครูประจำมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนียได้พบว่า การเรียนจากชุดการสอนทำให้ผลการเรียนดีขึ้นช่วยส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และทำให้กระบวนการเรียนเป็นระบบกว่าเดิม

ข้อเสนอแนะ

จากการพัฒนาชุดการเรียนรู้เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำชุดการเรียนรู้ไปใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งมีแนวคิดและข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป มีดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลจากการวิจัยพบว่า นักเรียนไม่สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีได้ทุกคนซึ่งชุดการเรียนรู้ทั้ง 5 ชุดการเรียนรู้ นั้น มีการใช้เทคโนโลยีเป็นส่วนหนึ่งในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยระบบในคิวอาร์โค้ด (QR CODE) ดังนั้นก่อนการใช้ชุดการเรียนรู้ครูผู้สอนควรมีการสำรวจความพร้อมในการใช้เทคโนโลยีของนักเรียน

1.2 ผลจากการวิจัยพบว่า เวลาที่ใช้ในการทำกิจกรรมการเรียนการสอนมีจำนวนที่จำกัด ดังนั้นครูผู้สอนควรควบคุมเวลาที่ใช้ในการทำกิจกรรมการเรียนการสอน เพราะบางชุดการเรียนรู้ นักเรียนต้องใช้เวลาในการศึกษาเนื้อหาค่อนข้างมาก

1.3 จากการวิจัยพบว่า ครูควรแนะนำแหล่งสืบค้นข้อมูลที่หลากหลาย ทันสมัย และน่าเชื่อถือให้แก่นักเรียนในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพิ่มเติมเพื่อทำให้นักเรียนสามารถนำเสนอความรู้ได้ดียิ่งขึ้น

1.4 จากการวิจัยพบว่า ครูควรศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นของเนื้อหาในชุดการเรียนรู้จากชุดการเรียนรู้ให้เกิดความเข้าใจก่อนไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับนักเรียน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการนำชุดการเรียนรู้ไปพัฒนาผลการเรียนรู้และทักษะการคิดในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.2 ควรศึกษาวิจัยเพื่อสร้างสื่อการเรียนรู้ประเภทอื่น ๆ เช่น สื่อวีดิทัศน์ มัลติมีเดีย เป็นต้น เพื่อนำมาใช้ประกอบในชุดการเรียนรู้เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของนักเรียนให้มีผลการเรียนรู้ที่สูงขึ้น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). **หลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กิดานนท์ มลิทอง. (2543). **เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาโสตทัศนศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เฉลิม มลิลานิติเชตต์ปรีชา. (2559). **เทคนิควิธีการสอนประวัติศาสตร์**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2551). **ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2556). “การทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน.” **วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย** 5, 1 (มกราคม - มิถุนายน): 7-19.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2526). **การบริหารสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ทวิช ลักษณะสง่า. (2556). “การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมการศึกษาท้องถิ่นสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4.” **วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร**.
- ทภัยรัตน์ อันดี. (2543). “การพัฒนาชุดการเรียนรู้เพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับนักเรียนประถมศึกษา.” **วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร**.

- ทิตินา แชมมณี. (2557). **ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ 17. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นุชนาท สอนสง. (2549). “การพัฒนาชุดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังมโนทัศน์ เรื่องบรรยากาศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บุญแก้ว ควรหาเวช. (2542). **นวัตกรรมการศึกษา**. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2538). **วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน.
- บุญเรียง ขจรศิลป์. (2543). **วิธีวิจัยทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: พี.เอ็น.การพิมพ์.
- ปัญญา รุ่งเรือง. (2551). “การศึกษาผลการเรียนรู้ เรื่อง ภูมิศาสตร์ประเทศไทย โดยวิธีการสอนที่ใช้ชุดการเรียนรู้กับวิธีสอนแบบปกติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บุญณภา พลเยี่ยม. (2554). “ผลการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง กรุงสุโขทัย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- พนารัตน์ ศรีปัญญากร. (2553). “การพัฒนาชุดการเรียนรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มยุรี เจริญศิริ. (2557). “การสร้างชุดการเรียนรู้เรื่องแรงและการเคลื่อนที่เพื่อพัฒนาความสามารถในการทำโครงงานวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2540). **การจัดระบบการศึกษา หนวยที่ 7-10**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2551). **วิธีวิจัยทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 7. นครปฐม: ศูนย์วิจัยและพัฒนาทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รุจีวรรณ อากมล. (2552). “การพัฒนาชุดการสอนข้ออู้เบื้องต้นเรื่องการปฏิบัติข้ออู้เบื้องต้นสำหรับระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดุริยางคศิลป์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เรวัฒน์ คำชาย. (2551). “การศึกษาผลการเรียนรู้และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่องทวีปยุโรปและอเมริการะหว่างการเรียนโดยใช้โปรแกรมบทเรียนและการเรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ (TAI) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม. (2558). **หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม**. ประจวบคีรีขันธ์: โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม.
- วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา. (2555). “การจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา.” ใน **ประมวลชุดสาระชุดวิชาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สังคมศึกษา**. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- วัฒนา เจริญผล. (2551). “การพัฒนาชุดการเรียนรู้เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตย วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัส ส 33101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วาสนา ชาวหา. (2548). **เทคโนโลยีการศึกษา**. กรุงเทพฯ: อักษรสยามการพิมพ์.
- วาสนา ทวีกุลทรัพย์. (2555). “สื่อเสียงเพื่อการศึกษา.” ใน **เอกสารการสอนชุดวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา**. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2549). **นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ: ช่างทอง.

- สมพิศ กอบจิตติ. (2548). “การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่องกฎหมายน่ารู้ในชีวิตประจำวัน โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สันติ อธิพิณาวากุล. (2550). “การพัฒนาชุดการเรียนรู้คณิตศาสตร์แบบสืบสวนสอบสวน โดยใช้โปรแกรม GSP (The Geometer’s Sketchpad) เพื่อส่งเสริมความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ภาคตัดกรวย.” ปริญญานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. (2556). **บรรยายสรุปจังหวัดประจวบคีรีขันธ์**. ประจวบคีรีขันธ์: กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร.
- สำนักงานสถิติจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. (2557). **สภาพทั่วไปของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์**. ประจวบคีรีขันธ์: กลุ่มงานสารสนเทศและการสื่อสาร.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545**. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2551ก). **แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2551ข). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุนทร สีนธพานนท์. (2551). **นวัตกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพของเยาวชน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม. กรุงเทพฯ: 9119 เทคนิคพรินติ้ง.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2550). **19 วิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ**. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.

อัมพร เต็มดี. (2545). “การพัฒนาชุดการเรียนรู้เรื่อง การอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวในชุมชนสำหรับนักเรียนประถมศึกษา อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ภาษาต่างประเทศ

- Anderson, R. M. (1982). “Self Instruction an a Method of Preparing Elementary School Social Studies Teacher Trainees to Apply an Inductive Teaching Model.” **Dissertation Abstracts International** 42, 4795-A.
- Brawley, O. D. (1975). “A study to evaluate the effects of using multimedia instructional modules to teach time-telling to retarded learners.” **Dissertation Abstracts International** 35(7-A); 4280.
- Cardareil, S. M. (1973). **Individualized Instruction Proprogramed and Material**. Englewood Cliffs, New Jersey: Educational Technology.
- Chalermleap, S. (1990). **Geology for the use in Conservation and sustainable Development for the Khao Sam Roi Yot Nation Park and Adjacent Area**. Bangkok: Chulalongkorn University.
- Duane, J. E. (1975). **Individualized instruction Programmed and Materials**. New Jersey: Englewood Cliffs.
- Edwards, C. H. (1975). “Changing teacher behaviours through self-instruction and supervised microteaching in a competency-based program.” **Journal of Educational Research** 68: 219-222.
- Good, C. V. (1973). **Dictionary of Education**. 3rd ed. New York: Teacher College Press.
- Houston, R. W. (1972). **Developing Instructional Modular System for Writing Modules College of Education**. Houston: University of Houston.

- Kapfer, P., & Mirian, K. (1972). **Instructional to Learning Package in American Education**. New Jersey: Education Technology.
- Kemp, J. E., & Deane, K. D. (1985). **Planning and Producing Instructional Media**. 5th ed. New York: Harper and Row.
- Langstaff, A. L. (1972). "Development and Evaluation of an Auto Instructional Media Package for Teacher Education." **Dissertation Abstracts International** 33 (4), 1566-A.
- McDonald, R. R. (1973). **Selected Reading and Projects in Social Psychology**. York: McGraw - Hill.
- Meeks, E. B. (1972). "Learning Packages Versus Conventional Methods Of Instruction." **Dissertation Abstracts International** 32(8): 4295 - A.
- Stone, J. L. (1975). "The Effect of Individualized Learning Activity Package in Mathematics on the Academic Achievement of Seventh and Eight Grade Students in the Metropolis City School." **Dissertation Abstracts International** 36 (August): 690-A.
- Tuckman, B. W. (1999). **Measuring Education Outcomes Fundamentals of Testing**. New York: Harcourt Bruce Jovanovich.
- Vivas, D. A. (1985). "The Design and Evolution of a Course in Thinking Operations for First Grades in Venezuela (Cognitive, Elementary Learning)." **Dissertation Abstracts International** 46(3): 603 - A.
- Wilson, C. L. (1989). "An Analysis of a Direct Instruction Program in Teaching Word Problem-Solving to Learning Disabled Students." **Dissertation Abstracts Internation** 50(2): 416.

ภาคผนวก

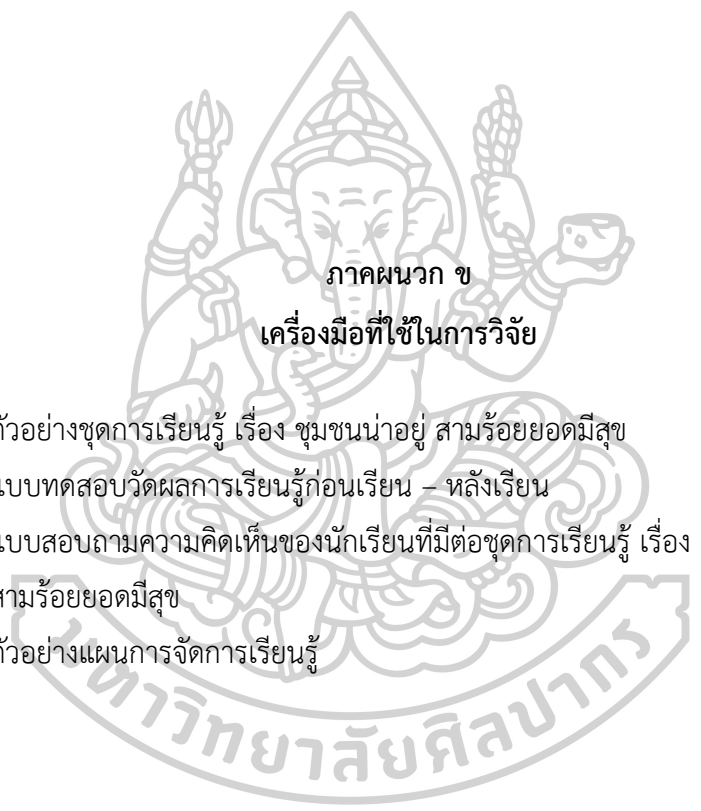
ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมสอดคล้องของชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่
สามร้อยยอดมีสุข สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ดังนี้

1. อาจารย์ ดร.วิฑูรย์ คุ่มหอม	อาจารย์โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย ราชภัฏเพชรบุรี ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา
2. อาจารย์ ดร.ศศิพัชร จำปา	อาจารย์ประจำสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร จังหวัดนครปฐม ผู้เชี่ยวชาญด้านชุมชนศึกษา
3. อาจารย์กรกรต เจริญผล	ผู้ช่วยคณบดีคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อการสอนและเทคโนโลยี
4. อาจารย์ ดร.อมรรัตน์ สร้อยสังวาลย์	อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัย ราชภัฏเพชรบุรี ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล
5. อาจารย์สุพจน์ สุขพัฒน์	ครูชำนาญการ โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาท้องถิ่น (สามร้อยยอด)

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- ตัวอย่างชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข
- แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ก่อนเรียน – หลังเรียน
- แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข
- ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้

ตัวอย่างชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข
จำนวน 5 ชุดการเรียนรู้

ตัวอย่างและรายละเอียดของตัวอย่างชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่ายู่ สามร้อยยอดมีสุข
ชุดที่ 3 เรื่อง เศรษฐกิจยั่งยืน สามร้อยยอดล้ำค่า

ชุดการเรียนรู้ ชุมชนน่ายู่ สามร้อยยอดมีสุข
ชุดที่ 3 เรื่อง เศรษฐกิจยั่งยืน
สามร้อยยอดล้ำค่า

นางสาวนิษะวรรณ บริหารพานิช
นักศึกษามัธยมศึกษาปีที่ ๖ รหัสนักเรียน ๕๘๒๖๒๓๐๕
สาขาวิชาการสอนชั้นประถมศึกษา

โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม
อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

คำนำ

ชุดการเรียนรู้ ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข เรื่อง เศรษฐกิจยั่งยืน สามร้อยยอดล้ำค่า สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม จัดทำขึ้นเพื่อเป็นสื่อประกอบการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

รายละเอียดในชุดการเรียนรู้เล่มนี้ประกอบไปด้วย คำชี้แจงในการใช้ชุดการเรียนรู้สำหรับนักเรียน วัตถุประสงค์การเรียนรู้ แบบทดสอบหลังเรียน ใบความรู้ ใบกิจกรรม เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน ซึ่งนักเรียนสามารถศึกษาชุดการเรียนรู้ ตอบคำถามชุดการเรียนรู้ และตรวจสอบความถูกต้องได้ด้วยตนเอง

หลังจากนำชุดการเรียนรู้เล่มนี้ไปใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนแล้วทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น นักเรียนสามารถศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเองเป็นสื่อที่ช่วยแบ่งเบาภาระของครูผู้สอนได้มาก และใช้ได้ดี มีประสิทธิภาพสามารถอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอนให้บรรลุตามจุดประสงค์ของหลักสูตรได้

นางสาวปิยะวรรณ บริหารพานิช

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	132
สารบัญ	133
คำชี้แจงในการใช้ชุดการเรียนรู้สำหรับนักเรียน	134
วัตถุประสงค์การเรียนรู้	135
เนื้อหา เรื่อง เศรษฐกิจยั่งยืน สามร้อยยอดล้ำค่า	136
- ใบความรู้	137
ใบกิจกรรมที่ 1	148
ใบกิจกรรมที่ 2	149
แบบทดสอบหลังเรียน	150
บันทึกสาระสำคัญ/ความรู้ที่ได้รับ	152
เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน	153
รายการอ้างอิง	154

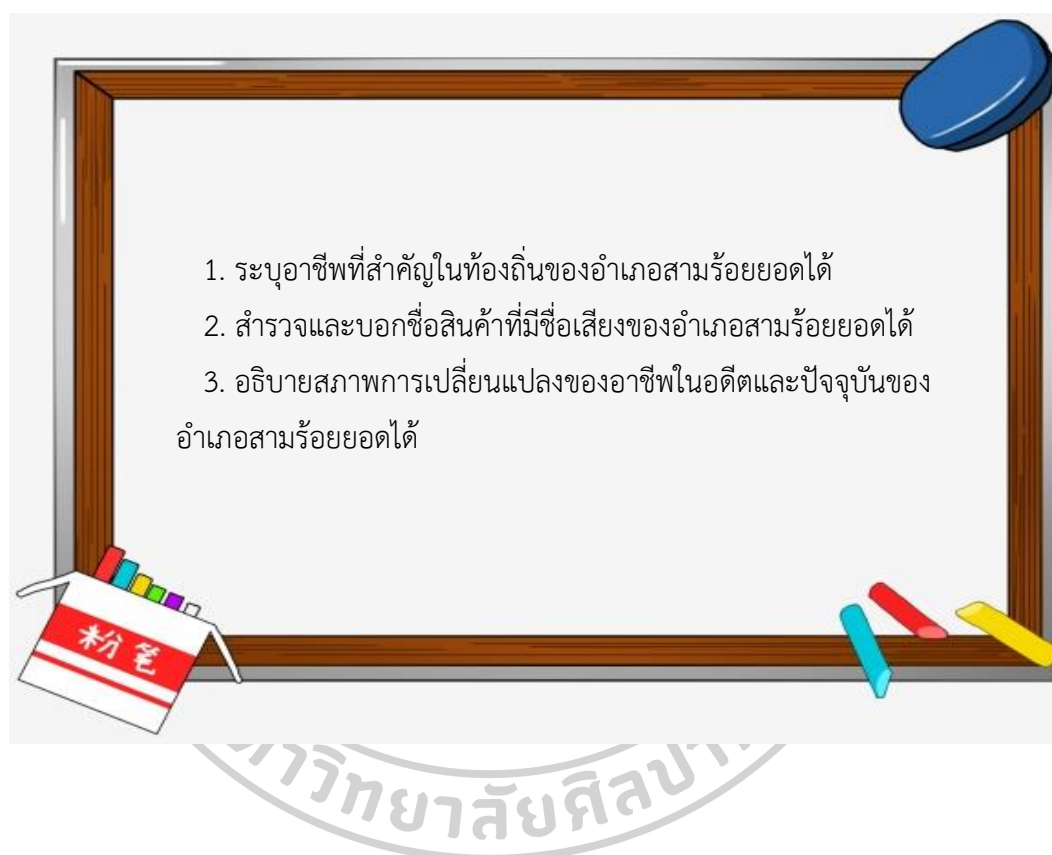

คำชี้แจงในการใช้ชุดการเรียนรู้สำหรับนักเรียน

ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข เรื่อง เศรษฐกิจยั่งยืน สามร้อยยอดล้ำค่า ใช้สำหรับประกอบการเรียนรู้รายวิชาชุมชนน่าอยู่(เพิ่มเติม) ส31221 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้บรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ให้นักเรียนอ่านคำแนะนำการใช้และปฏิบัติตามขั้นตอนที่กำหนดต่อไปนี้อย่างเคร่งครัด ดังนี้

1. ให้นักเรียนศึกษาวัตถุประสงค์การเรียนรู้ให้เข้าใจ
2. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน
3. ศึกษาชุดการเรียนรู้ และปฏิบัติตามกิจกรรมตามที่กำหนดไว้เพื่อเป็นการทบทวนให้มีความรู้ความเข้าใจเนื้อหายิ่งขึ้น
4. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน และบันทึกผลเพื่อประเมินผลความก้าวหน้า
5. เมื่อสิ้นสุดการทำกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปความรู้ที่ได้รับรวมทั้งหาแนวทางแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ร่วมกับครู เพื่อนำไปปรับปรุงในครั้งต่อไป

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

เศรษฐกิจยั่งยืน สามร้อยยอดลำซำ

อาชีพเกษตรกรรมชุมชนสามร้อยยอด

เนื่องจากลักษณะของพื้นที่อำเภอสามร้อยยอด ทางด้านทิศตะวันตกเป็นแนวเทือกเขา ตะนาวศรี มีพื้นที่ลาดเอียงจากตะวันตกไปตะวันออก ส่วนใหญ่จะมีลักษณะเป็นดินเหนียวจึงทำให้เหมาะแก่การประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยเฉพาะพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ สับปะรด มะม่วง ขนุน และว่านหางจระเข้ อาชีพที่สร้างรายได้รองลงมา คือ การทำนา และการประมง

วิธีการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ

การปลูกมะม่วง

ชุมชนสามร้อยยอดนิยมปลูกมะม่วงเพื่อรับประทานผลและส่งออก เพราะผลมะม่วงสามารถรับประทานได้ทั้งดิบและสุก มะม่วงสามารถปลูกและผลิดอกออกผลได้ดีในพื้นที่ทุกจังหวัดและทุกภาคของประเทศ แต่จะให้ผลแตกต่างกันไปตามสภาพของท้องที่ มะม่วงหลายพันธุ์ยังเป็นผลไม้ที่ตลาดต่างประเทศต้องการ อย่างไรก็ตามการปลูกมะม่วงเพื่อการค้านั้นจะต้องศึกษาถึงสภาพความเหมาะสมหลายประการด้วยกัน ผู้ปลูกจะต้องเลือกพื้นที่ให้เหมาะสม เพื่อให้ประหยัดต้นทุนในการผลิตตลอดจนสามารถผลิตผล มะม่วงที่มีคุณภาพออกสู่ตลาดได้

พันธุ์มะม่วง แบ่งได้ตามลักษณะการใช้ประโยชน์ คือ

1. มะม่วงสำหรับรับประทานผลดิบ เช่น พิมเสนมัน แรด เขียวสวย มันหนองแขง ฟ้าลิ้น เป็นต้น
  2. มะม่วงสำหรับรับประทานผลสุก เช่น อกร่อง น้ำดอกไม้ หนังกกลางวัน ทองดำ เป็นต้น
  3. มะม่วงที่ปลูกเพื่อการอุตสาหกรรมแปรรูปผลไม้
    - 3.1 มะม่วงสำหรับดอง เช่น มะม่วงแก้ว เป็นต้น
    - 3.2 มะม่วงสำหรับบรรจุกระป๋อง ทำน้ำคั้น มะม่วงแช่อิ่ม เช่น มะม่วงสามปี เป็นต้น
- สำหรับ มะม่วงพันธุ์ที่ตลาดต่างประเทศต้องการ ได้แก่ มะม่วงสุกพันธุ์หนังกกลางวัน น้ำดอกไม้ ทองดำ และมะม่วง แก้ว ซึ่งที่ประเทศไทยส่งไปจำหน่ายมากได้แก่ ฮ่องกง สิงคโปร์และมาเลเซีย

รูปสวนมะม่วง

ที่มา : นางสาวปิยะวรรณ บริหารพานิช

ผลิตภัณฑ์จากมะม่วงของอำเภอสามร้อยยอด

1. มะม่วงกวน
2. มะม่วงสุมตุ๋น
3. มะม่วงแช่อิ่ม
4. มะม่วงอบแห้ง
5. มะม่วงน้ำปลาหวาน
6. ข้าวเหนียวมะม่วง

รูปตัวอย่างผลิตภัณฑ์จากมะม่วงสวนแป๊ะนัย

ที่มา : คุณจันทกานต์ เหล่าเจริญ

รูปเจ้าของผลิตภัณฑ์จากมะม่วงสวนแป๊ะนัย

ที่มา : นางสาวปิยะวรรณ บริหารพานิช

การปลูกขนุน

รูปขนุน

ที่มา : นางสาวปิยะวรรณ บริหารพานิช

ขนุนเป็นไม้ผลยืนต้นขนาดใหญ่ ปลูกง่ายสามารถเติบโตได้ดีและเร็วผลมีขนาดใหญ่ รูปกลมหรือกลมยาว เปลือกมีหนามแหลมสั้นรอบผล เนื้อขนุนเป็นที่นิยม รับประทานกันทั่วไปเนื้อมีลักษณะเป็นยวง มีเมล็ดอยู่ข้างใน มีทั้งเนื้อชนิดหนา เนื้อบาง เนื้อแห้งกรอบ และเนื้อละเอียดของเนื้อแตกต่างกันไปแล้วแต่สายพันธุ์ แม้ว่าขนุนจะไม่ใช่มะม่วงที่มีกำเนิดในประเทศไทย แต่ก็นำมาปลูกกันนานจนกลายเป็นพันธุ์ไม้ผลพื้นเมืองของไทย สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการปลูกขนุนนั้นต้องคำนึงถึงความสมดุลหลายอย่าง โดยเฉพาะเรื่องของดิน

ชนิดของดินที่ขนุนเติบโตได้ดี ขนุนเป็นไม้ผลที่ขึ้นได้ในดินเกือบทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็นดินร่วน ดินร่วนปนดินทราย ดินทราย ดินเหนียว ดินลูกรัง ปกติขนุนชอบดินร่วน หรือดินร่วนปนทรายที่ต้องระบายน้ำดี ส่วนดินเหนียวหรือดินทรายต้องมีการปรับปรุงด้วยการใส่ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอกมาก ๆ จะช่วยให้ขนุนเจริญเติบโตได้ดีขึ้น

ความสมบูรณ์ของดินปลูกขนุน ขนุนชอบดินที่มีความอุดมสมบูรณ์สูง มีอินทรีย์วัตถุมาก ซึ่งทำให้ดินมีสีดำ ขนุนจะเจริญเติบโตได้เร็ว ให้ผลดก ผลใหญ่ เนื้อยวงมีสีเข้ม และมีรสหวานกว่าขนุนที่ปลูกในดินที่มีสภาพความสมบูรณ์ต่ำ อาจสังเกตว่าพืชที่ขึ้นปกคลุมอยู่นั้น ถ้ามีการเจริญเติบโตดี ใบมีสีเขียวเข้ม แสดงว่า ดินมีความอุดมสมบูรณ์สูง ความเป็นกรด ต่างของดินปลูกขนุน ขนุนขึ้นได้ในดินที่มีค่าความเป็นกรดต่าง 6.0 - 7.5 ถ้าดินมีค่าความเป็นกรดต่างต่ำกว่า 6.0 ดินจะเป็นกรด ซึ่งจะเกิดการตรึงจุลธาตุและฟอสเฟตต้องปรับแก้โดยการใช้ปูนเพื่อการเกษตร นิยมใช้ปูนโดโลไมต์ ปูนมาร์ล การปรับแก้ความเป็นกรดของดินต้องใช้หลักการใส่ครั้งละน้อย ๆ แต่บ่อยครั้ง เพื่อให้เกิดการปรับตัวขึ้นทีละน้อย ๆ ช่วงความเป็นกรดต่าง ระดับ 6.0 - 7.5 ช่วงนี้ทำให้ขนุนสามารถใส่ปุ๋ยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขนุนจะตอบสนองต่อปุ๋ยได้เป็นอย่างดี

ทำเลปลูกต้องเป็นที่ที่น้ำไม่ท่วมและดินต้องมีการระบายน้ำได้ดีต้นขุ่นไม่ชอบน้ำท่วมขัง ดังนั้นพื้นที่ลุ่มที่ใช้ปลูกขุ่นจึงต้องทำโคกหรือทำสันร่องแบบร่องเงินจึงปลูกขุ่นได้ที่นิยมปลูกกันทั่วไปมีอยู่ด้วยกัน 2 ประเภท คือ ขุ่นหนัง และขุ่นละมุด

ส่วนใหญ่การขยายพันธุ์ของขุ่นเพื่อนำไปปลูกนั้นมีหลายวิธี ตั้งแต่ การใช้เมล็ดปลูก เป็นวิธีดั้งเดิมที่ปลูกกันมานาน สามารถขยายพันธุ์ได้ครั้งละมาก ๆ ต้นที่ได้จากการเพาะเมล็ดจะสูงใหญ่ มีอายุยืนมีรากแก้วที่ยังลึกไม่โค่นล้มง่าย แต่ต้นที่ได้จากการเพาะเมล็ดอาจกลายเป็นจากพันธุ์เดิม ข้อเสียอีกประการหนึ่ง คือ การเพาะเมล็ดจะให้ผลช้ากว่าต้นที่ปลูกด้วยกิ่งตอนหรือกิ่งทาบ

ผลิตภัณฑ์จากขุ่นอำเภอสามร้อยยอด

1. ขุ่นอบกรอบ หลากรสชาติ
2. ขุ่นกระป๋อง
3. ขุ่นอบแห้ง
4. ขุ่นเชื่อม
5. ผลขุ่นส่งออกประเทศจีน

รูปตัวอย่างผลิตภัณฑ์ขุ่นทอดกรอบ

ที่มา : คุณจันทกานต์ เหล่าเจริญ

รูปคุณทรงยศ ตุ่มกระตึก เจ้าของสวนขุ่นสามร้อยยอด

ที่มา : <https://www.kasetup.com/2017/03/30.html>

การปลูกสับปะรด

สับปะรด เป็นพืชล้มลุกที่มีความทนทานต่อสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ได้ดี ต้นกำเนิดของสับปะรดมาจากทวีปอเมริกาใต้ แหล่งปลูกที่สำคัญ ๆ ของประเทศเรามักจะอยู่ใกล้ ๆ ทะเล เช่น ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี ชลบุรี ระยอง และจังหวัดต่าง ๆ ในภาคใต้ เช่น ภูเก็ต พังงา ชุมพร ซึ่งนิยมปลูกในสวนยางสำหรับในอำเภอสามร้อยยอด นิยมปลูกหลายสายพันธุ์ ได้แก่ พันธุ์ปัตตาเวีย พันธุ์อินทรชิต พันธุ์ขาว พันธุ์ภูเก็ต พันธุ์นางแล เป็นต้น

1. พันธุ์ปัตตาเวีย พันธุ์นี้มีชื่ออื่น ๆ เช่น ปรานบุรี สามร้อยยอด มักรู้จักกันแพร่หลายในนามของ สับปะรดศรีราชา แหล่งปลูกที่สำคัญคือ ประจวบคีรีขันธ์ ชลบุรี เพชรบุรี ลำปาง ผลมีรสหวานฉ่ำ มีน้ำมาก รสชาติดี ใบมีสีเขียวเข้ม ตรงกลางใบเป็นร่องเป็นสีแดงอมน้ำตาล ผิวด้านบนใบจะเป็นมันเงา ส่วนผิวใต้ใบมีสีเทาเงิน ขอบใบเรียบแต่บริเวณปลายใบจะมีหนามเล็กน้อย มีกลีบดอกเป็นสีม่วงอมน้ำเงิน ผลมีน้ำหนักประมาณ 2 - 6 กก. มีขนาดและรูปร่างแตกต่างกันไป เปลือกผลจะมีสีเขียวคล้ำเมื่อยังอ่อนอยู่ แต่เมื่อแก่จัดก็จะเปลี่ยนไป เป็นสีเหลืองอมส้ม ก้านผลจะสั้น ใ้ภายในผลจะใหญ่ เนื้อมีสีเหลืองอ่อน ถ้าในฤดูร้อนก็จะมีสีเนื้อเข้มขึ้น

รูปสับปะรดพันธุ์ปัตตาเวีย

ที่มา : นางสาวปิยะวรรณ บริหารพานิช

2. พันธุ์อินทรชิต แหล่งปลูกที่สำคัญ ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา พันธุ์นี้ถือว่าเป็นพันธุ์พื้นเมืองที่เก่าแก่ที่สุดในประเทศไทย ลักษณะของใบจะมีสีเขียวอ่อน ไม่เป็นมัน ใต้ใบมีสีเขียวออกขาวและมีวาวเป็นสีน้ำเงิน ขอบใบ ตามแนวยาวทั้งสองข้างจะมีแถบสีแดงอมน้ำตาล ขอบใบมีหนามแหลมโค้งงอเป็นสีน้ำตาลอมแดงมีกลีบดอกสีม่วงเข้ม ที่ก้านผลจะมี ตะเกียงติดอยู่ ผลมีขนาดเล็กกว่าพันธุ์ปัตตาเวีย มีรสหวานอ่อน ๆ เปลือกผลจะเหนียวแน่นเหมาะแก่การขนส่ง

รูปสับปะรดพันธุ์อินทรชิต

ที่มา : นางสาวปิยะวรรณ บริหารพานิช

3. พันธุ์ขาว เป็นพันธุ์พื้นเมืองและน่าจะกลายพันธุ์มาจากพันธุ์อินทรีชนิด พันธุ์นี้เกษตรกรนิยมปลูกร่วมกับพันธุ์อินทรีชนิด แหล่งปลูกที่สำคัญคือ จังหวัดฉะเชิงเทรา ลักษณะของใบจะแคบและสั้นกว่าพันธุ์อินทรีชนิด ใบเป็นทรงพุ่มเตี้ยมีสีเขียวอมเหลือง บริเวณขอบใบจะมีหนามโค้งงอไปสู่ปลายใบ ปลายกลีบดอกมีสีม่วงอมชมพู โคนกลีบมีสีม่วงอ่อน ผลมีหลายจุกมีขนาดน้ำหนักเฉลี่ยของผลประมาณ 0.85 กก. ผลเป็นรูปทรงกระบอก มีตาผลเล็ก เนื้อผลมีสีเหลืองทอง คุณภาพเนื้อไม่ค่อยดี รสชาติหวานอ่อน

รูปสับปะรดพันธุ์ขาว

ที่มา : นางสาวปิยะวรรณ บริหารพานิช

4. พันธุ์ภูเก็ตหรือสวี มีชื่ออื่นๆ ที่เรียกกันอีกเช่น พันธุ์ชุมพร พันธุ์สวี พันธุ์ตราดสีทอง มักปลูกกันมากในสวนยางทางภาคใต้ โดยจะปลูกกันระหว่างแถวของยางพาราก่อนที่จะกรีดยางได้ แหล่งปลูกที่สำคัญคือ จังหวัดภูเก็ต ชุมพร นครศรีธรรมราช และตราด ลักษณะของใบจะมีสีเขียวอ่อน กลางใบมีแถบสีแดง ปลายขอบใบจะมีหนามสีแดงแคบและยาวกว่า พันธุ์อินทรีชนิดและพันธุ์ขาว กลีบดอกจะมีสีม่วงอ่อน ผลมีขนาดเล็ก ตาลึก เปลือกหนา เนื้อมีสีเหลืองเข้ม รสชาติหวานกรอบ มีกลิ่นหอม

รูปสับปะรดพันธุ์ภูเก็ต

ที่มา : นางสาวปิยะวรรณ บริหารพานิช

5. พันธุ์นางแลหรือน้ำผึ้ง ในจังหวัดเชียงรายมักนิยมปลูกพันธุ์นี้กันมาก มีลักษณะคล้ายคลึงกับพันธุ์ปัตตาเวีย แต่ผลจะมีรูปทรงกลมกว่าพันธุ์ปัตตาเวีย ตาจะนูน เปลือกบาง และรสหวานเข้มข้นกว่าพันธุ์ปัตตาเวีย ผลมีเนื้อสีเหลืองเข้มเปลือกผลบางมาก

รูปสับปะรดพันธุ์นางแลหรือน้ำผึ้ง
ที่มา : นางสาวปิยะวรรณ บริหารพานิช

ฤดูปลูกสับปะรด

ฤดูปลูก สับปะรดสามารถปลูกได้เกือบตลอดทั้งปีในประเทศไทย แต่ไม่ควรปลูกในช่วงที่ฝนตกหนักติดต่อกันหลายวัน เพราะจะทำให้เกิดโรคเน่าขึ้นมาได้ ในเดือนธันวาคม ควรมีการเตรียมดินให้เสร็จและทำการปลูก ในเดือนมกราคม - เมษายน เนื่องจากมีแสงแดดจ้าและไม่มีฝนตกชุก ซึ่งเป็นช่วงที่ดินยังมีความชุ่มชื้นเพียงพอแก่การเจริญเติบโตในระยะแรกอยู่ ถ้าปลูกในฤดูแล้งควรฝึงหน่อให้ตั้งตรง แต่ถ้าปลูกในฤดูฝนควรฝึงหน่อให้ เอียง 45 องศา เพื่อป้องกันน้ำเข้าไปขังอยู่ในยอด

ผลิตภัณฑ์จากสับปะรดอำเภอสามร้อยยอด

1. สับปะรดกวน
2. สับปะรดกระป๋อง
3. สับปะรดอบแห้ง
4. ชีสเชคไส้สับปะรด
5. สับปะรดแช่แข็ง
6. น้ำสับปะรดเข้มข้น

รูปตัวอย่างผลิตภัณฑ์จากสับปะรด

ที่มา : คุณปิยาภรณ์ วงกรณ์

รูปโรงงานผลิตและแปรรูป อำเภอสามร้อยยอด

ที่มา : นางสาวปิยะวรรณ บริหารพานิช

การปลูกว่านหางจระเข้

ว่านหางจระเข้ เป็นต้นพืชที่มีเนื้ออิมอวบ จัดอยู่ในตระกูลลิเลียม (Liliium) แหล่งกำเนิดดั้งเดิมอยู่ในชายฝั่งทะเลเมดิเตอร์เรเนียน และบริเวณตอนใต้ของทวีปแอฟริกา พันธุ์ของว่านหางจระเข้มีมากกว่า 300 ชนิด ซึ่งมีทั้งพันธุ์ที่มีขนาดใหญ่มากจนไปถึงพันธุ์ที่มีขนาดเล็กกว่า 10 เซนติเมตร ลักษณะพิเศษของว่านหางจระเข้ ก็คือ มีใบแหลมคล้ายกับเข็ม เนื้อหนา และเนื้อในมีน้ำเมือกเหนียว ว่านหางจระเข้ผลิดอกในช่วงฤดูหนาว ดอกจะมีสีต่าง ๆ กัน เช่น เหลือง ขาว และแดง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสายพันธุ์ คำว่า "อะโล" (Aloe) เป็นภาษากรีกโบราณ หมายถึงว่านหางจระเข้ ซึ่งแผลงมาจากคำว่า "Allal" มีความหมายว่า ฝาดหรือขม ในภาษายิว ฉะนั้นเมื่อผู้คนได้ยินชื่อนี้ ก็จะทำให้นึกถึงว่านหางจระเข้ ว่านหางจระเข้เดิมเป็นพืชที่ขึ้นในเขตร้อนต่อมาได้มีการนำไปแพร่พันธุ์ในยุโรปและเอเชีย ต้นกำเนิดว่านหางจระเข้เป็นพืชพื้นเมืองของทวีปแอฟริกา แพร่พันธุ์เข้ามาในประเทศไทยเมื่อไรไม่ปรากฏ จนบางคนคิดว่าเป็นพืชพื้นเมืองของไทย ลักษณะว่านหางจระเข้ เป็นพืชขนาดเล็กใบหนา อุ่มน้ำ ภายในใบมีลักษณะเป็นวันขาว ๆ ไส้ ๆ สีเขียวอ่อน ออกจะหม่น ๆ ใบยางแหลม ลักษณะขอบใบมีหนามคล้ายใบเลื่อยขึ้นจากต้นซึ่งอยู่ติดกับดิน ช่อดอกจะออกตรงกลางต้นก้านช่อดอกยาวมาก ดอกสี

แดง เป็นหลอดบานจากล่างไปบน ถ้าปลูกไว้ในที่มีอากาศร้อน และอยู่ริมทะเลจะให้ปริมาณสูงมาก ส่วนที่ใช้เป็นสมุนไพร น้ำยางจากใบซึ่งมีสารสำคัญในใบเป็นยาตำ เรียกว่า สารแอนดร้ากินัน และ บาร์บาเรียน

รูปว่านหางจระเข้

ที่มา : นางสาวปิยะวรรณ บริหารพานิช

ผลิตภัณฑ์ว่านหางจระเข้อำเภอสามร้อยยอด

1. เครื่องดื่มว่านหางจระเข้ผสมน้ำองุ่นขาว และผสมน้ำลิ้นจี่
2. น้ำว่านหางจระเข้
3. ว่านหางจระเข้กระป๋อง
4. ว่านหางจระเข้อบแห้ง

รูปกลุ่มแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร อำเภอสามร้อยยอด

ที่มา : <http://prachuap.cdd.go.th/services/3>

การทำนา

เมื่อผ่านเข้าไปในชุมชนบ้านห้วยขมิ้น ตำบลไร่เก่า อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จะเห็นนาข้าวสลับกับทิวเขาเป็นช่วง ๆ สภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม มีน้ำจืดท่วมขังตลอดปี ชาวบ้านประกอบ อาชีพทั้งการทำนา ทำไร่ ค้าขาย เลี้ยงสัตว์ รับจ้าง แต่อาชีพหลักที่สำคัญคือ การทำนาข้าว โดยพื้นที่ทำนาข้าวจะกระจายอยู่ตอนบนมีทางรถไฟเป็นเขตกัน พื้นที่ตอนล่างซึ่งอยู่ติดกับเขตอุทยานเขาสามร้อยยอด ชาวบ้านจะหาปลาและชุดบ่อเลี้ยงกุ้ง ในอดีตชาวนาจะอาศัยน้ำที่ไหลผ่านของแต่ละปีในการเพิ่มอินทรีย์สาร ให้กับนาข้าว ต่อมาเมื่อการเปลี่ยนแปลงเข้ามาในพื้นที่เกิดระบบสาธารณูปโภคมากมาย มีการวางระบบ คมนาคมและชลประทาน ทำให้ส่งผลต่อการไหลของน้ำ เกิดการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ตามมา เช่น ในฤดูน้ำหลาก เกิดปัญหาน้ำท่วมขังในพื้นที่ทำนาเป็นระยะเวลาเวลานานกว่าปกติ จนไม่สามารถทำนาได้ในบางพื้นที่ต้องใช้เครื่องมือ เครื่องทุ่นแรง การใช้รถไถเดินตาม เข้ามาช่วยมากขึ้นและใช้เครื่องสูบน้ำเพื่อแก้ปัญหา น้ำท่วม ทำให้ต้นทุนในการทำนาสูงขึ้น ระบบการเกษตรจึงต้องปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัย การทำนาข้าวแบบเดิม การไถเตรียมดินที่มาจากการใช้แรงงานวัว ควาย กลายเป็นเครื่องจักรกล มีการใช้สารเคมีและยาฆ่าแมลงในการเพิ่มผลผลิตเพื่อสร้างมูลค่ามากกว่าการทำเกษตรเพื่อยังชีพอย่างในอดีต บางช่วงเกิดความขัดแย้งจากการจัดการระบบน้ำไม่เพียงพอกับการประกอบอาชีพทั้งการเลี้ยงปลาเลี้ยงกุ้ง และการทำนาในพื้นที่หากปล่อยให้สถานการณ์ปัญหาเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง อาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ในชุมชนได้

การเตรียมข้าว

เมื่อนำเมล็ดข้าวไปเพาะในหังอก โดยแช่น้ำนานประมาณ 1 - 2 ชั่วโมง แล้วนำเมล็ดขึ้นจากน้ำและเก็บไว้ในที่มีความชื้นสูงเมล็ดจะงอกภายใน 48 ชั่วโมง จึงนำเมล็ดที่เริ่มงอกเหล่านี้ไปปลูกในดินที่เปียกส่วนที่เป็นรากจะเจริญเติบโตลึกกลงไปในดิน ส่วนที่เป็นยอดก็จะสูงขึ้นเหนือผิวดินแล้วเปลี่ยนเป็นใบ ต้นข้าวเล็ก ๆ นี้ เรียกว่า “ต้นกล้า” หลังจากต้นกล้ามียายุประมาณ 40 วัน จะมีหน่อใหม่เกิดขึ้นโดยเจริญเติบโตออกจากตาบริเวณโคนต้น ต้นกล้าแต่ละต้นสามารถแตกหน่อใหม่ประมาณ 5 - 15 หน่อ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพันธุ์ข้าว ระยะเวลาในการปลูกและความอุดมสมบูรณ์ของดิน หน่อต้นกล้าให้รวงข้าวหนึ่งรวง รวงข้าวมีเมล็ดข้าว ประมาณ 100 - 200 เมล็ด โดยปกติต้นข้าวที่โตเต็มที่แล้วจะมีความสูงจากพื้นดินถึงปลายรวงที่ประมาณ 100 - 200 เซนติเมตร ซึ่งแตกต่างกันไปตามพันธุ์ข้าว ตลอดจนถึงความอุดมสมบูรณ์ของดินและความลึกของน้ำ

รูปการทำนา

ที่มา : นางสาวปิยะวรรณ บริหารพานิช

การทำประมง

จากสภาพภูมิศาสตร์ของอำเภอสามร้อยยอด ทำให้ทางด้านทิศตะวันออกของอำเภอสามร้อยยอด มีลักษณะเป็นทุ่งสามร้อยยอดและชายฝั่งเหมาะแก่การประกอบอาชีพการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และอาชีพประมงประกอบกับในชุมชนประชากรมีฐานะที่ยากจน จึงส่งผลทำให้มีการประกอบอาชีพรับจ้างทำงานอุตสาหกรรม และมีการรวมกลุ่มอาชีพในการแปรรูปผลิตภัณฑ์การเกษตรต่าง ๆ

การประกอบอาชีพประมงในบริเวณทุ่งสามร้อยยอดโดยเป็นอาชีพหลักหรืออาชีพรองขึ้นอยู่กับลักษณะ พื้นที่ เช่น บริเวณตอนบนของทุ่งสามร้อยยอด ส่วนบริเวณตอนกลางเป็นลักษณะที่เป็นทุ่งน้ำจืด มีการทำเกษตรกรรม มีโรงงานอุตสาหกรรม และพื้นที่บริเวณตอนล่างเป็นบริเวณน้ำเค็มจึงเหมาะสมกับการประกอบอาชีพประมงทะเลและเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ อาชีพชาวประมงเป็นอาชีพที่เกี่ยวข้องกับสัตว์น้ำ ทั้งน้ำจืด น้ำกร่อย และน้ำเค็ม อาชีพชาวประมงเป็นอาชีพดั้งเดิมที่คนในยุคสมัยก่อนหากินตามแหล่งน้ำธรรมชาติในการจับสัตว์น้ำ เช่น กุ้ง หอย ปู ปลา มาบริโภค และขายซึ่งปัจจุบันอาชีพชาวประมงได้พัฒนาเป็นอาชีพที่มีความมั่นคงมากขึ้น ด้วยการทำเกษตรประมงในเชิงธุรกิจมากขึ้น เพาะพันธุ์สัตว์น้ำเพื่อขายเป็นอาหารและเครื่องประดับ เช่น การทำนากุ้งหรือฟาร์มกุ้ง การทำฟาร์มปลาหรือการเลี้ยงปลาในบ่อดิน การเลี้ยงปลาในกระชัง การทำฟาร์มหอยมุก การเพาะพันธุ์สาหร่าย เป็นต้น นับวันอาชีพประมงจะมีการพัฒนาการผลิตให้มีคุณภาพและมีปริมาณมากขึ้น เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของมนุษย์อาชีพนี้จึงต้องอาศัยความรู้ความสามารถเฉพาะทางมากขึ้น

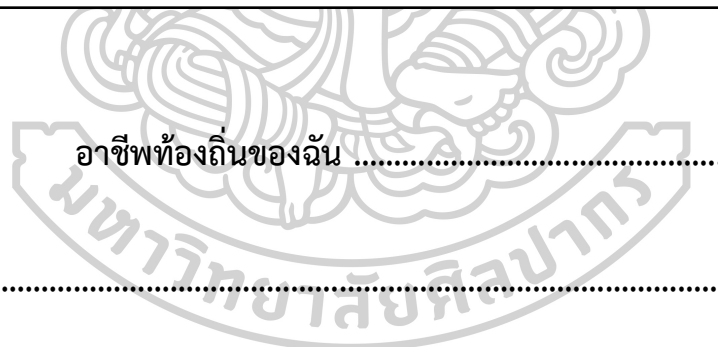

รูปเรือประมงชายฝั่งสามร้อยยอด

ที่มา : นางสาวปิยะวรรณ บริหารพานิช

ใบกิจกรรมที่ 1
เรื่อง อาชีพท้องถิ่นของฉัน

อาชีพท้องถิ่นของฉัน .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

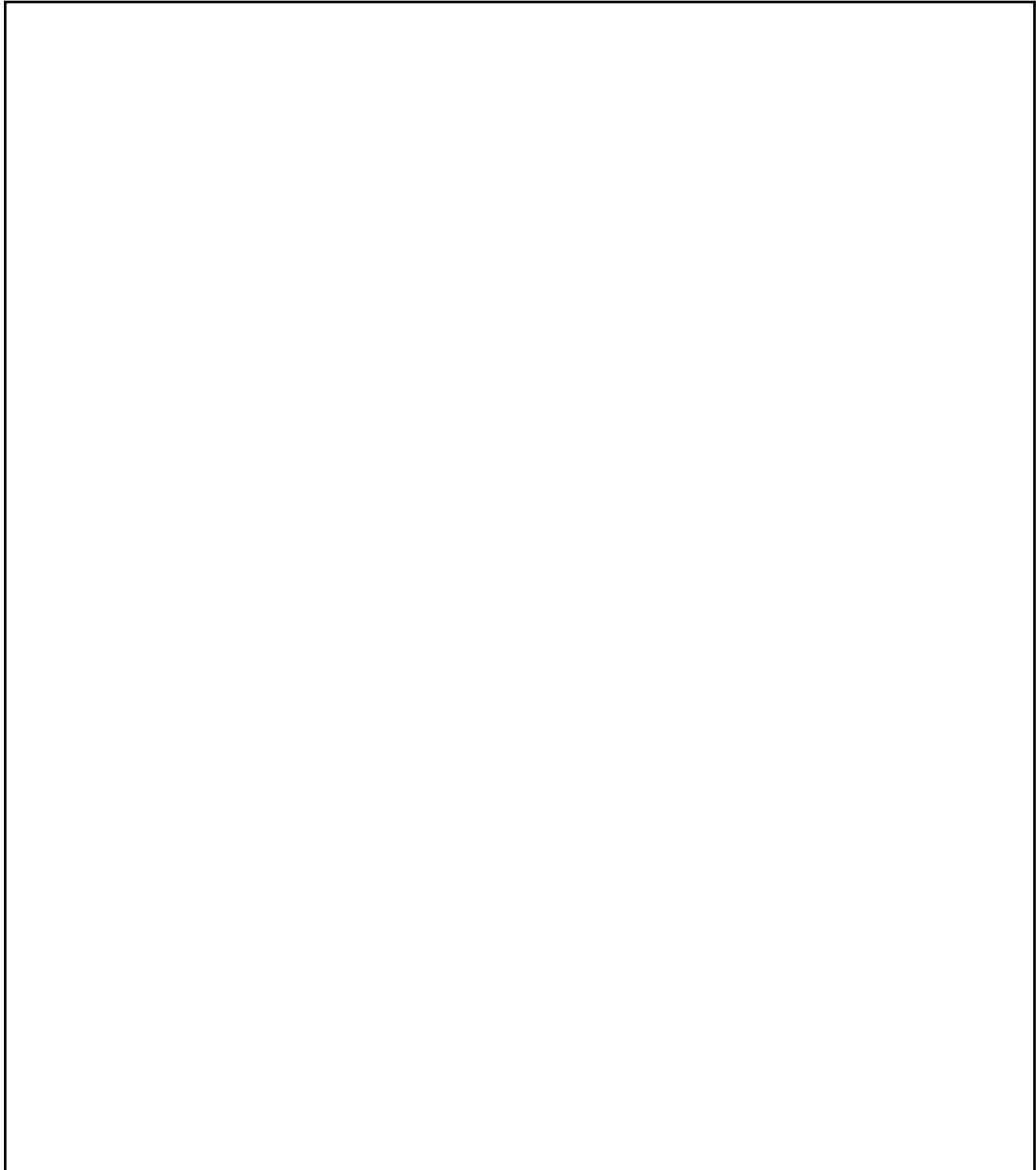
.....

ชื่อ ..... นามสกุล ..... เลขที่ ..... ชั้น .....

ใบกิจกรรมที่ 2

เรื่อง ความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพที่มีผลต่อการปลูกพืชทางเศรษฐกิจ

คำชี้แจง : ให้นักเรียนเขียนแผนผังความคิดความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพที่มีผลต่อการปลูกพืชทางเศรษฐกิจ

ชื่อ ..... นามสกุล ..... เลขที่ ..... ชั้น .....

แบบทดสอบหลังเรียน
เรื่อง เศรษฐกิจยั่งยืน สามร้อยยอดลำค่า

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. การปลูกพืชชนิดใดที่สามารถสร้างรายได้ให้กับครอบครัวของนักเรียนมากที่สุด

ก. ข้าว	ข. ขนุน
ค. มะม่วง	ง. สับปะรด

2. ขนุนพันธุ์ใดที่นิยมปลูกมากที่สุดในอำเภอสามร้อยยอด

ก. ขนุนหนังและขนุนละมุด	ข. ขนุนหนังและขนุนศรีบรรจง
ค. ขนุนละมุดและขนุนจำปากรอบ	ง. ขนุนศรีบรรจงและขนุนจำปากรอบ

3. บริเวณทุ่งสามร้อยยอดประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพใดมากที่สุด

ก. ทำสวนมะม่วง	ข. ทำไร่สับปะรด
ค. ธุรกิจบริการบ้านพัก	ง. ประมงและเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

4. อุตสาหกรรมใดที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจในท้องถิ่น มากที่สุด

ก. การแปรรูปผลไม้	ข. การแปรรูปขนุน
ค. การแปรรูปสับปะรด	ง. การแปรรูปน้ำมันปาล์ม

5. ชุมชนบ้านห้วยขม้นมีอาชีพหลักที่สำคัญคือข้อใด

ก. การทำนา	ข. การทำสวนมะม่วง
ค. การทำไร่สับปะรด	ง. การทำประมง

6. บุคคลในข้อใดขึ้นชื่อว่าประกอบอาชีพในท้องถิ่นได้ ดีที่สุด

ก. มีชื่อเสียงโด่งดัง	ข. มีสินค้าออกสู่ตลาด
ค. มีผู้คนให้ความนับถือ	ง. มีรายได้เลี้ยงตนเองและครอบครัว

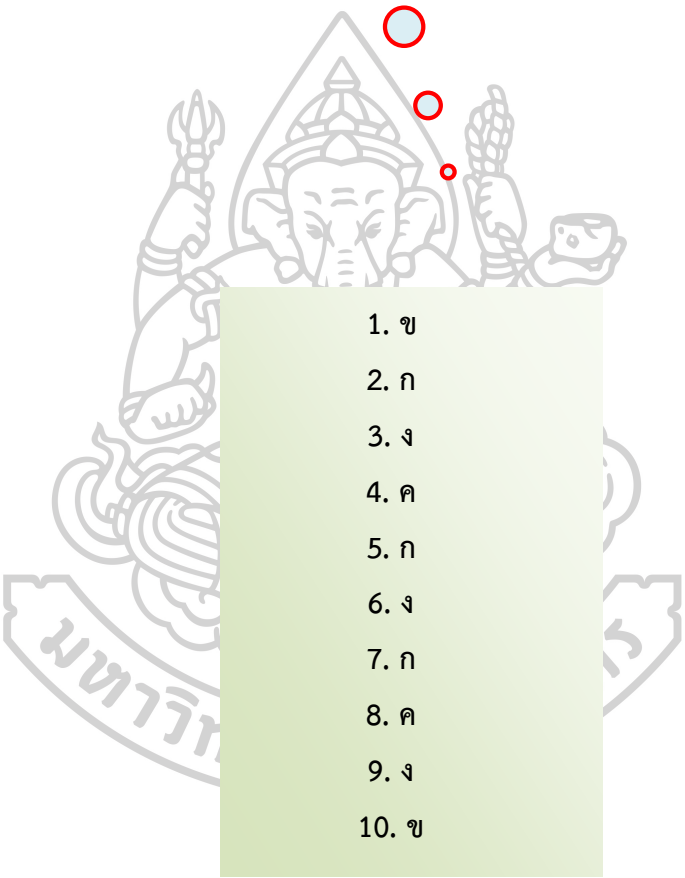
7. ข้อไม่ใช่พืชเศรษฐกิจที่สำคัญในอำเภอสามร้อยยอด
ก. กล้ายน้ำว่า มะนาว	ข. สับปะรด ขนุน
ค. มะม่วง ว่านหางจระเข้	ง. ขนุน มะม่วง
8. ข้อใดไม่ใช่อาชีพหลักในท้องถิ่นของอำเภอสามร้อยยอด
ก. การทำนา	ข. การทำประมง
ค. การทำสวนมะนาว	ง. การทำสวนมะม่วง
9. ข้อใดไม่ใช่อุตสาหกรรมที่สำคัญของอำเภอสามร้อยยอด
ก. อุตสาหกรรมแปรรูปผลไม้	ข. อุตสาหกรรมแปรรูปสับปะรด
ค. อุตสาหกรรมแปรรูปน้ำมันปาล์ม	ง. อุตสาหกรรมแปรรูปน้ำมันมะพร้าว
10. อาชีพใดที่สร้างรายได้ให้แก่ชุมชนสามร้อยยอดมากที่สุด
ก. อุตสาหกรรม	ข. เกษตรกรรม
ค. การทำประมง	ง. ธุรกิจและการบริการ

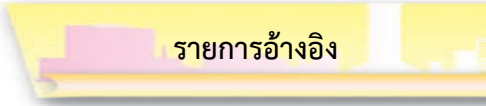

A large rectangular area with a solid black border, containing 20 horizontal dotted lines for writing.

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน
เรื่อง เศรษฐกิจยั่งยืน สามร้อยยอดล้ำค่า

-
1. ข
  2. ก
  3. ง
  4. ค
  5. ก
  6. ง
  7. ก
  8. ค
  9. ง
  10. ข

 รายการอ้างอิง

ทวีศักดิ์ ชัยเรืองยศ. 2556. การปลูกและการจัดการสวนมะม่วง แบบประสพการณ์

<http://www.technologychaoban.com>. สืบค้นเมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2558.

เทศบาลตำบลไร่เก่า. 2557. แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลตำบลไร่เก่า พ.ศ. 2557-2560.

ประจวบคีรีขันธ์: กองวิชาการและแผนงานเทศบาลตำบลไร่เก่า.

เทศบาลตำบลไร่ใหม่. 2557. แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลตำบลไร่ใหม่ พ.ศ. 2557-2560.

ประจวบคีรีขันธ์: กองวิชาการและแผนงานเทศบาลตำบลไร่ใหม่.

“สามร้อยยอด” http://www.samroyod.go.th/product_images/41. สืบค้นเมื่อวันที่ 1

สิงหาคม 2561

สำนักงานจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. 2556. บรรยายสรุปจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. ประจวบคีรีขันธ์:

กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร.

แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ก่อนเรียน
ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม

คำชี้แจง ข้อสอบนี้เป็นข้อสอบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก

คำสั่ง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว แล้วทำเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบ

1. อำเภอสามร้อยยอดเคยเป็นส่วนหนึ่งของอำเภอใด (ความจำ)

ก. อำเภอกุยบุรี อำเภอหัวหิน	ข. อำเภอปราณบุรี อำเภอกุยบุรี
ค. อำเภอหัวหิน อำเภอปราณบุรี	ง. อำเภอหัวหิน อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์
2. ข้อใดคือกลุ่มคนที่สามารถไปใช้ประโยชน์จากพื้นที่อำเภอสามร้อยยอดได้มากที่สุด (ประยุกต์ใช้)

ก. นักเดินเรือ	ข. นักการเมือง
ค. นักโบราณคดี	ง. นักกีฬาว่ายน้ำ
3. ข้อใดเป็นเทศบาลที่อยู่ในเขตการปกครองของอำเภอสามร้อยยอด (ความจำ)

ก. เทศบาลตำบลไร่เก่า	ข. เทศบาลตำบลศิลาลอย
ค. เทศบาลตำบลไร่ใหม่	ง. เทศบาลตำบลสามร้อยยอด
4. เมืองประจวบคีรีขันธ์ได้รับการยกระดับให้เป็นจังหวัดในรัชกาลใด (ความจำ)

ก. รัชกาลที่ 5	ข. รัชกาลที่ 6
ค. รัชกาลที่ 7	ง. รัชกาลที่ 8
5. ข้อความจากคำขวัญของอำเภอสามร้อยยอด “อุทยานแห่งชาติลำค่า” หมายถึงข้อใด (ความจำ)

ก. สัตว์ป่าสงวน	ข. เขาสามร้อยยอด
ค. ป่าไม้บนนาพรุ	ง. อุทยานแห่งชาติทางทะเลแห่งแรก

20. ข้อใดอธิบายลักษณะภูมิประเทศของอำเภอสามร้อยยอดได้ถูกต้องที่สุด (วิเคราะห์)
- ก. ที่ราบลุ่มแม่น้ำ
ข. ที่ราบพูกสลับเนินเขา
ค. ที่ราบชายฝั่งทะเลอ่าวไทย
ง. แนวทิวเขาสามร้อยยอดคล้ายกำแพง
21. เอกลักษณะของชาวไทยทรงดำส่วนใหญ่ด้านขนบธรรมเนียมประเพณีและพิธีกรรมเป็นการแสดงถึงสิ่งใด (ความเข้าใจ)
- ก. ความมั่งคั่ง
ข. ความเสียสละ
ค. ความซื่อสัตย์สุจริต
ง. ความรักความสามัคคี
22. การที่ครูกำหนดให้นักเรียนไปค้นคว้าข้อมูลประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับสามร้อยยอดเป็นขั้นตอนวิธีการศึกษาประวัติศาสตร์ในข้อใด (วิเคราะห์)
- ก. การตีความหลักฐาน
ข. การรวบรวมหลักฐาน
ค. การประเมินค่าของหลักฐาน
ง. การกำหนดหัวเรื่องที่ศึกษา
23. ศาลาทรงเก๋งจีนที่อยู่ในวัดสามร้อยยอดมีความสำคัญอย่างไร (ความจำ)
- ก. เป็นที่ตั้งกุฏิเจ้าอาวาส
ข. เป็นที่ตุนกของนักท่องเที่ยว
ค. เป็นที่ประดิษฐานของรูปปั้นของพ่อปู่สามร้อยยอด
ง. เป็นที่ประดิษฐานของรูปปั้นอดีตเจ้าอาวาส
24. ศาสนสถานข้อใดเป็นที่ประดิษฐานพ่อปู่สามร้อยยอดเป็นแห่งแรก (ความจำ)
- ก. โรงเจลุยอิมยี่
ข. วัดสามร้อยยอด
ค. วัดสามกระบวย
ง. วัดไร่ไหมสามัคคี
25. วัดตาลเจ็ดยอดมีความโดดเด่นในเรื่องบุคคลสำคัญทางศาสนาของบุคคลใดมากที่สุด (ประเมินค่า)
- ก. หลวงพ่อเงิน
ข. พระพิฆเนศ
ค. สมเด็จพระพุฒาจารย์
ง. เจ้าแม่กวนอิม
26. เทพเจ้าแห่งคุณธรรมและเทพเจ้าแห่งความซื่อสัตย์ หมายถึงข้อใด (ความเข้าใจ)
- ก. หลวงพ่อโต
ข. เจ้าแม่กวนอิม
ค. หลวงพ่อในกุฏิ
ง. พ่อปู่สามร้อยยอด

27. ข้อใดไม่ใช่ศาสนสถานในอำเภอสามร้อยยอด (ความจำ)
ก. โรงเจลุ่มย์อิมยี่	ข. วัดเกาะหลัก
ค. วัดสามร้อยยอด	ง. วัดไร่ใหม่สามัคคี
28. ศาสนสถานใดเป็นสถานที่ถือศีลกินเจของคนในท้องถิ่นอำเภอสามร้อยยอด (ความจำ)
ก. โรงเจลุ่มย์อิมยี่	ข. วัดสามร้อยยอด
ค. วัดตาลเจ็ดยอด	ง. โรงเจสว่างเมธีธรรมสถาน
29. วัดสามร้อยยอดสร้างขึ้นโดย ได้จัดตั้งเป็นวัดตามกฎหมายที่มีชื่อเรียกว่าอะไร (ความจำ)
ก. วัดพ่อปู่	ข. วัดไร่ใหม่
ค. วัดตรีสตถุ	ง. วัดสามร้อยยอด
30. โรงเจลุ่มย์อิมยี่สร้างขึ้นตามนิมิตฝันของบุคคลสำคัญคนใด (ความจำ)
ก. เจ้าแก้วแก้ว	ข. คุณอิม สุกิจปราณีนิจ
ค. คุณกำพล เต็งประเสริฐ	ง. หลวงพ่อวัดสามร้อยยอด

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน
ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่4
โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม

ข้อ	คำตอบ	ข้อ	คำตอบ
1	ข	16	ง
2	ก	17	ข
3	ค	18	ข
4	ข	19	ค
5	ง	20	ง
6	ค	21	ง
7	ง	22	ข
8	ค	23	ค
9	ข	24	ข
10	ก	25	ค
11	ก	26	ง
12	ค	27	ข
13	ง	28	ก
14	ก	29	ค
15	ก	30	ก

แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้หลังเรียน

ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม

คำชี้แจง ข้อสอบนี้เป็นข้อสอบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก

คำสั่ง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว แล้วทำเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบ

1. ข้อใดคือต้นไม้ที่ใช้เป็นสัญลักษณ์ของอำเภอสามร้อยยอด (ความจำ)

ก. ต้นชัยพฤกษ์	ข. ต้นราชพฤกษ์
ค. ต้นสามร้อยยอด	ง. ต้นมะฮอกกานี
2. วัดตาลเจ็ดยอดมีความโดดเด่นในเรื่องบุคคลสำคัญทางศาสนาของบุคคลใดมากที่สุด (ประเมินค่า)

ก. หลวงพ่อเงิน	ข. เจ้าแม่กวนอิม
ค. พระพิฆเนศ	ง. สมเด็จพระพุฒาจารย์
3. เพราะเหตุใดจึงเรียกชนเผ่าลาวโซ่งว่า “ไทยทรงดำ” (วิเคราะห์)

ก. นิยมทำผมเกล้าสีดำ	ข. ชนกลุ่มนี้มักมีผิวสีดำ
ค. ส่วนใหญ่อพยพมาจากแม่น้ำดำ	ง. การแต่งกายนิยมชุดสีดำ หรือคราม
4. พิธีเสนเฮือนเรียกอีกชื่อหนึ่งว่าอะไร (ความจำ)

ก. เยือนถิ่น	ข. เสนเรือน
ค. ขวัญเรือน	ง. เข้าห้องหอ
5. ศาสนสถานข้อใดเป็นที่ประดิษฐานพ่อปู่สามร้อยยอดเป็นแห่งแรก (ความจำ)

ก. วัดสามร้อยยอด	ข. โรงเจลู่ยิมยี่
ค. วัดสามกระต่าย	ง. วัดไร่ใหม่สามัคคี

13. หากนักเรียนต้องการไปศึกษาพิธีกรรมเสนเฮือนในบ้านตาลเจ็ดยอดนักเรียนควรไปสัมภาษณ์บุคคลใด (ประยุกต์ใช้)
- นายดำเริ่มประกอบพิธีกรรมเสนเฮือนตั้งแต่ 01.00น.
  - นายแดงทำพิธีเสนเฮือนเป็นประจำปีละครั้ง หรือ 2-3 ครั้ง
  - นายขาวจะไม่ทำพิธีเสนเฮือนในเดือน 8,11 เพื่อเชื่อว่าผีเฮือนต้องไปเข้าถน
  - นายเขียวนิยมเสนเฮือนเดือน3,5,11 เพราะถือเป็นเดือนข้าวปลาอาหารสมบูรณ์
14. ข้อใดไม่ใช่ศาสนสถานในอำเภอสามร้อยยอด (ความจำ)
- วัดเกาะหลัก
  - วัดไร่มะหมาก
  - วัดสามร้อยยอด
  - วัดไร่ใหม่สามัคคี
15. สถานที่ที่นักประวัติศาสตร์แปลชื่อจากสำเนียงจีนคำว่า Pi-Chia-Shan สันนิษฐานว่าเป็นชื่อใด (ความจำ)
- เขาพะเนินทุ่ง
  - เขาล้อมหมวก
  - เขาสามร้อยยอด
  - เขาช่องกระจก
16. ข้อใดเป็นเทศบาลที่อยู่ในเขตการปกครองของอำเภอสามร้อยยอด (ความจำ)
- เทศบาลตำบลไร่เก่า
  - เทศบาลตำบลไร่ใหม่
  - เทศบาลตำบลศิลาลอย
  - เทศบาลตำบลสามร้อยยอด
17. บริเวณทุ่งสามร้อยยอดประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพใดมากที่สุด (วิเคราะห์)
- ทำสวนมะม่วง
  - ทำไร่สับปะรด
  - ธุรกิจบริการบ้านพัก
  - ประมงและเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ
18. ชนุนพันธุ์ใดที่นิยมปลูกมากที่สุดในอำเภอสามร้อยยอด (วิเคราะห์)
- ชนุนหนังและชนุนละมุด
  - ชนุนหนังและชนุนศรีบรรจง
  - ชนุนละมุดและชนุนจำปากรอบ
  - ชนุนศรีบรรจงและชนุนจำปากรอบ
19. วัดสามร้อยยอดสร้างขึ้นโดย ได้จัดตั้งเป็นวัดตามกฎหมายที่มีชื่อเรียกว่าอะไร (ความจำ)
- วัดพ่อปู่
  - วัดไร่ใหม่
  - วัดตรีศตฤกษ์
  - วัดสามร้อยยอด

20. การที่ครูกำหนดให้นักเรียนไปค้นคว้าข้อมูลประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับสามร้อยยอดเป็นขั้นตอนวิธีการศึกษาประวัติศาสตร์ในข้อใด (วิเคราะห์)

ก. การตีความหลักฐาน	ข. การรวบรวมหลักฐาน
ค. การประเมินค่าของหลักฐาน	ง. การกำหนดหัวเรื่องที่จะศึกษา

21. ลักษณะภูมิประเทศของตำบลไร่ใหม่เอื้อต่อการปลูกพืชชนิดใด (วิเคราะห์)

ก. ทุเรียน มังคุด	ข. ลองกอง เงาะ
ค. มะม่วง สับปะรด	ง. มันสำปะหลัง เผือก

22. ข้อใดอธิบายลักษณะภูมิประเทศของอำเภอสามร้อยยอดได้ถูกต้องที่สุด (วิเคราะห์)

ก. ที่ราบลุ่มแม่น้ำ	ข. ที่ราบพูกสลับเนินเขา
ค. ที่ราบชายฝั่งทะเลอ่าวไทย	ง. แนวทิวเขาสามร้อยยอดคล้ายกำแพง

23. โรงเจอุยิมี่สร้างขึ้นตามนิมิตฝันของบุคคลสำคัญคนใด (ความจำ)

ก. เจ้าแก้วแก้ว	ข. คุณอุยิมี่ สุกิจปราณีนิจ
ค. คุณกำพล เต็งประเสริฐ	ง. หลวงพ่อวัดสามร้อยยอด

24. ข้อความจากคำขวัญของอำเภอสามร้อยยอด “อุทยานแห่งชาติล้ำค่า” หมายถึงข้อใด (ความจำ)

ก. สัตว์ป่าสงวน	ข. เขาสามร้อยยอด
ค. ป่าไม้ธรรมชาติ	ง. อุทยานแห่งชาติทางทะเลแห่งแรก

25. ข้อใดคือกลุ่มคนที่สามารถไปใช้ประโยชน์จากพื้นที่อำเภอสามร้อยยอดได้มากที่สุด (ประยุกต์ใช้)

ก. นักเดินเรือ	ข. นักการเมือง
ค. นักโบราณคดี	ง. นักกีฬาว่ายน้ำ

26. ข้อใดไม่เกี่ยวข้องกับการตั้งสมมุติฐานที่มาของคำว่า สามร้อยยอด (วิเคราะห์)

ก. เรียกตามพืชชนิดหนึ่งที่เกิดขึ้นในบริเวณนี้ เรียกว่า “ต้นสามร้อยยอด”
ข. พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวพระราชทานนามว่า “สามร้อยยอด”
ค. เรียกตามจำนวนยอดเข้า สูง ๆ ต่ำ ๆ สลับกันของเทือกเขาหินปูนได้ถึง 300 ยอด
ง. การเล่าขานสืบต่อกันมาของตำนานพื้นบ้านของชาวบ้านที่เรียกว่า เกาะสามร้อยยอด

27. ชุมชนบ้านห้วยขมิ้นมีอาชีพหลักที่สำคัญคือข้อใด (ความจำ)
ก. การทำนา	ข. การทำประมง
ค. การทำไร่สับปะรด	ง. การทำสวนมะม่วง
28. ศาลาทรงเก๋งจีนที่อยู่ในวัดสามร้อยยอดมีความสำคัญอย่างไร (ความจำ)
- ก. เป็นที่ตั้งกุฏิเจ้าอาวาส
- ข. เป็นที่ตุนกของนักท่องเที่ยว
- ค. เป็นที่ประดิษฐานของรูปปั้นของพ่อปู่สามร้อยยอด
- ง. เป็นที่ประดิษฐานของรูปปั้นอดีตเจ้าอาวาส
29. เมืองประจวบคีรีขันธ์ได้รับการยกระดับให้เป็นจังหวัดในรัชกาลใด (ความจำ)
ก. รัชกาลที่ 5	ข. รัชกาลที่ 6
ค. รัชกาลที่ 7	ง. รัชกาลที่ 8
30. อำเภอสามร้อยยอดเคยเป็นส่วนหนึ่งของอำเภอใด (ความจำ)
ก. อำเภอกุยบุรี อำเภอหัวหิน	ข. อำเภอปราณบุรี อำเภอกุยบุรี
ค. อำเภอหัวหิน อำเภอปราณบุรี	ง. อำเภอหัวหิน อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน
ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม

ข้อ	คำตอบ	ข้อ	คำตอบ
1	ค	16	ข
2	ง	17	ง
3	ง	18	ก
4	ข	19	ค
5	ก	20	ข
6	ค	21	ค
7	ก	22	ง
8	ข	23	ก
9	ง	24	ง
10	ค	25	ก
11	ข	26	ข
12	ง	27	ก
13	ข	28	ค
14	ก	29	ข
15	ค	30	ข

**แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน
ที่มีต่อชุดการเรียนรู้ ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม**

*****

คำชี้แจง

แบบสอบถามความคิดเห็นแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน จำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้ ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข มีจำนวน 20 ข้อ พร้อมด้วยมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ โดยให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน ซึ่งตัวเลขเกณฑ์แต่ละระดับมีความหมาย ดังนี้

5	หมายถึง	นักเรียนเห็นด้วยมากที่สุด
4	หมายถึง	นักเรียนเห็นด้วยมาก
3	หมายถึง	นักเรียนเห็นด้วยปานกลาง
2	หมายถึง	นักเรียนเห็นด้วยน้อย
1	หมายถึง	นักเรียนเห็นด้วยน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข จำนวน 1 ข้อ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ 15 ปี 16 ปี 17 ปี อื่นๆ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้ชุมชนน่ายู่ สามร้อยยอดมีสุข
น่ายู่ สามร้อยยอดมีสุข มีจำนวน 20 ข้อ

ข้อ ที่	ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ ด้วยชุดการเรียนรู้ ชุมชนน่ายู่ สามร้อยยอดมีสุข	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วยมากที่สุด (5)	เห็นด้วยมาก (4)	เห็นด้วยปานกลาง (3)	เห็นด้วยน้อย (2)	เห็นด้วยน้อยที่สุด (1)
ด้านเนื้อหา						
1	ชุดการเรียนรู้ ชุมชนน่ายู่ สามร้อยยอดมีสุข มีการออกแบบเนื้อหาอย่างเหมาะสม กระชับ เข้าใจง่าย					
2	ชุดการเรียนรู้ ชุมชนน่ายู่ สามร้อยยอดมีสุข มีความถูกต้องและชัดเจนของเนื้อหา					
3	ชุดการเรียนรู้ ชุมชนน่ายู่ สามร้อยยอดมีสุข มีการเรียงลำดับขั้นในการนำเสนอเนื้อหาได้อย่างเหมาะสม					
4	ชุดการเรียนรู้ ชุมชนน่ายู่ สามร้อยยอดมีสุข มีเนื้อหาที่ดึงดูดความน่าสนใจที่จะศึกษาเรียนรู้					
5	ชุดการเรียนรู้ ชุมชนน่ายู่ สามร้อยยอดมีสุข มีเนื้อหาที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ในช่วงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4					
ด้านรูปแบบและการพิมพ์						
6	ชุดการเรียนรู้ ชุมชนน่ายู่ สามร้อยยอดมีสุข มีรูปแบบที่สวยงามและน่าสนใจในการเรียนรู้					
7	ชุดการเรียนรู้ ชุมชนน่ายู่ สามร้อยยอดมีสุข มีการอธิบายชี้แจงวิธีการศึกษาอย่างครบถ้วน					
8	ชุดการเรียนรู้ ชุมชนน่ายู่ สามร้อยยอดมีสุข ตัวหนังสือและภาพประกอบเห็นได้อย่างชัดเจน อ่านสบายตา					
9	ชุดการเรียนรู้ ชุมชนน่ายู่ สามร้อยยอดมีสุข มีการจัดวางองค์ประกอบของเนื้อหาในชุดการเรียนรู้มีความเหมาะสม					
10	ชุดการเรียนรู้ ชุมชนน่ายู่ สามร้อยยอดมีสุข เรียงลำดับขั้นตอนของเนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาได้อย่างเหมาะสม					

ข้อที่	ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ ด้วยชุดการเรียนรู้ ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วยมากที่สุด (5)	เห็นด้วยมาก (4)	เห็นด้วยปานกลาง (3)	เห็นด้วยน้อย (2)	เห็นด้วยน้อยที่สุด (1)
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้						
11	การจัดการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข ช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนได้เท่าทันเพื่อน					
12	การจัดการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข ทำให้นักเรียนสามารถศึกษาเรียนรู้เพิ่มเติมนอกเวลาเรียน					
13	การจัดการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข ช่วยให้นักเรียนสามารถนำเสนอข้อมูลของท้องถิ่นอำเภอสามร้อยยอดได้อย่างเป็นระบบ					
14	การจัดการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข ช่วยให้นักเรียนแยกแยะและเชื่อมโยงความสัมพันธ์จากอดีตสู่ปัจจุบันได้อย่างมีเหตุผล					
15	การจัดการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข ช่วยให้นักเรียนสามารถหาวิธีตอบคำถามได้อย่างมีเหตุผล					
ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้						
16	การจัดการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ มากขึ้น					
17	การจัดการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข ทำให้เกิดกระบวนการทำงานที่เป็นขั้นตอน					
18	การจัดการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข ช่วยให้นักเรียนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้					
19	การจัดการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข ช่วยให้นักเรียนกล้าคิด และกล้าแสดงออก					
20	การจัดการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข ทำให้นักเรียนเห็นความสำคัญและคุณค่าของท้องถิ่นที่ตนอาศัย					

ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม

รายวิชา ชุมชนน่าอยู่

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

เรื่อง เศรษฐกิจยั่งยืน สามร้อยยอดล้ำค่า

จำนวน 3 ชั่วโมง

ครูผู้สอน : นางสาวปิยะวรรณ บริหารพานิช

1. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. นักเรียนสามารถบอกอาชีพที่สำคัญในท้องถิ่นของอำเภอสามร้อยยอดได้
2. นักเรียนสามารถอธิบายความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพที่มีผลต่อการปลูกพืชทางเศรษฐกิจ

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกอาชีพที่สำคัญในท้องถิ่นของอำเภอสามร้อยยอดได้
2. อธิบายความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพที่มีผลต่อการปลูกพืชทางเศรษฐกิจ

3. สาระสำคัญ

พื้นที่อำเภอสามร้อยยอดมีลักษณะพื้นที่ลาดเอียงจากตะวันตกไปตะวันออก ส่วนใหญ่จะมีลักษณะเป็นดินเหนียวจึงทำให้เหมาะแก่การประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยเฉพาะพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ สับปะรด มะม่วง ขนุน

4. สาระการเรียนรู้

- 4.1 อาชีพที่สำคัญในท้องถิ่นของอำเภอสามร้อยยอดได้
- 4.2 ความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพที่มีผลต่อการปลูกพืชทางเศรษฐกิจ

5. กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ 1

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูแนะนำวิธีการใช้ชุดการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้
2. ครูพุดคุยซักถามเกี่ยวกับอาชีพของผู้ปกครองนักเรียน

ขั้นการเรียนรู้

1. ครูแนะนำให้นักเรียนศึกษาคำชี้แจงในการใช้ชุดการเรียนรู้ จากชุดการเรียนรู้

เรื่อง เศรษฐกิจยั่งยืน สามร้อยยอดล้ำค่า

2. ครูอธิบายผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในชุดการเรียนรู้ เรื่อง เศรษฐกิจยั่งยืน สามร้อยยอด
ลำซา

3. นักเรียนศึกษาใบความรู้ในชุดการเรียนรู้ เรื่อง เศรษฐกิจยั่งยืน สามร้อยยอดลำซา

4. ครูคอยให้คำปรึกษานักเรียนเมื่อเกิดข้อสงสัย

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ ในท้องถิ่นของบ้านนักเรียน

2. นักเรียนทำใบงานที่ 1 อาชีพท้องถิ่นของฉัน

ชั่วโมงที่ 2

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. นักเรียนและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับผลไม้ที่มีมากในอำเภอสามร้อยยอด

2. ครูให้นักเรียนปิดตาพร้อมชิมผลไม้ที่ครูนำมาให้แล้วให้บอกว่าเป็นผลไม้ชนิดใด อธิเช่น

มะม่วง ขนุน สับปะรด

ขั้นการเรียนรู้

1. นักเรียนศึกษาใบความรู้ในชุดการเรียนรู้ เรื่อง เศรษฐกิจยั่งยืน สามร้อยยอดลำซา

2. ครูคอยให้คำปรึกษานักเรียนเมื่อเกิดข้อสงสัย

ขั้นสรุป

1. ครูยกประเด็นปัญหากระตุ้นความคิดนักเรียน ดังนี้

1.1 ในท้องถิ่นของนักเรียนมีการปลูกผลไม้ปริมาณมากหรือน้อยเพียงใด

1.2 ถ้าผลผลิตของชาวสวนมีปริมาณที่มากแต่ราคาถูกชาวสวนจะดำเนินการกับ

ผลผลิตของสวนตัวเองเช่นไร

2. นักเรียนทำใบงานที่ 2 ให้นักเรียนเขียนแผนผังความคิด (Mind Map) ความสัมพันธ์ของ

ลักษณะทางกายภาพที่มีผลต่อการปลูกพืชทางเศรษฐกิจสู่การแปรรูปผลผลิต

ชั่วโมงที่ 3

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูนำตัวอย่างผลผลิตที่คนในชุมชนแปรรูปจากพืชและผลไม้และของท้องถิ่น
ให้นักเรียนชม

2. ครูและนักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับสินค้าแปรรูปของชุมชน

ขั้นการเรียนรู้

1. ตัวแทนนักเรียนออกมานำเสนอใบงานที่ 1 อาชีพท้องถิ่นของฉันให้เพื่อนในชั้นเรียนฟัง

2. ตัวแทนนักเรียนออกมานำเสนอใบงานที่ 2 แผนผังความคิด (Mind Map) ความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพที่มีผลต่อการปลูกพืชทางเศรษฐกิจสู่การแปรรูปผลผลิตให้เพื่อนในชั้นเรียนฟัง

ขั้นสรุป

1. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน จำนวน 10 ข้อ
2. ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยแบบทดสอบ
3. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปผลจากการทำใบงานที่ 1 อาชีพท้องถิ่นของฉัน ใบงานที่ 2 แผนผังความคิด (Mind Map) ความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพที่มีผลต่อการปลูกพืชทางเศรษฐกิจสู่การแปรรูปผลผลิตและสรุปความรู้ที่ได้จากการเรียนเกี่ยวกับชุดการเรียนรู้ เรื่อง เศรษฐกิจยั่งยืน สามร้อยยอดล้ำค่า

6. สื่อการเรียนรู้ / แหล่งเรียนรู้

- 6.1 ภาพมะม่วง / ภาพขนุน / ภาพสับปะรด / ภาพว่านหางจระเข้
- 6.2 ชุดการเรียนรู้ เรื่องที่ 2 เศรษฐกิจยั่งยืน สามร้อยยอดล้ำค่า
- 6.3 ใบงานที่ 1 อาชีพท้องถิ่นของฉัน
- 6.4 ใบงานที่ 2 แผนผังความคิด (Mind Map) ความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพที่มีผลต่อการปลูกพืชทางเศรษฐกิจสู่การแปรรูปผลผลิต
- 6.5 แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน เช่น ห้องสมุด

7. การวัดและการประเมินผล

ขอบเขตการประเมินผล	วิธีการ	เครื่องมือ
ด้านความรู้ (K) 1. บอกอาชีพที่สำคัญในท้องถิ่นของอำเภอสามร้อยยอดได้ 2. อธิบายความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพที่มีผลต่อการปลูกพืชทางเศรษฐกิจ	1. การทดสอบ 2. การตอบปากเปล่า	1. แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้หลังเรียน
ด้านทักษะและกระบวนการ (P) 3. การวาดรูปบรรยายอาชีพท้องถิ่นของฉนั้น 4. การทำแผนผังความคิด (Mind Map) ความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพที่มีผลต่อการปลูกพืชทางเศรษฐกิจสู่การแปรรูปผลผลิต	3. การประเมินชิ้นงานการวาดรูปบรรยายอาชีพท้องถิ่นของฉนั้น 4. การประเมินชิ้นงานการทำแผนผังความคิด (Mind Map) ความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพที่มีผลต่อการปลูกพืชทางเศรษฐกิจสู่การแปรรูปผลผลิต	2. แบบประเมินการการวาดรูปบรรยายอาชีพท้องถิ่นของฉนั้น 3. แบบประเมินแผนผังความคิด (Mind Map) ความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพที่มีผลต่อการปลูกพืชทางเศรษฐกิจสู่การแปรรูปผลผลิต
ด้านเจตคติและค่านิยม (A) 5. การมีส่วนร่วมในการตอบคำถามและแสดงความคิดเห็น	5. สังเกตพฤติกรรมนักเรียน	4. แบบ สังเกต พฤติกรรมนักเรียน

บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

1. ผลการจัดการเรียนรู้

1. ด้านความรู้ (K) นักเรียนสามารถบอกอาชีพที่สำคัญในท้องถิ่นและอธิบายความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพที่มีผลต่อการปลูกพืชทางเศรษฐกิจได้

2. ด้านทักษะ (P) นักเรียนมีความสามารถในการวาดรูปบรรยายอาชีพท้องถิ่นของตนเองและการทำแผนผังความคิด (Mind Map) ความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพที่มีผลต่อการปลูกพืชทางเศรษฐกิจสู่การแปรรูปผลผลิต

3. ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A) นักเรียนมีความกล้าในการมีส่วนร่วมในการตอบคำถามและแสดงความคิดเห็น

2. ปัญหา / อุปสรรค

1. นักเรียนยังขาดทักษะในการวิเคราะห์เชื่อมโยงองค์ความรู้ จึงทำให้การทำแผนผังความคิดขาดความสัมพันธ์กันในเนื้อหา

3. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม / แนวทาง

-

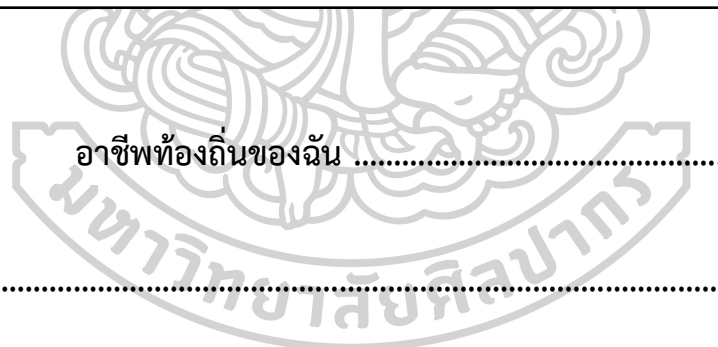
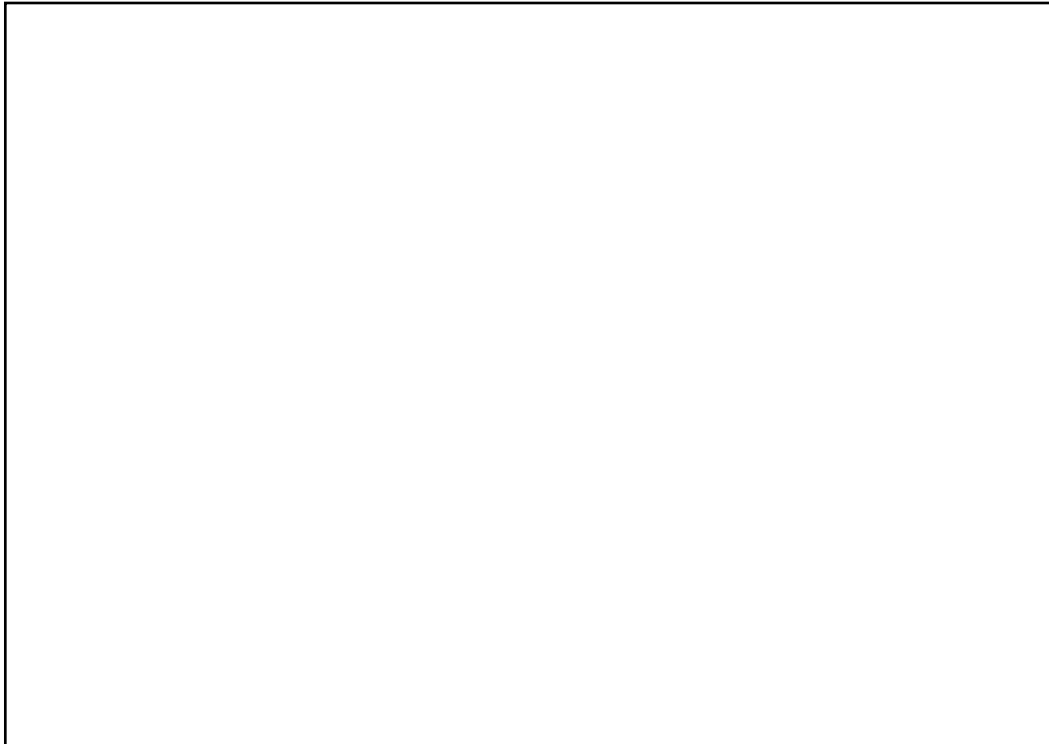
ลงชื่อ .....

(นางสาวปิยะวรรณ บริหารพานิช)

ครูอัตราจ้างโรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม

ใบงานที่ 1
เรื่อง อาชีพท้องถิ่นของฉัน

อาชีพท้องถิ่นของฉัน .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

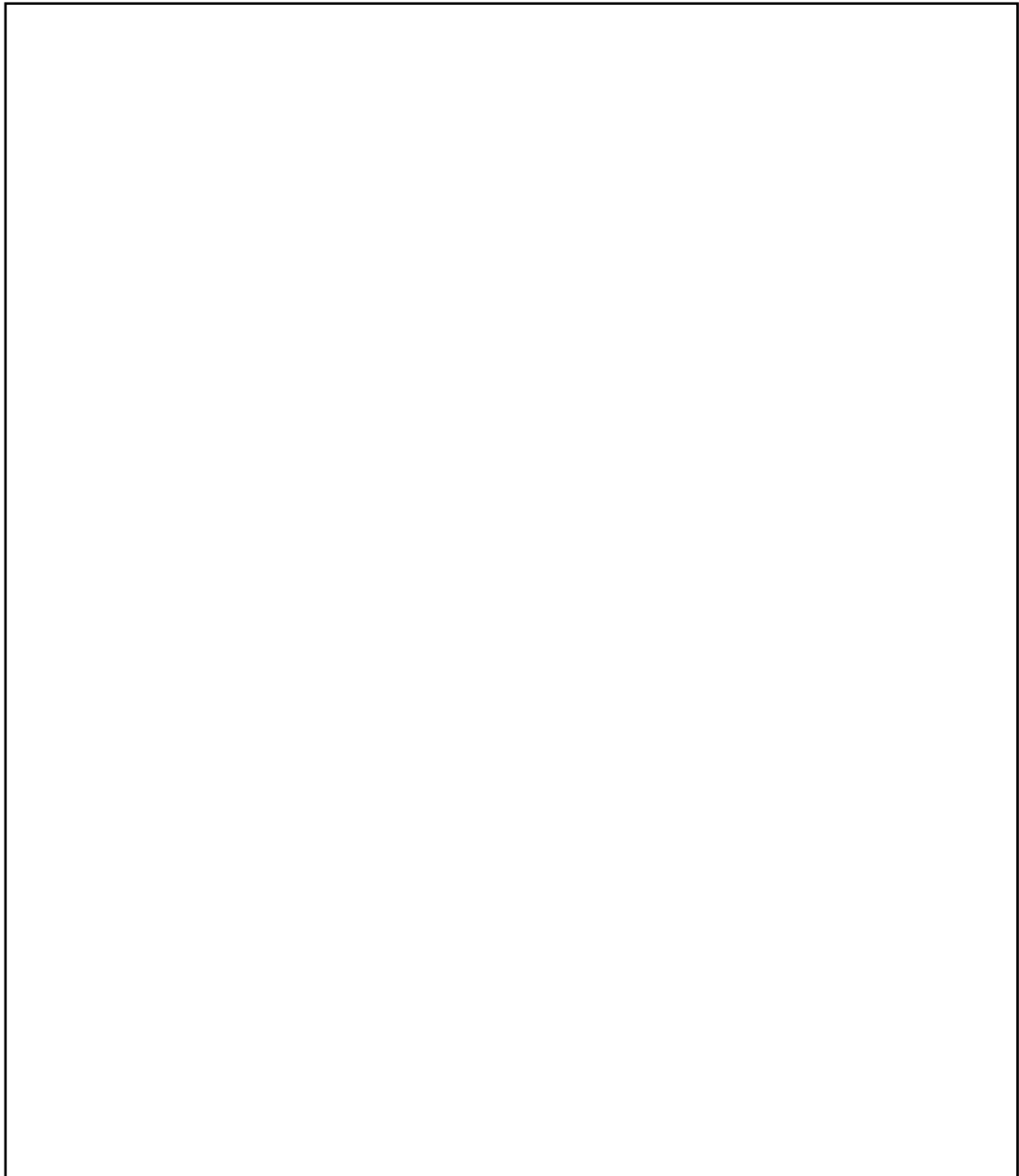
.....

ชื่อ ..... นามสกุล ..... เลขที่ ..... ชั้น .....

ใบงานที่ 2

เรื่อง ความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพที่มีผลต่อการปลูกพืชทางเศรษฐกิจ

คำชี้แจง : ให้นักเรียนเขียนแผนผังความคิดความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพที่มีผลต่อการปลูกพืชทางเศรษฐกิจ

ชื่อ ..... นามสกุล ..... เลขที่ ..... ชั้น .....

ตารางที่ 12 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอด
มีสุข

รายงานการประเมิน	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					ดัชนีความ สอดคล้อง
	1	2	3	4	5	
1. ความเหมาะสมและสอดคล้องของเนื้อหา	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
2. ความเหมาะสมและสอดคล้องของการใช้ภาษา	+1	+1	0	+1	+1	0.80
3. ความเหมาะสมและสอดคล้องของส่วนประกอบ ด้านชุดการเรียนรู้	0	+1	+1	+1	+1	0.80
4. ความเหมาะสมและสอดคล้องของกิจกรรมที่ นำมาใช้ในชุดการเรียนรู้	+1	0	+1	+1	+1	0.80
5. ความเหมาะสมและสอดคล้องของการวัดและ ประเมินผล	+1	+1	+1	+1	+1	1.00

ตารางที่ 13 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข

รายงานการประเมิน	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					ดัชนีความ สอดคล้อง
	1	2	3	4	5	
1. ความเหมาะสมของเนื้อหาและความชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
2. ความเหมาะสมของเวลาและจุดประสงค์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
3. ความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้และ จุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
4. ความเหมาะสมและสอดคล้องของเนื้อหา กับผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
5. ความเหมาะสมและสอดคล้องของการวัดและ ประเมินผล	+1	+1	+1	+1	+1	1.00

ตารางที่ 14 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนมีต่อชุดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่ สามร้อยยอดมีสุข

รายงานการประเมิน	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					ดัชนีความ สอดคล้อง
	1	2	3	4	5	
1. ความสอดคล้องของข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูล ทั่วไปของนักเรียน	+1	0	+1	+1	+1	0.80
2. ความสอดคล้องของข้อคำถามเกี่ยวกับ ความคิดเห็นที่มีต่อชุดการเรียนรู้ด้านเนื้อหา	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
3. ความสอดคล้องของข้อคำถามเกี่ยวกับ ความคิดเห็นที่มีต่อชุดการเรียนรู้ด้านรูปเล่ม และการพิมพ์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
4. ความสอดคล้องของข้อคำถามเกี่ยวกับ ความคิดเห็นที่มีต่อชุดการเรียนรู้ด้าน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
5. ความสอดคล้องของข้อคำถามเกี่ยวกับ ความคิดเห็นที่มีต่อชุดการเรียนรู้ด้านประโยชน์ ที่ได้รับจากการเรียนรู้	+1	+1	0	+1	+1	0.80

ตารางที่ 15 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่
สามร้อยยอดมีสุข แบบทดสอบปรนัยกับผลการเรียนรู้

ข้อที่	ผลการเรียนรู้	ประเภท	ผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
			1	2	3	4	5		
1	ระบุและอธิบายที่ตั้งอาณาเขต การปกครองต่าง ๆ ของอำเภอ สามร้อยยอดได้	ความรู้ ความจำ	+1	-1	0	+1	+1	4	0.80
2	ระบุและอธิบายที่ตั้งอาณาเขต การปกครองต่าง ๆ ของอำเภอ สามร้อยยอดได้	ความรู้ ความจำ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
3	ระบุและอธิบายที่ตั้งอาณาเขต การปกครองต่าง ๆ ของอำเภอ สามร้อยยอดได้	ความรู้ ความจำ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
4	ระบุและอธิบายที่ตั้งอาณาเขต การปกครองต่าง ๆ ของอำเภอ สามร้อยยอดได้	ความรู้ ความจำ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
5	ระบุและอธิบายที่ตั้งอาณาเขต การปกครองต่าง ๆ ของอำเภอ สามร้อยยอดได้	ความรู้ ความจำ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
6	ระบุและอธิบายที่ตั้งอาณาเขต การปกครองต่าง ๆ ของอำเภอ สามร้อยยอดได้	ความรู้ ความจำ	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80
7	อธิบายลักษณะภูมิประเทศ ภูมิอากาศและทรัพยากรธรรมชาติ ของเขตอำเภอสามร้อยยอดได้	ประเมิน ค่า	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
8	อธิบายลักษณะภูมิประเทศ ภูมิอากาศและทรัพยากรธรรมชาติ ของเขตอำเภอสามร้อยยอดได้	การ วิเคราะห์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
9	อธิบายลักษณะภูมิประเทศ ภูมิอากาศและทรัพยากรธรรมชาติ ของเขตอำเภอสามร้อยยอดได้	การ วิเคราะห์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ตารางที่ 15 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่
สามารถย่อยได้ดี แบบทดสอบปรนัยกับผลการเรียนรู้ (ต่อ)

ข้อที่	ผลการเรียนรู้	ประเภท	ผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
			1	2	3	4	5		
10	วิเคราะห์ความสัมพันธ์ลักษณะทางกายภาพที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตและทรัพยากรธรรมชาติของอำเภอสามร้อยยอดได้	การวิเคราะห์	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80
11	วิเคราะห์ความสัมพันธ์ลักษณะทางกายภาพที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตและทรัพยากรธรรมชาติของอำเภอสามร้อยยอดได้	การประยุกต์ใช้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
12	วิเคราะห์ความสัมพันธ์ลักษณะทางกายภาพที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตและทรัพยากรธรรมชาติของอำเภอสามร้อยยอดได้	การวิเคราะห์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
13	อธิบายประวัติความเป็นมาและความสำคัญของอำเภอสามร้อยยอดได้	การวิเคราะห์	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80
14	อธิบายประวัติความเป็นมาและความสำคัญของอำเภอสามร้อยยอดได้	ความรู้ ความจำ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
15	อธิบายประวัติความเป็นมาและความสำคัญของอำเภอสามร้อยยอดได้	ความรู้ ความจำ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
16	อธิบายประวัติความเป็นมาและความสำคัญของอำเภอสามร้อยยอดได้	ความรู้ ความจำ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
17	อธิบายประวัติความเป็นมาและความสำคัญของอำเภอสามร้อยยอดได้	ความรู้ ความจำ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ตารางที่ 15 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่
สามร้อยยอดมีสุข แบบทดสอบปรนัยกับผลการเรียนรู้ (ต่อ)

ข้อที่	ผลการเรียนรู้	ประเภท	ผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
			1	2	3	4	5		
18	อธิบายประวัติความเป็นมาและ ความสำคัญของอำเภอสามร้อย ยอดได้	การ วิเคราะห์	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80
19	วิเคราะห์เหตุการณ์สำคัญทาง ประวัติศาสตร์ของอำเภอสาม ร้อยยอดได้	ประเมินค่า	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
20	วิเคราะห์เหตุการณ์สำคัญทาง ประวัติศาสตร์ของอำเภอ สามร้อยยอดได้	ความรู้ ความจำ	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80
21	วิเคราะห์เหตุการณ์สำคัญทาง ประวัติศาสตร์ของอำเภอ สามร้อยยอดได้	การ วิเคราะห์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
22	วิเคราะห์เหตุการณ์สำคัญทาง ประวัติศาสตร์ของอำเภอ สามร้อยยอดได้	การ วิเคราะห์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
23	วิเคราะห์เหตุการณ์สำคัญทาง ประวัติศาสตร์ของอำเภอ สามร้อยยอดได้	การ ประเมินค่า	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80
24	บอกอาชีพที่สำคัญในท้องถิ่นของ อำเภอสามร้อยยอดได้	การ วิเคราะห์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
25	บอกอาชีพที่สำคัญในท้องถิ่นของ อำเภอสามร้อยยอดได้	การ วิเคราะห์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
26	บอกอาชีพที่สำคัญในท้องถิ่นของ อำเภอสามร้อยยอดได้	การ วิเคราะห์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
27	บอกอาชีพที่สำคัญในท้องถิ่นของ อำเภอสามร้อยยอดได้	การ ประเมินค่า	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80

ตารางที่ 15 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่
สามารถย่อยอดีตมีสุข แบบทดสอบปรนัยกับผลการเรียนรู้ (ต่อ)

ข้อที่	ผลการเรียนรู้	ประเภท	ผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
			1	2	3	4	5		
28	บอกอาชีพที่สำคัญในท้องถิ่นของ อำเภอสามร้อยยอดได้	การ วิเคราะห์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
29	บอกอาชีพที่สำคัญในท้องถิ่นของ อำเภอสามร้อยยอดได้	การ วิเคราะห์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
30	บอกอาชีพที่สำคัญในท้องถิ่นของ อำเภอสามร้อยยอดได้	คิด สร้างสรรค์	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80
31	อธิบายความสัมพันธ์ของลักษณะ ทางกายภาพที่มีผลต่อการปลูก พืชทางเศรษฐกิจ	คิด สร้างสรรค์	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80
32	อธิบายความสัมพันธ์ของลักษณะ ทางกายภาพที่มีผลต่อการปลูก พืชทางเศรษฐกิจ	การ ประยุกต์ใช้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
33	อธิบายความสัมพันธ์ของลักษณะ ทางกายภาพที่มีผลต่อการปลูก พืชทางเศรษฐกิจ	ความรู้ ความจำ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
34	อธิบายความสัมพันธ์ของลักษณะ ทางกายภาพที่มีผลต่อการปลูก พืชทางเศรษฐกิจ	การ ประเมินค่า	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80
35	อธิบายความสัมพันธ์ของลักษณะ ทางกายภาพที่มีผลต่อการปลูก พืชทางเศรษฐกิจ	การ วิเคราะห์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
36	อธิบายความสัมพันธ์ของลักษณะ ทางกายภาพที่มีผลต่อการปลูก พืชทางเศรษฐกิจ	ความ เข้าใจ	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80

ตารางที่ 15 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่
สามร้อยยอดมีสุข แบบทดสอบปรนัยกับผลการเรียนรู้ (ต่อ)

ข้อที่	ผลการเรียนรู้	ประเภท	ผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
			1	2	3	4	5		
37	อธิบายความสัมพันธ์ของ วัฒนธรรมกับวิถีชีวิตของกลุ่มคน ในอำเภอสามร้อยยอด	ความ เข้าใจ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
38	อธิบายความสัมพันธ์ของ วัฒนธรรมกับวิถีชีวิตของกลุ่มคน ในอำเภอสามร้อยยอด	การ วิเคราะห์	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80
39	อธิบายความสัมพันธ์ของ วัฒนธรรมกับวิถีชีวิตของกลุ่มคน ในอำเภอสามร้อยยอด	การ ประยุกต์ใช้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
40	อธิบายความสัมพันธ์ของ วัฒนธรรมกับวิถีชีวิตของกลุ่มคน ในอำเภอสามร้อยยอด	ความรู้ ความจำ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
41	อธิบายความสัมพันธ์ของ วัฒนธรรมกับวิถีชีวิตของกลุ่มคน ในอำเภอสามร้อยยอด	ความ เข้าใจ	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80
42	อธิบายความสัมพันธ์ของ วัฒนธรรมกับวิถีชีวิตของกลุ่มคน ในอำเภอสามร้อยยอด	การ วิเคราะห์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
43	อธิบายความสัมพันธ์ของ วัฒนธรรมกับวิถีชีวิตของกลุ่มคน ในอำเภอสามร้อยยอด	ความ เข้าใจ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
44	วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของ ลักษณะภูมิประเทศกับการตั้งถิ่น ฐานของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในอำเภอสามร้อยยอด	การ วิเคราะห์	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80

ตารางที่ 15 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่
สามร้อยยอดมีสุข แบบทดสอบปรนัยกับผลการเรียนรู้ (ต่อ)

ข้อที่	ผลการเรียนรู้	ประเภท	ผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
			1	2	3	4	5		
45	วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของ ลักษณะภูมิประเทศกับการตั้งถิ่น ฐานของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในอำเภอสามร้อยยอด	การ วิเคราะห์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
46	วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของ ลักษณะภูมิประเทศกับการตั้งถิ่น ฐานของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในอำเภอสามร้อยยอด	ความรู้ ความจำ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
47	วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของลักษณะ ภูมิประเทศกับการตั้งถิ่นฐานของกลุ่ม ชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในอำเภอสามร้อย ยอด	การ วิเคราะห์	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80
48	วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของ ลักษณะภูมิประเทศกับการตั้งถิ่น ฐานของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในอำเภอสามร้อยยอด	การ วิเคราะห์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
49	อธิบายประวัติความเป็นมาและ ความสำคัญของพิธีกรรมและ โบราณสถานที่เกี่ยวข้องกับพ่อปู่ สามร้อยยอดในท้องถิ่นอำเภอ สามร้อยยอดได้	การ วิเคราะห์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
50	อธิบายประวัติความเป็นมาและ ความสำคัญของพิธีกรรมและ โบราณสถานที่เกี่ยวข้องกับพ่อปู่ สามร้อยยอดในท้องถิ่นอำเภอ สามร้อยยอดได้	ความรู้ ความจำ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ตารางที่ 15 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่
สามร้อยยอดมีสุข แบบทดสอบปรนัยกับผลการเรียนรู้ (ต่อ)

ข้อที่	ผลการเรียนรู้	ประเภท	ผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
			1	2	3	4	5		
51	อธิบายประวัติความเป็นมาและความสำคัญของพิธีกรรมและโบราณสถานที่เกี่ยวข้องกับพ่อปู่สามร้อยยอดในท้องถิ่นอำเภอสามร้อยยอดได้	ความรู้ ความจำ	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80
52	อธิบายประวัติความเป็นมาและความสำคัญของพิธีกรรมและโบราณสถานที่เกี่ยวข้องกับพ่อปู่สามร้อยยอดในท้องถิ่นอำเภอสามร้อยยอดได้	การ ประยุกต์ใช้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
53	อธิบายประวัติความเป็นมาและความสำคัญของพิธีกรรมและโบราณสถานที่เกี่ยวข้องกับพ่อปู่สามร้อยยอดในท้องถิ่นอำเภอสามร้อยยอดได้	ความรู้ ความจำ	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80
54	อธิบายประวัติความเป็นมาและความสำคัญของพิธีกรรมและโบราณสถานที่เกี่ยวข้องกับพ่อปู่สามร้อยยอดในท้องถิ่นอำเภอสามร้อยยอดได้	ความรู้ ความจำ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
55	ยกตัวอย่างศาสนสถานและบุคคลสำคัญทางศาสนาของอำเภอสามร้อยยอดได้	การ ประเมินค่า	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80
56	ยกตัวอย่างศาสนสถานและบุคคลสำคัญทางศาสนาของอำเภอสามร้อยยอดได้	ความ เข้าใจ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ตารางที่ 15 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนน่าอยู่
สามร้อยยอดมีสุข แบบทดสอบปรนัยกับผลการเรียนรู้ (ต่อ)

ข้อที่	ผลการเรียนรู้	ประเภท	ผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
			1	2	3	4	5		
57	ยกตัวอย่างศาสนสถานและบุคคลสำคัญทางศาสนาของอำเภอสามร้อยยอดได้	การวิเคราะห์	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80
58	ยกตัวอย่างศาสนสถานและบุคคลสำคัญทางศาสนาของอำเภอสามร้อยยอดได้	ความรู้ความจำ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
59	ยกตัวอย่างศาสนสถานและบุคคลสำคัญทางศาสนาของอำเภอสามร้อยยอดได้	ความรู้ความจำ	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80
60	ยกตัวอย่างศาสนสถานและบุคคลสำคัญทางศาสนาของอำเภอสามร้อยยอดได้	ความรู้ความจำ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ตารางที่ 16 ค่าประสิทธิภาพ E_1 / E_2 ของชุดการเรียนรู้เรื่องที่ 1 เชื้ออินลินสามร้อยยอด

แบบรายบุคคล

คนที่	คะแนนของแบบทดสอบ ระหว่างเรียน	คะแนนของแบบทดสอบ หลังเรียน (10 คะแนน)
1	7	8
2	8	9
3	6	7
คะแนนรวม	21	24
E_1 / E_2	70.00	80.00

ตารางที่ 17 ค่าประสิทธิภาพ E_1 / E_2 ของชุดการเรียนรู้เรื่องที่ 2 เล่าขานตำนานสามร้อยยอด

แบบรายบุคคล

คนที่	คะแนนของแบบทดสอบ ระหว่างเรียน	คะแนนของแบบทดสอบ หลังเรียน (10 คะแนน)
1	5	6
2	7	8
3	6	7
คะแนนรวม	18	21
E_1 / E_2	60.00	70.00

ตารางที่ 18 ค่าประสิทธิภาพ E_1 / E_2 ของชุดการเรียนรู้เรื่องที่ 3 เศรษฐกิจยั่งยืน สามร้อยยอดลำำ

แบบรายบุคคล

คนที่	คะแนนของแบบทดสอบ ระหว่างเรียน	คะแนนของแบบทดสอบ หลังเรียน (10 คะแนน)
1	8	9
2	6	7
3	7	8
คะแนนรวม	21	24
E_1 / E_2	70.00	80.00

ตารางที่ 19 ค่าประสิทธิภาพ E_1 / E_2 ของชุดการเรียนรู้เรื่องที่ 4 วิถีคน วิถีถิ่นสามร้อยยอด

แบบรายบุคคล

คนที่	คะแนนของแบบทดสอบ ระหว่างเรียน	คะแนนของแบบทดสอบ หลังเรียน (10 คะแนน)
1	7	8
2	5	6
3	8	9
คะแนนรวม	20	23
E_1 / E_2	66.67	76.67

ตารางที่ 20 ค่าประสิทธิภาพ E_1 / E_2 ของชุดการเรียนรู้เรื่องที่ 5 สักการะพ่อบุสามร้อยยอด

แบบรายบุคคล

คนที่	คะแนนของแบบทดสอบ ระหว่างเรียน	คะแนนของแบบทดสอบ หลังเรียน (10 คะแนน)
1	6	7
2	5	8
3	7	8
คะแนนรวม	18	23
E_1 / E_2	60.00	76.67

ตารางที่ 21 สรุปผลการหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนรายบุคคล (One to One Tryout)

$N = 3$

นักเรียน คนที่	แบบทดสอบหลังเรียน					คะแนน รวม 50	ร้อยละ คะแนนที่ ได้	คะแนน รวม แบบฝึกหัด 30 คะแนน	ประสิทธิภาพ E_1/E_2
	ชุด ที่ 1	ชุด ที่ 2	ชุด ที่ 3	ชุด ที่ 4	ชุด ที่ 5				
1	8	6	9	8	7	38	76	23	76.67/83.33
2	9	8	7	6	8	38	76	27	
3	7	7	8	9	8	39	78	25	

ตารางที่ 22 ค่าประสิทธิภาพ E_1 / E_2 ของชุดการเรียนรู้เรื่องที่ 1 เชื้ออินลินสามร้อยยอดแบบกลุ่ม
เล็กจำนวน 9 คน

คนที่	คะแนนของแบบทดสอบ ระหว่างเรียน	คะแนนของแบบทดสอบ หลังเรียน (10 คะแนน)
1	8	9
2	6	7
3	7	7
4	7	8
5	8	9
6	6	7
7	6	7
8	7	8
9	6	7
คะแนนรวม	61	69
E_1 / E_2	67.77	76.67

ตารางที่ 23 ค่าประสิทธิภาพ E_1 / E_2 ของชุดการเรียนรู้เรื่องที่ 2 เล้าขานตำนานสามร้อยยอด
แบบกลุ่มเล็กจำนวน 9 คน

คนที่	คะแนนของแบบทดสอบ ระหว่างเรียน	คะแนนของแบบทดสอบ หลังเรียน (10 คะแนน)
1	6	7
2	8	9
3	6	7
4	7	8
5	6	8
6	8	9
7	6	7
8	7	8
9	6	7
คะแนนรวม	60	70
E_1 / E_2	66.67	77.78

ตารางที่ 24 ค่าประสิทธิภาพ E_1 / E_2 ของชุดการเรียนรู้เรื่องที่ 3 เศรษฐกิจยั่งยืน สามร้อยยอดลำซา
กลุ่มเล็กจำนวน 9 คน

คนที่	คะแนนของแบบทดสอบ ระหว่างเรียน	คะแนนของแบบทดสอบ หลังเรียน (10 คะแนน)
1	7	8
2	8	9
3	7	8
4	6	7
5	7	8
6	8	9
7	6	7
8	7	8
9	7	8
คะแนนรวม	63	72
E_1 / E_2	70.00	80.00

ตารางที่ 25 ค่าประสิทธิภาพ E_1 / E_2 ของชุดการเรียนรู้เรื่องที่ 4 วิถีคน วิถีถิ่นสามร้อยยอด กลุ่มเล็ก
จำนวน 9 คน

คนที่	คะแนนของแบบทดสอบ ระหว่างเรียน	คะแนนของแบบทดสอบ หลังเรียน (10 คะแนน)
1	6	7
2	7	8
3	8	9
4	7	8
5	6	7
6	8	9
7	7	8
8	8	8
9	8	9
คะแนนรวม	65	73
E_1 / E_2	72.22	81.11

ตารางที่ 26 ค่าประสิทธิภาพ E_1 / E_2 ของชุดการเรียนรู้เรื่องที่ 5 สักการะพ่อบุสามร้อยยอด
แบบรายบุคคล กลุ่มเล็กจำนวน 9 คน

คนที่	คะแนนของแบบทดสอบ ระหว่างเรียน	คะแนนของแบบทดสอบ หลังเรียน (10 คะแนน)
1	7	8
2	8	9
3	7	8
4	8	9
5	7	8
6	8	8
7	6	7
8	7	8
9	8	9
คะแนนรวม	66	74
E_1 / E_2	73.33	82.22

ตารางที่ 27 สรุปผลการหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ใช้กับนักเรียนกลุ่มเล็ก (Small group
Tryout)

N = 9

นักเรียน คนที่	แบบทดสอบหลังเรียน					คะแนน รวม 50	ทดสอบ 30 คะแนน	ประสิทธิภาพ E_1/E_2
	ชุดที่ 1	ชุดที่ 2	ชุดที่ 3	ชุดที่ 4	ชุดที่ 5			
1	9	7	8	7	8	39	22	79.88/80.00
2	7	9	9	8	9	42	27	
3	7	7	8	9	8	39	24	
4	8	8	7	8	9	40	21	
5	9	8	8	7	8	40	25	
6	7	9	9	9	8	42	22	
7	7	7	7	8	7	36	24	
8	8	8	8	8	8	40	28	
9	7	7	8	9	9	40	23	

ตารางที่ 28 สรุปผลการหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ที่ใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

N = 30

นักเรียน คนที่	แบบทดสอบหลังเรียน					คะแนน	คะแนน	ประสิทธิภาพ E ₁ /E ₂
	ชุด ที่	ชุด ที่	ชุด ที่	ชุด ที่	ชุด ที่	รวม 50	ที่ได้ 30	
	1	2	3	4	5			
1	9	9	8	9	8	43	26	89.53 /81.11
2	8	9	10	9	10	46	22	
3	10	9	9	10	8	46	24	
4	9	9	9	8	9	44	27	
5	8	8	9	10	9	44	25	
6	7	9	10	9	8	43	24	
7	8	10	10	9	10	47	24	
8	9	9	9	9	8	44	26	
9	9	8	8	8	8	41	23	
10	8	9	9	9	9	44	28	
11	10	9	10	9	9	47	25	
12	9	8	9	8	10	44	18	
13	9	9	9	9	8	44	27	
14	9	8	10	9	10	46	22	
15	8	9	8	10	10	45	21	
16	8	9	9	9	9	44	23	
17	10	8	9	10	8	45	22	
18	8	9	8	10	10	45	27	
19	9	10	9	9	10	47	24	
20	10	8	8	8	9	43	21	
21	8	10	9	9	8	44	25	
22	8	9	10	9	9	45	23	
23	9	9	9	10	8	45	27	
24	10	10	8	9	9	46	26	
25	9	9	10	9	10	47	24	
26	8	8	9	8	9	42	27	
27	9	9	9	9	10	46	22	
28	10	10	8	10	9	47	24	
29	8	8	9	9	10	44	27	
30	9	9	9	8	10	45	26	

ตารางที่ 29 ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้

ข้อที่	P	r	ข้อที่	P	r
1	0.62	0.32	16	0.45	0.51
2	0.48	0.59	17	0.38	0.37
3	0.38	0.65	18	0.34	0.44
4	0.62	0.46	19	0.48	0.45
5	0.45	0.38	20	0.38	0.37
6	0.45	0.51	21	0.48	0.31
7	0.52	0.52	22	0.52	0.52
8	0.52	0.52	23	0.52	0.38
9	0.52	0.38	24	0.48	0.45
10	0.52	0.38	25	0.52	0.52
11	0.45	0.51	26	0.45	0.51
12	0.48	0.59	27	0.41	0.44
13	0.48	0.45	28	0.52	0.52
14	0.61	0.46	29	0.41	0.30
15	0.38	0.51	30	0.52	0.52

จากตารางที่ 29 การหาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสำหรับข้อสอบที่เป็นไปตามเกณฑ์ของการหาค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกได้ทำการปรับปรุงข้อคำถามและตัวเลือกให้มีความเหมาะสมและถูกต้องมากขึ้นตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

การหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้แบบปรนัย จำนวน 30 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่น KR-20 เท่ากับ 0.89

ภาคผนวก ง

ตัวอย่างภาพกิจกรรมการเรียนการสอนและผลงานนักเรียน

ตัวอย่างภาพกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยการใช้ชุดการเรียนรู้

ครูแนะนำการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้

ทำแบบทดสอบก่อนเรียน

นำเสนอผลงานนักเรียนหน้าชั้นเรียน

นำเสนอผลงานนักเรียนหน้าชั้นเรียน

นำเสนอผลงานนักเรียนหน้าชั้นเรียน

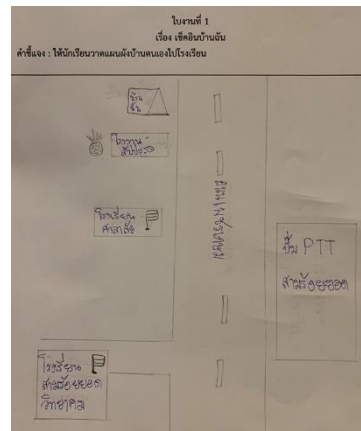

กรอกแบบประเมินชุดการเรียนรู้

ตัวอย่างผลงานนักเรียน

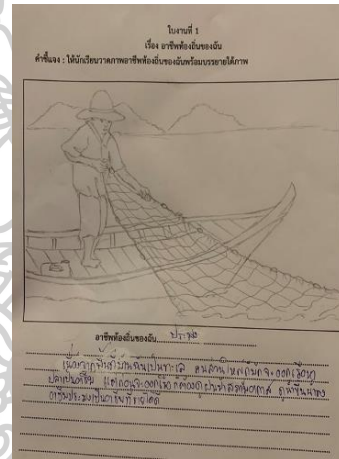
ใบงานเรื่อง เชื้อคินบ้านฉัน

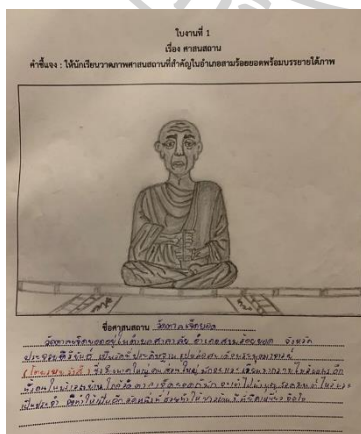
ใบงานเรื่อง เชื้อคินบ้านฉัน

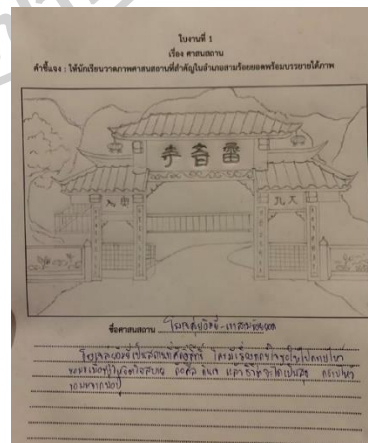
ใบงานเรื่องอาชีพท้องถิ่นของฉัน

ใบงานเรื่องอาชีพท้องถิ่นของฉัน

ใบงานเรื่องศาสนสถาน

ใบงานเรื่องศาสนสถาน

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล นางสาวปิยะวรรณ บริหารพานิช
วัน เดือน ปี เกิด 16 มกราคม 2535
สถานที่เกิด
วุฒิการศึกษา - สำเร็จการศึกษาปริญญาครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ปีการศึกษา 2557
- ศึกษาต่อระดับปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2558
ที่อยู่ปัจจุบัน 8/1 หมู่ 12 ตำบลห้วยยาง อำเภอทับสะแก
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 77130

